

Årsrapport

for CVR nr. 16 28 71 80

2016

Indeholdende årsberetninger for:

VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

FORSVARSMINISTERIETS
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSE

HJEMMEVÆRNET

FORSVARSMINISTERIETS
EJENDOMSSTYRELSE

FORSVARSMINISTERIETS
PERSONALESTYRELSE

FORSVARSMINISTERIETS
REGNSKABSTYRELSE

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Formål og hovedopgaver	3
1.2. Årets økonomiske resultat	3
1.3. Årets faglige resultat	7
1.4. Forventningerne til de kommende år	7
2. Målrapportering	8
2.1. Målrapporteringens 1. del –oversigt	8
2.2. Målrapporteringens 2. del –uddybende analyse og vurderinger	8
3. Regnskab	9
3.1. Anvendt regnskabspraksis	9
3.2. Resultatopgørelse	10
3.3. Balance	11
3.4. Omregningstabel	12
3.5. Bevillingsregnskab	13
3.6. Bevillingsafregning	16
3.7. Akkumuleret resultat	19
3.8. Pengestrømsopgørelse	20
4. Påtegning og revisionserklæring	21
4.1. Ledelsespåtegning	21
4.2. Påtegning	22
4.3. Revisionserklæring	23
5. Bilag til regnskabet	25
5.1. Noter til resultatopgørelsen	25
5.2. Noter til balancen	26
5.3. Øvrige aktiviteter	29
5.4. Omkostningsbaseret resultat fordelt pr. hovedformål	29
6. Bilag	
Bilag 1. Værnsfælles Forsvarskommandos årsberetning	
Bilag 2. Hjemmeværnets årsberetning	
Bilag 3. Forsvarsministeriets Personalestyrelses årsberetning	
Bilag 4. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses årsberetning	
Bilag 5. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses årsberetning	
Bilag 6. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses årsberetning	
Bilag 7. Finansielt regnskab for de centralt styrede konti	

Virksomhedsoplysninger

Denne årsrapport gælder for de styrelser under Forsvarsministeriet, der er en del af CVR nr. 16 28 71 80.

Virksomhedernes navne	Værnsfælles Forsvarskommando Hjemmeværnet Forsvarsministeriets Personalestyrelse Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø
Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup

1 Beretning

1.1. Formål og hovedopgaver

Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er styrelser under Forsvarsministeriet. Styrelserne løser opgaver både nationalt og internationalt, som bidrager til Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

De seks styrelses opgaver omfatter bidrag til internationale operationer, overvågning, hævvelse af suverænitet, deltagelse i internationalt sikkerhedssamarbejde, støtte til samfundet, blandt andet i form af overvågning af skibstrafik og havmiljø, redningstjeneste, hjælp til politiet og redningsberedskabet samt cybersikkerhed.

Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, samt Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse udarbejder en årsberetning, der sammen med det finansielle regnskab for de centralt styrede konti indgår som bilag i årsrapporten.

I den enkelte styrelses årsberetning indgår styrelsens afrapportering på årets faglige resultater samt det udgiftsbaseret driftsregnskab for de bevillinger, som styrelsen er ansvarlig for. Det finansielle regnskab for de centralt styrede konti indeholder det udgiftsbaserede driftsregnskab for de bevillinger, hvor den konkrete opfølgning og styring varetages centralt af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriets departement, men som samtidig er en del af regnskabet for CVR nr. 16 28 71 80.

Koncernfælles mission og vision

Forsvarsministeriets koncern har en koncernfælles mission og vision, der sætter rammerne for koncernens opgaver.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Årets økonomiske resultat

Det økonomiske resultat for 2016 blev et merforbrug på ca. 173,6 mio. kr. i forhold til den samlede driftsbevilling på 17,6 mia. kr.

Årets merforbrug på driftsbevillingerne skyldes primært merudgifter til erstatninger til tidligere udsendte soldater med konstateret posttraumatisk stressyndrom (herefter benævnt PTSD). Merudgifterne er en følge af særloven om PTSD af april 2014 og en praksisændring på området. I henhold til den politiske aftale om finansiering af psykisk sårede veteraner og dispensation fra Finansministeriet til at anvende opsparingen er der i 2016 trukket på den akkumulerede opsparing til delvis finansiering af merudgifterne. Merudgifterne til PTSD er for 2016 opgjort til 240,4 mio. kr.

I forhold til anlægsbevillinger, som ikke er underlagt udgiftsloftet¹, blev det økonomiske resultat et mindreforbrug på ca. 48 mio. kr. for materielanskaffelser og et merforbrug på ca. 22 mio. kr. for bygge- og anlægsprojekter. Samlet blev resultatet for anlægsbevillinger et mindreforbrug på 25,9 mio. kr.

Året samlede overskud til videreførelse blev derfor -147,7 mio. kr.

¹ Mindreforbrug ved driftsvirksomheden er under udgiftsloftet og kan kun i særlige tilfælde anvendes i efterfølgende år. Mindreforbrug på anlæg kan anvendes i efterfølgende år.

Det samlede resultat for de udgiftsbaserede bevillinger fremgår af tabel 1.2.1.

Tabel 1.2.1. Årets resultat (mio.kr.)

	2016
Bevilling	19.505,4
Regnskab	19.653,1
Årets overskud	-147,7
Tidligere års overførte overskud	4.277,4
Overskud herefter til videreførelse	4.129,6

Det økonomiske resultat er opnået med en generelt tilfredsstillende opgaveløsning og stor aktivitet internationalt og nationalt. Af de 52 mål, som dækker de seks styrelser under CVR nr. 16 28 71 80, er 35 mål opfyldt, hvilket svarer til ca. to tredjedele. Hertil kommer, at 13 mål er delvist opfyldt. En yderligere gennemgang af det faglige resultat fremgår af afsnit 1.3.

Der henvises til afsnit 4 i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6) for en uddybning af de økonomiske og faglige resultater for de enkelte styrelser.

Sammen med det akkumulerede videreførelsesbeløb fra 2015 på 4.277,4 mio. kr. er der ved udgangen af 2016 en samlet opsparing på 4.129,6 mio. kr., som anført i tabel 1.2.1.

Tabel 1.2.2. viser, hvordan de økonomiske hovedtal i det udgiftsbaserede regnskab er opdelt på hovedposter samt årets overskud opdelt på henholdsvis driftsbevilling og anlægsbevillinger, der tilsammen viser årets overskud.

Bevillingerne for CVR nr. 16 28 71 80 er udgiftsbaserede.

Årets udgiftsbaserede resultat, jf. bevillingsafregningen, kan henføres til følgende hovedkonti:

§12.11.02. Centralt Styrede Initiativer

§12.12.01. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen Virksomhed

Tabel 1.2.2. Økonomiske hovedtal (mio.kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-667,3		
Ordinære driftsomkostninger	14.752,2		
- Heraf personaleomkostninger	9.240,3		
Andre driftsposter, netto	5.569,7		
Finansielle poster, netto	-1,5		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	19.653,1		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling²
Indtægter	-766,6	Indtægter	-10,9
Udgifter	18.515,5	Udgifter	1.915,1
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	17.748,9	Netto	1.904,2
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	17.575,3	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	-8,1
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	1.938,2
Årets overskud	-173,6		25,9
Til videreførelse	-147,7		

² Anlægsbevillinger er bruttobevillinger, hvorfor indtægterne som hovedregel ikke medtages i opgørelsen af anlægsbevillingen. Undtaget herfra er indtægterne på § 12.13.04. og § 12.29.13., der bevillingsteknisk omflyttes på bevillingsafregningen.

- §12.12.02. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed
- §12.12.03. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Centralt Styrede Enheder
- §12.13.01. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
- §12.13.02. Materieldrift
- §12.13.03. Informatik Plan
- §12.13.04. Materielanskaffelser
- §12.14.01. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- §12.14.02. Etablissemmentsdrift og bygningsvedligeholdelse
- §12.14.03. Bygge- og anlægsarbejder
- §12.14.04. Provenu ved afhændelse af ejendomme
- §12.15.01. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse
- §12.23.01. Værnsfælles Forsvarskommando
- §12.23.02. Hæren
- §12.23.03. Søværnet
- §12.23.04. Flyvevåbnet
- §12.23.06. Specialoperationer
- §12.23.07. Forsvarets Værksteder
- §12.23.20. Forsvarsakademiet
- §12.23.21. Forsvarets Sundhedstjeneste
- §12.24.01. Hjemmeværnet
- §12.29.01. Bidrag til NATO's militære driftsbudgetter mv.
- §12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- §12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- §12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram

Status pr. 31. december 2016

Tabel 1.2.3. viser aktiverne og passiverne for CVR nr. 16 28 71 80, der udover fornævnte konti også omfatter følgende konto:

§ 12.23.50. Administrative bøder

Aktiverne består blandt andet af færdiggjorte udviklingsprojekter, grunde, bygninger, materiel, it-udstyr, varelager og likvide beholdninger. Passiverne viser blandt andet egenkapital, skyldige feriepenge, leverandørgæld og hensættelser.

I løbet af 2016 har der været en stigning i værdien af anlægsaktiverne fra 29,0 mia. kr. til 29,6 mia. kr. som følge af, at periodens af- og nedskrivninger og afhændelser har været mindre end periodens anskaffelser.

Værdien af omsætningsaktiverne er faldet fra 17,6 mia. kr. til 17,0 mia. kr. Væsentligst som følge af, at de likvide beholdninger er faldet. Der er i 2016 afregnet likviditetsregulering vedrørende 2015 på 0,5 mia. kr. Den likvide beholdning er derfor faldet, jf. pengestrømsopgørelsen i tabel 3.8.1.

Hensatte forpligtelser og donationer er i perioden steget fra ca. 2,6 mia. kr. til 3,1 mia. kr. Ændringen skyldes primært en stigning i forpligtelserne vedrørende skader i forbindelse med internationale operationer på 487 mio. kr. Hensatte forpligtelser vedrørende skader som følge af internationale operationer og erstatninger udgør pr. 31. december 2016 ca. 2 mia. kr. Der er i alt anmeldt 1.185 sager, hvoraf 909 er færdigbehandlede. Den hensatte forpligtelse vedrører udelukkende afgjorte sager.

Tabel 1.2.3. Status pr. 31. december 2016 (mio.kr.)

Balance	31. december 2016	31. december 2015
Anlægsaktiver i alt	29.589,0	29.014,1
Heraf immaterielle anlægsaktiver	70,1	91,8
Heraf materielle anlægsaktiver	29.518,9	28.922,3
Omsætningsaktiver i alt	16.966,7	17.564,5
Aktiver i alt	46.555,7	46.578,6
Egenkapital	39.659,6	40.140,6
Hensatte forpligtelser og donationer	3.091,8	2.571,3
Øvrige forpligtelser	3.804,3	3.866,7
Passiver i alt	46.555,7	46.578,6

På balancetidspunktet henstår der 276 anmeldte men ikke-afgjorte sager vedrørende internationale operationer ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Udfaldet af disse ikke-afgjorte sager er behæftet med betydelig usikkerhed. Den økonomiske forpligtelse for disse ikke afgjorte sager er derfor, i lighed med tidligere år, ikke afsat i årsrapporten, men i stedet opført som en eventualforpligtelse. Såfremt anerkendelsesgraden efter Lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret PTSD (særloven) er mellem 35-55 % og anerkendelsesgraden efter arbejdsskadesikringsloven er mellem 25-35 %, vil forpligtelsen udgøre mellem 0,5-0,7 mia. kr. Hvis anerkendelsesgraden bliver højere, stiger forpligtelsen, og tilsvarende vil en lavere anerkendelsesgrad medføre, at forpligtelsen falder.

Som en konsekvens af, at der på balancetidspunktet henstår 276 ikke færdigbehandlede sager vedrørende internationale operationer i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, er det Forsvarsministeriets forventning, at der også i de kommende år vil komme betragtelige udgifter til skader og erstatninger i forbindelse med internationale operationer.

Nedenstående tabel 1.2.4. viser en sammenligning mellem det omkostningsbaserede og det udgiftsbaserede resultat for 2016.

I den angivne nettobevilling i tabel 1.2.4. på 19.033,6 mio. kr., er indtægterne fra § 12.14.03. og § 12.14.04. trukket fra den samlede drifts- og anlægsbevilling på 19.505,4 mio. kr.

Sammenhænge mellem det omkostnings- og udgiftsbaserede resultat er nærmere belyst i afsnit 3.4.

Tabel 1.2.4. Årets samlede resultat 2016 (mio.kr.)

	Omkostningsbaseret	Udgiftsbaseret
Ordinære driftsindtægter	-667,3	-667,3
Ordinære driftsomkostninger	20.206,2	18.043,4
<i>Heraf personaleomkostninger</i>	9.365,1	9.240,3
Andre driftsposter, netto	-227,5	2.067,9
Finansielle poster, netto	-266,3	-266,3
Årets resultat, ekskl. bevilling	19.045,1	19.177,7
Årets samlede nettobevilling		19.033,6
Årets likvide mindreforbrug		144,1

1.3. Årets faglige resultat

I 2016 har Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnet, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse haft en mål- og resultatplan, der har defineret de strategiske pejlemærker samt de konkrete mål og resultater, som den enkelte styrelse skulle opnå i 2016.

Tabel 1.3.1. Årets faglige resultat

Styrelse	Antal mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
Værnsfælles Forsvarskommando	8	7	1	
Hjemmeværnet	8	7	1	
Forsvarsministeriets Personalestyrelse	11 ³	5	6	
Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	7	4	3	
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	10	4	2	4
Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse	8	8		
I alt	52	35	13	4

1.4. Forventningerne til de kommende år

For uddybning af forventningerne til det kommende år, henvises til afsnit 1.3. i bilag 1-6.

Årets faglige resultat viser, at førnævnte styrelser under CVR nr. 16 28 71 80 samlet har opfyldt 35 af de 52 mål, der er angivet i de respektive mål- og resultatplaner. En uddybende gennemgang af målrapporteringen fremgår af afsnit 2. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6), herunder forklaringer til styrelsernes delvist opfyldte eller ikke-opfyldte mål.

Årets faglige resultater fremgår af nedenstående tabel 1.3.1.

³ I Forsvarsministeriets Personalestyrelses mål- og resultatplan for 2016 er der angivet 12 mål. Der ses dog bort fra et mål, da det ikke kan opgøres.

2 Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del –oversigt

For oversigt over målrapporteringen for CVR nr. 16 28 71 80 henvises til afsnit 2.1. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6).

2.2. Målrapporteringens 2. del –uddybende analyse og vurderinger

For uddybende analyser og vurderinger af målopfyldelsen for de enkelte styrelser henvises til afsnit 2.2. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6).

3 Regnskab

CVR nr. 16 28 71 80 modtager udgiftsbaserede bevillinger, der i 2016 udgjorde 19,0 mia. kr. for samtlige hovedkonti.

Årets resultat i resultatopgørelsen og balancen nedenfor er opstillet efter omkostningsbaserede principper.

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Generelt

De udarbejdede regnskaber for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 er aflagt i overensstemmelse med bestemmelserne i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven samt de nærmere retningslinjer i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med enkelte undtagelser som angivet nedenfor.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Samtlige hovedkonti, som virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 er ansvarlig for, er udgiftsbaserede.

Regnskabsaflæggelsen omfatter dels et omkostningsbaseret årsregnskab bestående af en resultatopgørelse og balance, jf. afsnit 3.2. og 3.3., dels et udgiftsbaseret bevillingsregnskab (SKS-regnskab), der består af en udgiftsbaseret resultatopgørelse, jf. afsnit 3.5.-3.7.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til virksomhedens regnskabsinstruks.

Om den anvendte regnskabspraksis vedrørende henholdsvis årsregnskabet og bevillingsregnskabet kan i øvrigt oplyses følgende:

Årsregnskab (omkostningsbaseret)

Årsregnskabet, der fremgår af afsnit 3.2. og 3.3., er udarbejdet i overensstemmelse med statens omkostningsbaserede regnskabsprincipper og omfatter samtlige hovedkonti, som virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Finansministeriets retningslinjer foreskriver en bagatelgrænse for aktivering af produktionsanlæg og maskiner,

transportmateriel, inventar og it-udstyr på 50.000 kr. Efter godkendelse fra Moderniseringsstyrelsen anvender virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 100.000 kr. som bagatelgrænse. Denne grænse er begrundet dels i virksomhedens store mængder af aktiver under 100.000 kr., hvor registrering som anlæg vil være ressourcekrævende, og dels i det forhold, at værdien af disse aktiver ikke er væsentlige i forhold til virksomhedens samlede værdier af anlægsaktiver.

Ved værdiansættelsen af varebeholdninger nedskrives ukurante og ældre varebeholdninger til nettorealiseringsværdi, hvis denne er lavere end kostprisen. Behovet for nedskrivning baseres på faktiske forhold, historiske erfaringer og skønsmæssige vurderinger. Disse skønsmæssige vurderinger er baseret på en række principper. Hovedprincipperne bag nedskrivningen af varelageret er:

- Reservedele og komponenter nedskrives på baggrund af seneste indkøbstidspunkt.
- Væsentlige reservedele og komponenter bliver nedskrevet på baggrund af den akkumulerede afskrivningsprocent på hovedmaterielsystemet, hvortil genstanden kan relateres.
- Ammunition og sprængstof nedskrives, såfremt sidste anvendelsesdato er overskredet.

Bevillingsregnskab (udgiftsbaseret)

Bevillingsregnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80, der fremgår af afsnit 3.5.-3.7., er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede. De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel m.v. vedrørende flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekstanmærkning på finansloven.

Bevillingsregnskabet omfatter samtlige hovedkonti, som virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Omregningstabel

Forskellen mellem det omkostningsbaserede og det udgiftsbaserede regnskab fremgår af afsnit 3.4.

3.2. Resultatopgørelse

Tabel 3.2.1. Resultatopgørelse (mio.kr.)

	Note	2016	2015	Budget 2017 ⁴
Ordinære driftsindtægter, ekskl. bevilling				
Salg af vare- og tjenesteydelser		-667,3	-594,3	
Tilskud til egen drift		0,0	0,0	
Øvrige driftsindtægter		0,0	0,0	
Gebyrer		0,0	0,0	
Ordinære driftsindtægter i alt		-667,3	-594,3	-624,2
Ordinære driftsomkostninger				
Ændring i lagre		2.483,5	2.709,3	
Forbrugsomkostninger				
Husleje		82,4	73,5	
Andre forbrugsomkostninger		131,6	108,2	
Forbrugsomkostninger i alt		214,0	181,7	
Personaleomkostninger:	1			
Lønninger		8.363,3	8.222,5	
Pension		1.089,9	1.054,3	
Lønrefusion		-236,8	-228,5	
Andre personaleomkostninger		148,7	124,0	
Personaleomkostninger i alt		9.365,1	9.172,3	9.265,1
Andre ordinære driftsomkostninger		6.227,9	7.540,7	12.056,1
Af- og nedskrivninger	2	1.915,7	1.787,3	
Ordinære driftsomkostninger i alt		20.206,2	21.391,3	21.321,2
Resultat af ordinær drift		19.538,9	20.797,0	20.697,0
Andre driftsposter				
Andre driftsindtægter		-365,3	-202,6	-138,9
Andre driftsomkostninger		137,8	388,2	
Resultat for finansielle poster		19.311,4	20.982,6	20.558,1
Finansielle poster				
Finansielle indtægter		-6,1	-2,7	
Finansielle udgifter		-260,2	-279,8	
Resultat for ekstraordinære poster		19.045,1	20.700,1	20.558,1
Ekstraordinære poster				
Ekstraordinære indtægter		0,0	0,0	
Ekstraordinære udgifter		0,0	0,0	
Omkostningsbaseret resultat i alt		19.045,1	20.700,1	20.558,1

Resultatopgørelsen for det omkostningsbaserede regnskab viser et resultat på 19,0 mia. kr. i 2016 mod et resultat på 20,7 mia. kr. i 2015.

Resultatet af ordinær drift udgør 19,5 mia. kr. i 2016 mod 20,8 mia. kr. i 2015. Den positive afvigelse på 1,3 mia. kr. kan primært henføres til regnskabsposten "Andre ordinære driftsomkostninger". I denne regnskabspost indgår den årlige

ge regulering af forskudsbetalinger, vedrørende samhandel med det amerikanske forsvar, "Government to Government agreements". Reguleringen er positiv i 2016, mens reguleringerne i 2015 og 2014 har været tilsvarende negative.

Andre driftsposter omfatter indtægter og omkostninger, der ligger ud over ordinær drift, herunder blandt andet tab og gevinst ved afhændelse af anlægsaktiver.

⁴ Beløbene er det udgiftsbaserede grundbudget, som er indberettet til Moderniseringsstyrelsen.

3.3. Balance

Tabel 3.3.1. Balance (mio.kr.)

Aktiver	Note	Ultimo 2016	Ultimo 2015
Anlægsaktiver			
Immaterielle anlægsaktiver			
Færdiggjorte udviklingsprojekter		54,1	70,5
Erhvervede koncessioner, patenter m.v.		15,5	21,1
Udviklingsprojekter under opførelse		0,5	0,2
Immaterielle anlægsaktiver i alt	3	70,1	91,8
Materielle anlægsaktiver			
Grunde, areal og bygninger		6.784,3	6.995,6
Infrastruktur		0,0	0,0
Produktionsanlæg og maskiner		3.324,6	3.376,5
Transportmateriel		15.251,2	15.565,5
Inventar og it-udstyr		28,6	17,5
Igangværende arbejde for egen regning		4.130,2	2.967,2
Materielle anlægsaktiver i alt	4	29.518,9	28.922,3
Finansielle anlægsaktiver		0,0	0,0
Anlægsaktiver i alt		29.589,0	29.014,1
Omsætningsaktiver			
Varebeholdninger		13.878,3	13.591,0
Tilgodehavender		2.668,1	2.830,4
Værdipapirer		0,0	0,0
Likvide beholdninger		420,3	1.143,1
Omsætningsaktiver i alt		16.966,7	17.564,5
Aktiver i alt		46.555,7	46.578,6

Passiver	Note	Ultimo 2016	Ultimo 2015
Egenkapital i alt	5	39.659,6	40.140,6
Hensættelser	6	2.998,3	2.499,4
Langfristede gældsposter			
Prioritetsgæld		0,0	0,0
Anden langfristet gæld		0,0	0,0
Statsgæld		0,0	0,0
Donationer		93,5	71,9
Langfristet gæld i alt		93,5	71,9
Kortfristede gældsposter			
Leverandører af varer og tjenesteydelser		1.861,9	1.924,4
Anden kortfristet gæld		824,9	812,8
Skyldige feriepenge		1.064,5	1.079,7
Igangværende arbejder for fremmed regning		34,1	34,1
Periodeafgrænsningsposter		18,9	15,7
Kortfristet gæld i alt		3.804,3	3.866,7
Gæld i alt		3.897,8	3.938,6
Passiver i alt		46.555,7	46.578,6

Eventualforpligtelser vises i note 7 til balancen.

Balancen pr. 31. december 2016 udviser en balancesum på 46,6 mia. kr., hvilket er samme niveau som i 2015.

I løbet af 2016 har der været en stigning i værdien af igangværende arbejder for egen regning, hvilket blandt andet

skyldes en stigning i forskud på 403,0 mio. kr., tilgang af Seahawk helikoptere og våbensystem til inspektionsskibe på til sammen 410,0 mio. kr. samt renovering af Flådestation Frederikshavn på 155,0 mio. kr.

Værdien af omsætningsaktiver er faldet fra 17,6 mia. kr. til 17,0 mia. kr. væsentligst som følge af, at de likvide behold-

ninger er faldet. Der er i 2016 afregnet likviditetsregulering vedrørende 2015 på 0,5 mia. kr.

Egenkapitalen er i 2016 opgjort til 39,7 mia. kr. Der henvises til note 5.

Ændringen i hensatte forpligtelser på 0,5 mia. kr. skyldes primært en stigning i forpligtelserne vedrørende skader og erstatninger som følge af internationale operationer, herunder forpligtelser vedrørende PTSD. Der henvises til note 6.

3.4. Omregningstabel

Omregningstabellen viser omregningen af årets resultat fra omkostningsbaserede principper til udgiftsbaserede principper (årets nettoudgifter). Det fremgår af tabellen, at det omkostningsbaserede resultat for 2016 udgør 19,0 mia. kr., og at det udgiftsbaserede resultat udgør 19,2 mia. kr. Årets bevillinger indgår ikke i årets omkostningsbaserede resultat eller i årets nettoudgifter.

Nedenstående omregningstabel omfatter alle delregnskabsnumre (underkonti) for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 (bogføringskreds 14011).

Afskrivninger og nedskrivninger på i alt 1,9 mia. kr. og re-

gulering af hensættelser på 0,5 mia. kr. indgår alene i det omkostningsbaserede regnskab.

Lagerregulering på 0,4 mia. kr. er udtryk for, at det udgiftsbaserede indkøb af lagervarer på 2,9 mia. kr. er større end det omkostningsbaserede forbrug af lagervarer på 2,5 mia. kr.

Nedskrivning af forskudsbetalinger vedrørende tjeneste- og serviceydelser udgør 0,2 mia. kr. og indgår udelukkende i det udgiftsbaserede resultat.

Indkøb til igangværende arbejder for egen regning og udviklingsprojekter under opførelse udgør 2,5 mia. kr. og indgår alene i det udgiftsbaserede resultat.

Regulering af personaleomkostninger udtrykker en netto forøgelse af forpligtelser til feriepenge og merarbejde m.v.

Korrektion af forskellen mellem de omkostningsbaserede tab og gevinster ved salg af aktiver og den udgiftsbaserede salgspris ved salg af anlæg udgør 0,2 mia. kr.

Tabel 3.4.1. Omregningstabel (mio.kr.)

	2016
Årets resultat efter omkostningsbaseret princip	19.045,1
Afskrivninger	-1.796,7
Nedskrivning	-119,0
Ændring i hensættelser	-498,9
Lagerregulering	460,8
Forskudsbetalinger vedrørende tjeneste- og serviceydelser	-218,4
Igangværende arbejder/udviklingsprojekter under opførelse	2.502,9
Regulering af personaleomkostninger (skyldige feriepenge og skyldigt overarbejde)	9,4
Tab på debitorer	0,0
Korrektion af forskellen mellem tab/gevinst ved salg af aktiver og salgsprisen	-207,5
Årets nettoudgifter	19.177,7

3.5. Bevillingsregnskab

Tabel 3.5.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio.kr.)

Centralt Styrede Initiativer § 12.11.02.	Regnskab 2015	Budget 2016 ^a	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017 ^a
Udgifter	75,3	-362,4	80,8	-443,2	579,3
Indtægter	-3,3	-3,0	-11,8	8,7	0,0
Resultat, brutto	72,0	-365,4	69,0	-434,4	579,3
Bevilling, netto	-284,4	-365,4	-365,4	0,0	579,3
Resultat, netto	-356,4	0,0	-434,4	434,4	0,0

Forsvarsministeriets Personalestyrelse § 12.12.01. § 12.12.02. § 12.12.03.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	2.025,0	2.038,6	2.008,8	29,8	1.705,1
Indtægter	0,6	-1,7	-3,9	2,2	-0,8
Resultat, brutto	2.025,6	2.036,9	2.004,9	32,0	1.704,3
Bevilling, netto	2.093,0	2.036,9	2.036,9	0,0	1.704,3
Resultat, netto	67,4	0,0	32,0	-32,0	0,0

Forsvarsministeriets Materiel- og indkøbsstyrelse § 12.13.01. § 12.13.02. § 12.13.03.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	5.798,2	5.739,7	5.747,9	-8,2	5.243,5
Indtægter	-163,1	-107,7	-221,5	113,8	-154,1
Resultat, brutto	5.635,1	5.632,0	5.526,4	105,6	5.089,4
Bevilling, netto	5.728,5	5.632,0	5.632,0	0,0	5.089,4
Resultat, netto	93,4	0,0	105,6	-105,6	0,0

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse § 12.14.01. § 12.14.02.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	1.782,8	1.862,2	1.867,7	-5,5	1.768,8
Indtægter	-122,2	-118,2	-124,6	6,4	-120,7
Resultat, brutto	1.660,6	1.744,0	1.743,1	0,9	1.648,1
Bevilling, netto	1.683,1	1.744,0	1.744,0	0,0	1.648,1
Resultat, netto	22,5	0,0	0,9	-0,9	0,0

^a Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

^a Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS (Statens Koncernsystem) og rapporteret til Finansministeriet.

Tabel 3.5.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio.kr.) (fortsat)

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse § 12.15.01.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	74,4	88,5	87,3	1,2	97,0
Indtægter	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Resultat, brutto	73,9	88,4	87,2	1,2	97,0
Bevilling, netto	73,7	88,4	88,4	0,0	97,0
Resultat, netto	-0,2	0,0	1,2	-1,2	0,0

Værnsfælles Forsvarskommando § 12.23.01. § 12.23.02. § 12.23.03. § 12.23.04. § 12.23.06. § 12.23.07. § 12.23.20. § 12.23.21.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	7.524,9	7.872,6	7.931,6	-59,0	8.111,5
Indtægter	-412,8	-240,3	-402,7	162,4	-348,2
Resultat, brutto	7.112,1	7.632,3	7.528,9	103,4	7.763,3
Bevilling, netto	7.094,6	7.632,3	7.632,3	0,0	7.763,3
Resultat, netto	-17,5	0,0	103,4	-103,4	0,0

Hjemmeværnet § 12.24.01.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	462,1	536,7	517,2	19,5	483,1
Indtægter	-0,6	-1,5	-2,0	0,5	-0,5
Resultat, brutto	461,5	535,2	515,2	20,0	482,6
Bevilling, netto	461,8	535,2	535,2	0,0	482,6
Resultat, netto	0,3	0,0	20,0	-20,0	0,0

Bidrag til NATO § 12.29.01. (reservationsbevilling) § 12.29.11. (reservationsbevilling)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	293,3	271,9	274,3	-2,4	290,2
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	293,3	271,9	274,3	-2,4	290,2
Bevilling, netto	293,4	271,9	271,9	0,0	290,2
Resultat, netto	0,1	0,0	-2,4	2,4	0,0

Tabel 3.5.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio.kr.) (fortsat)

I alt	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	18.036,0	18.047,8	18.515,5	-467,7	18.278,5
Indtægter	-701,9	-472,5	-766,6	294,1	-624,3
Resultat, brutto	17.334,1	17.575,3	17.748,9	-173,6	17.654,2
Bevilling, netto	17.143,7	17.575,3	17.575,3	0,0	17.654,2
Resultat, netto	-190,4	0,0	-173,6	173,6	0,0

Årets samlede resultat for driftsbevillingerne blev et merforbrug på 173,6 mio. kr. Årets merforbrug skyldes primært merudgifter til erstatninger til tidligere udsendte soldater med konstateret PTSD.

Det skal samtidig bemærkes, at der løbende flyttes bevil-linger mellem de enkelte myndigheders hovedkonti og de centrale reserver på § 12.11.02. som følge af merbehov og ændrede prioriteringer.

Der henvises til afsnit 3.2. i de enkelte styrelser årsberetninger (bilag 1-6) for afvigelsesforklaringer for bevillingsregns- skabet for den enkelte styrelse.

3.6. Bevillingsafregning

Den samlede bevillingsafregning for de udgiftsbaserede finanslovskonti fremgår af tabel 3.6.1. nedenfor. Årets samlede re-

sultat er et underskud på 147,7 mio. kr. Det samlede akkumulerede overskud beløber sig herefter til 4.129,6 mio. kr.

Tabel 3.6.1. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse ⁷
Anlæg § 12.13.04:					
Udgifter	1.572,3	1.528,9	43,4	0,0	2.544,5
Indtægter	0,0	4,3	-4,3	0,0	0,0
Anlæg § 12.14.03:					
Udgifter	339,4	369,3	-29,9	0,0	617,4
Indtægter	20,0	23,3	-3,3	0,0	0,0
Anlæg § 12.14.04:					
Udgifter	10,4	0,0	10,4	0,0	19,9
Indtægter	451,8	452,2	-0,4	0,0	0,0
Anlæg § 12.29.13:					
Udgifter	8,1	6,7	1,4	0,0	0,0
Indtægter	8,1	6,7	1,4	0,0	0,0
Anlæg § 12.29.15:					
Udgifter	8,0	10,2	-2,2	0,0	53,9
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt⁸	1.930,1	1.904,2	25,9	0,0	3.235,7
Driftsbevilling § 12.11.02:					
Lønsum	-133,2	5,1	-138,3	0,0	268,4
Øvrig drift	-232,2	63,9	-296,1	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.12.01:					
Lønsum	345,2	344,8	0,4	0,0	6,2
Øvrig drift	105,0	102,7	2,3	0,0	6,2
Driftsbevilling § 12.12.02:					
Lønsum	553,1	546,8	6,3	0,0	6,1
Øvrig drift	690,9	668,4	22,5	0,0	97,5
Driftsbevilling § 12.12.03:					
Lønsum	189,1	190,2	-1,1	0,0	2,6
Øvrig drift	153,6	151,9	1,7	0,0	4,3
Driftsbevilling § 12.13.01:					
Lønsum	886,5	882,1	4,4	0,0	13,6
Øvrig drift	61,0	57,6	3,4	0,0	3,8
Driftsbevilling § 12.13.02:					
Lønsum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig drift	4.143,3	4.086,1	57,2	0,0	49,8
Driftsbevilling § 12.13.03:					
Lønsum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig drift	541,2	500,6	40,6	0,0	41,4

⁷ Akkumuleret overskud til videreførelse er inklusiv eventuelle dispositionsmaessige omflytninger fra løn til øvrig drift med henblik på inddækning af akkumuleret underskud på øvrig drift ultimo 2016.

⁸ Anlægsbevillinger er bruttobevillinger, hvorfor indtægterne som hovedregel ikke medtages i opgørelsen af anlægsbevillingen. Undtaget herfra er indtægterne på § 12.13.04. og § 12.29.13., der bevillingsteknisk omflyttes på bevillingsafregningen.

Tabel 3.6.1. Bevillingsafregning (mio. kr.) (fortsat)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.14.01:					
Lønsum	311,5	306,9	4,6	0,0	-1,2
Øvrig drift	10,9	11,5	-0,6	0,0	2,4
Driftsbevilling § 12.14.02:					
Lønsum	-0,7	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Øvrig drift	1.422,3	1.424,7	-2,4	0,0	13,0
Driftsbevilling § 12.15.01:					
Lønsum	83,7	83,1	0,6	0,0	1,2
Øvrig drift	4,7	4,1	0,6	0,0	0,6
Driftsbevilling § 12.23.01:					
Lønsum	488,6	476,2	12,4	0,0	2,9
Øvrig drift	130,0	113,1	16,9	0,0	4,4
Driftsbevilling § 12.23.02:					
Lønsum	2.835,7	2.773,3	62,4	0,0	15,5
Øvrig drift	330,2	336,8	-6,6	0,0	3,2
Driftsbevilling § 12.23.03:					
Lønsum	947,9	1.028,9	-81,0	0,0	0,8
Øvrig drift	84,9	140,8	-55,9	0,0	21,3
Driftsbevilling § 12.23.04:					
Lønsum	1.428,4	1.348,4	80,0	0,0	12,6
Øvrig drift	370,5	318,9	51,6	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.23.06:					
Lønsum	207,7	203,2	4,5	0,0	3,1
Øvrig drift	58,2	42,2	16,0	0,0	15,4
Driftsbevilling § 12.23.07:					
Lønsum	320,9	319,5	1,4	0,0	1,4
Øvrig drift	13,0	10,7	2,3	0,0	2,3
Driftsbevilling § 12.23.20:					
Lønsum	234,7	233,0	1,7	0,0	3,5
Øvrig drift	47,0	47,7	-0,7	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.23.21:					
Lønsum	117,1	118,0	-0,9	0,0	5,8
Øvrig drift	17,5	18,2	-0,7	0,0	2,9
Driftsbevilling § 12.24.01:					
Lønsum	405,3	386,1	19,2	0,0	33,4
Øvrig drift	129,9	129,0	0,9	0,0	45,2
Reservationsbevilling § 12.29.01:					
Udgifter	204,9	205,1	-0,2	0,0	129,1
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reservationsbevilling § 12.29.11:					
Udgifter	67,0	69,2	-2,2	0,0	76,1
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftsbevilling i alt	17.575,3	17.748,9	-173,6	0,0	893,9
Drifts- og anlægsbevilling i alt	19.505,4	19.653,1	-147,7	0,0	4.129,6

Driftsbevillingerne omfatter Centralt Styrede Initiativer samt driftskonti tilhørende Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, Værnsfælles Forsvarskommando og Hjemmeværnet. Endvidere er de to reservationsbevillinger på § 12.29.01. og § 12.29.11. medtaget.

Samlet set er der et underskud på driftsbevillingerne på 173,6 mio. kr. Hermed reduceres det akkumulerede videreførelsesbeløb på kontiene fra 1.067,5 mio. kr. primo 2016 til 893,9 mio. kr. ultimo året. Årets underskud skyldes primært merudgifter til erstatninger til tidligere udsendte soldater med PTSD. Merudgifterne er en følge af særloven om PTSD af april 2014 og en praksisændring på området. Det er politisk aftalt, og der er i 2016 givet dispensation fra Finansministeriet til, at merudgifterne i 2016 kan finansieres af den akkumulerede opsparing. Merudgifterne til PTSD er for 2016 opgjort til 240,4 mio. kr.

De forholdsvis store afvigelser på driftsbevillingen § 12.23.03. og § 12.23.04. skyldes, at der er korrigeret for en fejl i 2015 i bevillingsrammen for henholdsvis Søværnets og Flyvevåbnets internationale operationer. På tillægsbevillingsloven blev der ved en fejl byttet rundt på bevillingerne for Søværnet og Flyvevåbnet, så bevillingen var ca. 130 mio. kr. for høj for Søværnet og ca. 130 mio. kr. for lav i Flyvevåbnet. Afvigelserne er følgelig med modsat fortegn i 2016.

Anlægsbevillingerne omfatter materielanskaffelser, bygge- og anlægskonti samt kontoen for provenu ved afhændelse af ejendomme. Overskuddet på disse konti er på i alt 25,9 mio. kr. Det akkumulerede overskud til videreførelse er som følge heraf steget fra 3.209,9 mio. kr. primo 2016 til 3.235,7 mio. kr. ved udgangen af året.

Der henvises til afsnit 3.2. i de enkelte styrelser årsberetninger (bilag 1-6) for uddybende afvigelsesforklaringer for de enkelte konti.

3.7. Akkumuleret resultat

Årets resultat for 2016 er opgjort til -147,7 mio. kr. Det akkumulerede resultat er herefter 4.129,6 mio. kr., der videreføres til 2017.

Tabel 3.7.1. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti ⁹	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.11.02.	0,0	1.509,3	702,9	-434,4	268,5
Driftsbevilling § 12.12.01.	0,2	23,4	90,8	2,7	93,5
Driftsbevilling § 12.12.02.	0,0	0,0	0,0	28,7	28,7
Driftsbevilling § 12.12.03.	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6
Driftsbevilling § 12.13.01.	0,0	5,9	9,5	7,8	17,3
Driftsbevilling § 12.13.02.	0,0	-73,9	-7,4	57,2	49,8
Driftsbevilling § 12.13.03.	0,0	-22,5	0,8	40,6	41,4
Anlægsbevilling § 12.13.04.	658,7	1.929,6	2.496,9	47,6	2.544,5
Driftsbevilling § 12.14.01.	0,0	2,2	-2,8	4,0	1,2
Driftsbevilling § 12.14.02.	0,0	-12,2	15,3	-3,1	12,2
Anlægsbevilling § 12.14.03.	395,0	549,7	647,4	-29,8	617,6
Anlægsbevilling § 12.14.04.	10,0	10,0	9,5	10,4	19,9
Driftsbevilling § 12.15.01.	0,0	0,8	0,6	1,2	1,8
Driftsbevilling § 12.23.01.	566,2	0,0	-22,1	29,3	7,2
Driftsbevilling § 12.23.02.	0,0	-33,9	-37,2	55,8	18,6
Driftsbevilling § 12.23.03.	0,0	20,4	159,1	-137,0	22,1
Driftsbevilling § 12.23.04.	0,0	12,7	-119,0	131,7	12,7
Driftsbevilling § 12.23.06.	0,0	0,0	-2,1	20,6	18,5
Driftsbevilling § 12.23.07.	0,0	0,0	0,0	3,7	3,7
Driftsbevilling § 12.23.20.	0,0	1,9	2,6	0,9	3,5
Driftsbevilling § 12.23.21.	0,0	8,0	10,3	-1,6	8,7
Driftsbevilling § 12.24.01.	42,9	58,3	58,5	20,0	78,5
Reservationsbevilling § 12.29.01.	99,8	117,9	129,3	-0,2	129,1
Reservationsbevilling § 12.29.11.	53,4	89,8	78,3	-2,2	76,1
Anlægsbevilling § 12.29.15.	23,1	45,8	56,1	-2,2	53,9
Samlet resultat	1.849,3	3.793,2	4.277,4	-147,7	4.129,6

⁹ § 12.19.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram er ikke medtaget i det akkumulerede resultat, da kontoen teknisk set skal balancere ved årets udgang.

3.8. Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen er opstillet efter den indirekte metode med udgangspunkt i bevillingen og det omkostningsbaserede resultat. Pengestrømsopgørelsen viser pengestrømme

for året fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, samt hvorledes disse pengestrømme har påvirket årets likvide midler.

Tabel 3.8.1. Pengestrømsopgørelse 1. januar – 31. december (mio.kr.)

	2016	2015
Samlet bevilling for de konti der er nævnt i påtegningen	19.505,4	19.208,2
Indtægtsbevilling for § 12.14.03. og § 12.14.04.	-471,8	-156,1
Omkostningsbaseret resultat	-19.045,1	-20.700,1
Tilbageførte afskrivninger og nedskrivninger	1.915,7	1.787,3
Ændringen i hensættelser	498,9	600,8
Forskydning varebeholdninger	-287,3	366,2
Forskydning omsætningsaktiver	162,3	154,2
Forskydning kort- og langfristet gæld i øvrigt	-40,8	-161,2
Driftens likviditetsvirkning	2.237,3	1.099,3
Likviditetsvirkning fra anlægsaktivitet	-2.490,6	-721,9
Pengestrømme af investeringsaktivitet	-2.490,6	-721,9
Årsafregning til Moderniseringsstyrelsen for tidligere år	-469,5	-1.946,5
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	-469,5	-1.946,5
Årets likviditetsforskydning	-722,8	-1.569,1
Likvid beholdning ved årets begyndelse	1.143,1	2.712,2
Likvid beholdning ved årets udgang	420,3	1.143,1

Pengestrømme fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som bevillingen fratrukket det omkostningsbaserede resultat og reguleret for ikke likvide driftsposter samt ændringer i driftskapitalen.

Driften har bidraget med et forholdsvis stort likviditetsmæssigt overskud, som følge af at det omkostningsbaserede resultat er under bevillingen samt en positiv forskydning i hensættelser.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet

Pengestrømme til investeringsaktivitet omfatter køb og salg

af anlægsaktiver, hvor køb af skibsbaserede helikoptere og våbensystem til inspektionsskibe har omfattet de største enkeltinvesteringer i anlæg. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har endvidere i 2016 solgt bygninger for 451,3 mio. kr.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter årsafregning til Moderniseringsstyrelsen som konsekvens af et mindreforbrug i forhold til bevillingen for år 2015.

4 Påtegning og Revisionserklæring

4.1. Ledelsespåtegning

Årsrapporten er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Efter omorganisering af Forsvarets øverste ledelse pr. 1. oktober 2014 blev der oprettet fem nye styrelser under Forsvarsministeriets departement: Værnsfælles Forsvarskommando, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

De nye styrelser og Hjemmeværnet indgår i den samme balance, og der afgives derfor et samlet omkostningsregnskab.

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som den tidligere Forsvarskommando under CVR nr. 16 28 71 80 var ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

§12.11.02. Centralt Styrede Initiativer

§12.12.01. Forsvarsministeriets Personalestyrelse,
Egen Virksomhed

§12.12.02. Forsvarsministeriets Personalestyrelse,
Funktionel Virksomhed

§12.12.03. Forsvarsministeriets Personalestyrelse,
Centralt Styrede Enheder

§12.13.01. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbs-
styrelse

§12.13.02. Materieldrift

§12.13.03. Informatik Plan

§12.13.04. Materielanskaffelser

§12.14.01. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

§12.14.02. Etablissemmentsdrift og bygnings-
vedligeholdelse

§12.14.03. Bygge- og anlægsarbejder

§12.14.04. Provenu ved afhændelse af ejendomme

§12.15.01. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

§12.23.01. Værnsfælles Forsvarskommando

§12.23.02. Hæren

§12.23.03. Søværnet

§12.23.04. Flyvevåbnet

§12.23.06. Specialoperationer

§12.23.07. Forsvarets Værksteder

§12.23.20. Forsvarsakademiet

§12.23.21. Forsvarets Sundhedstjeneste

§12.23.50. Administrative bøder

§12.24.01. Hjemmeværnet

§12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.

§12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-
investeringsprogram

§12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investerings-
program

§12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investerings-
program

4.2. Påtegning

Det tilkendes gives hermed:

- at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at måloppstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

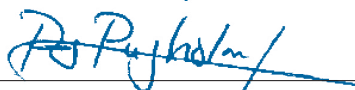
Der henvises endvidere til følgende styrelsers årsberetninger:

- Værnsfælles Forsvarskommando
- Hjemmeværnet
- Forsvarsministeriets Personalestyrelse
- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

som indeholder beretning, målrapportering, driftsregnskab og påtegning.

Det bemærkes i forhold til hovedkonti: § 12.11.02. Centralt styrede initiativer, § 12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv., § 12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram, § 12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram og § 12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram, at disse konti ansvarsmæssigt hører under Forsvarsministeriets departement, hvor de styres af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriet.

København, den 10/3-2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

4.3. Revisionserklæring

Forsvarsministeriets Interne Revisions erklæring om revisionen af regnskabet for CVR nr. 16 28 71 80 for 2016

Vi har i henhold til aftale mellem Forsvarsministeriets øverste ledelse og Forsvarsministeriets Interne Revision revideret regnskabet for CVR nr. 16 28 71 80 for 2016 som aflægges efter Finansministeriets gældende regnskabsbekendtgørelse og Moderniseringsstyrelsens regnskabsvejledning om aflægelse af udgiftsbaserede regnskaber (2007).

Revisionen har omfattet de dele af statsregnskabet, hvor CVR nr. 16 28 71 80's indtægter, udgifter og bevillinger er opført. Der er tale om følgende paragraffer i statsregnskabet: hoveddel (oversigter, opgørelse af bevillinger og regnskaber, statusspecifikationer og fortegnelser) og i statsregnskabet regnskabsspecifikationsdel (og bevillingsafregningsdel). Regnskabet omfatter en samlet omkostningsbaseret resultatopgørelse, balance og tilhørende noter samt årsberetninger og udgiftsbaserede resultatopgørelser for:

Forsvarsministeriets Personalestyrelse, omfattende:

- § 12.12.01. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen Virksomhed (Driftsbevilling)
- § 12.12.02. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed (Driftsbevilling)
- § 12.12.03. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Centralt Styrede Enheder (Driftsbevilling)

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, omfattende:

- § 12.13.01. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (Driftsbevilling)
- § 12.13.02. Materieldrift (Driftsbevilling)
- § 12.13.03. Informatik Plan (Driftsbevilling)
- § 12.13.04. Materielanskaffelser (Anlægsbevilling)

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, omfattende:

- § 12.14.01. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (Driftsbevilling)
- § 12.14.02. Etablissemmentsdrift og bygningsvedligeholdelse (Driftsbevilling)
- § 12.14.03. Bygge- og anlægsarbejder (Anlægsbevilling)
- § 12.14.04. Provenu ved afhændelse af ejendomme (Anlægsbevilling)

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, omfattende:

- § 12.15.01. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse (Driftsbevilling)

Værnsfælles Forsvarskommando omfattende:

- § 12.23.01. Værnsfælles Forsvarskommando (Driftsbevilling)
- § 12.23.02. Hæren (Driftsbevilling)
- § 12.23.03. Søværnet (Driftsbevilling)
- § 12.23.04. Flyvevåbnet (Driftsbevilling)
- § 12.23.06. Specialoperationer (Driftsbevilling)
- § 12.23.07. Forsvarets Værksteder (Driftsbevilling)
- § 12.23.20. Forsvarsakademiet (Driftsbevilling)
- § 12.23.21. Forsvarets Sundhedstjeneste (Driftsbevilling)

Hjemmeværnet, omfattende:

- § 12.24.01. Hjemmeværnet (Driftsbevilling)

Finansielt regnskab for centralt styrede konti:

- § 12.11.02. Centralt Styrede Initiativer (Driftsbevilling)
- § 12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv. (Reservationsbevilling)
- § 12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram (Reservationsbevilling)
- § 12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram (Anlægsbevilling)
- § 12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram (Anlægsbevilling)

Revisionen har ikke omfattet lønninger, lønrefusion, pension og andre personaleomkostninger.

Forsvarsministeriets Interne Revision betragter med denne erklæring revisionen af CVR nr. 16 28 71 80's regnskab for 2016 som afsluttet.

Virksomhedens ansvar for regnskabet

Virksomheden har ansvaret for at udarbejde et rigtigt regnskab i overensstemmelse med de regnskabs- og disponeringsregler, der gælder for staten.

Virksomhedens regnskab skal omfatte alle indtægter, udgifter, aktiver, passiver og bevægelserne heri for det forløbne finansår. Virksomheden har ansvaret for at etablere forretningsgange og interne kontroller, der er relevante for at aflægge et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Det er virksomhedens ansvar at sikre, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse

med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Virksomheden har endvidere ansvaret for at vælge og anvende en hensigtsmæssig regnskabspraksis og for at udøve regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Forsvarsministeriets Interne Revisions ansvar for den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om regnskabet på grundlag af vores revision.

Vi har udført revisionen i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, baseret på revisionsprincipperne i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999). Dette indebærer, at vi planlægger og udfører revisionen for at opnå en høj grad af sikkerhed for, at regnskabet er fuldstændigt og uden væsentlig fejlinformation.

Vores revision består af revisionshandling, der giver revisionsbevis for beløb og oplysninger i regnskabet. Vi vælger revisionshandlingerne på baggrund af vores vurdering af virksomheden, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer vi intern kontrol, der er relevant for udarbejdelsen af et rigtigt regnskab i overensstemmelse med bevillingslovene og gældende regnskabs- og disponeringsregler.

Revisionen omfatter en vurdering af, om virksomhedens valg af regnskabspraksis er passende, og om de regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af oplysningerne i statsregnskabet.

Som en del af revisionen vurderer vi, om dispositionerne har bevillingsmæssig hjemmel og er anvendt inden for de rammer og formål, der er fastlagt i bevillingslovene og disponeringsreglerne.

Vores revision omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret hensigtsmæssige forretningsgange og interne kontroller, som i alle væsentlige henseender er i overens-

stemmelse med statens regnskabsregler, jf. bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen og som understøtter, at virksomheden aflægger et rigtigt regnskab og disponerer i overensstemmelse med statens regler.

Ved revisionen efterprøver vi på udvalgte områder, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi foretager endvidere en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af regnskabet. Hvis denne del af revisionen har givet anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, vil det fremgå af en udtalelse sidst i denne erklæring.

I henhold til aftale mellem Forsvarsministeriets øverste ledelse og Forsvarsministeriets Interne Revision omfatter vores revision ikke en sammenholdelse af bevillings- og regnskabstal. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen af lønområdet (lønninger, pension, andre personaleomkostninger og lønrefusion) er i 2016 alene varetaget af Rigsrevisionen.

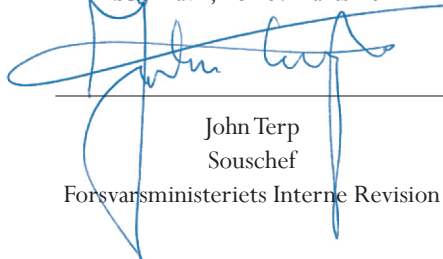
Konklusion

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

I forhold til de reviderede områder, jf. ovenstående, er det den interne revisions opfattelse, at:

- CVR nr. 16 28 71 80 område af statsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og de statslige regnskabsregler.
- CVR nr. 16 28 71 80 forretningsgange og interne kontroller i alle væsentlige henseender er i overensstemmelse med statens regnskabsregler og understøtter, at CVR nr. 16 28 71 80 aflægger et rigtigt regnskab og overholder disponeringsreglerne.

København, den 5. marts 2017

John Terp
Souschef
Forsvarsministeriets Interne Revision

5 Bilag til regnskabet

5.1. Noter til resultatopgørelsen

Note 1. Personaleomkostninger (antal årsværk)

Personaleomkostninger	2013 ¹⁰	2014	2015	2016	Budget 2017 ¹¹
Officerer	4.027	3.819	3.546	3.446	
Stampersonel	12.251	11.464	11.419	11.724	
Værnepligtige	1.760	1.681	1.715	1.607	1.752
Civile	5.635	4.571	4.522	4.477	
Kontraktansatte	790	518	481	364	
I alt	24.463	22.053	21.683	21.618	21.244

Som det fremgår af note 1 var der under CVR nr. 16 28 71 80 i 2016 opgjort 21.618 årsværk, hvilket er et mindre fald i forhold til 2015, idet der var opgjort 21.683 årsværk. Faldet kan henføres til mindre fald i alle grupper bortset fra stampersonel, hvor der har været en mindre stigning.

Der har gennem 2016 været et stort set uændret årsværksforbrug for styrelserne under CVR nr. 16 28 71 80. Dette kunne

indikere, at implementeringen af Aftale på forsvarsområdet 2013-2017 af 30. november 2012 nu i det store hele er implementeret, hvorfor det er forventningen, at tallet vil stabilisere sig i 2017.

For uddybning af personaleomkostningerne for den enkelte styrelse henvises til tabel 3.3.1. og 3.3.2. i styrelsernes årsberetninger (bilag 1-6).

Note 1. (antal medarbejdere) (fortsat)

Til- og afgang af medarbejdere ¹²	2013	2014	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	1.101	1.367	1.813	2.023
Afgang af medarbejdere	2.231	2.509	1.957	2.019

I ovenstående oversigt er følgende personelkategorier udeladt: værnepligtige, personel ansat med reaktionsstyrke kontrakter og rådighedskontrakter, socialt engagement, civile elever, vi-

karer samt personel, der gennemgår civiluddannelse eller er bevilliget tjenestefrihed uden løn eller anden type orlov, der betyder de i en periode ikke modtager løn fra styrelser under CVR nr. 16 28 71 80.

Note 1. Hjemmeværnet (fortsat)

Til- og afgang af medarbejdere	2013	2014	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	75	27	80	99
Afgang af medarbejdere	54	66	83	72

Note 2. Af- og nedskrivninger

(mio. kr.)	2015	2016
Årets af- og nedskrivninger	1.787,3	1.915,7
Regulering af tidligere års afskrivninger af reklassificerede anlæg	0	0,0
Af- og nedskrivninger i alt	1.787,3	1.915,7

¹⁰ Fra 2013 er skemaet opdateret med tal for Hjemmeværnet i forhold til tidligere årsrapporter.

¹¹ De budgetterede årsværk er hentet fra forslag til finanslov 2017.

¹² Til- og afgange for styrelser under CVR nr. 16 28 71 80, eksklusiv Hjemmeværnet.

5.2. Noter til balancen

De efterfølgende noter 3-7 viser udviklingen i de pågældende balanceposter.

Note 3. Immaterielle anlægsaktiver (mio.kr.)

	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, mv.	I alt
Kostpris	928,4	157,9	1.086,3
Primokorrektioner og flytning mellem bogføringskredse	0,0	0,0	0,0
Tilgang	0,0	7,7	7,7
Afgang	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31.12.2016	928,4	165,6	1.094,0
Akkumulerede afskrivninger	-874,3	-150,1	-1.024,4
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2016	-874,3	-150,1	-1.024,4
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	54,1	15,5	69,6
Årets afskrivninger	-16,3	-13,3	-29,6
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	-16,3	-13,3	-29,6
Afskrivningsperiode/år	5 til 8 år	3 år eller rettighedens levetid	

Note 3. (fortsat)

Udviklingsprojekter under opførelse (mio. kr.)	I alt
Primosaldo pr. 01.01.2016	0,2
Tilgang	0,7
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-0,4
Kostpris pr. 31.12.2016	0,5

Note 4. Materielle anlægsaktiver (mio.kr.)

	Grunde, arealer og bygninger	Infra- struktur	Produktions- anlæg og maskiner	Transport- materiel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris	8.599,1	0,0	9.836,1	32.244,3	472,0	51.151,5
Primokorrektioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilgang	175,9	0,0	430,7	958,4	31,8	1.596,8
Afgang	-264,0	0,0	-120,3	-814,0	-309,5	-1.507,8
Kostpris pr. 31.12.2016	8.511,0	0,0	10.146,5	32.388,7	194,3	51.240,5
Akkumulerede afskrivninger	-1.726,7	0,0	-6.741,4	-17.015,3	-165,7	-25.649,1
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	-80,5	-122,2	0,0	-202,7
Akkumulerede af- og nedskrivninger pr. 31.12.2016	-1.726,7	0,0	-6.821,9	-17.137,5	-165,7	-25.851,9
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	6.784,3	0,0	3.324,6	15.251,2	28,6	25.388,7
Årets afskrivninger	-124,0	0,0	-586,9	-339,7	288,8	-761,8
Årets nedskrivninger	0,8	0,0	224,7	-119,0	0,0	106,5
Årets af- og nedskrivninger	-123,2	0,0	-362,2	-458,7	288,8	-655,3
Afskrivningsperiode/år	0 til 50 år	-	10 til 20 år	5 til 30 år	3 år	

Til- og afgang, akkumulerede af- og nedskrivninger og årets af- og nedskrivninger på produktionsanlæg og maskiner er påvirket af reklassifikationer af aktiver.

Note 4. (fortsat)

Igangværende arbejder for egen regning (mio. kr.)	I alt
Primosaldo pr. 01.01.2016	2.967,2
Tilgang	2.699,0
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdige materielle anlægsaktiver	-1.536,0
Kostpris pr. 31.12.2016	4.130,2

Forudbetalinger vedrørende igangværende arbejder indgår i regnskabsposten.

Note 5. Egenkapital (mio.kr.)

Egenkapitalforklaring	I alt
Primosaldo pr. 01.01.2016	40.140,6
Startkapital	0,0
Primoregulering/flytning	0,0
Bevægelser i årets løb	
Likviditetstildeling	19.033,6
Mellemregning med andre statsinstitutioner	0,0
Afstemningsdifferencer	0,0
Regulering af tildelt likviditet, sidste års likvide mindreforbrug	-469,5
Overført resultat	
Årets resultat efter omkostningsprincippet	-19.045,1
Egenkapital pr. 31.12.2016	39.659,6

Note 6. Hensættelser (mio.kr.)

Hensættelser i balancen	I alt
Primosaldo pr. 01.01.2016	2.499,4
Tilgang	652,7
Afgang	-153,8
Hensatte forpligtelser pr. 31.12.2016	2.998,3
Specifikation af de samlede hensættelser	
Forpligtelser vedrørende INTOPS-skader herunder erstatninger	1.981,0
Forpligtelser til fratrådte medarbejdere	36,2
Forpligtelser vedrørende løbende ydelser til arbejdsskader	284,3
Kursus- og lønudgifter vedrørende civile uddannelser	421,3
Engangsvederlag	87,7
Afviklings- og miljøforpligtelser	166,2
Forpligtelse til destruktion af ammunition m.v.	21,6
Hensatte forpligtelser i alt	2.998,3
Forpligtelserne forventes afviklet således	
Inden for 1 år	632,7
Udover 1 år	2.365,6
Hensatte forpligtelser i alt	2.998,3

Note 7. Eventualforpligtelser (mio.kr.)

Eventualforpligtelser	I alt
Forpligtelser vedrørende igangværende lejemål	135,7
Reetableringsudgifter ved fraflytning af områder m.v.	359,3
Kursus- og lønudgifter vedrørende civile uddannelser	494,5
Vedligeholdelsesforpligtelser af fredede bygninger	241,2
Øvrige forpligtelser, erstatninger og retssager	5,8
Eventualforpligtelser pr. 31.12.2016	1.236,5

Ud over ovenstående forventer styrelserne under CVR nr. 16 28 71 80 fremadrettet yderligere forpligtelser vedrørende:

- Arbejdsskadeerstatninger som følge af deltagelse i internationale operationer, herunder PTSD. På balancetidspunktet henstår der 276 anmeldte, men ikke-afgjorte sager ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Udfaldet af de ikke-afgjorte sager er behæftet med betydelig usikkerhed.

Såfremt anerkendelsesgraden efter Lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret PTSD (særloven) er mellem 35-55 pct. og anerkendelsesgraden efter Arbejdsskadesikringsloven (ASL) er mellem 25-35 pct. vil forpligtelsen udgøre mellem 0,5-0,7 mia. kr. Hvis opfyldelsesgraden bliver højere, stiger forpligtelsen, og tilsvarende vil en lavere opfyldelsesgrad medføre, at forpligtelsen falder.

- Miljøoprydning og reetablering af anlæg som følge af stigende miljøkrav.
- Bortskaffelse af ammunition og udfaset materiel.

Valutaeksposeringen omfatter primært amerikanske dollar (USD). Valutarisici afdækkes i størst muligt omfang via indgåelse af valutaterminskontrakter. På balancetidspunktet er

der indgået valutaterminskontrakter for USD 360 mio. til levering i 2017-2025.

Styrelserne under CVR nr. 16 28 71 80 er i kraft af forretningsområdet part i tvister vedrørende kontrakter og udbudssager, som ikke er usædvanlige for forretningen, ligesom styrelser under CVR nr. 16 28 71 80, som led i normal drift, har indgået flerårige kontrakter på blandt andet forsyningsområdet, facility managementområdet og inden for software- og licensområdet. Ledelsen foretager løbende en vurdering af kontraktområdet og eventuelle hensættelser hertil.

5.3. Øvrige aktiviteter

Virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 har ingen gebyrfinansieret virksomhed eller tilskudsfinansierede aktiviteter. Der er således ikke udarbejdet tabeller for disse aktiviteter.

5.4. Omkostningsbaseret resultat fordelt pr. hovedformål

Resultatopgørelsens omkostninger er i tabel 5.4.1. fordelt på Forsvarets hovedformål¹³. I fordelingen af omkostningerne på hovedformål indgår interne afregninger og fordelinger.

Tabel 5.4.1. Omkostningsbaseret resultat fordelt pr. hovedformål (mio.kr.)

Hovedformål	2015	2016
Konfliktforebyggelse, krisestyring og kollektivt forsvar	594,7	569,2
Suverænitets- og myndighedsopgaver	1.216,4	1.161,6
Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver	145,8	129,2
Fredsstøttende opgaver	2.337,2	1.962,1
Andre opgaver	2.209,2	2.079,0
Opretholdelse af indsættelsesevne	9.201,6	9.042,8
Egentlige hovedformål	15.704,9	14.944,0
Opgjort i pct. af det samlede resultat (fratrullet Hjemmeværnets forbrug)	79,8 %	82,8 %
Støttevirksomhed	1.660,7	1.339,1
Styringsopgaver	901,9	755,2
Ikke-fordelte omkostninger	1.412,9	1.008,7
I alt for den tidligere Forsvarskommando	19.680,4	18.047,0
Hjemmeværnets træk af ydelser fra øvrige styrelser	525,7	453,0
Hjemmeværnets forbrug i Forsvarets omkostningsregnskab	494,0	545,1
I alt i henhold til omkostningsopgørelsen	20.700,1	19.045,1

¹³ Forsvarets hovedformål er angivet i Lov om Forsvaret af 27. februar 2001. Loven angiver, at Forsvaret har seks hovedopgaver, som er angivet i tabel 5.4.1.

Konfliktforebyggelse mv. omhandler primært opgaver i rammen af Danmarks medlemskab af NATO, herunder en række bidrag til alliancens kollektive forsvar såsom udsendelse af styrker til krisestyring og kollektivt forsvar, deltagelse i NATOs stående styrker og i NATO-øvelsesvirksomhed.

Suverænitet- og myndighedsopgaver vedrører overvågning i sø- og lufrummet i og ved Grønland, Færøerne og Danmark samt suverænitetshævdelse af rigsfællesskabets territorium.

Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver består blandt andet af passiv våbenkontrol samt tillids- og sikkerhedsskabende aktiviteter, og der opretholdes et beredskab for at kunne varetage disse forpligtelser. Endvidere gennemføres en række samarbejdsaktiviteter med andre lande, ligesom der ydes støtte til militær kapacitetsopbygning.

Fredsstøttende opgaver omfatter deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, eksempelvis internationale operationer. Forsvaret skal kunne deltage i hele spektret af internationale indsatser fra bidrag til deltagelse i højintensive kampoperationer og international ordenshåndhævelse, forebyggende indsatser og kapacitetsopbygning, til international rednings- og katastrofehjælp.

Som eksempler kan nævnes, at Forsvaret i rammen af de fortsatte missioner i Afghanistan og Irak i 2016 har deltaget med militære styrkebidrag (blandt andet et instruktør-, trænings- og støttebidrag med henblik på støtte til udvikling af hovedkvarterer, uddannelsesinstitutioner og sikkerhedsstyrker), i FN's mission MINUSMA i Mali har Forsvaret udsendt blandt andet efterretningsbidrag og transportfly.

Derudover løser Forsvaret et antal permanente og lejlighedsvis opgaver, herunder også opgaver til støtte for den civile sektor (i tabellen kaldet 'andre opgaver'). De permanente opgaver omfatter blandt andet eftersøgnings- og redningstjeneste, fiskeriinspektion, miljøovervågning, maritim forureningsbekæmpelse og ammunitionsrydning. De lejlighedsvis opgaver omfatter blandt andet hjælp til Politiet og SKAT samt assistance til redningsberedskabet, det civile beredskab og sygehusvæsenet m.fl.

Opretholdelse af indsættelsesevne indebærer, at Forsvaret til stadighed råder over styrker fra Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet til indsættelse i de ovenfor angivne opgaver i forhold til et af Forsvaret fastsat beredskab.

Derudover er der opgjort en række støttevirksomhed og styringsopgaver til at kunne udføre de ovenstående opgaver samt en række ikke-fordelte omkostninger. Endeligt har Hjemmeværnet et træk på de øvrige styrelser samt et forbrug i Forsvarets omkostningsregnskab.

Omkostningerne opgjort på de enkelte hovedformål varierer mellem årene, hvilket skyldes forskydning af opgavesammensætningen. Som det fremgår af tabel 5.4.1., er de samlede omkostninger reducerede med ca. 1,7 mia. kr. Heraf tilskrives 1,3 mia. kr. et fald i andre "Ordinære driftsomkostninger" blandt andet som følge af regulering af forskud. Derudover skal reduktionen ses i sammenhæng med en reduceret bevilling på Forsvarsministeriets område.

VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

Årsberetning

Værnsfælles Forsvarskommando

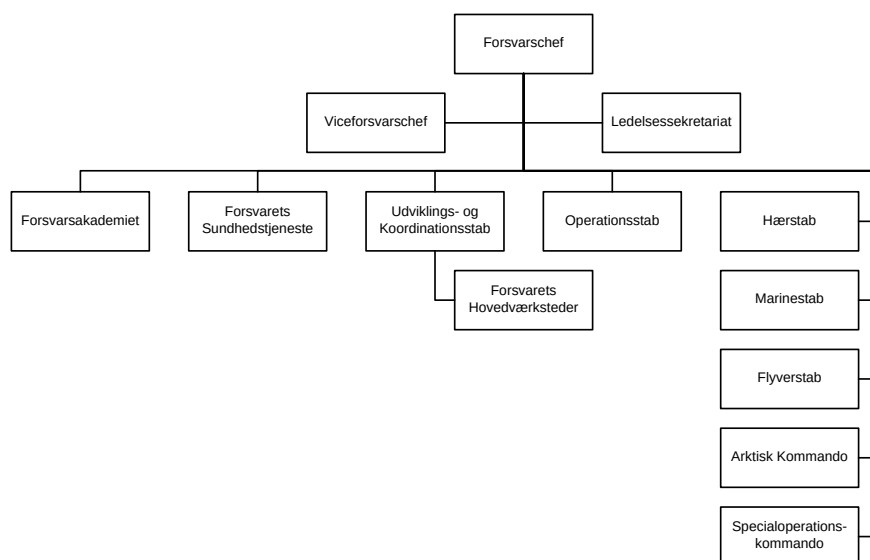
2016

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	6
2. Målrapportering	7
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	7
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	14
3. Regnskab	16
3.1. Anvendt regnskabspraksis	16
3.2. Bevillingsregnskab	16
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	21
4. Ledelsespåtegning	22
4.1. Påtegning	22

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Værnsfælles Forsvarskommando	Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Styrelseschef	Forsvarschef, general Bjørn I. Bissrup		
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K	Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø		Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup

Organisering Værnsfælles Forsvarskommando

Note: Under værnstabene, Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen ligger de militære enheder, stabe og skoler.

1 Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Værnsfælles Forsvarskommando er en styrelse under Forsvarsministeriet med forsvarschefen som øverste chef. Værnsfælles Forsvarskommando er Danmarks overordnede militære kommandomyndighed, som styrer og koordinerer underliggende militære myndigheder. Værnsfælles Forsvarskommando omfatter følgende stabe og kommandoer: Operationsstaben, Udviklings- og Koordinationstaben, Hærstaben, Marinestaben, Flyverstaben, Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen.

Forsvarets opgaver er fastlagt i lov om Forsvarets formål, opgaver og organisation mv., som også benævnes forsvarsloven. Forsvarets formål er, at:

- Forebygge konflikter og krig.
- Hævde Danmarks suverænitet og sikre landets fortsatte eksistens og integritet.
- Fremme en fredelig udvikling i verden med respekt for menneskerettighederne.

Forsvarets overordnede opgaver er kategoriseret i seks hovedopgaver:

- Opgave 1: Konfliktforebyggelse, krisestyring og kollektivt forsvar.
- Opgave 2: Suverænitets- og myndighedsopgaver.
- Opgave 3: Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver.
- Opgave 4: Fredsstøttende opgaver.
- Opgave 5: Andre opgaver.
- Opgave 6: Opretholdelse af indsættelsesevne.

Værnsfælles Forsvarskommandos bevilling fremgår af finansloven for 2016 konto 12.23 med en bevilling på 7.275,5 mio. kr. fordelt på følgende underkonti:

- 12.23.01. Værnsfælles Forsvarskommando.
- 12.23.02. Hæren.
- 12.23.03. Søværnet.
- 12.23.04. Flyvevåbnet.
- 12.23.06. Specialoperationer.
- 12.23.07. Forsvarets Værksteder
- 12.23.20. Forsvarsakademiet.
- 12.23.21. Forsvarets Sundhedstjeneste.
- 12.23.50. Administrative bøder.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Forsvarets opgaver understøtter missionen direkte med fokus på netop sikkerhed, tryghed samt at være et redskab til varetagelse af Danmarks interesser.

1.2. Ledelsesberetning

Året 2016 har været kendetegnet ved et højt aktivitetsniveau. Forsvaret har sideløbende med den nationale opgaveløsning i Danmark og Nordatlanten også indsat styrker fra alle tre værn samt specialoperationsstyrker i internationale operationer. Året har endvidere været præget af markante ændringer i den sikkerhedspolitiske situation i Europa og resten af verdenen.

Operation Inherent Resolve hold 3.

Et fornyet fokus på Forsvarets opgaveløsning i Danmark og nærområdet har stillet store krav til medarbejdernes arbejdsindsats og omstillingsparathed. Forsvaret har således prioriteret ressourcer til NATOs genforsikringstiltag – dvs. de indbyrdes bidrag mellem alliancepartnerne – i form af uddannelsesvirksomhed, deltagelse i multinational øvelsesvirksomhed samt egentlig operativ opgaveløsning. Flere af de styrker, der bidrager til NATOs genforsikringstiltag, løser samtidigt nationale opgaver i Danmark, på Færøerne og i Grønland. Forsvaret har med andre ord også i 2016 været et efterspurgt sikkerhedspolitisk redskab.

På de indre linjer har Forsvaret arbejdet målrettet med at implementere de sidste elementer i det indeværende for-

svarsforlig. Der har i 2016 også været fokus på at styrke identiteten og fremhæve det særlige i at være ansat i Forsvaret, hvilket Forsvarets kernefortælling, ”Noget er værd at kæmpe for”, også forklarer. Kernefortællingen skal være med til at styrke forståelsen for Forsvarets rolle og relevans overfor både medarbejdere og eksterne interessenter.

Værnsfælles Forsvarskommandos høje aktivitetsniveau i 2016 har givet et tilfredsstillende fagligt resultat, hvor syv ud af otte mål er opfyldt. Kun overvågning og suverænitets-hævdelse i Arktis skiller sig ud, hvilket uddybes i målrapporteringens 2. del.

Tabel 1.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt	Budget	Forbrug
1. Leverer fyldestgørende faglig rådgivning til forsvarsministeren i forhold til indsættelse af militære kapaciteter.	X			Ikke opgjort	Ikke opgjort
2. Sikre rådighed over egnede og relevante kapaciteter til umiddelbar iværksættelse af politiske beslutninger vedrørende deltagelse i internationale missioner.	X			Ikke opgjort	Ikke opgjort
3. Styrke uddannelse og træning i planlægning og gennemførelse af operationer med flere værn og med eksterne kapaciteter.	X			110,0 mio. kr.	108,3 mio. kr.
4. Gennemføre overvågning og suverænitets-hævdelse i Arktis.		X		Ikke opgjort	Ikke opgjort
5. Gennemføre redningstjeneste i Danmark.	X			44,2 mio. kr.	94,9 mio. kr.
6. Arbejde for styrkelse af medarbejdertilfredsheden blandt Forsvarets ansatte.	X			Ikke opgjort	Ikke opgjort
7. Bidrage til koordination af støtten fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse.	X			Ikke opgjort	Ikke opgjort
8. Fortsat udvikle Værnsfælles Forsvarskommandos økonomistyring.	X			Ikke opgjort	Ikke opgjort
I alt	7	1	0	154,2	203,2

Afvigelsen mellem budgettet i forbindelse med mål 5 om redningstjeneste på 44,2 mio. kr. og forbruget på 94,9 mio. kr. skyldes en budgetændring, som har betydet, at budget og forbrug midlertidigt er blevet registreret forskellige steder og derfor har medført afvigelsen på ca. 50 mio. kr. Samlet set har sammenhængen mellem budget og forbrug med hensyn til redningstjeneste været tilfredsstillende.

Tabel 1.2.2. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	7.632,3
Regnskab	7.528,9
Årets overskud	103,4
Tidligere års overførte overskud	-8,4
Overskud herefter til videreførelse	95,0

Forskellen mellem det samlede regnskab og økonomien for årets faglige resultater i tabel 1.2.1. skyldes, at årets valgte mål var valgt for deres strategiske vigtighed frem for samlet ramme, og det forhold at flere af målenes økonomi ikke kan opgøres selvstændigt.

Værnsfælles Forsvarskommando havde i 2016 et mindreforbrug på 103,4 mio. kr. i forhold til en driftsbevilling på 7,6 mia. kr. Fratrullet det akkumulerede videreførte resultat fra 2015 på -8,4 mio. kr. er der et overskud til videreførelse på 95,0 mio. kr.

Årets regnskabsmæssige resultat er opnået ved stram økonomisk styring, der igennem de seneste år har været et fokusområde for Forsvaret. Resultatet vurderes at være tilfredsstillende.

Tabel 1.2.3. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-396,6		
Ordinære driftsomkostninger	7.928,6		
- Heraf personaleomkostninger	6.500,5		
Andre driftsposter, netto	-3,3		
Finansielle poster, netto	0,2		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	7.528,9		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-402,7	Indtægter	0,0
Udgifter	7.931,6	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	7.528,9	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	7.632,3	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets overskud	103,4		0,0
Til videreførelse	103,4		

1.3. Forventninger til det kommende år

Værnsfælles Forsvarskommando forventer, at 2017 bliver et travlt år både angående uddannelse og indsættelse af styrker samt fortsat omstilling og effektivisering. Afslutningen af det eksisterende forsvarsforlig, herunder de netop iværksatte budgetanalyser, samt forberedelsen, vedtagelsen og den indledningsvis implementering af et nyt forlig forventes at sætte sit præg på året.

Det høje aktivitetsniveau fortsætter i 2017, hvor nogle internationale indsættelser af Forsvarets styrker allerede er besluttet, og andre er ved at blive planlagt. Ét eksempel er deltagelsen i FRONTEX, en EU-mission hvor Flyvevåbnet bidrager med et flybidrag i begyndelsen af 2017 til afpatruljering af Europas sydlige grænser. Derudover deltager Søværnet i en amerikansk hangarskibsgruppe med en fregat til støtte for indsatsen imod ISIL (Operation Inherent Resolve), ligesom Hærens træningsbidrag i Irak til samme mission fortsætter i 2017.

Forsvarets nationale opgaveløsning forventes også at være efterspurgt i 2017. Derudover vil Forsvaret øge indsatsen i det arktiske område, som politisk aftalt og reflekteret i rapporten om Forsvarsministeriets fremtidige opgaveløsning i Arktis.

Endeligt forventes den fysiske samplacering af den københavnske del af Værnsfælles Forsvarskommando og Forsvarsministeriets departement at skabe endnu bedre integration imellem disse organisationer til gavn for hele ministerområdets opgaveløsning.

I det kommende år vil Værnsfælles Forsvarskommando arbejde videre med udviklingen af mål- og resultatplanen. Mål- og resultatplanen er udgangspunkt for forsvarschefens strategiske prioriteringer og pejlemærker, som Forsvarets virksomhed skal være centreret omkring. Ligeledes vil mål- og resultatplanen være omdrejningspunktet i en optimering af den fremtidige rapportering og integration af denne i ledelsesinformationen.

Støtteskibet Absalons deltagelse i Joint Warrior.

2 Målrapportering

2.1 Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

1. Leverer fyldestgørende faglig rådgivning til forsvarsministeren i forhold til indsættelse af militære kapaciteter	
Succeskriterium Kravet opfyldes ved, at hver enkelt besvarelse er leveret rettidigt, og besvarelsen i hvert enkelt tilfælde indeholder en anbefaling, der i relevant omfang forholder sig til samarbejdspartnere og synergieffekter, påvirkning af øvrige opgaveløsninger, personelmæssige forhold, materielmæssige forhold, økonomiske konsekvenser, juridiske forhold, tidsmæssige aspekter samt vurdering af effekt og risici, herunder trusselvurdering.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er i perioden leveret 19 militære anbefalinger eller afdækninger af militære muligheder. Alle anbefalinger er leveret samlet og til ønsket tid, ligesom anbefalingerne indeholdt de relevante faktorer.	Økonomi Ikke opgjort
2. Sikre rådighed over egnede og relevante kapaciteter til umiddelbar iværksættelse af politiske beslutninger vedrørende deltagelse i internationale missioner	
Succeskriterium Kravet opfyldes gennem den formelle certificering af enhederne (nationalt eller internationalt). Kravet omfatter op til en bataljonskampgruppe fra Hæren, to store skibe fra Søværnet (fregatter, støtteskibe eller inspektionsskibe), luftmilitære bidrag (transportfly, helikoptere, kampfly og kapaciteter inden for kontrol og varsling) samt specialoperationsstyrkebidrag. Kravet betragtes som opfyldt, såfremt kapaciteterne har en gældende certificering.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Værnsfælles Forsvarskommando har haft certificeret / indsat følgende kapaciteter: • En bataljonskampgruppe fra Hæren. • Fregatten Willemoes, støtteskibet Absalon og inspektionsskibet Triton. • F-16 kampfly, C-130 Hercules transportfly, CL-604 Challenger overvågningsfly, EH-101 helikopter og et radarbidrag har været indsat i 2015 og 2016. • Specialoperationsstyrker til operationer i Mali, Irak og Syrien, fjernelse af kemiske våben fra Libyen samt bidrag til Standing NATO Maritime Group 2. Se punkt 2.2. for yderligere uddybning.	Økonomi Ikke opgjort

Hjemkomst fra mission under Operation Inherent Resolve.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

3. Styrke uddannelse og træning i planlægning og gennemførelse af operationer med flere værn og med eksterne aktører	
Succeskriterium Der gennemføres stabsovelser eller planlægges indsættelse med fokus på samarbejde med relevante enheder fra andre værn og fra Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen, Politiet, Forsvarets Efterretningstjeneste eller allierede styrker. Kravet omfatter chefer, stabe og i relevant omfang føringsinstallationer fra Danske Division, Søværnets Taktiske Stab og Flyvevåbnets Taktiske Stab. Kravet betragtes som opfyldt, såfremt mindst to enheder har gennemført øvelsesvirksomhed på stabsniveau. Alternativt når den relevante enhed har gennemført øvelser eller været indsat i egentlige operationer, hvor man reelt har samarbejdet med eksterne aktører, som beskrevet i succeskriteriet.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hæren, Søværnet og Specialoperationskommandoen har gennemført øvelser i både ind- og udland bl.a. i samarbejde med NATO-allierede, de baltiske lande, det danske og grønlandske politi, flere civile myndigheder m.fl. Flyvevåbnet har desuden været indsat i indsatsen mod ISIL i Operation Inherent Resolve igennem hele året. • Øvelsen RED KNIGHT i februar med det primære formål at træne samarbejde mellem stabene ved de fem brigader, som er tilknyttet Danske Division. Godt 250 stabsofficerer fra fire lande deltog. (BRANCH TRAINING LIT og RED KNIGHT LIT) • Command Post Exercise er gennemført i maj og juni med de fem allierede brigader samt Opklaringsbataljonen i Estland. (SABER KNIGHT EST) • Danske Division gennemførte i efteråret Specialoperationskommandoens interværnsøvelse NIGHT HAWK. I øvelsen deltog specialoperationsstyrker fra 13 lande samt enheder fra Hæren, Flyvevåbnet og Søværnet. • Søværnets Taktiske Stab har forberedt og deltaget i GREENLAND LIVEX 16, NATO-øvelsen JOINT WARRIOR 16-1, Værnsfælles Operativt Seminar og BALTOPS i samarbejde med bl.a. danske og grønlandske civile og militære styrelser, myndigheder og organisationer. • Flyvevåbnets Taktiske Stab har i 2016 været kontinuerligt indsat i et multinationalt og joint hovedkvarter i rammen af Operation Inherent Resolve. Samlet er målet opfyldt.	Økonomi Budget: 105,1 mio. kr. Forbrug: 108,3 mio. kr.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

4. Gennemføre overvågning og suverænitetshævdelse i Arktis																													
Succeskriterium Forsvaret skal regelmæssigt kunne konstatere og identificere skibe og fly, som trænger ind i grønlandsk og færøsk territorialfarvand og tilhørende luftrum samt nationalparken i Nord- og Nordøstgrønland. Forsvaret skal endvidere hævde rigsfællesskabets suverænitet ved fysisk tilstedeværelse gennem patruljering på land, overflyvning og gennemsejls i udvalgte og nærmere aftalte områder. Kravet betragtes som opfyldt, såfremt søterritoriet kontinuerligt patruljeres med overfladeskibe, samt at der gennemføres overvågningsflyvning fordelt over året med primært fokus på sommerhalvåret (maj-oktober). Herunder, at samtlige konstaterede mulige krænkelse af territoriet er anråbt eller imødegået. Patruljeringen gennemføres med følgende kapaciteter: • To store maritime enheder i sammenlagt 730 døgn (delvist opfyldt: 650 døgn). • To-tre mindre maritime enheder i sammenlagt i 882 døgn (delvist opfyldt: 800 døgn). • Maritime helikoptere i sammenlagt 365 døgn med i alt 450 flyvetimer til rådighed (delvist opfyldt: 300 døgn/350 flyvetimer). • Fly til overvågning, i alt 484 timer svarende til 120 beredskabsdøgn (delvist opfyldt: 400 timer/100 døgn).			Målopfyldelse Delvist opfyldt																										
Opnåede resultater Værnsfælles Forsvarskommando har i 2016 hævdet rigsfællesskabets suverænitet, patruljeret og overvåget ansvarsområdet. Værnsfælles Forsvarskommando har indsat enheder i det arktiske område således: <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Enhed</th><th rowspan="2">Tildeling</th><th colspan="2">Mål</th></tr> <tr> <th>Opfyldt</th><th>Delvist opfyldt</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Større maritime enheder</td><td>726,5 døgn</td><td>730</td><td>650</td></tr> <tr> <td>Mindre maritime enheder</td><td>883 døgn</td><td>882</td><td>800</td></tr> <tr> <td>Maritim helikopter (tildeling)</td><td>366 døgn</td><td>365</td><td>300</td></tr> <tr> <td>Maritim helikopter (flyvetid)</td><td>457 timer</td><td>450</td><td>350</td></tr> <tr> <td>Overvågningsfly (flyvetid)</td><td>121 døgn*</td><td>120</td><td>100</td></tr> </tbody> </table> *Reel rådighed 116 dage. Samlet er målet delvist opfyldt. Se punkt 2.2 for yderligere uddybning.			Enhed	Tildeling	Mål		Opfyldt	Delvist opfyldt	Større maritime enheder	726,5 døgn	730	650	Mindre maritime enheder	883 døgn	882	800	Maritim helikopter (tildeling)	366 døgn	365	300	Maritim helikopter (flyvetid)	457 timer	450	350	Overvågningsfly (flyvetid)	121 døgn*	120	100	Økonomi Ikke opgjort
Enhed	Tildeling	Mål																											
		Opfyldt	Delvist opfyldt																										
Større maritime enheder	726,5 døgn	730	650																										
Mindre maritime enheder	883 døgn	882	800																										
Maritim helikopter (tildeling)	366 døgn	365	300																										
Maritim helikopter (flyvetid)	457 timer	450	350																										
Overvågningsfly (flyvetid)	121 døgn*	120	100																										

Siriuspatruljen.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

5. Gennemføre redningstjeneste i Danmark	
Succeskriterium Indkomne nødsignaler skal identificeres, der skal træffes beslutning om art og omfang af undsættelse, og undsættelsen skal iværksættes. Kravet betragtes som opfyldt, såfremt Forsvaret indsætter redningsberedskabet jf. fastlagte krav herfor. Målsætningen er, at der reddes mindst 94 pct., som er i fare for at omkomme.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Forsvarets gennemførelse af redningstjeneste i Danmark er fortsat forløbet tilfredsstillende. Forsvarets kapaciteter har været i stand til at opfylde det fastsatte målopfyldelseskra på 94 pct. I 2016 har der samlet været 544 personer i nød, hvor af de 517 er reddet, svarende til 95,0 pct. af de nødstedte, som var i fare for at omkomme. Samlet er målet opfyldt.	Økonomi Budget: 67,7 mio. kr. Forbrug: 94,9 mio. kr.
6. Arbejde for styrkelse af medarbejdertilfredsheden blandt Forsvarets ansatte	
Succeskriterium Der skal gennemføres initiativer til at styrke jobtilfredsheden blandt medarbejderne i Værnsfælles Forsvarskommando og underlagte myndigheder/enheder. Kravet betragtes som opfyldt, når der er gennemført konkrete initiativer til: • at give medarbejderne en oplevelse af balancering af mål og midler, • at øge topledelsens synlighed over for medarbejderne, • at styrke karriererådgivningen over for medarbejderne på alle niveauer, • at tydeliggøre og udbrede kendskabet til mulighederne for at forbedre studiebetingelserne for dem, som studerer ved siden af tjenesten i Forsvaret.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er gennemført følgende aktiviteter: • Der er iværksat aktivitetsdæmpende tiltag inden for Værnsfælles Forsvarskommandos stabe og myndigheder for at forbedre den oplevede balance mellem mål og midler, fx længere beredskabsperioder og derved bedre tid til uddannelse forud for beredskabet, afløsning af enkelte enheders deltagelse i øvelser m.fl. • Forsvarets øverste chefer har udsendt nyhedsbreve, og forsvarschefen har gennemført rundrejser til Forsvarets tjenestesteder. • I samarbejde med Forsvarsministeriets Personalestyrelse er der igangsat arbejde på et karrieresite på HR-portalen. Forsvarsministeriets Personalestyrelse har desuden iværksat telefonisk karriererådgivning for samlet at styrke karriererådgivningen. Emnet er også behandlet på forsvarschefens chefkonference i 2016, hvor betydningen er understreget overfor chefgruppen. • Hærens Bataljonskursus omlægges fra blended learning – dvs. en kombination af fjernundervisning og tilstedeværelse – til en højere grad af tilstedeværelsesundervisning, for at forbedre studiebetingelserne for dem, som studerer ved siden af tjenesten. Samlet er målet således opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort

Frømandskorpsets deltagelse i beredskabsøvelsen LIVEX 2016 i Grønland.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

7. Bidrage til koordination af støtten fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Personalestyrelse	
Succeskriterium Koordinationen mellem Værnsfælles Forsvarskommando og de støttende styrelser er etableret og ejet af Forsvarsministeriets departement. Værnsfælles Forsvarskommando skal bidrage til processen gennem: • Formulering af militærfagligt funderede og realistiske krav til de støttende styrelses leverancer i rette tid, mængde og kvalitet. • Rettidighed i forhold til processens gennemførelse – herunder løbende prioritering af leverancer og tiltag. • Modtagelse og implementering af de støttende styrelses leverancer. Kravet betragtes herefter som opfyldt, såfremt følgende kriterier er opfyldt for 90 pct. af Værnsfælles Forsvarskommandos højest prioriterede leverancer fra de støttende styrelser: • Værnsfælles Forsvarskommandos krav og behov på forhånd er koordineret og prioriteret med den støttende styrelse. • Værnsfælles Forsvarskommandos krav og behov indgår så rettidigt i processen, at de kan indgå i processen uden særlige tiltag. • Værnsfælles Forsvarskommando er klar til at introducere og implementere de støttende styrelses leverancer ved modtagelsen.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater <i>Materiel, it og etablerement</i> Der er etableret processer og procedurer, der samlet set sikrer, at støttende styrelser får den nødvendige støtte i relation til anskaffelse og drift af materiel, it og etablerement. Samlet set er målet for materiel, it og etablerement opfyldt. Projekter: • Opdatering af kapacitetsplaner for materiel, IT og etablerement er gennemført i tæt dialog bl.a. via konsolideringsmøder mellem Værnsfælles Forsvarskommandos stabe, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. • Værnsfælles Forsvarskommando har i 2016 udarbejdet business cases i tæt koordination med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. • Alle kvartalsrapporteringer for 2016 er gennemført og drøftet på koncernstyringsmøder. • Rutinemæssige relationsmøder med direktøren for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. • Dialogmøder med direktøren for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse for at opnå en fælles forståelse af etablerementssituation. • Forsvarschefens Prioriteringsdirektiv er revideret. Prioriteringsdirektiver er forelagt Forsvarsministeriets Investeringskomité og vil blive officielt udsendt primo 2017. <i>Personel</i> Værnsfælles Forsvarskommando har gennemført koordinationen gennem Aftagerpanelet under Forsvarschefens Uddannelsesforum, Styregruppe Rekruttering (Værnsfælles Forsvarskommando sammen med Forsvarsministeriets Personalestyrelse) samt Værnsfælles Forsvarskommandos HR- og Uddannelseskomité. I disse tre fora, samt via den koordination som i øvrigt finder sted gennem koncernfælles mødefora nedsat af Forsvarsministeriet, gennemføres den løbende koordination med Forsvarsministeriets Personalestyrelse af planlægning inden for personale- og uddannelsesområdet. Samlet er målet således opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort

Navngivning af inspektionsfartøjet Lauge Koch.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

8. Fortsat udvikle Værnsfælles Forsvarskommandos økonomistyring	
Succeskriterium Værnsfælles Forsvarskommando skal: • Optimere indhold i beslutningsgrundlag og processer på økonomiområdet med fokus på, hvad der skaber værdi for Forsvarets virksomhed. • Bidrage til kobling af økonomiske og ikke-økonomiske mål. • Implementere beslutningsstrukturer og -processer, som løbende identificerer og analyserer prioriteringsmuligheder. Kravene betragtes som opfyldt, såfremt Værnsfælles Forsvarskommando: • Gennemfører et projekt, der har til formål at optimere controllingopgaven. • Synkroniserer den økonomiske ledelsesinformation og den operative mål- og resultatrapportering. • Fortsætter arbejdet med at forberede en eventuel implementering af omprioriteringsbidraget for 2017, hvis relevant.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Værnsfælles Forsvarskommando har i perioden: • Gennemført et bredt favnende projekt, der har haft til formål at optimere controllingprocessen. • Godkendt en ny styringsmodel, herunder udgør den operative mål- og resultatrapportering nu en større del af ledelsesinformationen end i starten af 2016. Implementeringen vil fortsætte i 2017. • Værnsfælles Forsvarskommando har implementeret omprioriteringsbidraget for 2017. Samlet er målet opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Værnsfælles Forsvarskommando vil i det følgende fremhæve opfyldelsen af mål 2 og 4.

Mål 2 Rådighed over egnede og relevante kapaciteter

Indsættelser af enheder samt certificering med henblik på indsættelser har Forsvarets højeste prioritet både ledelses- og ressourcemæssigt. Det er en af Forsvarets kerneopgaver at sikre rådighed over egnede og relevante kapaciteter til umiddelbar iværksættelse af politiske beslutninger vedrørende deltagelse i internationale missioner. Opstillingen af enheder på beredskab, herunder certificering, er i 2016 forløbet efter planen.

Hærens bataljonskampgruppe er tilmeldt Very High Readiness Joint Task Force (Land) og indgår som en del af ”Enhanced NATO Response Force”-beredskabet. Dette indebærer, at tilmeldingen løber over tre år, således:

- Et klargøringsår i 2016, hvor enheden er på 45 dages beredskab.
- Et år, hvor enheden er på ”stand by” på syv dages beredskab i 2017.
- Et år på 30 dages beredskab i 2018. NATO har besluttet, at enhederne kun certificeres én gang i perioden.

For bataljonskampgruppen har certificeringen fundet sted i perioden 18.-20. juni 2016 med et tilfredsstillende resultat.

Søværnet har opstillet fregatten Willemoes, støtteskibet Absalon og inspektionsskibet Triton. Enhederne har været i beredskab og er certificerede som angivet. Fregatten Willemoes er certificeret i 2015. Absalon har i perioden været indsat i Standing NATO Maritime Group 2 fra september til december 2016. Søværnets enheder er i et konstant forløb med certificeringer og indsættelser.

Alle de i målet anførte luftmilitære kapaciteter har været indsat inden for de seneste to år. Indsættelse i internationale operationer kan erstatte behov for certificering. Eksempelvis kan nævnes C-130 transportfly i Mali (MINUSMA – United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission) i 2015-2016, EH-101 helikoptere i Afghanistan i 2015 (Resolute Support Mission), F-16 kampfly samt mobil radar til kontrol og varsling i Irak og Syrien 2016 (Operation Inherent Resolve). Alle indsættelser er forløbet tilfredsstillende.

For specialoperationsstyrkerne er der i 2016 i relation til indsættelse i Mali (MINUSMA) gennemført certificering af begge udsendte specialoperationsstyrkers rotationsbidrag i ramme af det nederlandske styrkebidrag og med udgangspunkt i de nederlandske certificeringskrav. Bidraget til Irak og Syrien (Operation Inherent Resolve) er certificeret i en national ramme af chefen for Specialoperationskommandoen. Bidraget til Operation RECLIB (Removal of chemical weapons from Libya) blev certificeret som en del af det samlede styrkebidrag ved Marinestabens foranstaltning. Bidrag til Standing NATO Maritime Group 2 blev certificeret som en del af det samlede styrkebidrag ved Marinestabens foranstaltning.

Resolute Support Mission.

Mål 4 Overvågning og suverænitetshævdelse i Arktis

Gennemførelsen af overvågning og suverænitetshævdelse i Arktis har været udfordret på to områder. Det var, i forbindelse med indfasningen af den nye maritime helikopter (Seahawk), nødvendigt at trække inspektionsskibet Vædderen til Frederikshavn i 5½ døgn. Selvom skibet var på beredskab og sejlparsat, var det ikke til stede i operationsområdet, og det var ikke muligt at indsætte anden kapacitet. Kravet er derfor kun delvist opfyldt, idet Arktisk Kommando kun har haft rådighed over inspektionsskibskapaciteten i 726,5 døgn mod et mål på 732 døgn.

Hvad angår overvågningsfly, har disse været til rådighed i forhold til målet på 121 døgn. I perioden har der dog været

fem dage, hvor flyene ikke var operative som følge af mindre tekniske problemer samt én dags sygdom. Det var ikke muligt at stille yderligere fly til rådighed i slutningen af året.

Der var i 2016 taget højde for mulige udfald og komplikationer i planlægningen. Hvis der sker yderligere udfald, som eksempelvis de tekniske problemer med overvågningsflyet, er det svært at omprioritere kapaciteter sidst på året, da kapaciteterne på dette tidspunkt er afsat til andre opgaver. Når kapaciteterne er knappe i forhold til opgaverne, prioriteres alle opgavernes opgaveløsning over det præcise antal flyve- og sejldøgn. Samlet set er mål 4 delvist opfyldt. Løsningen af overvågningsopgaven har dog været tilfredsstillende.

Forsvarets nye skibsbaserede helikopter bliver testet i at lande på et skib i lettere bølgegang.

3 Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Værnsfælles Forsvarskommando er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Værnsfælles Forsvarskommando er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. Værnsfælles Forsvarskommandos aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter, og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Værnsfælles Forsvarskommando er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Værnsfælles Forsvarskommando er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.23.01. Værnsfælles Forsvarskommando	Regnskab 2015	Budget 2016 ¹	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017 ²
Udgifter	642,5	645,7	614,5	31,2	912,9
Indtægter	-17,5	-27,1	-25,2	-1,9	-13,9
Resultat, brutto	625,0	618,6	589,3	29,3	899,0
Bevilling, netto	602,9	618,6	618,6	0,0	899,0
Resultat, netto	-22,1	0,0	29,3	-29,3	0,0

Afvigelsen på finanslovskonto § 12.23.01. udgifter skyldes primært, at der er overført midler til dækning af overført underskud fra tidligere år på 22,0 mio. kr.

¹ Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

² Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS (Statens Koncernsystem) og rapporteret til Finansministeriet.

§ 12.23.02. Hæren	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	3.129,3	3.173,5	3.119,5	54,0	3.049,2
Indtægter	-29,8	-7,6	-9,4	1,8	-6,7
Resultat, brutto	3.099,5	3.165,9	3.110,1	55,8	3.042,5
Bevilling, netto	3.096,2	3.165,9	3.165,9	0,0	3.042,5
Resultat, netto	-3,3	0,0	55,8	-55,8	0,0

Afvigelsen på finanskonto § 12.23.02. udgifter skyldes primært, at der er overført midler til dækning af overført underskud fra tidligere år på 37,1 mio. kr.

§ 12.23.03. Søværnet	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	1.156,8	1.056,4	1.194,0	-137,6	1.149,3
Indtægter	-25,9	-23,6	-24,2	0,6	-22,0
Resultat, brutto	1.130,9	1.032,8	1.169,8	-137,0	1.127,3
Bevilling, netto	1.269,6	1.032,8	1.032,8	0,0	1.127,3
Resultat, netto	138,7	0,0	-137,0	137,0	0,0

§ 12.23.04. Flyvevåbnet	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	1.986,0	1.973,2	2.004,9	-31,7	1.962,0
Indtægter	-334,4	-174,3	-337,7	163,4	-304,5
Resultat, brutto	1.651,6	1.798,9	1.667,2	131,7	1.657,5
Bevilling, netto	1.519,9	1.798,9	1.798,9	0,0	1.657,5
Resultat, netto	-131,7	0,0	131,7	-131,7	0,0

De forholdsvis store afvigelser på finanslovskonti § 12.23.03. og § 12.23.04. skyldes fejl i bevillingsrammerne i 2015 for henholdsvis Søværnets og Flyvevåbnets internationale missioner. Bevillingsrammerne blev ved en fejl byttet rundt, så bevillingerne var 130 mio. kr. for høj for Søværnet og 130

mio. kr. for lavt for Flyvevåbnet. Det betød, at Søværnet og Flyvevåbnet gik ind i 2016 med henholdsvis et stort akkumuleret overskud og et stort akkumuleret underskud. Dette er nu reguleret, og afvigelserne i Søværnet og Flyvevåbnet er herefter uvæsentlige.

§ 12.23.06. Specialoperationer	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	196,5	271,2	248,8	22,4	283,0
Indtægter	-2,7	-5,3	-3,5	-1,8	0,0
Resultat, brutto	193,8	265,9	245,3	20,6	283,0
Bevilling, netto	191,7	265,9	265,9	0,0	283,0
Resultat, netto	-2,1	0,0	20,6	-20,6	0,0

Afvigelsen på finanskonto § 12.23.06. udgifter skyldes primært, at indsættelsen af Specialoperationskommandoen i

internationale missioner medførte færre udgifter end forventet.

§ 12.23.07. Forsvarets Værksteder	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	0,0	334,2	330,5	3,7	332,0
Indtægter	0,0	-0,3	-0,3	0,0	-0,2
Resultat, brutto	0,0	333,9	330,2	3,7	331,8
Bevilling, netto	0,0	333,9	333,9	0,0	331,8
Resultat, netto	0,0	0,0	3,7	-3,7	0,0

Finanskonto § 12.23.07. blev først i 2016 en del af Værnsfælles Forsvarskommandos myndighedsområde. Dette er årsagen til, at der ikke fremgår regnskabstal for 2015.

§ 12.23.20. Forsvarsakademiet	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	284,5	283,7	283,1	0,6	287,8
Indtægter	-2,4	-2,0	-2,3	0,3	-0,8
Resultat, brutto	282,1	281,7	280,8	0,9	287,0
Bevilling, netto	282,8	281,7	281,7	0,0	287,0
Resultat, netto	0,7	0,0	0,9	-0,9	0,0

§ 12.23.21. Forsvarets Sundhedstjeneste	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	129,3	134,7	136,3	-1,6	135,3
Indtægter	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
Resultat, brutto	129,2	134,6	136,2	-1,6	135,2
Bevilling, netto	131,5	134,6	134,6	0,0	135,2
Resultat, netto	2,3	0,0	-1,6	1,6	0,0

I alt for §12.23.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	7.524,9	7.872,6	7.931,6	-59,0	8.111,5
Indtægter	-412,8	-240,3	-402,7	162,4	-348,2
Resultat, brutto	7.112,1	7.632,3	7.528,9	103,4	7.763,3
Bevilling, netto	7.094,6	7.632,3	7.632,3	0,0	7.763,3
Resultat, netto	-17,5	0,0	103,4	-103,4	0,0

Tabel 3.2.1. viser bevillingsregnskabet for finanslovskonti vedrørende Værnsfælles Forsvarskommando. Værnsfælles Forsvarskommando havde i 2016 et samlet mindreforbrug

på 103,4 mio. kr. i forhold til en driftsbevilling på 7,6 mia. kr. Mindreforbruget kan primært henføres til, at der er overført midler til inddækning af overført underskud fra tidligere år.

Tabel 3.2.2. Regnskabs- og budgetspecifikation (mio. kr.)

Værnsfælles Forsvarskommando ⁵	Regnskab 2016	Budget 2017 ⁶
Nettoudgift	7.528,9	7.763,3
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	128,9	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	6.500,5	6.617,8
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	1.299,1	1.493,7
26. Finansielle omkostninger	0,2	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	1,3	0,0
46. Tilskud til anden virksomhed	0,2	0,0
51. Materielle anlægsaktiver	1,4	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-396,6	-348,2
21. Andre driftsindtægter	-1,4	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	-4,7	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

⁵ Opgørelsen omfatter alle driftskonti inden for Værnsfælles Forsvarskommando: §§ 12.23.01., 12.23.02., 12.23.03., 12.23.04., 12.23.06., 12.23.07., 12.23.20. og 12.23.21.⁶ Budget er lig grundbudget.

Tabel 3.2.3. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse ⁷
Driftsbevilling § 12.23.01:					
Lønsum	488,6	476,2	12,4	0,0	2,9
Øvrig drift	130,0	113,1	16,9	0,0	4,4
Driftsbevilling § 12.23.02:					
Lønsum	2.835,7	2.773,3	62,4	0,0	15,5
Øvrig drift	330,2	336,8	-6,6	0,0	3,2
Driftsbevilling § 12.23.03:					
Lønsum	947,9	1.028,9	-81,0	0,0	0,8
Øvrig drift	84,9	140,8	-55,9	0,0	21,3
Driftsbevilling § 12.23.04:					
Lønsum	1.428,4	1.348,4	80,0	0,0	12,6
Øvrig drift	370,5	318,9	51,6	0,0	0,1
Driftsbevilling § 12.23.06:					
Lønsum	207,7	203,2	4,5	0,0	3,1
Øvrig drift	58,2	42,2	16,0	0,0	15,4
Driftsbevilling § 12.23.07:					
Lønsum	320,9	319,5	1,4	0,0	1,4
Øvrig drift	13,0	10,7	2,3	0,0	2,3
Driftsbevilling § 12.23.20:					
Lønsum	234,7	233,0	1,7	0,0	3,5
Øvrig drift	47,0	47,7	-0,7	0,0	0,0
Driftsbevilling § 12.23.21:					
Lønsum	117,1	118,0	-0,9	0,0	5,8
Øvrig drift	17,5	18,2	-0,7	0,0	2,9
Driftsbevilling i alt	7.632,3	7.528,9	103,4	0,0	95,0

Tabel 3.2.4. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.23.01.	566,2	0,0	-22,1	29,3	7,2
Driftsbevilling § 12.23.02.	0,0	-33,9	-37,2	55,8	18,6
Driftsbevilling § 12.23.03.	0,0	20,4	159,1	-137,0	22,1
Driftsbevilling § 12.23.04.	0,0	12,7	-119,0	131,7	12,7
Driftsbevilling § 12.23.06.	0,0	0,0	-2,1	20,6	18,5
Driftsbevilling § 12.23.07.	0,0	0,0	0,0	3,7	3,7
Driftsbevilling § 12.23.20.	0,0	1,9	2,6	0,9	3,5
Driftsbevilling § 12.23.21.	0,0	8,0	10,3	-1,6	8,7
Samlet resultat	566,2	9,1	-8,4	103,4	95,0

⁷ Akkumuleret overskud til videreførelse er inklusiv eventuelle bevillingstekniske omflytninger fra løn til øvrig drift med henblik på inddækning af underskud på øvrig drift i 2016.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

Tabel 3.3.1. Personaleomkostninger
(antal årsværk)

	2015	2016	Budget 2017
Officerer	2.783	2.707	
Stampersonel	9.761	10.045	
Værnepligtige	39	85	
Civile	887	1.526 ⁸	
Kontraktansatte	141	69	
I alt	13.611	14.355	14.491

Størstedelen af de værnepligtige er aflønnet af Forsvarsministeriets Personalestyrelse og indgår derfor i opgørelsen i Personalestyrelsens årsberetning. Kun værnepligtige, der forretter særlig vagt- og gavntjeneste, medregnes her.

Tabel 3.3.2. Tilgang og afgang medarbejdere
(antal medarbejdere)

	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	1.339	1.558
Afgang af medarbejdere	1.497	1.514
I alt	-158	44

Tabel 3.3.3. Værnsfælles Forsvarskommandos direkte omkostningstræk

Styrelse (mio. kr.)	2015 ⁹	2016
Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	1.610,1	1.103,2
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	282,2	375,8
Øvrige	-126,3	-177,4
Værnsfælles Forsvarskommandos samlede direkte omkostningstræk	1.766,0	1.301,6

Tabel 3.3.3. viser, hvor stort et træk på interne ydelser i den øvrige koncern, som Værnsfælles Forsvarskommando har haft i 2016. Her er tale om forbruget af materiel (fx køretøjer, fly og skibe samt enkeltmandsudrustning og ammunition), etablerment (fx kaserner, kantiner, øvelsesterræn, skydebaner el. lign.), informatik samt de ydelser, som Værnsfælles Kommando har leveret den anden vej.

Det fremgår videre af tabel 3.3.3., at Værnsfælles Forsvarskommandos træk på ydelser fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er faldet med ca. 507 mio. kr. i perioden. Dette skyldes primært, at Forsvarets Værksteder i 2015 var en del af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, mens Forsvarets Værksteder i 2016 er en del af Værnsfælles Forsvarskommando.

Værnsfælles Forsvarskommandos træk på ydelser fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er i perioden steget med ca. 94 mio. kr., hvilket primært skyldes, at der er sket en ændring i de satser, som der bliver afregnet med.

Øvelsen Night Hawk 2016.

⁸ Tilvæksten skyldes, at Forsvarets Værksteder fra 2016 er regnet med i Værnsfælles Forsvarskommando.

⁹ I forhold til samme tabel i årsberetningen for 2015 er Værnsfælles Forsvarskommandos træk fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse opjusteret med ca. 52 mio. kr., og tilsvarende er træk fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse nedjusteret med 52 mio. Justeringen skyldes, at opgørelsen af "Puljekøretøjer" er medtaget i Værnsfælles Forsvarskommandos træk fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, hvor den tidligere var opgjort i træk fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.

4 Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Værnsfælles Forsvarskommando er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

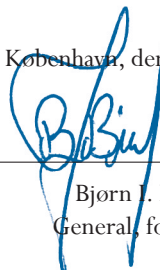
- §12.23.01. Værnsfælles Forsvarskommando
- §12.23.02. Hæren
- §12.23.03. Søværnet
- §12.23.04. Flyvevåbnet
- §12.23.06. Specialoperationer
- §12.23.07. Forsvarets Værksteder
- §12.23.20. Forsvarsakademiet
- §12.23.21. Forsvarets Sundhedstjeneste
- §12.23.50. Administrative bøder

4.1. Påtegning

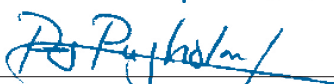
Forsvarschefen tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at måloppstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, at der ved styrelsen er arbejds gange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

København, den 10/3-2017

Bjørn L. Bissrup
General, forsvarschef

København, den 10/3-2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Årsberetning

Hjemmeværnet

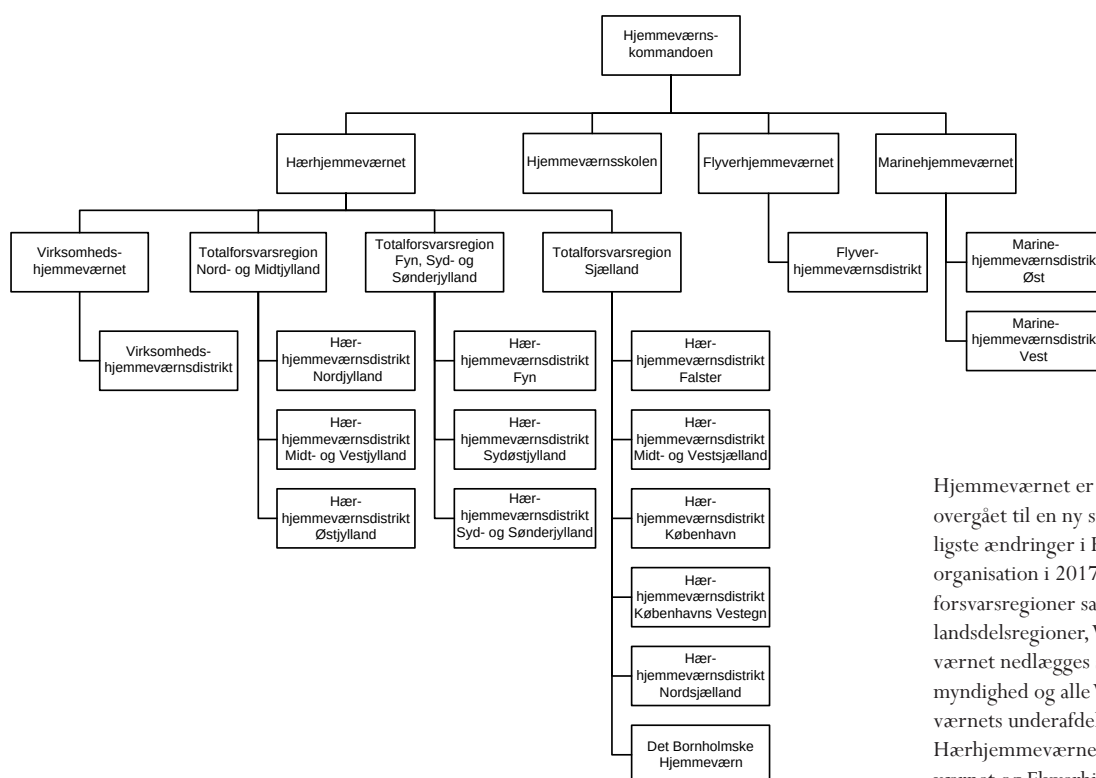
2016

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	6
2. Målrapportering	8
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	8
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	14
3. Regnskab	22
3.1. Anvendt regnskabspraksis	22
3.2. Bevillingsregnskab	22
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	24
4. Ledelsespåtegning	26
4.1. Påtegning	26

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Hjemmeværnskommandoen	Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Styrelsens ledelse	Chefen for Hjemmeværnet, Generalmajor Finn Winkler, Den Kommitterede for Hjemmevær- net, Medlem af Folketinget, Bjarne Laustsen	Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K		Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø		

Organisering Hjemmeværnet

Hjemmeværnet er pr. 1. januar 2017 overgået til en ny struktur. De væsentligste ændringer i Hjemmeværnets organisation i 2017 er, at tre totalforsvarsregioner sammenlægges til to landsdelsregioner, Virksomhedshjemmeværnet nedlægges som selvstændig myndighed og alle Virksomhedshjemmeværnets underafdelinger overføres til Hærhjemmeværnet. Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet udskilles fra Hjemmeværnsstaben og oprettes som selvstændige myndigheder.

1 Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Hjemmeværnets virksomhed er baseret på lov om Hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007, Aftale på forsvarsrådet 2013-2017 af 30. november 2012 med tillægsaftaler af 11. marts 2013 og 10. april 2014 samt aftale af 2. marts 2016 om Hjemmeværnets omstilling og udvikling.

Hjemmeværnet har egen hovedkonto på finansloven samt selvstændig ledelse. Der henvises til ovennævnte, finansloven for 2016 samt gældende mål- og resultatplan indgået mellem Forsvarsministeriet og Hjemmeværnskommandoen for en nærmere beskrivelse af opgavesæt, resultatkrav mv.

Hjemmeværnskommandoen er en styrelse under Forsvarsministeriet. Styrelsen er på finansloven placeret under finanslovskonto § 12.24.01. Hjemmeværnet. I finanslov for finansåret 2016 anføres Hjemmeværnets nettoudgiftsbevilling til 489,8 mio. kr. Denne er opdelt på to hovedformål: "Beredskab", som er Hjemmeværnets primære hovedformål, og "Hjælpefunktioner samt generel ledelse og administration", som understøtter det primære hovedformål.

Der er ved lov om tillægsbevilling foretaget en række reguleringer af Hjemmeværnets ramme, hvorfor Hjemmeværnets ramme samlet udgør 535,2 mio. kr.

Hjemmeværnet udøver sin virksomhed i overensstemmelse med Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Ledelsesberetning

Hjemmeværnet har i 2016 fagligt levet op til sine målsætninger. Fagligt opfylder Hjemmeværnet syv ud af otte mål i mål- og resultatplanen, mens et mål er delvist opfyldt. Der opnås således en målopfyldelse på 93,8 pct. En sammenfattende oversigt findes i nedenstående tabel 1.2.1.

Tabel 1.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Antal mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt	Budget (mio. kr.)	Forbrug (mio. kr.)
Beredskab	7 (Mål A, B, C, D, E, F og G)	7	0	0	479,1	481,1
Hjælpefunktioner samt generel ledelse og administration	1 (Mål H)	0	1	0	10,7	34,1
I alt	8 Mål (A-H)	7	1	0	489,8 ¹	515,2

¹ Det i tabel 1.2.1. anførte budgettal på 489,8 mio. kr. er det i finansloven for 2016 anførte.

Hjemmeværnet har også i 2016 været en efterspurgt partner i samfundets samlede beredskab, og der har været et væsentligt træk på Hjemmeværnets kapaciteter. Således har Hjemmeværnet støttet Forsvaret og Politiet med både per-

sonel, fly, skibe og andet materiel i forbindelse med opgaveløsningen ved fx afspærringsopgaver, grænsekontrol, observations- og overvågningsopgaver, stormflod samt øvelser og uddannelse.

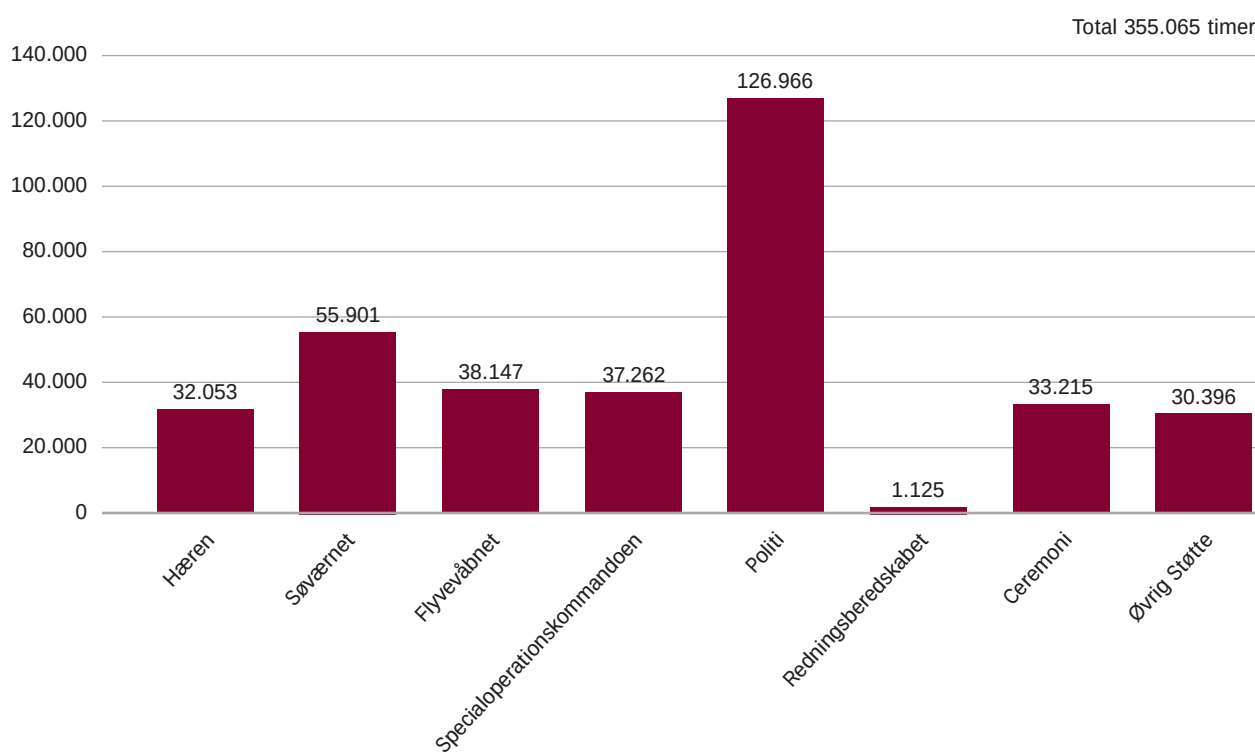
Godt 130 hjemmeværnssoldater har siden 14. juni 2015 støttet Politiet med at udføre grænsekontrolopgaver ved den dansk-tyske grænse i Sønderjylland samt ved Rødby og Gedser. (Foto: Bo Nymann.)

Hjemmeværnets samlede indsats på beredskabsområdet har været stabil og tilfredsstillende. Opgaveløsningen viser en samlet høj målopfyldelse og en tilsvarende tilfredshed ved Hjemmeværnets samarbejdspartnere. Hjemmeværnet har samlet leveret 355.065 timer til støtte for sine samarbejdspartnere i 2016. Fordelingen heraf fremgår af figur 1.2.1.

Aktiviteterne på uddannelses- og øvelsesområdet (beredskabsopbygning) er samlet set steget med 138.477 timer (8,5 pct.) i forhold til 2015.

Hjemmeværnet har i 2016 haft stort fokus på rekrutteringsområdet. Det øgede træk på Hjemmeværnets kapaciteter fordrer, at der til stadighed sker en tilgang af nye medlemmer. De nuværende medlemmer får ikke umiddelbart mere tid til hjemmeværnstjeneste, hvorfor der på sigt bliver behov for yderligere medlemmer, hvis Hjemmeværnet skal blive ved med at levere den samme mængde opgaveløsning som i dag. Aktiviteter som Hjemmeværnets Landsøvelse 2016, hvor mere end 5.000 soldater deltog, har været med til at skabe grundlag for herved af nye medlemmer.

Figur 1.2.1. Leverede støttetimer fordelt på Hjemmeværnets samarbejdspartnere/opgaver.

Hjemmeværnets faglige resultater gennemgås detaljeret i afsnit 2.1., og der er lavet en uddybende analyse i afsnit 2.2. for fire udvalgte mål: Efterlevelse af beredskabet, Professionel og relevant støtte, Rekruttering og fastholdelse samt En attraktiv arbejdsplads.

Tabel 1.2.2. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	535,2
Regnskab	515,2
Årets overskud	20,0
Tidligere års overførte overskud	58,5
Overskud herefter til videreførelse	78,5

Tabel 1.2.3. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-1,9		
Ordinære driftsomkostninger	507,2		
- Heraf personaleomkostninger	386,1		
Andre driftsposter, netto	9,7		
Finansielle poster, netto	0,2		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	515,2		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-2,0	Indtægter	0,0
Udgifter	517,2	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	515,2	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	535,2	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets overskud	20,0		0,0
Til videreførelse	20,0		

Hjemmeværnets økonomiske resultat for 2016 blev et mindreforbrug på 20 mio. kr. ud af en samlet bevilling på 535,2 mio. kr. Mindreforbruget kan overvejende henføres til tillægsbevillingslovforslaget, hvor der ved en fejl er medtaget en bevillingsforøgelse i forbindelse med rebudgetteringen til delvis dækning af Hjemmeværnets opgaver som følge af flygtninge- og migrantsituationen. Bevillingsforøgelse til dækning af udgifter som følge af flygtninge- og migrant-situationen var i forvejen dækket ind via Justitsministeriets aktstykker. Af mindreforbruget på 20 mio. kr. udgør anførte fejl 17 mio. kr., hvorved Hjemmeværnet reelt har et mindreforbrug på 3 mio. kr. i 2016. Resultatet vurderes at være tilfredsstillende.

1.3. Forventninger til det kommende år

2017 bliver et centralt år for Hjemmeværnet inden for alle kerneopgaver. På hovedopgaverne opstilling, uddannelse og indsættelse vil Hjemmeværnet i 2017 styrke sin position som en attraktiv militær beredskabsorganisation. Hjemmeværnet forventer således en fortsat stigning i efterspørgslen på støtte til Forsvaret og samfundets samlede beredskab.

Hjemmeværnet vil i 2017 have fokus på operative opgaver på enhedsniveau og for den enkelte frivillige soldat i beredskabet. Det er afgørende for Hjemmeværnets fortsatte relevans og troværdighed, at Hjemmeværnet også fremadrettet kan opstille et relevant og brugbart frivilligt militært beredskab, der kan levere den efterspurgte støtte. Det kræver kapaciteter, der er velorganiserede, udrustede til opgaven og på det nødvendige uddannelsesmæssige niveau. Endvidere er det målet, at den aktive styrke fastholdes.

Hjemmeværnet har herudover fokus på den indledningsvise opstilling af Hjemmeværnets beredskabsstyrke, gennemførelsen af internationale landeprogrammer samt udsendelse af et bevogtningsbidrag til FN-missionen MINUSMA i Mali i samarbejde med Værnsfælles Forsvarskommando. Hertil kommer støtten til Forsvaret i forbindelse med det danske VJTF-bidrag i NATO-regi (Very High Readiness Joint Task Force).

Desuden er Hjemmeværnskommandoen, i samarbejde med Beredskabsstyrelsen, i færd med et pilotprojekt vedrørende opbygning og drift af en frivillig grønlandsk beredskabsorganisation. Dette sker med udgangspunkt i Forsvarsministeriets rapport vedrørende styrkelse af den fremtidige opgaveløsning i det arktiske område.

Hjemmeværnet vil i 2017 fortsætte det etablerede samarbejde med partnerlande på det internationale område, herunder SKANDIA-samarbejdet med de nordiske lande, udviklingssamarbejdet med de baltiske lande og Georgien i form af bilaterale landeprogrammer. Dertil kommer også uddannelses- og øvelsessamarbejdet med det amerikanske hjemmeværn, US National Guard.

En væsentlig opgave i 2017 bliver deltagelse i forbindelse med forberedelser til de politiske forhandlinger om et nyt forsvarsforlig fra og med 2018.

På det økonomiske område forventer Hjemmeværnet som udgangspunkt et nogenlunde uændret samlet udgiftsniveau i forhold til resultatet for 2016. I overensstemmelse med den politiske aftale af 2. marts 2016 om Hjemmeværnets omstilling og udvikling vil Hjemmeværnet bl.a. disponere det forligsaflædte provenu i 2016 og 2017 til investeringer og projekter inden for Hjemmeværnets ressort.

På materiel- og etablisementssiden vil fokus i 2017 være på gennemførelse af projektet vedrørende yderligere sikring af Hjemmeværnets våben samt på at få leveret det materiel, som er planlagt anskaffet i indeværende forligsperiode, herunder lette personelkøretøjer og beskyttelsesudstyr.

2 Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

I tabellen nedenfor redegøres for opfyldelsen af samtlige otte mål, der er aftalt i mål- og resultatplanen.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Efterlevelse af beredskabet	
Succeskriterium Målet er, at Hjemmeværnet møder beredskabskravet ved uvarslede indsættelser til støtte for samarbejdspartnere, og at Hjemmeværnet imødekommer alle relevante anmodninger om støtte fra Forsvaret og samfundets samlede beredskab inden for de til rådighed værende ressourcer. Hjemmeværnet skal samlet set leve op til de krav, der fremgår af direktiv for Hjemmeværnets operative anvendelse, øvrige bestemmelser på området samt indgåede samarbejdsaftaler med de sektoransvarlige myndigheder.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Samlet set har Hjemmeværnet i 2016 efterlevet beredskabskravene fra Forsvaret og samfundets samlede beredskab, herunder leveret varslet og uvarslet støtte til Politiet, Forsvarets ammunitionsryddere, Search and Rescue (SAR) – eftersøgnings- og redningsopgaver – og olieobservationsopgaver (OIOBS). På baggrund heraf vurderes målet opfyldt. Se endvidere afsnit 2.2, hvor målopfyldelsen uddybes yderligere.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 479,1 Forbrug: 481,1²
B. Relevante kapaciteter	
Succeskriterium Målet er, at Hjemmeværnets kapaciteter er fleksible i anvendelse og hurtige i reaktionsevne. Hjemmeværnet opbygger sin organisation ved at opstille relevante kapaciteter med henblik på at kunne løse pålagte opgaver jf. gældende militære doktriner, direktiv for Hjemmeværnets operative anvendelse og samarbejdsaftaler, som er indgået med de sektoransvarlige myndigheder. På strategisk niveau evalueres Hjemmeværnets kapaciteter løbende med henblik på at vurdere deres relevans og om nødvendigt foretage justeringer i forhold til opstilling, uddannelse og tildelt materiel. Det er målet, at der i 2016 formaliseres et mål- og evalueringsregime på området, og at opfølgning og evaluering gennemføres i henhold til dette.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnskommandoen har i 2016 udviklet et ydelseshierarki og en driftsmodel for Hjemmeværnet. Med baggrund heri er der udviklet et målingsregime til understøttelse af mål- og resultatplanen for 2017, som er baseret på en vurdering af kapaciteterne for så vidt angår antal, kvalitet, kompetencer og rådighedsgrad. Med baggrund i dette målingsregime er denne del af målet, som vedrører evalueringen af Hjemmeværnets kapaciteter, opfyldt. Hjemmeværnskommandoen foretager løbende analyser og vurderinger af Hjemmeværnets opgaver og kapaciteter. Dertil kommer, at den igangsatte analyse af Hjemmeværnets langsigtede udvikling sammen med Hjemmeværnets operative opgavestillere vil sikre den fremadrettede relevans af Hjemmeværnets kapacitetsindhold. Det er vurderingen, at Hjemmeværnet i 2016 fuldt ud har bidraget med relevante kapaciteter til den nationale opgaveløsning, herunder sikret fortsat udvikling og tilpasning af kapaciteterne med baggrund i kravene fra de operative opgavestillere fra Forsvaret, Politiet og beredskabet i øvrigt. Netop koblingen mellem de konkrete krav fra Hjemmeværnets opgavestillere og Hjemmeværnets konkrete aktiviteter gør, at den koncernfælles mission om at få mest mulig effekt ud af ressourcerne sikres.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 9,2 Forbrug: 11,2³

² Forbrug er opgjort efter, hvad der er placeret under opgaven Beredskab i Hjemmeværnets opgavekontoplan, herunder Opstilling (381,2 mio. kr.), Uddannelse (88,6 mio. kr.) og Indsættelse (11,2 mio. kr.). Der er foretaget afrunding på første decimal.

³ Forbrug er opgjort efter, hvad der er placeret under opgaven Indsættelse (11,2 mio. kr.) i Hjemmeværnets opgavekontoplan, der er en delmængde af opgaven Beredskab (forbrug 481,1 mio. kr.).

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

C. Internationale opgaver	
Succeskriterium Målet er, at Hjemmeværnet bidrager med relevante kapaciteter til Forsvarets internationale opgaveløsning. Det gøres ved at følge udviklingen inden for Forsvarsministeriets område med særlig fokus på Forsvarets internationale opgaver og tilbyde kapaciteter, hvor det skønnes operativt relevant for opgaven samt den enkelte hjemmeværnssoldat. Hjemmeværnet opbygger erfaringer i at operere i et internationalt miljø gennem deltagelse i udvalgte øvelses- og uddannelsesaktiviteter med international deltagelse såvel nationalt som internationalt. Det er målet, at alle indsættelser på den internationale scene evalueres gennem en lessons learned/lessons identified proces, således at erfaringer opsamles og anvendes til udvikling af fremtidige bidrag.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnet har partnerskabssamarbejde med de tre baltiske landes frivillige militære styrker samt med det amerikanske hjemmeværn. Samlet set vurderes det, at de enkelte partnerskabssamarbejder er gennemført som planlagt og har bidraget til værdifulde erfaringer inden for bl.a. militær kapacitetsopbygning, organisationsudvikling og skolesamarbejde. Yderligere har Hjemmeværnets frivillige deltaget i planlagte øvelser med Norge, USA samt de baltiske lande. Hjemmeværnet har ligeledes deltaget væsentligt i beredskabsøvelsen LIVEX 2016 i Grønland. Hjemmeværnets øvelsessamarbejde blev yderligere styrket med den udenlandske deltagelse af cirka 450 soldater fra bl.a. Sverige, Norge, de baltiske lande og USA i Hjemmeværnets store landsøvelse, der blev gennemført i juni. Her deltog mere end 5.000 frivillige og udenlandske soldater. Hjemmeværnets væsentlige deltagelse i internationale opgaver har gjort, at det økonomiske forbrug er blevet lidt større end oprindeligt antaget. En del af de forøgede udgifter er relateret til den almindelige planlægning og drift af de internationale opgaver. Det er således vurderingen, at Hjemmeværnet i 2016 fuldt ud har bidraget med relevante kapaciteter til Forsvarets internationale opgaveløsning, samt at Hjemmeværnet har opbygget yderligere erfaringer (lessons learned) i at operere i et internationalt miljø.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 11,7 Forbrug: 20,1⁴

⁴ Forbrug er opgjort efter opgaverne Indsættelse Internationalt (1,1 mio. kr.), Uddannelse Internationalt (6,2 mio. kr.) og Opstilling Internationalt (12,8 mio. kr.), der alle er en delmængde af de samlede udgifter vedrørende Beredskab (481,1 mio. kr.) i Hjemmeværnets opgavekontoplan.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfylde (fortsat)

D. Uddannelse			
Succeskriterium Målet er, at Forsvaret og samfundets samlede beredskab kan forvente, at støtten og opgaveløsningen fra Hjemmeværnet leveres af veluddannede og motiverede frivillige soldater. Hjemmeværnet er ansvarlig for at opstille og uddanne egne kapaciteter. Hjemmeværnet tilstræber en effektiv og ressourcebevidst uddannelsesvirksomhed med egen skolestruktur, der varetager forvaltning samt udvikling og gennemførelse af kurser og uddannelses tilbud. Hjemmeværnets personel og enheder er uddannet til at løse sine operative opgaver. Det er målet, at der i 2016 formaliseres et mål- og evalueringsregime på området, og at opfølgning og evaluering gennemføres i henhold til dette.			Målopfylde Opfyldt
Opnåede resultater Årets resultater på Hjemmeværnsskolen og dens uddannelsescentre kan sammenfattes i følgende skema:			Økonomi (mio. kr.) Budget: 469,8 Forbrug: 469,9 ⁵
Emne	År 2015	År 2016	Udvikling
Antal kursister	4.592	5.080	10,6 pct.
Antal kursusdøgn	19.423	20.370	4,9 pct.
Antal kursusdøgn ekskl. fjernundervisning	10.808	14.287	32,2 pct.
Gennemsnitspris pr. kursusdøgn (kr.)	2.552	2.252	-11,8 pct.
Gennemførelsesprocent	95,7	96,3	-
Samlet kan det konkluderes, at uddannelsesområdet har oplevet en betydelig fremgang fra 2015 til 2016. Både antallet af kursister og kursusdøgn er steget fra 2015 til 2016, mens gennemsnitsprisen i samme periode er reduceret med ca. 12 pct. Gennemførelsesprocenten er fastholdt på ca. 96 pct. Endvidere er der, ligesom for mål B, formaliseret et målingsregime på uddannelsesområdet i forbindelse med udarbejdelsen af mål- og resultatplanen 2017. På baggrund heraf vurderes målet som opfyldt.			

⁵ Forbrug er opgjort efter opgaverne Indsættelse Internationalt (1,1 mio. kr.), Uddannelse Internationalt (6,2 mio. kr.) og Opstilling Internationalt (12,8 mio. kr.), der alle er en delmængde af de samlede udgifter vedrørende Beredskab (481,1 mio. kr.) i Hjemmeværnets opgavekontoplan.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

E. Professionel og relevant støtte	
Succeskriterium Målet er, at den enkelte borger og samfundet har tillid til, at Hjemmeværnet løser relevante opgaver til støtte for Forsvaret og samfundets samlede beredskab på en effektiv, professionel og ressourcebevidst måde og anerkender relevansen af et frivilligt militært bidrag til forsvaret og beskyttelsen af Danmark, samt at Hjemmeværnet bidrager til at skabe et trygt og sikkert samfund. Befolkningens holdning til relevansen af et hjemmeværn generelt samt Hjemmeværnets bidrag til at skabe sikkerhed i Danmark afdækkes gennem eksterne årlige holdningsundersøgelser. Resultaterne af disse sammenholdes med tidligere års undersøgelser for at følge udviklingen. Det er målet, at tilfredshedsniveauet minimum fastholdes.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Holdningsundersøgelsen 2016 fra Danmarks Statistik viser, at 81 pct. af den danske befolkning har tillid eller stor tillid til, at Hjemmeværnet kan løse sine opgaver, hvilket er præcis det samme tilfredshedsniveau som året før. Hjemmeværnets støtte til Politiet har været mere omfattende end oprindeligt forventet, hvilket er afspejlet i et lidt større økonomisk forbrug indenfor området "Støtte til samfundet". På baggrund heraf vurderes målet som opfyldt. Se endvidere afsnit 2.2, hvor målopfyldelsen uddybes yderligere.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 1,8 Forbrug: 4,4⁶
F. Rekruttering og fastholdelse	
Succeskriterium Målet er, at volumen af Hjemmeværnets aktive struktur som minimum fastholdes samt, at der findes hjemmeværnsenheder i alle landets kommuner. Hverve- og rekrutteringsindsatsen skal fokusere på at hverve bredt i forhold til antal, men der kan også være behov at gennemføre en målrettet indsats for at rekruttere personel med specifikke kompetencer. Hjemmeværnet skal tillige sikre, at de frivillige hjemmeværnssoldater fortsat gives tilfredsstillende vilkår for, at tjenesten i Hjemmeværnet kan ske på frivillighedens præmisser. Hjemmeværnet registrerer og dokumenterer derfor dels hvor mange timer og dels inden for hvilke aktivitetstyper, den enkelte frivillige yder hjemmeværnstjeneste. Data sammenholdes med tidligere år og udviklingen monitoreres.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnets aktive styrke var ultimo 2016 på 15.504 frivillige, hvilket vurderes som en fastholdelse af styrken i 2015. Endvidere er Hjemmeværnets underafdelingsaktiviteter lokalt forankret i 95 kommuner, svarende til 97 pct. af landets kommuner. På baggrund heraf vurderes målet som opfyldt. Se endvidere afsnit 2.2, hvor målopfyldelsen uddybes yderligere.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 10,5 Forbrug: 7,4⁷

⁶ Forbrug er opgjort efter opgaverne Støtte til Politiet (2,1 mio. kr.), Støtte til Redningsberedskabet (0,2 mio. kr.), Støtte til andre myndigheder (0,04 mio. kr.) samt Øvrig støtte (1,9 mio. kr.), der alle er en delmængde af Indsættelse Nationalt (8,4 mio. kr.), der igen er en del af Indsættelse (11,2 mio. kr.) under Beredskab (481,1 mio. kr.). Der er foretaget afrunding på første decimal.

⁷ Forbrug er opgjort efter opgaverne Uddannelse udviklende virksomhed (6,7 mio. kr.) samt Opstilling af enheder udviklende virksomhed (0,7 mio. kr.), der begge er en delmængde af Beredskab (481,1 mio. kr.).

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

G. Udvidet samarbejde med Forsvaret	
Succeskriterium Målet er, at Hjemmeværnets struktur og kapaciteter løbende tilpasses, optimeres og målrettes til at understøtte de tre værns operative behov. Det fremgår af Aftale på forsvarsområdet 2013–2017, at Hjemmeværnet skal øge støtten til Forsvarets opgaveløsning såvel nationalt som internationalt. Hjemmeværnet skal sikre, at forsvarschefens direktiver for Hjemmeværnets operative anvendelse og Hjemmeværnets støtte til Forsvaret imødekommes, herunder at der gennemføres nødvendige justeringer og optimeringer inden for Hjemmeværnets operative struktur for at opnå de i direktivet fastlagte krav. Hjemmeværnet skal herudover løbende gennemføre koordination med de tre værn, med henblik på at der inden for de gældende love og direktivmæssige rammer ydes en så effektiv støtte til værnene som muligt. Hjemmeværnet skal endvidere vedvarende udvikle virksomheden, med henblik på selv at afsøge områder hvor forligets hensigt om øget støtte kan efterleves. Endelig skal Hjemmeværnet tilsikre, at der tilvejebringes et tilstrækkeligt ressourcegrundlag for gennemførelsen af den øgede støtte. Der vil blive målt på gennemførte aktiviteter i relation til udvidet samarbejde med Forsvaret, og en samlet vurdering af indsatsen i 2016 vil blive udarbejdet.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater På baggrund af årets resultater, jf. mål A og C, vurderes det, at Hjemmeværnets struktur og kapaciteter er vel opstillet og tilrettelagt i forhold til Forsvarets efterspørgsel. Målet vurderes derfor som opfyldt. Det bemærkes, at det ved politisk aftale af 2. marts 2016 om omstilling og udvikling af Hjemmeværnet er besluttet, at der skal igangsættes et analysearbejde af Hjemmeværnets strategiske udvikling på baggrund af bl.a. efterspørgslen ved Værnsfælles Forsvarskommando. I dette og tilsvarende arbejde vil det til stadighed blive vurderet, om det er muligt at optimere og/eller målrette Hjemmeværnets struktur og kapaciteter til i endnu højere grad at understøtte Forsvarets opgaveløsning.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 3,6 Forbrug: 4,0⁸

⁸ Forbrug er opgjort efter opgaverne Støtte til Hæren (1,9 mio. kr.), Støtte til Søværnet (0,4 mio. kr.), Støtte til Flyvevåbnet (1,1 mio. kr.), Støtte til Specialoperationskommandoen (0,5 mio. kr.), der alle er en delmængde af Indsættelser Nationalt (8,4 mio. kr.) under Beredskab (481,1 mio. kr.). Der er foretaget afrunding på første decimal.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

H. En attraktiv arbejdsplads	
Succeskriterium Målet er, at Hjemmeværnet opleves som en attraktiv arbejdsplads, hvor opgaverne løses af kompetente medarbejdere og ledere i konstant udvikling. Der fokuseres derfor på kompetenceudvikling af både ansatte og ledere for at styrke kompetencer samt omstillingsparathed til gavn for både individet og virksomheden. Hjemmeværnet ønsker, at forholdet mellem alle ansatte og frivillige er præget af åbenhed, ærlighed og respekt for det arbejde, der udføres. Nøglen til dette er medinddragelse på alle niveauer i flest mulige beslutninger, herunder ikke mindst i relation til forandringsprocesser for at sikre, at de rigtige løsninger vælges. Det er målet, at der i 2016 formaliseres et mål- og evalueringsregime på området, og at opfølgning og evaluering gennemføres i henhold til dette.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Hjemmeværnets gennemsnitlige korttidssygefravær var i 2016 5,1 dage pr. medarbejder, hvilket var knap 11 pct. højere end det tilsvarende fravær i staten på 4,6 dage. Dermed opfyldes denne del af målet ikke. Til gengæld var Hjemmeværnets gennemsnitlige korttidssygefravær i 2016 knap 6 pct. lavere end gennemsnittet i koncernen, der i samme periode var på 5,4 dage pr. medarbejder. Trods den manglende målopfyldelse vurderes det således, at Hjemmeværnet har formået at rekruttere kompetente medarbejdere samt at bibeholde et relativt lavt korttidssygefravær. Dette skal ses i sammenhæng med, at Hjemmeværnets personale har gennemgået mange forandringsprocesser i 2016. I overensstemmelse med ovennævnte succeskriterium har der i Hjemmeværnets personalepolitik i 2016 været fokus på kompetenceudvikling i relation til de nævnte forandringsprocesser. Derudover inddrages Hjemmeværnets ansatte og frivillige løbende i diverse arbejds- og projektgrupper, ligesom Hjemmeværnets rådsstruktur medinddrager de frivillige i såvel strategiske som driftsmæssige forhold. Dermed er det sikret, at Hjemmeværnet fortsat er en attraktiv arbejdsplads, hvor medarbejdere og frivillige soldater inddrages i flest muligt beslutninger. Det er aftalt, at målet ikke videreføres til mål- og resultatplanen for 2017, hvorfor der ikke udarbejdes et nyt målings- og evalueringsregime. Dette skal ses i lyset af, at der i 2017 forventes gennemført fysisk og psykisk arbejdspladsvurdering på tværs af Forsvarsministeriets koncern, herunder ved Hjemmeværnet. Forskellen mellem budget og forbrug hænger sammen med en nøjere fordeling af de faktiske administrative lønomkostninger. Se endvidere afsnit 2.2, hvor målopfyldelsen uddybes yderligere.	Økonomi (mio. kr.) Budget: 10,7 Forbrug: 34,1⁹

⁹ Det anførte forbrug vedrører opgaverne Hjælpfunktioner (7,9 mio. kr.) samt Generel ledelse og administration (26,2 mio. kr.), hvoraf målet "En attraktiv arbejdsplads" udgør en delmængde.

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Hjemmeværnet har som udgangspunkt udvalgt tre mål (Mål A: Efterlevelse af beredskabet, Mål E: Professionel og relevant støtte, Mål F: Rekruttering og fastholdelse) til en nærmere analyse og vurdering. Endvidere behandles kort Mål H, En attraktiv arbejdsplads, idet Hjemmeværnet i 2016 har haft et lidt højere korttidssygefravær, end tilfældet er i øvrigt i staten.

Gennemgangen viser, at Hjemmeværnet efterlever de konkrete krav til beredskabet, hvilket afspejles i befolkningens holdning og tillid til Hjemmeværnet. Samtidig er beredskabet, gennem rekruttering og fastholdelse, gjort robust og langtidsholdbart. En afgørende forudsætning for at bevare

og styrke denne position er, at det fortsat er muligt at rekruttere og fastholde Hjemmeværnets aktive styrke på nuværende niveau.

Mål A: Efterlevelse af beredskabet

Hjemmeværnet skal ved rekvisition af støtte til samfundets samlede beredskab (de sektoransvarlige myndigheder) i forbindelse med naturfænomener, forureningsbekæmpelse, eftersøgnings- og søredningsopgaver eller andre uvarslede beredskabsmæssige opgaver være klar til at indsætte det rekvirerede mandskab/besætninger samt nødvendigt materiel inden for 1 time fra modtagelsen af rekvisitionen. Hjemmeværnet skal endvidere kunne øge indsatsen/støtten med det rekvirerede mandskab (op til 100 personer pr. distrikt) samt nødvendigt materiel inden for 3 timer fra modtagelsen af rekvisitionen.

Tabel 2.2.1. Samlet opgørelse af målopfyldelse for måling A1-A6.

Måling	Resultat	Status
A1	Der har i året været 289 anmodninger om uvarslet støtte til Politiet. Alle uvarslede anmodninger er løst tilfredsstillende.	Opfyldt
A2	Der har været 177 assistanceanmodninger fra Værnsfælles Forsvarskommando, som alle er imødekommet.	Opfyldt
A3	Der har været 63 alarmeringer fordelt med 60 Search and Rescue (SAR) og tre olieobservationsopgaver (OILOBS), heraf var reaktionstiden for fem assistancer på mere end 60 minutter.	Delvis opfyldt
A4	Der har været 63 alarmeringer fordelt med 60 SAR og tre OILOBS, hvoraf den gennemsnitlige reaktionstid var knap 26 minutter.	Opfyldt
A5	Marinehjemmeværnet har leveret 10.491 beredskabsdøgn.	Opfyldt
A6	Der har i året været 863 anmodninger om varslet støtte til Politiet. Heraf er fire opgaver ikke løst tilfredsstillende.	Opfyldt

Samlet set vurderes det, at Hjemmeværnet i 2016 på tilfredsstillende vis har mødt beredskabskravet ved indsættelser til støtte for samarbejdspartnere, idet Hjemmeværnet efterkommer anmodninger om støtte fra samarbejdspartnere i samfundets samlede beredskab.

Delmål A1 og A6

I 2016 har Politiet rekvireret Hjemmeværnets støtte i alt 1.152 gange. Heraf var 289 indsættelser uvarslede og 863 indsættelser var varslede. Samlet har Hjemmeværnets frivillige soldater leveret 126.966 timer i forbindelse med indsættelserne til støtte for Politiet. Evalueringen af aktiviteterne viste en stor tilfredshed med opgaveløsningen. Politiet har således vurderet, at 99,7 pct. af opgaverne er løst tilfredsstillende.

Ud over ovenstående opgaver har Hjemmeværnet siden juni 2016 støttet Politiets opgaveløsning i forbindelse med grænsekontrollen ved den dansk/tyske grænse i Sønderjylland samt i Gedser og Rødby. Denne opgave er ikke medtaget i ovenstående opgørelse, da opgaveløsningen er sket med ansat personel (frivillige hjemmeværnsfolk ansat på tidsbegrænset kontrakt i forbindelse med opgaveløsningen).

Delmål A2

Hjemmeværnets rydningsassistenter har også i 2016 gjort sig positivt bemærket ved både Politiet og Forsvaret, hvor kapaciteten har været særdeles flittigt anvendt. I 2016 har Hjemmeværnet været rekvireret uvarslet 177 gange til rydningsassistance for Forsvarets ammunitionsrydningstjeneste. Alle opgaver er gennemført tilfredsstillende, og målopfyldelsen er derfor 100 pct.

Hjemmeværnets rydningsassistenter blev i 2016 hædret med Årets Frivilligpris, og forsvarsministeren udtrykte ved overrækkelsen af prisen stor ros til personalet og sagde: ”Jeres indsats er imponerende. I gør en betydelig og vigtig indsats og er med til at gøre Danmark til et trygt land at leve i.”

Delmål A3, A4 og A5

Marinehjemmeværnets fartøjer har været uvarslet indsat 63 gange i forbindelse med Search and Rescue (SAR)¹⁰ og olieobservationsopgaver (OILOBS)¹¹. Her var reaktionstiden ved fem assistancer på mere end 60 minutter, hvilket svarer til en målopfyldelse på 92 pct. Alle opgaver blev dog løst. Tilfredsstillende målopfyldelse er minimum 95 pct.

Samlet har reaktionstiden vedrørende SAR og OILOBS været på gennemsnitligt knap 26 minutter, hvilket ligger under kravet til den maksimale gennemsnitlige reaktionstid på 45 minutter.

Marinehjemmeværnet har med deres fartøjskapacitet i 2016 leveret 10.491 beredskabsdøgn, hvilket ligger over kravet på 9.882 døgn svarende til gennemsnitligt 27 fartøjer på beredskab i 366 dage.

Marinehjemmeværnets 30 fartøjer er året rundt klar til at rykke ud inden for en time i redningsberedskabet. I 2016 blev fartøjerne kaldt ud til 63 uvarslede indsættelser. (Foto: Kunde & Co.)

¹⁰ Redningsopgaver til søs.

¹¹ Overvågnings- og bekæmpelsesopgaver ved forurening af havmiljøet.

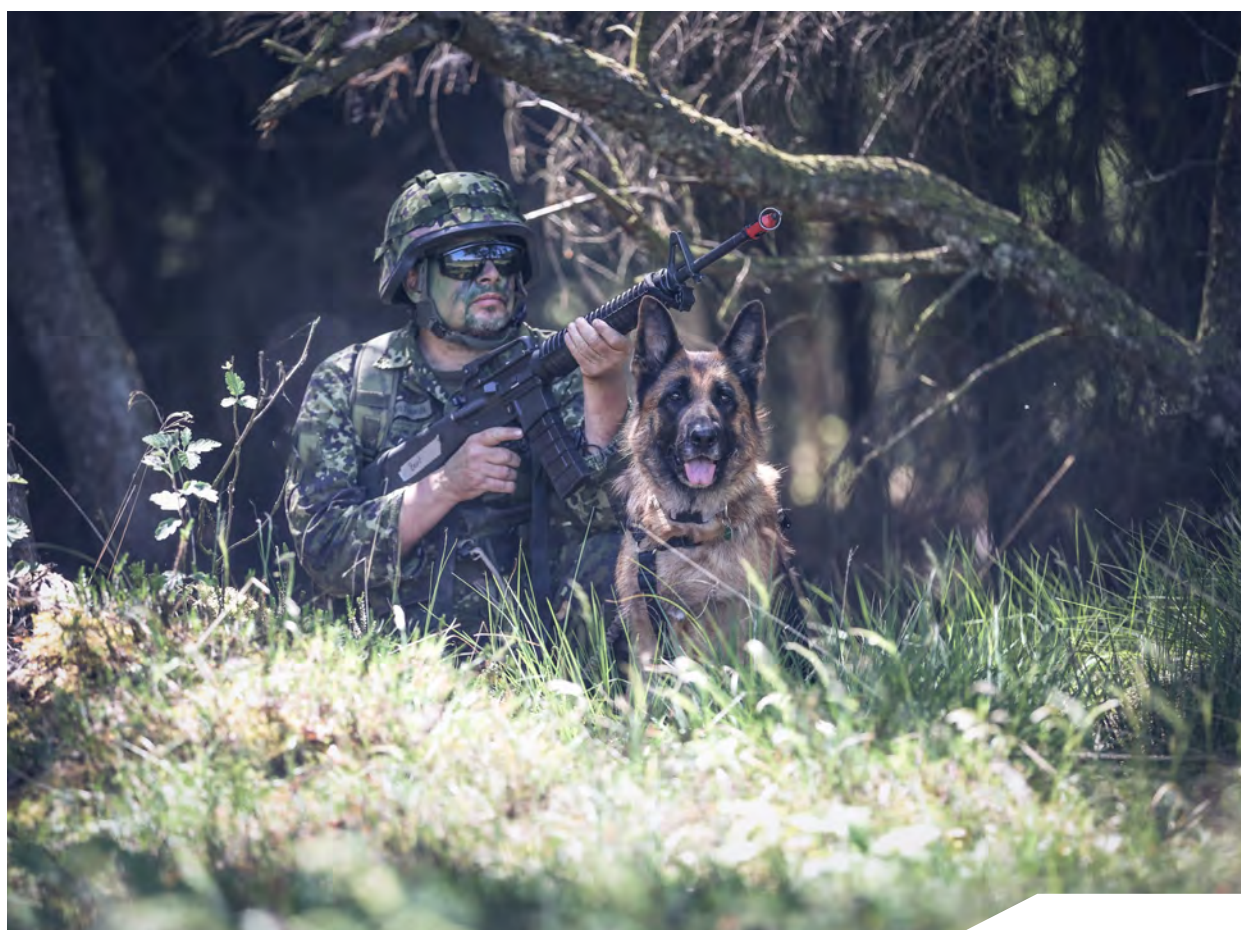
Hjemmeværnet har i 2016 taget en nyoprettet kapacitet i anvendelse, Flyverhjemmeværnets Flyvende Enhed, der består af to overvågningsfly, som kan anvendes til overvågnings- og observationsopgaver. Flyene har i 2016 gennemført 456 flyvninger og har været indsat i 791 timer til både uddannelses- og øvelsesaktiviteter samt grænseovervågning og observationsopgaver for både Politiets Efterretningstjeneste og SKAT.

Samlet set vurderes det, at Hjemmeværnet med sin målopfyldelse i høj grad bidrager til indfrielse af koncernens mission og vision og gennem professionalisme og samarbejde er med til at skabe sikkerhed og tryghed for borgerne i Danmark.

Ligesom det øvrige forsvar er Hjemmeværnet opmærksom på den omstændighed, at omfattende indsættelser kræver

mange ressourcer. I den forbindelse har Hjemmeværnet en særlig udfordring, idet indsættelser sker med frivillige soldater, som naturligvis hver især har grænser for det tidsforbrug, som kan tildeles Hjemmeværnet. Hjemmeværnskommandoen er meget opmærksom på den omstændighed, at der er særlige vilkår for en organisation baseret på frivillighed, hvilket også er et element i de fortsatte drøftelser om Hjemmeværnets udvikling.

Ud af et samlet forbrug i 2016 på 515,2 mio. kr. udgjorde udgifterne til beredskab i alt 481,1 mio. kr. Dette skal ses i sammenhæng med, at indsættelse af Hjemmeværnet i almindelig støtte til Forsvaret, Politiet m.fl. stort set sker uden udgifter for rekvirenten.

Hjemmeværnets frivillige soldater træner og vedligeholder løbende deres militære færdigheder på øvelser, så de kan løfte skarpe bevogtningsopgaver. Her under anvendelse af hund. (Foto: Christian Sundsdal.)

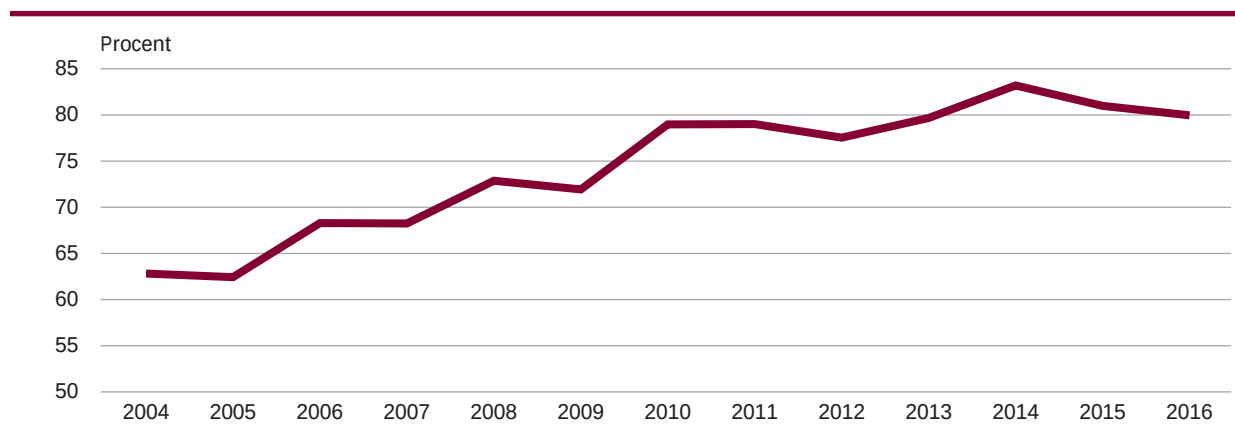
Mål E: Professionel og relevant støtte

For at sikre opbakning og støtte til Hjemmeværnet undersøges befolkningens holdning og tillid til Hjemmeværnet ved en årlig holdningsundersøgelse, der gennemføres af Danmarks Statistik.

Holdningsundersøgelsen for 2016 viser, at 81 pct. af den danske befolkning har tillid eller stor tillid til, at Hjemmeværnet kan løse sine opgaver, hvilket tilnærmelsesvist er en fastholdelse af niveauet fra 2015.

Hermed fastholdes den over flere holdningsundersøgelser konstaterede signifikante stigning i antallet af danskere, som har tillid/stor tillid til, at Hjemmeværnet kan løse sine opgaver. Tilliden var i 2004 på 63 pct. og har siden været stigende frem til 2014, hvor den nåede op på 83 pct. Et niveau, der siden er tilnærmelsesvist fastholdt.

Figur 2.2.1. Udviklingen i befolkningens tillid til, at Hjemmeværnet kan løse sine opgaver.

Undersøgelsen viser en tilsvarende stigning og efterfølgende fastholdelse i andelen af danskere, som i nogen eller høj grad synes, at Hjemmeværnets frivillige bidrager til at løse samfundsrelevante opgaver. I 2008 var tilslutningen på 77 pct., mens den i 2015 var 88 pct. og i 2016 87 pct. Også på spørgsmålet om, hvorvidt Hjemmeværnet bidrager til at skabe sikkerhed og tryghed, ses den samme udvikling. I 2008 var tilslutningen 67 pct., mens den i 2015 var 81 pct. og i 2016 80 pct. Den marginale reduktion i opbakningen fra 2015 til 2016 må henføres til en almindelig usikkerhedsmargin.

Konklusionen er samlet set, at målsætningen, om at den enkelte borger og samfundet har tillid til, at Hjemmeværnet løser relevante opgaver til støtte for Forsvaret og samfundets samlede beredskab på en effektiv, professionel og ressour-

cebevidst måde samt bidrager til at skabe et trygt og sikkert samfund, er opfyldt.

Hjemmeværnet er således med til at underbygge den koncernfælles mission og vision omkring at skabe sikkerhed og tryghed i samfundet ved at være en professionel og anerkendt partner.

Selvom resultaterne vedrørende befolkningens opbakning i en årrække har været særdeles gode, vil Hjemmeværnskommandoen fortsat have fokus på udvikling af området. Nye kommunikationsplatforme og konstante forandringer i eksisterende informationsstrømme gør, at Hjemmeværnet til stadighed vil være meget opmærksom på at nå ud med de relevante budskaber til alle målgrupper i samfundet.

Hjemmeværnets frivillige soldater træner og vedligeholder løbende deres militære færdigheder på øvelser, så de kan løfte skarpe bevogtningsopgaver. Her under anvendelse af let maskingevær. (Foto: Christian Sundsdal.)

Mål F: Rekruttering og fastholdelse

Hjemmeværnet skal gennem kontinuerlig rekruttering og fastholdelse af det frivillige personel sikre en robust og indsatsklar styrke, således at beredskabskravene til stadighed kan efterleves.

Hjemmeværnets aktive styrke var ultimo december 2016 på 15.504 medlemmer. Primo 2015 var styrken på 15.750 medlemmer. Kravet til Hjemmeværnet om fastholdelse af styrken inden for to pct. (svarende til flere end 15.435 medlemmer ved udgangen af 2016) er dermed opfyldt.

Også i 2016 har Hjemmeværnet gennemført en række lokale aktiviteter med det formål at fastholde og rekruttere frivillige soldater.

For at styrke fastholdelsen, men også for at skabe synlighed omkring Hjemmeværnet og Hjemmeværnets kapaciteter, afholdt Hjemmeværnet i 2016 en særligt omfattende landsøvelse med deltagelse af mere end 5.000 frivillige hjemmeværnsfolk fra hele landet samt militært personel fra hele syv

forskellige nationer – Sverige, Norge, USA, Tyskland samt de tre baltiske lande. Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary deltog i hele øvelsen og den efterfølgende parade. Øvelsesområdet omfattede det meste af Midt- og Sønderjylland samt Fyn med hovedkvarter i Fredericia, hvor der som afslutning på øvelsen blev afholdt en stor parade med deltagelse af bl.a. Hendes Majestæt Dronningen.

Udover et stort uddannelsesmæssigt udbytte skulle øvelsen gennem styrkelse af korpsånd og sammenhold internt i Hjemmeværnet sikre fastholdelse, men i lige så høj grad være med til at synliggøre Hjemmeværnets kapaciteter og opgaveløsning eksternt for herigennem at skabe grundlag for rekruttering af nye medlemmer.

Øvelsen blev ligeledes anvendt til at vise, hvad Hjemmeværnet er i stand til med sine kapaciteter. Udover kongehuset, havde øvelsen besøg af forsvarsministeren og andre politikere samt et stort presseopbud, der ved selvsyn kunne møde en stor del af Hjemmeværnets enheder og materiel.

En anden måleparameter for Hjemmeværnet er, at der findes hjemmevernshenheder i alle landets kommuner. Målet handler om, hvorvidt det er muligt at blive medlem og ”gå til hjemmevernstjeneste” lokalt, hvor man bor. Hjemmevernsskanden vurderer, at målet er opfyldt af følgende årsager:

Ses der på tallet for Hjemmeværnets repræsentation med underafdelingsdomiciler, er Hjemmeværnet repræsenteret i 83 ud af landets 98 kommuner svarende til en målopfyldelse på 85 pct. Bag ved tallene ligger imidlertid den omstændighed, at 12 af de 15 ”manglende” kommuner ligger inden for Region Hovedstaden. Her er afstandene korte, og der er gode offentlige transportmidler, hvilket giver personalet mulighed for at deltage i underafdelingsaktiviteter ved enheder i de øvrige kommuner i regionen.

Det fremgår af Lov om Hjemmeværnet § 1 stk. 2, at: ”Hjemmevernets virksomhed tilrettelægges således, at de frivilliges opgaver i muligt omfang udføres i nærheden af den enkeltes hjemegn.” Den oprindelige hensigt med målet var at sætte fokus på, at der bør være et hjemmevernstilbud lokalt i hver kommune over hele landet. I den forstand er hverken facilitet eller enhed helt rammende, da det drejer sig om, at der er mulighed for at bedrive hjemmevernsaktiviteter lokalt. I mangel af bedre blev det valgt at måle på underafdelingsfaciliteters geografiske placering, da disse var målbar vedrørende tilhørsforhold til kommunerne. Enheder er umiddelbart ikke på samme målbare i sammenhæng til, hvilken kommune de tilhører.

Anvendes denne mere korrekte metode, er Hjemmeværnet således lokalt forankret over hele landet, idet der er underafdelingsaktiviteter lokalt forankret i 95 kommuner, svarende til 97 pct. af landets kommuner. Hjemmevernsskanden er opmærksom på, at der skal gøres en særlig indsats i tre af landets kommuner, Solrød, Nordfyn og Fanø, hvor der ikke er lokale underafdelingsaktiviteter. I princippet er hver af disse tre kommuner også geografisk dækket af et hjemmevernsskand, men afstandene vurderes p.t. at være for store, hvis de frivillige soldater ikke har mulighed for transport i bil.

Samlet set vurderer Hjemmevernsskanden, at der er tale om en tilfredsstillende målopfyldelse.

Hjemmeværnet har endvidere fokus på udviklingen i de frivilliges funktionsrelaterede timeforbrug med henblik på at sikre, at de frivillige bruger tilstrækkelig tid til uddannelses- og øvelsesvirksomhed (beredskabsopbygning), således at den enkeltes kompetencer fastholdes og udvikles. Hjemmevernets frivillige har i 2016 leveret 2,6 mio. timers funktionsrelateret tjeneste, hvilket er en stigning på 5,3 pct. i forhold til 2015.

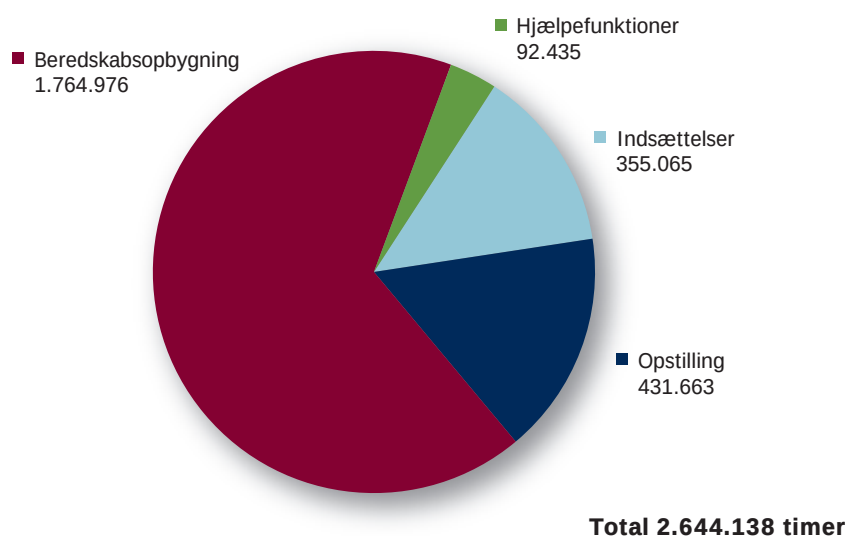
Fordelingen af den funktionsrelaterede tjeneste fordeler sig med 66,8 pct. til beredskabsopbygning (uddannelse og øvelse), 16,3 pct. til opstilling (mødevirksomhed, rekruttering, administrative aktiviteter), 13,4 pct. til indsættelser og endelig 3,5 pct. til hjælpefunktioner (administrative og logistiskmæssige opgaver). Ud fra en overordnet betragtning vurderes fordelingen af timeforbruget i 2016 at være hensigtsmæssig, og at de frivillige i 2016 har besiddet de nødvendige forudsætninger for opretholdelse af Hjemmevernets beredskab. Fordelingen er illustreret i figur 2.2.2.

Det er af stor vigtighed for sikring af Hjemmevernets robusthed, at der fortsat sker en fornyelse af Hjemmevernets frivillige styrke således, at Hjemmeværnet også i fremtiden kan efterleve beredskabskravene. I 2016 har tilgangen til Hjemmevernets aktive styrke været på 1.197 nye medlemmer, mens 1.648 samlet set (inkl. reserven) har forladt organisationen. I forhold til en fornyelse af den frivillige styrke viser medlemsundersøgelsen vedrørende ”Frivillige i Hjemmeværnet”¹² bl.a. en lille stigning i andelen af medlemmer under 30 år gennem de sidste fem år. Undersøgelsen viser endvidere, at andelen af kvindelige medlemmer er steget med 1,9 procentpoint i samme periode – en udvikling, som Hjemmeværnet har haft og fortsat vil have fokus på.

Selvom målet er opfyldt, er området stadig genstand for stor opmærksomhed i Hjemmevernsskanden i forbindelse med den fortsatte udvikling af Hjemmeværnet. Hjemmeværnet er en frivillig organisation, hvorfor det er af stor betydning, at det fortsat er attraktivt at blive optaget i Hjemmeværnet og deltage i Hjemmevernets mangeartede aktiviteter og indsættelser.

¹² Undersøgelsen er lavet ved Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Figur 2.2.2. Funktionsrelaterede timer fordelt på opgavetyper for 2016.

Mål H: En attraktiv arbejdsplads

Ved opstillingen af dette mål blev korttidssygefraværet valgt som en indikator på målopfyldelsen. Målet var, at Hjemmeværnets gennemsnitlige korttidssygefravær skulle være mindst 5 pct. lavere end i staten som helhed.

Hjemmeværnets gennemsnitlige korttidssygefravær lå i 2016 på 5,1 dage pr. medarbejder, hvilket er lidt højere end de foregående år. Til sammenligning ligger gennemsnittet for ministerområdet på 5,4 dage, mens gennemsnittet inden for staten generelt er opgjort til 4,6 dage. Hjemmeværnets gennemsnitlige korttidssygefravær for 2016 ligger således ca. 6 pct. lavere end ministerområdet som helhed og 11 pct. højere end staten generelt.

Hjemmeværnskommandoen vurderer, at et relativt stort arbejdspress som følge af de mange omstillingsprocesser i Hjemmeværnet samt en relativ lav bemandingsprocent for fastansatte medarbejdere er de væsentligste årsager til det marginalt højere sygefravær i 2016.

Samlet vurderes mål H at være ”delvist opfyldt”.

Det er besluttet ikke at have målet med i mål- og resultatplanen for 2017. Det skal dog bemærkes, at der i 2017 forventes gennemført fysisk og psykisk arbejdspladsvurdering på tværs af Forsvarsministeriets koncern, herunder ved Hjemmeværnet.

På Folkemødet 2016 på Bornholm var der stor interesse for Hjemmeværnet. Mange kiggede forbi for at få en snak om mulighederne i Hjemmeværnet. (Foto: Christian Sundsdal.)

3 Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Hjemmeværnet er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Hjemmeværnet er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. Hjemmeværnets aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for Hjemmeværnet gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Hjemmeværnet er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Hjemmeværnet er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finans-

loven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Som anført i afsnit 1, er der ved lov om tillægsbevilling for finansåret 2016 foretaget en række reguleringer af Hjemmeværnets ramme, hvorfor Hjemmeværnets bevillingsramme udgør 535,2 mio. kr. Årets resultat blev et mindreforbrug på 20 mio. kr. Mindreforbruget kan overvejende henføres til tillægsbevillingslovforslaget, hvor der ved en fejl er medtaget en bevillingsforøgelse i forbindelse med rebudgetteringen til delvis dækning af Hjemmeværnets opgaver som følge af flygtninge- og migrantsituationen. Bevillingsforøgelse til dækning af udgifter som følge af flygtninge- og migrantsituationen var i forvejen dækket ind via Justitsministeriets aktstykker.

Af mindreforbruget på 20 mio. kr. udgør anførte fejl 17 mio. kr., hvorved Hjemmeværnet reelt har et mindreforbrug på 3 mio. kr. i 2016. I dette lys vurderes regnskabet som tilfredsstillende og giver som udgangspunkt ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.24.01	Regnskab 2015	Budget 2016 ¹³	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017 ¹⁴
Udgifter	462,1	536,7	517,1	19,6	483,1
Indtægter	-0,6	-1,5	-1,9	0,4	-0,5
Resultat, brutto	461,5	535,2	515,2	20,0	482,6
Bevilling, netto	461,8	535,2	535,2	0,0	482,6
Resultat, netto	0,3	0,0	20,0	-20,0	0,0

¹³ Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

¹⁴ Budget 2017 er gældende grundbudget, som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

I tabel 3.2.2. sammenholdes regnskabet for 2016 med grundbudgettet for 2017. Den primære årsag til det højere beløb

i 2016 er, at Hjemmeværnet i 2016 var tildelt 30 mio. kr. til støtte af Politiets grænsekontrol ved lov om tillægsbevilling.

Tabel 3.2.2. Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

§ 12.24.01 Hjemmeværnet	Regnskab 2016	Budget 2017 ¹⁵
Nettoudgift	515,2	482,6
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	3,3	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	386,2	366,9
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	117,7	116,2
26. Finansielle omkostninger	0,3	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	9,7	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-1,9	-0,5
21. Andre driftsindtægter	-0,1	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Tabel 3.2.3. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.24.01.					
Lønsum	405,3	386,1	19,2	0,0	33,4
Øvrig drift	129,9	129,0	0,9	0,0	45,2
Driftsbevilling i alt	535,2	515,2	20,0	0,0	78,6

Som før nævnt kan årets overskud på 20 mio. kr. primært henføres til en bevillingsteknisk fejl ved tillægsbevillingslovsforslaget og henføres til et mindreforbrug på lønsum på 5,6 mio. kr., som følge af en lavere bemandingsprocent end oprindeligt forventet, og et merforbrug på øvrig drift på 2,6 mio. kr. som følge af et højt aktivitetsniveau.

Med årets resultat forøges Hjemmeværnets akkumulerede resultat med 20 mio. kr. til 78,5 mio. kr.

Tabel 3.2.4. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.24.01.	42,9	58,3	58,5	20,0	78,5
Samlet resultat	42,9	58,3	58,5	20,0	78,5

¹⁵ Budget er lig grundbudget for 2017.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

Tabel 3.3.1. Personaleomkostninger (antal årsværk¹⁶)

	2015	2016	Budget 2017 ¹⁷
Officerer	208	212	223
Stampersonel	112	203	125
Værnepligtige	0	0	0
Civile	239	249	224
Kontraktansatte ¹⁸	37	24	24
I alt	596	688	596

Årsagen til den markante stigning fra 2015 til 2016 blandt stampersonel er Hjemmeværnets støtte til Politiets grænsekontrol.

Tabel 3.3.2. Tilgang og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	80	99
Afgang af medarbejdere	83	72
I alt	-3	27

Nettotilgangen af medarbejdere i 2016 har reduceret en i forvejen lav bemandingsprocent, hvorved Hjemmeværnet går ind i 2017 med en højere bemandingsprocent end tilfældet var i 2016.

Tabel 3.3.3. Hjemmeværnets direkte omkostningstræk

Styrelse (mio. kr.)	2014	2015	2016
Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	76,2	76,6	71,8
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	46,2	47,7	56,0
Øvrige	-2,6	-2,0	2,3
Hjemmeværnets samlede direkte omkostningstræk	119,8	122,3	130,1

Tabel 3.3.3. viser Hjemmeværnets direkte omkostningstræk. Omkostningstrækket indeholder eksempelvis omkostninger i forbindelse med anvendelse af køretøjer, Forsvarets etableringer og IT-ydelser. Det fremgår, at Hjemmeværnets forbrug er steget lidt fra 2015 til 2016. Den primære årsag

hertil er en øget registrering af omkostninger på depoter og kontorer. Stigningen modsvares til dels af et mindreforbrug vedrørende ammunition afledt af et ændret princip for lageropgørelse.

¹⁶ Frivillige soldater i Hjemmeværnet er ikke omfattet af opgørelsen af antal årsværk.

¹⁷ De budgetterede årsværk er hentet fra forslag til finanslov for 2017 og er inkl. internationale stabe.

¹⁸ I opgørelsen af kontraktansatte indgår rådighedstjeneste i den regionale føringsstruktur.

Hendes Majestæt Dronningen inspicerede Hjemmeværnets 303 meter lange parade i Fredericia. Paraden satte et festligt punktum for Hjemmeværnets Landsøvelse 2016. (Foto: Kasper Kamuk.)

4 Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Hjemmeværnet er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

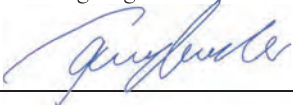
§12.24.01. Hjemmeværnet

4.1. Påtegning

Chefen for Hjemmeværnet tilkendegiver hermed:

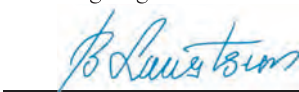
- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målostillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, at der ved styrelsen er arbejds-gange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Vordingborg, den 8. marts 2017

Finn Winkler
Chef for Hjemmeværnet

Vordingborg, den 8. marts 2017

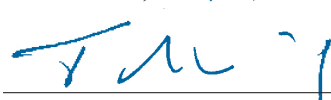
Bjarne Laustsen
Kommitteret for Hjemmeværnet

København, den 10/3 - 2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Årsberetning

Forsvarsministeriets Personalestyrelse

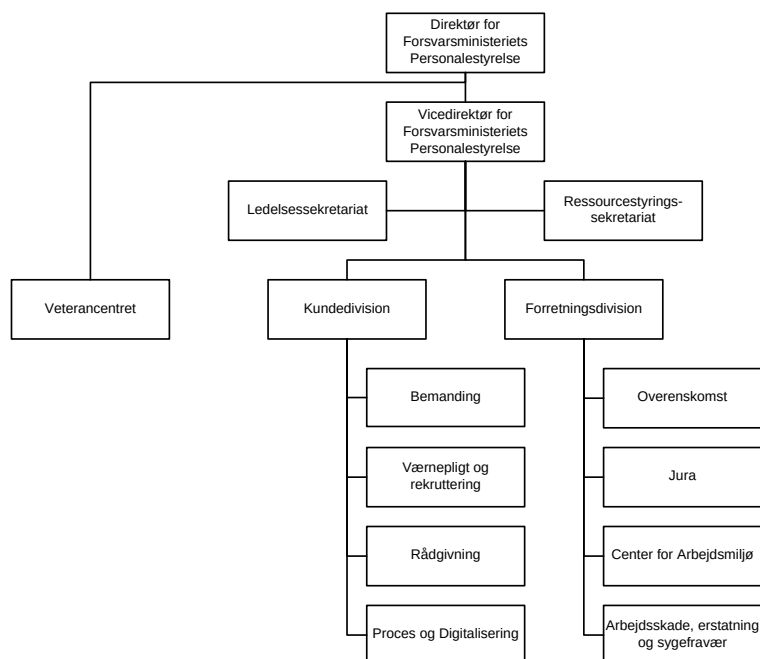
2016

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	5
1.3. Forventninger til det kommende år	8
2. Målrapportering	9
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	9
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	15
3. Regnskab	18
3.1. Anvendt regnskabspraksis	18
3.2. Bevillingsregnskab	18
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	20
4. Ledelsespåtegning	22
4.1. Påtegning	22

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Forsvarsministeriets Personalestyrelse Lautruphøj 8 2750 Ballerup	Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Styrelsesdirektør	Laila Reenberg	Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K		Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø		

Organisering Forsvarsministeriets Personalestyrelse

1 Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Personalestyrelse, herefter benævnt Personalestyrelsen, er en styrelse under Forsvarsministeriet. Veterancentret er en del af Personalestyrelsens organisation, men refererer i veteranfaglige spørgsmål direkte til Forsvarsministeriet.

Personalestyrelsen varetager alle opgaver inden for personaleområdet i størstedelen af koncernen, herunder:

- HR-driften i koncernen.
- Udvikling og udmøntning af Forsvarsministeriets HR-strategi.

Gennem Veterancentret udmønter Personalestyrelsen veteranpolitikken for hele ministerområdet og det omgivende samfund, herunder yder Veterancentret støtte til soldater, veteraner og deres pårørende før, under og efter udsendelse.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Billede af Personalestyrelsens hovedkvarter i Ballerup.

Personalestyrelsens virke omfatter egen virksomhed, funktionel virksomhed og centralt styrede enheder. Personalestyrelsens samlede bevilling på finanslovens hovedkonto udgør i 2016 i alt 2.036,9 mio. kr., fordelt som følger:

- Egen Virksomhed (hovedkonto § 12.12.01): 450,2 mio. kr.
- Funktionel Virksomhed (hovedkonto § 12.12.02): 1.244,0 mio. kr.
- Centralt Styrede Enheder (hovedkonto § 12.12.03): 342,7 mio. kr.

Personalestyrelsen har udmøntet den koncernfælles mission og vision i et strategisk målbillede, der identificerer fire indsatsområder, som følger:

- Personalestyrelsen rekrutterer og ansætter medarbejdere, så ministerområdet kan arbejde for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.
- Personalestyrelsen skaber sammenhæng mellem HR-strategier og opgaveløsningen på ministerområdet.
- Personalestyrelsen rådgiver cheferne for, at vi sammen kan finde de bedste HR-løsninger.
- Veterancentret yder en systematisk indsats for at hjælpe veteraner og pårørende.

Børn kan også lide afsavn, når deres forældre er udsendt. Derfor uddelte chefen for Veterancentret Familienetværkets medalje til børn af medarbejdere ved Veterancentret, der ofte tager ud i krigszoner i forbindelse med deres arbejde. (Foto: Kristina Schønnemann)

1.2. Ledelsesberetning

Personalestyrelsens strategiske fokus har i 2016 været rettet imod:

- At forfølge og indfri de faglige mål på de fire indsatsområder, som udgør pejlemærkerne for styrelsens varetagelse af personaleopgaverne i koncernen.
- Reorganiseringen af Personalestyrelsen, hvor den fortsatte nedbygning i medfør af Aftale på forsvarsområdet 2013-2017 sammen med et øget fokus på processer og digitalisering har medført ændringer i forankringen af kerneopgaverne.

Som led i reorganiseringen blev antallet af divisioner i Personalestyrelsen justeret fra tre til to, divisions- og afdelingsvise stabsfunktioner blev centraliseret i et større og mere effektivt ledelsessekretariat, og samtidig blev ansvaret for den

faglige opgaveløsning forankret mere entydigt på afdelingsniveauet i den nye organisation.

Sammen med reorganiseringen har også færdiggørelse af potentialeanalysen om konkurrenceudsættelse af visse opgaver på personaleområdet, overdragelse af lønadministrationen til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i Hjørring, forbedelse af Beredskabsstyrelsens overgang til koncernfælles HR-løsninger samt overdragelse af økonomifunktionen til Forsvarsministeriet i forbindelse med etablering af den centrale økonomifunktion vejet tungt.

Personalestyrelsens mål- og resultatplan for 2016 har udmøntet de fire indsatsområder i 12 konkrete faglige resultatmål. Tabel 1.2.1. afspejler det samlede resultat af den faglige målopfyldelse samt det økonomiske forbrug i forhold til budgettet for de enkelte resultatmål.

Tabel 1.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt	Budget	Forbrug
1. Rekruttering til uddannelser		X		47,4 mio. kr.	44,9 mio. kr.
2. Rekruttering til stillinger (tidsforbrug)		Ikke opgjort		38,5 mio. kr.	40,6 mio. kr.
3. Rekruttering til stillinger (tilfredshed)	X				
4. Værnepligt	X			32,7 mio. kr.	27,6 mio. kr.
5. Udmøntning af overenskomster (tidsforbrug)	X			15,7 mio. kr.	13,5 mio. kr.
6. Udmøntning af overenskomster (tilfredshed)		X			
7. HR-partnervirke	X			35,5 mio. kr.	35,0 mio. kr.
8. Behandling af ansættelsesretslige sager		X		12,4 mio. kr.	11,2 mio. kr.
9. Service/rådgivning		X		12,8 mio. kr.	16,9 mio. kr.
10. Arbejdsmiljø, trivsel og sygefravær		X		23,4 mio. kr.	30,3 mio. kr.
11. Effekt af Veterancentrets rådgivning og rehabilitering		X		Ikke opgjort	
12. Udvikling af viden om praksis på veteranområdet	X			Ikke opgjort	
I alt ¹	5	6	0	218,3 mio. kr.	219,9 mio. kr.

¹ Personalestyrelsens mål- og resultatplan for 2016 er der angivet 12 mål. Der ses dog bort fra et mål, da det ikke kan opgøres.

De opnåede faglige resultater skal ses som et udtryk for, at Personalestyrelsen overordnet set har formået at indfri de faglige mål på de prioriterede indsatsområder og parallelt hermed har formået at ændre og effektivisere organisationen uden væsentlige konsekvenser for den samlede opgaveløsning.

Således er alle de faglige resultatmål på de prioriterede indsatsområder enten opfyldt eller delvist opfyldt. Personalestyrelsen kan samtidig konstatere, at opgaveløsningen er gennemført inden for de afsatte økonomiske rammer.

Afvigelser mellem budget og forbrug for de højest prioriterede opgaver i tabel 1.2.1. kan hovedsagligt begrundes med de budgetomlægninger og deraf følgende ændringer i forbrugsregistreringen, som reorganiseringen af Personalestyrelsen medio 2016 har afstedkommet.

På rekrutteringsområdet er Personalestyrelsen udfordret af et stagnerende eller faldende antal ansøgere til Forsvarets uddannelser. Dette har gjort det vanskeligt at imødekomme efterspørgslen på kvalificerede ansøgere til blandt andet officersuddannelserne og flymekanikeruddannelsen. Personale-

styrelsen vil derfor løbende evaluere og prioritere rekrutteringsindsatsen i samarbejde med aftagerne af uddannelserne. Personalestyrelsen har som følge heraf udpeget rekruttering og fastholdelse som et særligt fokusområde for 2017.

Hvad angår tilfredsheden på området "Udmøntning af overenskomster" er det Personalestyrelsens opfattelse, at den delvise målopfyldelse til dels skyldes en utilstrækkelig forventningsafstemning med kunderne i forhold til tidsforbruget, som implementeringen af et fagligt forlig har medført. På området "Behandling af ansættelsesretslige sager" ses årsagen til den delvise målopfyldelse i hovedsagen at kunne henføres til et forøget tidsforbrug blandt andet som følge af lovbestemte fristforlængelser.

På områderne "Service og rådgivning" samt "Arbejds miljø, trivsel og sygefravær" er den delvise målopfyldelse baseret på kundernes kvalitative vurderinger af Personalestyrelsens ydelser (tilfredshedsundersøgelser). Af kundernes bemærkninger på området "Service og rådgivning" anføres blandt andet lange svartider på HR-portalen samt utilstrækkelig kvalitet af de præsenterede søgeresultater som problemområder.

HR-portalen er en central del af de HR-ydelser, som Personalestyrelsen stiller til rådighed for resten af koncernen. Her kan chefer og medarbejdere finde oplysninger om blandt andet ansættelsesforhold, fravær og orlovsordninger, karriere- og kompetenceudvikling m.m.

Personalestyrelsen lægger stor vægt på kundernes oplevelse af de leverede løsninger på HR-området. Tilfredsheds- og spørgeskemaundersøgelser indgår derfor helt eller delvist som en central måleparameter i halvdelen af Personalestyrelsens resultatmål. Styrelsen har konstateret, at brugen af tilfredshedsundersøgelser ikke i alle tilfælde har været optimal, idet uklarheder i flere af de gennemførte tilfredshedsundersøgelser vurderes at kunne have haft negativ indflydelse på resultaterne. Personalestyrelsen vil derfor evaluere og efter behov optimere den fremadrettede brug af tilfredshedsundersøgelser.

Det er Personalestyrelsens opfattelse, at regnskabstallene er udtryk for en økonomisk ansvarsbevidst og tilfredsstillende varetagelse af opgaveløsningen. Årets samlede overskud på 32,0 mio. kr. kan – lige som sidste år – i hovedsagen forklares med færre færdigbehandlede erstatningssager vedrørende posttraumatisk stresssyndrom (PTSD) i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring end forventet.

Tabel 1.2.2. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	2.036,9
Regnskab	2.004,9
Årets overskud	32,0
Tidligere års overførte overskud	90,8
Overskud herefter til videreførelse	122,8

Tabel 1.2.3. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-8,3		
Ordinære driftsomkostninger	1.915,8		
- Heraf personaleomkostninger	1.081,9		
Andre driftsposter, netto	94,4		
Finansielle poster, netto	3,0		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	2.004,9		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-3,9	Indtægter	0,0
Udgifter	2.008,8	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	2.004,9	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	2.036,9	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets overskud	32,0		0,0
Til videreførelse	32,0		

1.3. Forventninger til det kommende år

Personalestyrelsen vil i 2017 – foruden udmøntning af mål- og resultatplanen med de højest prioriterede indsatsområder – have særlig fokus på:

- Kundeperspektivet i løsningen af Personalestyrelsens kerneopgaver.
- Skærpet opmærksomhed på rekruttering og fastholdelse.
- Fornyelse og nytænkning af interne og eksterne HR-processer via øget digitalisering.
- Forberedelse af Personalestyrelsens bidrag til det kommende forsvarsforlig.
- Beredskabsstyrelsens fortsatte overgang til koncernfælles HR-løsninger.
- Afslutning på strategiarbejdet vedrørende reserven og det frivillige personel samt udmøntning af den nye koncernfælles HR-styringsramme.
- Veterancentrets fortsatte helhedsorienterede og effektbase-rede tværfaglige indsats samt udvikling og konsolidering af initiativerne i regeringens servicetjek på veteranområdet.

Disse fokusområder sætter sammen med de løbende HR-driftsopgaver retning for understøttelse af Personalestyrelsens ambition om at levere statens bedste og mest effektive HR-service gennem fornyelse og nytænkning i løsningen af kerneopgaverne. Derved medvirker fokusområderne i sidste ende til at sikre, at koncernen har de medarbejdere, der skal til, for at ministerområdet kan løse de pålagte opgaver.

Personalestyrelsens økonomiske rammer for 2017 er tilpasset som følge af omprioriteringer på Forsvarsministeriets område samt de effektiviseringer på HR-området, der blev besluttet i forbindelse med Aftale på forsvarsområdet 2013-2017 og udmøntet ved den gennemførte reorganisering af Personalestyrelsen medio 2016.

Veteransager har fyldt meget i medierne i 2016. Her er veteran Jacob Holm Pedersen og chefen for Veterancentret, oberst Jette Albinus, i Go' morgen Danmark på Flagdag for Danmarks udsendte. (Foto: Karen Dahlin)

2 Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

1. Rekruttering til uddannelser	
Succeskriterium Personalestyrelsen skal kunne generere et tilstrækkeligt antal kvalificerede ansøgere til koncernens grundlæggende uddannelser samt afprøve og udvælge de bedst egnede ansøgere. Personalestyrelsen skal kunne opnå opfyldelse af produktionsmålet til koncernens grundlæggende uddannelser (defineret som antallet af kvalificerede ansættelser pr. uddannelse) på 95 pct. (vægtet gennemsnit).	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Målopfyldelsesgraden på udvalgte militære uddannelser² for 2016 er samlet set ca. 90 pct. (= delvist opfyldt).	Økonomi Budget: 47,4 mio. kr. Forbrug: 44,9 mio. kr.
2. Rekruttering til stillinger (tidsforbrug)	
Succeskriterium Personalestyrelsen faciliterer efter anmodning bemanding af alle stillinger på ministerområdet. Således rådgiver og assisterer Personalestyrelsen myndighederne med at finde kvalificerede medarbejdere inden for den rette tid. Personalestyrelsen skal kunne gennemføre en rekrutteringsproces for chefer inden for 90 kalenderdage og 60 kalenderdage for øvrige medarbejdere.	Målopfyldelse Ikke opgjort
Opnåede resultater Siden overgangen til systemet SAP E-Rekruttering, der blev ibrugtaget i 4. kvartal 2015, har det ikke været muligt at tilvejebringe statistik på tidsforbrug for et rekrutteringsforløb, grundet tekniske udfordringer i forbindelse med opsamling og behandling af data. Personalestyrelsen har derfor ikke et brugbart, databaseret grundlag til rådighed for at opgøre det konkrete tidsforbrug i forbindelse med rekruttering af chefer eller øvrige medarbejdere. Personalestyrelsen arbejder i samarbejde med den koncernfælles it-funktion og IBM på at finde en teknisk løsning. Med henvisning til tilfredshedsundersøgelsen blandt de rekvirerende chefer (mål 3) er det imidlertid Personalestyrelsens vurdering, at målet for forbrug af tid til rekrutteringsforløb er opfyldt for året.	Økonomi Budget: 38,5 mio. kr. Forbrug: 40,6 mio. kr.
3. Rekruttering til stillinger (tilfredshed)	
Succeskriterium Personalestyrelsen faciliterer efter anmodning bemanding af alle stillinger på ministerområdet. Således rådgiver og assisterer Personalestyrelsen myndighederne med at finde kvalificerede medarbejdere inden for den rette tid. Der gennemføres i forbindelse med afslutning af et rekrutteringsforløb en tilfredshedsundersøgelse, hvor såvel rekvirerende chef som ansøgere tilsendes et antal spørgsmål. Succeskriteriet er, at tilfredsheden vurderes til mindst 3 på en skala fra 1-4, hvor 3 svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater De rekvirerende chefers vurdering af tidsforbrug for hele ansættelsesprocessen ligger for 2016 på 3,25 og for vurdering af tilfredsheden med Personalestyrelsens rådgivning og støtte i forbindelse med rekrutteringen på 3,46. Dette giver en samlet tilfredshed blandt de rekvirerende chefer på 3,36 (= opfyldt). Undersøgelsen viser en samlet tilfredshed blandt ansøgerne i 2016 på 3,20 (= opfyldt) med følgende fordeling: Ansøgenes vurdering af jobannoncens udformning og indhold (3,20), tidsforløbet for hele ansøgningsprocessen (2,90), jobinterviewets indhold og forløb (3,46) samt tilbagemelding på det gennemførte jobinterview (3,25).	Økonomi Se opgørelse for mål 2

² Begrebet udvalgte militære uddannelser dækker over de uddannelser, som Personalestyrelsen har ansvar for at rekruttere og afprøve til.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

4. Værnepligt	
Succeskriterium Personalestyrelsen understøtter den politiske beslutning om værnepligt i Danmark og tilsikrer, at der indkaldes til og gennemføres en værnepligtsuddannelse i Forsvaret og ved Beredskabsstyrelsen, jf. forligstekstens krav. Personalestyrelsen skal kunne opnå en +/- 3 pct. målopfyldelse i forhold til forligstekstens angivne behov for antal indkaldte værnepligtige til Forsvaret pr. år.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er for 2016 opnået en målopfyldelse på -0,7 pct. i forhold til forligstekstens angivne behov for antal værnepligtige til Forsvaret (= opfyldt). Fremmødet af værnepligtige til Beredskabsstyrelsen opgøres af Beredskabsstyrelsen og indgår derfor ikke i målopfyldelsen.	Økonomi Budget: 32,7 mio. kr. Forbrug: 27,6 mio. kr.

I 2016 var der ca. 4.200 værnepligtige, hvoraf knap 18 pct. var kvinder. I alt 98,6 pct. af de værnepligtige var mænd, der frivilligt påtog sig værnepligten, og kvinder, der valgte at benytte deres værneret.

5. Udmøntning af overenskomster (tidsforbrug)	
Succeskriterium Personalestyrelsen forhandler overenskomster og aftaler på de af Moderniseringsstyrelsen delegerede områder. Det er Personalestyrelsens mål, at opgaven løses så økonomisk effektivt og hurtigt, som det er fagligt forsvarligt. En overenskomst eller aftale skal være implementeret senest tre måneder efter Personalestyrelsen og den faglige organisation har indgået aftalen. Det betyder, at der efter tre måneder skal kunne forvaltes efter den nye aftale.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsen har i 2016 opgjort tidsforbruget i forbindelse med implementering af to konkrete overenskomster – en aftale med Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD) af 27. oktober 2015 samt en aftale med Dansk Magisterforening af 1. september 2016. Begge aftaler er blevet implementeret inden for tidsfristen på tre måneder efter indgåelse af aftalen (= opfyldt).	Økonomi Budget: 15,7 mio. kr. Forbrug: 13,6 mio. kr.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

6. Udmøntning af overenskomster (tilfredshed)	
Succeskriterium Personalestyrelsen forhandler overenskomster og aftaler på de af Moderniseringsstyrelsen delegerede områder. Det er Personalestyrelsens mål, at opgaven løses så økonomisk effektivt og hurtigt, som det er fagligt forsvarligt. Der gennemføres tilfredshedsundersøgelser (for konkrete aftaler) blandt styrelses- og myndighedschefer. Succeskriteriet er, at tilfredsheden vurderes til mindst 3 på en skala fra 1-4, hvor 3 svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsen gennemførte medio 2016 en tilfredshedsundersøgelse i forbindelse med implementeringen af forlig i sagen med HOD om brug af aftalen om personlige kvalifikationstillæg. Undersøgelsen resulterede i en samlet tilfredshed på 2,78 (= delvist opfyldt) og afstedkom blandt andet en efterfølgende justering af Personalestyrelsens implementerings- og rådgivningsproces.	Økonomi Se opgørelse for mål 5
7. HR-partnervirke	
Succeskriterium HR-partnerne leverer HR-rådgivning og konkrete løsninger, som har afsæt i styrelsernes mål, udfordringer og koncernens overordnede HR-strategier. Der gennemføres en tilfredshedsundersøgelse blandt HR-partnernes direktører og myndighedschefer (samt evt. stabschef – afhængig af strukturen). Succeskriteriet er, at tilfredsheden vurderes til mindst 3 på en skala fra 1-4, hvor 3 svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsen gennemførte medio 2016 en tilfredshedsundersøgelse af HR-partnernes opgavevaretagelse med et samlet resultat på 3,02 (= opfyldt). Dog opnåede kun et af de tre spørgsmål en score på mere end 3,0. Dette afstedkom derfor en nærmere undersøgelse, der skulle skabe grundlag for en forbedring af HR-partnernes samarbejde med styrelser og myndigheder. Den opfølgende tilfredshedsundersøgelse i december måned 2016 udmøntede sig i et samlet resultat på 3,16 med følgende fordeling: Kvalitet i rådgivning fra HR-partnere (3,23), HR-rådgivningens støtte til chefvirket (3,27) og HR-rådgivningen som støtte for stabenes opgaveløsning (2,96).	Økonomi Budget: 35,5 mio. kr. Forbrug: 35,0 mio. kr.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

8. Behandling af ansættelsesretlige sager	
Succeskriterium Det er Personalestyrelsens mål, at koncernens chefer i ansættelsesretlige sager bliver rådgivet så grundigt, at de bliver ført gennem de vanskelige sager, så alle aspekter ud fra en helhedsbetragtning til gavn for koncernen er blevet drøftet. • Ansættelsesretlige klagesager, der omgøres af Forsvarsministeriet må ikke overstige 25 pct. • Rådgivningen af Forsvarets chefer resulterer i, at indstilling i ansættelsesretlige sager i 95 pct. af sagerne bliver fulgt af Forsvarsministeriet. • Afskedigelsessager og klagesager, der behandles af Forsvarsministeriet, hvor der efterspørges yderligere oplysninger, må ikke overstige 5 pct. • Sagsbehandlingstiden i sager vedrørende afskedigelser må ikke overskride 40 arbejdsdage i 95 pct. af tilfældene. • Sagsbehandlingstiden i sager vedrørende afskedigelser af tjenestemænd og chefer i lønramme 37-41 må ikke overskride 20 arbejdsdage i 95 pct. af tilfældene. • Sagsbehandlingstiden i sager med afskedigelse grundet sygefravær må ikke overskride 40 arbejdsdage i 95 pct. af tilfældene. • Sagsbehandlingstiden i sager med afskedigelse, der forelægges for Helbredsnet, må ikke overskride 40 arbejdsdage i 95 pct. af tilfældene. • Der skal træffes afgørelse i forligsmæssige afskedigelser, hvor der er partshøringsbemærkninger, til de aftalte tidspunkter.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Opgørelse af målopfyldelsen for de enkelte delmål viser, at: • Indstilling i ansættelsesretlige klagesager, der omgøres af Forsvarsministeriet udgør ca. 6 pct. af sagerne (= opfyldt). • Den juridiske rådgivning medfører, at indstillingen følges af Forsvarsministeriet i 100 pct. af de ansættelsesretlige sager (= opfyldt). • Sagsoplysningen over for Forsvarsministeriet i afskedigelses- og klagesager er tilstrækkelig i 100 pct. af sagerne (= opfyldt). • Sagsbehandlingstiden vedrørende afskedigelser er overholdt i 93,8 pct. af sagerne (= delvist opfyldt). • Sagsbehandlingstiden vedrørende afskedigelser af tjenestemænd i lønramme 37 til 41 er overholdt i 100 pct. af sagerne (= opfyldt). • Sagsbehandlingstiden vedrørende sygefraværsbaserede afskedigelser er overholdt i 90,2 pct. af sagerne (= delvist opfyldt). • Sagsbehandlingstiden vedrørende afskedigelser, der kræver forelæggelse for Helbredsnet, er overholdt i 80 pct. af sagerne (= delvist opfyldt). • Sagsbehandlingstid vedrørende forligsmæssige afskedigelser er overholdt i 100 pct. af sagerne (= opfyldt).	Økonomi Budget: 12,4 mio. kr. Forbrug: 11,2 mio. kr.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

9. Service/rådgivning	
Succeskriterium Chefer og ledere, der henvender sig til Personalestyrelsen for rådgivning, skal opleve, at de modtager svaret hurtigt og i tilfredsstillende kvalitet. Der gennemføres tilfredshedsundersøgelser via HR-portalen og via Employee Interaction Center (EIC). Succeskriteriet er, at tilfredsheden vurderes til mindst 3 på en skala fra 1-4, hvor 3 svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater <i>HR-portalen</i> Tilfredshedsundersøgelse er gennemført i december 2016 blandt brugere af HR-Portalen, der har haft mindst 100 sidevisninger i de seneste tre fulde måneder (september – november 2016). Resultatet af besvarelsen er et samlet resultat på 2,67 med følgende fordeling: HR-portalens anvendelighed (2,81) og overskuelighed på HR-portalens (2,53). Delmålet er således delvist opfyldt. <i>HR-rådgivningen</i> Tilfredshedsundersøgelse er gennemført i december 2016 blandt kunder, hvor rådgivningsanmodningen er registreret som afsluttet i EIC i løbet af november måned 2016. Resultatet af besvarelsen er et samlet resultat på 2,71 med følgende fordeling: Tilfredshed med serviceniveauet (2,76), tilfredshed med kvaliteten (2,76) og tilfredshed med svartid (2,62). Målet er således delvist opfyldt.	Økonomi Budget: 12,8 mio. kr. Forbrug: 16,9 mio. kr.
10. Arbejdsmiljø, trivsel og sygefravær	
Succeskriterium Personalestyrelsen skal medvirke til, at koncernens styrelser/myndigheder er på forkant med arbejdsmiljø-udviklingen – og hermed bidrage til at fastholde koncernen som en attraktiv arbejdsplads, hvor der er en høj grad af trivsel. Personalestyrelsen skal endvidere bidrage til at optimere håndteringen af sygefravær i koncernen, så sygefraværet mindskes, og cheferne sættes i stand til at agere hensigtsmæssigt i forhold til syge medarbejdere. Der gennemføres tilfredshedsundersøgelser, hvor direktører og myndighedschefer og/eller inspektører/koordinatorer samt chefer spørges via HR-portalen, Arbejdsmiljøportalen og via Arbejdsmiljødatabasen. Succeskriteriet er, at tilfredsheden vurderes til mindst 3 på en skala fra 1-4, hvor 3 svarer til tilfredsstillende.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Personalestyrelsen gennemførte medio 2016 en tilfredshedsundersøgelse på arbejdsmiljø- og sygefraværsområdet med et samlet resultat på 2,82 (= delvist opfyldt). Resultatet afstedkom en nærmere undersøgelse, der skulle skabe grundlag for en styrkelse af opgaveløsningen i forhold til styrelser og myndigheder. Den opfølgende tilfredshedsundersøgelse i december 2016 udmøntede sig i et samlet resultat på 2,92 (= delvist opfyldt) med følgende fordeling: Tilfredshed med information på Arbejdsmiljøportalen (2,92), tilfredshed med Arbejdsmiljødatabasen (2,81), tilfredshed med Personalestyrelsens rådgivning på området (3,08), bidrager rådgivningen til reduktion i antal arbejdsulykker (2,81) og tilfredshed med information om nødvendighed af sygefraværssamtaler (2,96).	Økonomi Budget: 23,4 mio. kr. Forbrug: 30,3 mio. kr.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

11. Effekt af Veterancentrets rådgivning og rehabilitering	
Succeskriterium Veterancentret skal dokumentere effekten af centrets rådgivning og rehabilitering, behandling, undervisning, forskning og koordinerende indsats. • 50 pct. af de rådgivne/rehabiliterede skal opnå en betydelig forbedring. • 60 pct. af de behandlede skal opnå en reduktion af de initiale symptomer. En reduktion der er forenelig med internationale fund på behandling. • 75 pct. af de underviste skal opleve, at det formidlede bidrager relevant til egen praksis. Der skal følges kvalitativt op på resultaterne fem til otte måneder efter den indledende undersøgelse. • Veterancentret skal have indsendt mindst to artikler til relevante videnskabelige tidsskrifter til peer review i løbet af 2016 og skal som minimum have én artikel optaget. • 75 pct. af deltagerne i Veteranforum og Frivilligt Veteranforum skal opleve en tilfredsstillende koordinering fra Veterancentret.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Fire ud af fem delmål er opfyldt, hvorfor det samlede mål er delvist opfyldt. Opgørelse af målopfyldelsen for de enkelte delmål viser, at: • I alt 58 pct. af de rådgivne/rehabiliterede har opnået en forbedring på mindst to skalatrin inden for en eller flere dimensioner i forandringskompasset (= opfyldt). • En reduktion af de initiale symptomer er opnået for 56 pct. af de behandlede (= delvist opfyldt). • Af de underviste, der har besvaret spørgeskemaet, har 86 pct. tilkendegivet, at de er "meget enige" eller "enige" i, "at oplægget har bidraget med viden, som jeg kan gå ud og bruge" (= opfyldt). • I alt syv artikler til relevante videnskabelige tidsskrifter er indsendt, og fire af disse er optaget (= opfyldt). • Af deltagerne i Veteranforum, som har besvaret spørgeskemaet, har 85 pct. oplevet en tilfredsstillende koordinering fra Veterancentret (= opfyldt).	Økonomi Ikke opgjort
12. Udvikling af viden om praksis på veteranområdet	
Succeskriterium Veterancentret skal udvikle sin viden om centrets beskæftigelsesindsats, seksuelle dysfunktioner blandt veteraner i behandling ved Veterancentret og om biologiske mål i forbindelse med udredning til behandling. Veterancentret skal gennemføre en kvalitativ undersøgelse af: • Centrets beskæftigelsesindsats, herunder sammenhængen mellem beskæftigelsesindsatsen og indsatsens betydning for veteranen. • Omfanget af seksuelle dysfunktioner blandt veteraner i behandling hos Veterancentrets psykologer eller netværkspsykologer. Veterancentret skal gennemføre en indledende afdækning af sammenhængen mellem neural aktivitet, testperformance og kliniske symptomer blandt veteraner i behandling ved Veterancentret.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Indledende kvalitative undersøgelser af beskæftigelsesindsatsen er gennemført. Relevant spørgeskema til seksuelle dysfunktioner er implementeret, og systematisk indhentning af data er gennemført. Undersøgelse af elektroencefalografi (EEG³) er gennemført blandt veteraner på hold 7 i Afghanistan.	Økonomi Ikke opgjort

³ Elektroencefalografi er en teknik til at registrere dele af hjernens elektriske aktivitet.

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Personalestyrelsen vil i det følgende analysere og vurdere de opnåede resultater på de seks mål, hvor målopfyldelsesgraden kun delvist er opfyldt.

2.2.1. Rekruttering til uddannelser (mål 1)

Området ”Rekruttering til uddannelser” har samlet set opnået en målopfyldelsesgrad på ca. 90 pct. For enkelte uddannelser er målopfyldelsesgraden dog 95 pct. eller højere (= opfyldt).

Generelt er antallet af ansøgninger til koncernens interne uddannelser stagneret eller faldet, samtidig med at efterspørgslen er stigende. Faldet i antal ansøgninger vurderes primært at skyldes en større konkurrence om de unge. Men også de ændrede kriterier/uddannelseskrav for optagelse af elever på visse af Forsvarets uddannelser samt elevernes løn- og ansættelsesvilkår under gennemgang af uddannelsen kan være årsag til det faldende antal ansøgere – især for den interne rekrutteringsbase.

Personalestyrelsen har samtidig erfaret, at det i 2016 har været nødvendigt at indkalde et større antal personer til afprøvning for i sidste ende at kunne tilvejebringe kvalificerede ansøgere til de forskellige uddannelser.

Antallet af unge, der hvert år indkaldes til og aftjener værnepligt i Forsvaret, er i indværende forlig reduceret fra ca. 5.000 til ca. 4.200 indkaldte. Faldet i antallet af unge, der årligt indkaldes til aftjening af værnepligt i Forsvaret,

vurderes tillige som mulig årsag til et konstaterbart fald i antallet af ansøgninger fra hjemsendte værnepligtige. I 2. halvår 2016 har Personalestyrelsen derfor haft fokus på at øge antallet af ansøgere, der tidligere har aftjent værnepligt, til Grundlæggende Sergentuddannelse, Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse og militærpolitiuddannelsen. Dette, kombineret med forskellige tiltag for at gøre optagelsesprocessen mere smidig for den hjemsendte ansøger, har haft en positiv effekt. I 2. halvår 2016 blev målet for både Grundlæggende Sergentuddannelse og Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse således opfyldt.

Til specialoperationsstyrkeuddannelserne og uddannelserne under Arktisk Kommando er der fortsat et tilstrækkeligt antal ansøgere.

Interessen for specialoperationsstyrkerne er generelt stor. DR-dokumentarudsendelsen ”Frømandskorpset” vurderes – sammen med en målrettet rekrutteringsindsats – at være hovedårsagen til en øget interesse for specialstyrkeuddannelserne bredt i 2016. Til uddannelserne under Arktisk Kommando, er der – udover markedsføring – foretaget en justering af adgangskrav for at kunne søge om optagelse. Justeringen har eksempelvis betydet, at ansøgere med en værnepligtsuddannelse fra Beredskabsstyrelsen nu kan søge disse uddannelser, hvilket har øget rekrutteringsbasen.

For flymekanikerelever til Flyvevåbnet er antallet af ansøgere faldet. Der er i hele perioden modtaget meget få ansøgninger fra allerede fastansatte, der traditionelt har udgjort en stor del af rekrutteringsgrundlaget. Den faldende interesse kan have sammenhæng med ændrede løn- og ansættelsesvilkår under uddannelsen.

2016's kampagnefilm for den nye officersuddannelse ramte TV og biografier i slutningen af året. Kampagnefilmene er en vigtig del af rekrutteringen til Forsvarets uddannelser.

Det er fortsat en udfordring at opfylde rekrutteringsmålene til officersuddannelserne – både internt og eksternt.

Den interne rekrutteringsbase er begrænset, særligt i Søværnet og Flyvevåbnet. Der er i foråret 2016 foretaget en målgruppeanalyse i forhold til den interne rekruttering til officersuddannelserne, som forventes at bidrage til videreudvikling af den internt rettede rekrutteringsindsats.

For de eksterne målgrupper viste Epinions målgruppeundersøgelse fra februar 2014, at der kunne forventes op til 225 ansøgninger om året. I de to første år har Personalestyrelsen modtaget henholdsvis 298 ansøgninger til de fire uddannelsesretninger⁴, der blev udbudt i 2015, og 395 ansøgninger til syv uddannelsesretninger⁵ i 2016, hvilket er væsentligt over prognosen fra 2014. Antallet af kvalificerede ansøgere er imidlertid ikke for nærværende tilstrækkeligt til at imødekomme efterspørgslen.

Rekrutteringsgrundlaget og -indsatsen samt vilkår for optagelse på og gennemgang af de interne uddannelser evalueres og videreudvikles løbende i samarbejde mellem Personalestyrelsen og aftagerne af uddannelserne.

2.2.2. Udmøntning af overenskomster (mål 6)

Området "Udmøntning af overenskomster" opfyldte i 1. halvår 2016 kun delvist det opstillede tilfredshedsmål i forbindelse med implementering af et fagligt forlig med Hovedorganisationen af Officerer i Danmark.

Personalestyrelsen vurderede i den forbindelse, at årsagen til den manglende målopfyldelse til dels kunne henføres til en utilstrækkelig forventningsafstemning med forhandlingsberettigede chefer i forhold til det tidsforbrug, som implementeringen af det indgåede forlig havde medført lokalt. Personalestyrelsens evaluering afstedkom derfor et skærpet fokus på og tilbud om at yde støtte til forhandlingsberettigede chefer ved koncernens styrelser og myndigheder.

En opfølgende tilfredshedsmåling i forbindelse med implementering af en aftale med Dansk Magisterforening om visse ansættelsesvilkår for forskere med undervisningspligt og akademiske lærere ved Forsvarsakademiet, der blev gennemført i december 2016, resulterede i en samlet tilfredshed på 3,56 (= opfyldt). Det er Personalestyrelsens vurdering, at det skærpede fokus på og tilbud om at yde støtte til koncernens chefer har skabt grundlag for fremadrettet at indfri opstillede tilfredhedsmål på området.

2.2.3. Behandling af ansættelsesretlige sager (mål 8)

Området "Behandling af ansættelsesretlige sager" opfylder delvist det samlede resultatmål, idet fem ud af otte delmål er opfyldt.

En nærmere analyse af de opnåede resultater for de delvist opfyldte delmål viser dog, at forøget tidsforbrug som følge af udefrakommende forhold (fx begæringer om forhandling, aktindsigt, fristudsættelser m.v., som Personalestyrelsen er forpligtet til at imødekomme) i de fleste tilfælde er årsag til den manglende målopfyldelse.

På denne baggrund vurderer Personalestyrelsen målopfyldelsen som værende tilfredsstillende.

2.2.4. Service/rådgivning (mål 9)

Området "Service/rådgivning" opfyldte, jf. de gennemførte tilfredshedsundersøgelser, delvist det opstillede resultatmål.

HR-portalen er både chefers og medarbejderes primære indgangsvinkel til viden om bemanning, karriere og afvikling, løn og pension, orlov og fravær, udsendelse og udstationering samt arbejdsmiljø og veteranforhold. Besvarelsene af tilfredshedsundersøgelsen vedrørende HR-portalen peger på lange svartider samt utilstrækkelig kvalitet af de data, som fremkommer ved søgninger på HR-portalen, som de to primære problemområder. Personalestyrelsen vil derfor igangsætte et arbejde, der skal præsentere data på HR-portalen på en mere overskuelig måde, således at behovet for at anvende søgefunktionen minimeres.

Hvad angår HR-rådgivningen, som er chefernes indgangsvinkel til mundtlig og skriftlig efterspørgsel om HR-faglig ekspertviden, har tilfredshedsundersøgelsens besvarelser beklageligvis ikke afdækket konkrete problemområder, som der kan arbejdes videre med. Personalestyrelsen påtænker derfor at iværksætte en nærmere afdækning af baggrunden for den manglende tilfredshed med serviceniveau, kvalitet og svartid i forbindelse med henvendelser til HR-rådgivningen med henblik på en mulig forbedring af de interne og eksterne forretningsprocesser.

Personalestyrelsen bemærker i øvrigt, at en uhensigtsmæssighed i designet af de to tilfredshedsundersøgelser vurderes at kunne have bidraget negativt til resultatet, idet den visuelle fremstilling kunne foranledige respondenterne til at tro, at både scoren 2 og 3 dækkede over vurderingen "tilfredsstillende".

⁴ Taktisk officer i Hæren, taktisk officer, våben- og elektronikteknisk officer i Søværnet samt kontrol- og varslingsofficer i Flyvevåbnet.

⁵ Samtlige officersuddannelsesretninger.

lende”. Design af tilfredshedsundersøgelserne vil som følge heraf blive evalueret med henblik på justering i 2017.

2.2.5. Arbejdsmiljø, trivsel og sygefravær (mål 10)

Området ”Arbejdsmiljø, trivsel og sygefravær” opfyldte i 1. og 2. halvår 2016 delvist det opstillede tilfredshedsmål. Personalestyrelsen iværksatte på baggrund af resultatet af tilfredshedsundersøgelsen for 1. halvår en række initiativer, der havde til formål at øge tilfredsheden. Disse initiativer omfattede blandt andet udvikling af supplerende uddannelse om ulykkesforebyggelse, afholdelse af temadag om arbejdsulykker med fokus på styrelses- og myndighedsspecifikke behov samt kompetenceudvikling af arbejdsmiljøkoordinatorer i forhold til ulykkesanalyse og risikovurderinger. Styrelsen kan med tilfredshed konstatere, at det samlede resultat fra 1. til 2. halvår er forbedret.

Personalestyrelsen arbejder løbende på at forbedre kundernes oplevelse af styrelsens ydelser på arbejdsmiljø- og sygefraversområdet, herunder udbygge Arbejdsmiljøportalen og Arbejdsmiljødatabase via dialog med de primære brugere.

Konkrete eksempler herpå er udsendelse af elektroniske nyhedsbreve, et nyt kursus om ulykkesforebyggelse og udbud af en række nye konkrete rådgivningskoncepter, der specifikt er målrettet forebyggelse af arbejdsulykker.

Personalestyrelsen bemærker i øvrigt, at en uhensigtsmæssighed i udvælgelsen af målgruppen for de to tilfredshedsundersøgelser vurderes at kunne have bidraget negativt til resultatet. Derfor vil Personalestyrelsen i 2017 iværksætte en forbedring af tilfredshedsundersøgelsens kvalitet omfattende en præcisering af spørgsmål og udvidede svarmuligheder tillige med en justering af målgruppen til at omfatte respondenter, som har daglig berøring med henholdsvis arbejdsmiljø og sygefravær.

2.2.6 Effekt af Veterancentrets rådgivning og rehabilitering (mål 11)

Området ”Effekt af Veterancentrets rådgivning og rehabilitering” opfylder delvist det samlede resultatmål, idet fire ud af fem delmål er opfyldt.

En undersøgelse, hvor klienterne udfylder et spørgeskema ca. 14 dage efter afslutning på behandlingsforløbet viser, at i alt 56 pct. af klienterne opnår en reduktion af de initiale symptomer via behandlingen. Måltallet på 60 pct. er fastsat på baggrund af international forskning som værende en forventelig succesrate.

Det er vanskeligt fagligt at vurdere, hvorfor ikke alle klienter opnår reduktion af de initiale symptomer. Der kan via besvarelserne for nuværende konstateres en signifikant højere succesrate hos klienter med middelsvær til meget svær depression (61 pct.) og unikke traumer (65 pct.) end hos øvrige klienter. Fremadrettet vil det derfor blive undersøgt om klienter, der ikke opnår reduktion af initiale symptomer, har en anderledes PTSD-symptomprofil.

Nyt projekt skal gøre Veterancentret klogere på, om servicehunde kan bruges i behandling af veteraner med PTSD. (Foto: Kristina Schönnemann)

3 Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Personalestyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Personalestyrelsen er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. Personalestyrelsens aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Personalestyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Personalestyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Afviselserne fra regnskab 2015 i forhold til budget og regnskab 2016 skal findes i finanslovens nye opbygning fra 2016, hvor § 12.12 Personale er opdelt i de tre hovedkonti: § 12.12.01 Personalestyrelsens Egen Virksomhed, § 12.12.02 Personalestyrelsens Funktionelle Virksomhed og § 12.12.03 Centralt Styrede Enheder.

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.12.01.	Regnskab 2015	Budget 2016 ⁶	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017 ⁷
Udgifter	2.024,9	451,3	448,7	2,6	401,4
Indtægter	0,7	-1,1	-1,2	0,1	-0,8
Resultat, brutto	2.025,6	450,2	447,5	2,7	400,6
Bevilling, netto	2.093,0	450,2	450,2	0,0	400,6
Resultat, netto	67,4	0,0	2,7	-2,7	0,0

Overskuddet på § 12.12.01. på i alt 2,7 mio. kr. hidrører fra vakancer (0,4 mio. kr. på løn) samt udfald på digitaliserings-

projekter og lavere aktivitet på civiluddannelsesordningen end forventet (2,3 mio. kr. på øvrig drift).

§ 12.12.02.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017
Udgifter	0,0	1.244,0	1.217,0	27,0	1.215,1
Indtægter	0,0	0,0	-1,7	1,7	0,0
Resultat, brutto	0,0	1.244,0	1.215,3	28,7	1.215,1
Bevilling, netto	0,0	1.244,0	1.244,0	0,0	1.215,1
Resultat, netto	0,0	0,0	28,7	-28,7	0,0

⁶ Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

⁷ Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS (Statens Koncernsystem) og rapporteret til Finansministeriet.

Der er et samlet overskud på § 12.12.02. på 28,7 mio. kr. Overskuddet på lønsum på 6,3 mio. kr. skyldes primært, at koncernens bidrag til fleksjobordningen er mindre end forventet, da Moderniseringsstyrelsen har nedsat bidragssatsen i 4. kvartal 2016. Der er ligeledes indgået flere refusionsindtægter end forventet for medarbejdere, der er ansat jf. de

lovbestemte arbejdsmarkedspolitiske ordninger om løntilskud, virksomhedspraktik og fleksjob. Overskuddet på øvrig drift på 22,5 mio. kr. skyldes primært færre færdigbehandlede erstatningssager vedrørende PTSD i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring end forventet.

§ 12.12.03.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	0,0	343,3	343,2	0,1	88,6
Indtægter	0,0	-0,6	-1,1	0,5	0,0
Resultat, brutto	0,0	342,7	342,1	0,6	88,6
Bevilling, netto	0,0	342,7	342,7	0,0	88,6
Resultat, netto	0,0	0,0	0,6	-0,6	0,0

Det lavere budget på § 12.12.03. i 2017 skyldes overflytning af de internationale stabe til Værnfælles Forsvarskommando med virkning fra 1. januar 2017.

Tabel 3.2.2. Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

Forsvarsministeriets Personalestyrelse (§§ 12.12.01., 12.12.02., 12.12.03.)	Regnskab 2016	Budget 2017 ^a
Nettoudgift	2.004,9	1.704,3
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	0,6	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	1.081,9	888,6
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	833,2	816,5
26. Finansielle omkostninger	3,0	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	28,3	0,0
44. Tilskud til personer	43,0	0,0
46. Tilskud til anden virksomhed	18,8	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-8,3	-0,8
21. Andre driftsindtægter	4,4 ⁹	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

^a Budget er lig grundbudget.

⁹ De anførte driftsindtægter dækker over udlæg i forbindelse med erstatninger til medarbejdere og befordring for værnepligtige hos Beredskabsstyrelsen. Beløbet modsvares af betaling fra Beredskabsstyrelsen indregnet i "11. Salg af varer".

Tabel 3.2.3. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse ¹⁰
Driftsbevilling § 12.12.01:					
Lønsum	345,2	344,8	0,4	0,0	6,2
Øvrig drift	105,0	102,7	2,3	0,0	6,2
Driftsbevilling § 12.12.02:					
Lønsum	553,1	546,8	6,3	0,0	6,1
Øvrig drift	690,9	668,4	22,5	0,0	97,5
Driftsbevilling § 12.12.03:					
Lønsum	189,1	190,2	-1,1	0,0	2,6
Øvrig drift	153,6	151,9	1,7	0,0	4,3
Driftsbevilling i alt	2.036,9	2.004,9	32,0	0,0	122,9

Tabel 3.2.4. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.12.01	0,2	23,4	90,8	2,7	93,5
Driftsbevilling § 12.12.02	0,0	0,0	0,0	28,7	28,7
Driftsbevilling § 12.12.03	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6
Samlet resultat	0,2	23,4	90,8	32,0	122,8

Personalestyrelsen har et akkumuleret overskud for perioden 2013-2016 på 122,8 mio. kr., der især hidrører fra overskuddet på 67,4 mio. kr. i regnskabsåret 2015. Resultaterne for perioden 2013-2015 kan ikke specificeres ud på de tre driftsbevillinger, jf. finanslovens nye opbygning, hvorfor fordelingen af det akkumulerede overskud mellem de tre hovedkonti ikke er retvisende i forhold til, hvorfra overskuddet reelt hidrører.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

Nedenstående årsværkstabeller omfatter personaleomkostninger (årsværksforbrug) for alle Personalestyrelsens hovedkonti.

Personalestyrelsen, Egen Virksomhed

Tabel 3.3.1a Personaleomkostninger (antal årsværk)

	2015	2016	Budget 2017 ¹¹
Officerer	86	81	
Stampersonel	259	237	
Værnepligtige	0	0	
Civile	463	441	
Kontraktansatte	1	7	
I alt	809	766¹²	734

Det samlede årsværksforbrug i Personalestyrelsen er faldet grundet den stedfundne reorganisering samt udflytningen af lønadministrationen til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse. Begge initiativer implementeredes midt i året, hvorfor den fulde effekt først kommer til udtryk i 2017.

¹⁰ Akkumuleret overskud til videreførelse er inklusiv eventuelle bevillingstekniske omflytninger fra løn til øvrig drift med henblik på inddækning af underskud på øvrig drift i 2016.

¹¹ De budgetterede årsværk er hentet fra forslag til finanslov for 2017

¹² Det samlede forbrug på 766 årsværk fordeler sig på Personalestyrelsen (477 årsværk), Veterancentret (94 årsværk), Rehabiliteringspuljen (170 årsværk inkl. 4 administrative årsværk) samt initiativerne i den politiske aftale af september 2014 om en styrket veteranindsats (25 årsværk).

Personalestyrelsen, Funktionel Virksomhed, inkl. Værnepligtige, og Centralt Styrede Enheder

Tabel 3.3.1b Personaleomkostninger (antal årsværk)

	2015	2016	Budget 2017 ⁸
Officerer	183	191	
Stampersonel	841	857	
Værnepligtige	1.676	1.598	1.752
Civile	162	213	
Kontraktansatte	301	271	
I alt	3.163	3.130	2.716

Det er Personalestyrelsen og ikke Værnsfælles Forsvarskommando, der aflønner værnepligtige, hvorfor denne gruppe indgår i opgørelsen af personaleomkostninger for Personalestyrelsen.

Tabel 3.3.2. Tilgang og afgang medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	149	118
Afgang af medarbejdere	132	187
I alt	17	-69

Nettoafgangen på 69 medarbejdere hidrører primært fra overdragelsen af lønadministrationen til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i Hjørring samt den interne reorganisering i Personalestyrelsen i medfør af Aftale på forsvarssom-rådet 2013-2017.

4 Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven som Forsvarsministeriets Personalestyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

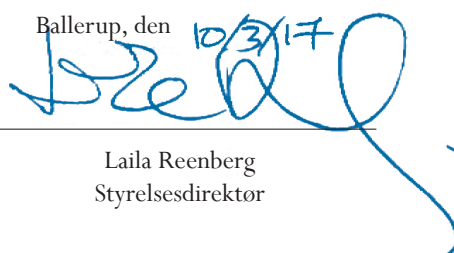
- §12.12.01. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Egen Virksomhed
- §12.12.02. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Funktionel Virksomhed
- §12.12.03. Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Centralt Styrede Enheder

4.1. Påtegning

Styrelsesdirektøren tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målopstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, at der ved styrelsen er arbejds-gange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Ballerup, den 10/3/17

Laila Reenberg
Styrelsesdirektør

København, den 10/3-2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

FORSVARSMINISTERIETS
MATERIEL- OG INDKØBSTYRELSE

Årsberetning

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

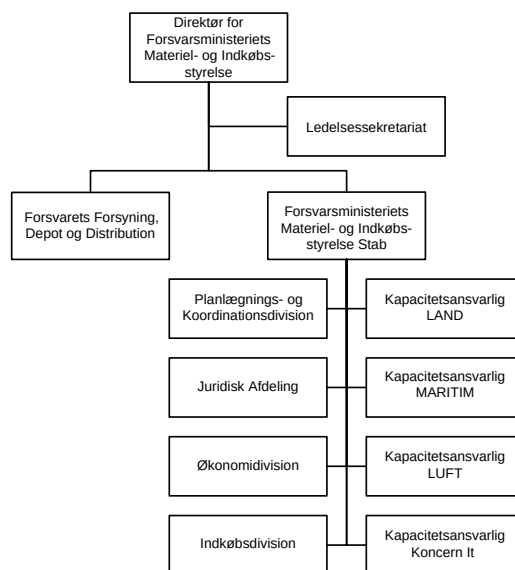
2016

Virksomhedsoplysninger	3
1. Beretning	4
1.1. Præsentation af styrelsen	4
1.2. Ledelsesberetning	4
1.3. Forventninger til det kommende år	8
2. Målrapportering	9
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	9
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	14
3. Regnskab	18
3.1. Anvendt regnskabspraksis	18
3.2. Bevillingsregnskab	19
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	23
4. Ledelsespåtegning	26
4.1. Påtegning	26

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Styrelsesdirektør	Generalløjtnant Niels Bundsgaard	Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K		Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø		

Organisering Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

1 Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse varetager ansvaret for materiel og it inden for Forsvarsministeriets koncern.

Hovedformålet er at drive koncernens materiel og it på en effektiv, økonomisk og sikkerhedsmæssig forsvarlig måde

og dermed sikre grundlaget for koncernens igangværende operationer og styrkeproduktion. Dette sker som en understøttelse af Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i Ballerup.

Materiel- og Indkøbsstyrelsen har en samlet bevilling på finansloven på 7.204 mio. kr. Årsberetningen aflægges for følgende hovedkonti:

Tabel 1.1.1. Styrelsens hovedkonti

Hovedkonto	Navn	Bevillingstype
12.13.01.	Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	Driftsbevilling
12.13.02.	Materieldrift	Driftsbevilling
12.13.03.	Informatik Plan	Driftsbevilling
12.13.04.	Materielanskaffelser	Anlægsbevilling

1.2. Ledelsesberetning

Materiel- og Indkøbsstyrelsen har gennem 2016 arbejdet målrettet på at understøtte sine kunder med det materiel og it, der er vitalt for deres opgaveløsning. Arbejdet er foregået i regi af en systematiseret portefølje- og driftsstyring.

2016 var også første år, hvor den organisatoriske sammenlægning af Materiel- og Indkøbsstyrelsen med Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste for alvor trådte i kraft og indebar oprettelse af en ny division: Kapacitetsansvarlig Koncern It.

Større materielanskaffelser

Materiel- og Indkøbsstyrelsen arbejder fortsat målrettet

mod at sikre driften af eksisterende materielkapaciteter og investering i nyt materiel under hensyntagen til de tildelte ressourcer. En effektiv udnyttelse af de tildelte ressourcer opnås blandt andet via en øget produktion af rammeaftaler.

I 2016 blev der iværksat forhandling af leverandørernes endelige tilbud til de rammeaftaler, der omfatter kategori-program køretøjer. Kategoriprogrammet indeholder anskaffelse af en lang række hjulkøretøjer, herunder blandt andet taktiske lastvogne, kommercielle lastvogne, blokvognstog til vej/terræn og en tilhørende systemaftale. I 2017 fortsætter evalueringsprocessen af de modtagne tilbud, og Materiel- og Indkøbsstyrelsen planlægger at indstille til Forsvarsministeriet om indgåelse af kontrakter i 2017.

Projekt Skibsvedligeholdelse er et andet tiltag, der er iværksat for at fokusere på kategoriprogrammer og rammeaftaler. Der er i 2016 gennemført udbud efter forhandling, og Materiel- og Indkøbsstyrelsen planlægger, at der i 2017 kan indgås aftale med en række danske værfter. Fordelen ved rammeaftalen er, at de enkelte værfter kan optimere deres indsats og deres konkurrenceevne på en eller flere skibsklasser. Materiel- og Indkøbsstyrelsen får samtidig sikret en maksimal pris på udvalgte konkrete standardvedligeholdelsesopgaver.

2016 var også året, hvor der blev truffet en politisk aftale om anskaffelse af Joint Strike Fighter, F-35 til erstatning for F-16 kampflyet. Dette betyder, at Materiel- og Indkøbsstyrelsen skal sikre driften af F-16 frem til indfasningen af F-35. Der er derfor iværksat et "Service Life Sustainment Program", som sikrer, at F-16 er i stand til at løse operative opgaver frem til ca. 2024, hvor flyet planlægges udfaset.

F-16.

Forsyninger ud til brugerne

Anskaffelse og drift af materiel- og it-kapaciteter er en af Materiel- og Indkøbsstyrelsens kerneopgaver, men såvel materiellet som it skal også stilles til rådighed for brugerne. I det forgangne år har Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution arbejdet med optimering af de lokale lagre og implementeringen af rollen som forsyningssekspedient.

En vedholdende indsats med at optimere de decentrale lagre har medført en lagerreduktion, så lagerbindingen nu kun er på tre til fem arbejdsdage. Som eksempel på lageroptimerin-

gen kan nævnes munderingsområdet, som er blevet centraliseret i Hjørring. Der er implementeret ny teknologi i form af nye trådløse håndscannere til gavn for driften af såvel centrale som decentrale lagre.

Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution arbejder kontinuerligt med styringen af beholdninger og optimering af arbejdsprocesserne. Det forventes, at der på sigt kan opnås yderligere synergier mellem reservedelslagrene og de decentrale lagre, som nu begge er samlet under Forsvarets Forsyning, Depot og Distributions ledelse.

Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution har tjenestesteder over hele landet. På billedet ses Udleverende Depot Karup.

Videreudvikling af organisationen

Materiel- og Indkøbsstyrelsen har i løbet af 2016 lagt kræfter i videreudviklingen af det interne ledelses- og samarbejdsmiljø – især for at imødekomme forandringerne for medarbejderne ved oprettelse af Kapacitetsansvarlig Koncern It. Dette har blandt andet udmøntet sig i flere tiltag indenfor styrkelse af den sociale kapital samt i forhold til HR-området.

I forhold til arbejdet med den sociale kapital har fokus primært været på samarbejdet på tværs af organisationen og vertikalt i organisationen – altså den brobyggende og forbindende sociale kapital. Materiel- og Indkøbsstyrelsen kan konstatere en begyndende gevinst af arbejdet i form af kvalitetsløft og effektivisering af tværgående processer.

Kravene til fortsat at øge effektiviteten stiller store krav til både chefer og medarbejdere. Derfor har Materiel- og Indkøbsstyrelsen i 2016 arbejdet målrettet med blandt andet ledelsesevaluering, udviklingskontrakter og udarbejdelse af en ny trivselspolitik. Materiel- og Indkøbsstyrelsen gennemførte en ledelsesevaluering med vurdering af både ”lederes evaluering af egen ledelsesudøvelse” og ”medarbejderes evaluering af nærmeste leder”.

Mål- og resultatplan 2016

Alle ovenstående aktiviteter er direkte og indirekte afspejlet i mål- og resultatplanen for 2016. Heri er der opstillet syv mål, som er nedbrudt i 20 delmål. Nedenstående tabel viser det overordnede resultat:

Tabel 1.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A Øget fokus på materiel- og it-driftsstyring	X		
B Øget fokus på forsyningskæden i Forsvaret		X	
C Vedligeholdelse af en robust ressourcestyring for materiel- og it-udvikling		X	
D Øget kvalitet i porteføljestyling og projektledelse	X		
E Forøgelse af rammeaftaleproduktionen	X		
F Succesfuld sammenlægning af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste samt implementering af it-governance		X	
G Videreudvikling af det interne ledelses- og samarbejdsmiljø	X		
I alt	4	3	0

Materiel- og Indkøbsstyrelsen har arbejdet med nogle ambitiøse mål i regi af den nye model for styring af mål og resultater i 2016. Dette har skabt et godt fokus i relation til at allokere kræfterne i retning af de langsigtede strategiske pejlemærker. Tabel 1.2.1. angiver, at hovedparten af de syv mål er opfyldt.

En gennemgang af målopfyldelsen fremgår af afsnit 2.1. Visse af målene er tillige udtaget til en yderligere analyse og er således uddybet i afsnit 2.2.

Tabel 1.2.2. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	7.204,3
Regnskab	7.051,1
Årets overskud	153,2
Tidligere års overførte overskud	2.499,8
Overskud herefter til videreførelse	2.653,0

Tabel 1.2.3. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-143,3		
Ordinære driftsomkostninger	2.331,1		
- Heraf personaleomkostninger	876,1		
Andre driftsposter, netto	4.863,2		
Finansielle poster, netto	0,1		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	7.051,1		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-221,5	Indtægter	-4,2
Udgifter	5.747,9	Udgifter	1.528,9
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	5.526,4	Netto	1.524,7
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	5.632,0	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	1.572,3
Årets overskud	105,6		47,6
Til videreførelse	153,2		

Generelt er der i 2016 sikret bedst mulig udnyttelse af tildelte bevillinger til styrelsens drift og til driften af materiellet til brug for den operative opgaveløsning.

Resultatet af 2016 blev således et mindreforbrug på 105,6 mio. kr. på driftsbevillingen og 47,6 mio. kr. på anlægsbevillingen.

1.3. Forventninger til det kommende år

Materiel- og Indkøbsstyrelsen forudser, at 2017 bliver endnu et travlt og spændende år, hvor især medarbejderressourcerne vil blive udfordret.

I forhold til Materiel- og Indkøbsstyrelsens kerneproduktion bliver 2017 også et år, hvor fremdriften i en række materielanskaffelser skal fastholdes. Det er blandt andet forventningen, at de endelige tilbud på nyt artilleri modtages i begyndelsen af 2017, og at der kan indstilles til Forsvarsministeriet om indgåelse af kontrakt senere på året. Det samme gør sig gældende for ammunitionsprojektet, som består af en række rammeaftaler til inddækning af al værnssælles ammunition.

Det er også forventningen, at der i 2017 kan indgås en rammeaftale med et dansk værft om vedligeholdelse af Hjemmeværnets fartøjer. Derudover ser Materiel- og Indkøbsstyrelsen frem imod den fortsatte indfasning af den skibsbaserede helikopter Seahawk, som er planlagt tilendebragt i 2018.

Fartøj fra Marinehjemmeværnet.

Der er i 2016 leveret fire stel, og i 2017 leveres yderligere tre stel, mens de sidste to stel leveres i 2018.

I forhold til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses ansvar for koncernens it-understøttelse vil 2017 byde på en fortsat implementering af ny it-governance, hvor der skal sikres et fortsat fokus på støtte til it-projekter samt et øget fokus på konkrete serviceaftaler.

På baggrund af den gennemførte sammenlægning med Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste og det fortsatte fokus på optimering af processer og procedurer, forventer Materiel- og Indkøbsstyrelsen at holde sig inden for de angivne økonomiske rammer for egen virksomhed i 2017. I forhold til de økonomiske rammer for funktionel virksomhed, er det Materiel- og Indkøbsstyrelsens opfattelse, at disse også i 2017 er i balance med den planlagte produktion.

2 Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

Formålet med målrapporteringen er at vise styrelsens målopfyldelse for samtlige mål, der er fastsat i styrelsens mål- og resultatplan for 2016.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Øget fokus på Materiel- og it-driftsstyring	
Succeskriterium Det er målet at fremme materiel- og it-driftsstyring ved at levere materiel og it med tilhørende forsyninger i henhold til godkendte kapacitetsplaner. Årsprognoseafvigelsen for materieldrift skal ikke overstige 5 pct. på materieldrift og 10 pct. på it-drift. 90 pct. af reservedele er leveret indenfor den aftale frist. 90 pct. af aftalte it-serviceydelser er leveret.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater <i>Delmål A1 og A2: Årsprognoseafvigelse</i> Årsprognoseafvigelsen er på henholdsvis 0,3 pct. for materieldrift og 1,7 pct. for it-drift og er dermed holdt indenfor den fastlagte tolerance. Den procentvise afvigelse i forhold til årsresultatet for it-drift er væsentlig højere, men fortsat indenfor den fastlagte tolerance. Baggrunden for afvigelsen til årsresultatet er uddybet i tekstdelen til tabel 3.2.3. Delmålene er opfyldt. <i>Delmål A3: Levering af materiel til prioriterede enheder</i> Målingen omfatter Materiel- og Indkøbsstyrelsens evne til at levere materieltypen anlæg til enheder indsat i nationale og internationale operationer. Den samlede måling er 78,5 pct. Delmålet er delvist opfyldt. <i>Delmål A4: levering af it-serviceydelser</i> Det leverede antal it-serviceydelser er for alle måleparametre over 90 pct., og delmålet er således opfyldt. Samlet målopfyldelse er fastsat til, at mindst tre delmål er opfyldt, hvorfor målet samlet set er opfyldt.	Økonomi Opgøres ikke
B. Øget fokus på forsyningskæden i Forsvaret	
Succeskriterium Det er målet at optimere koncernens forsyningsprocesser og lagerbeholdninger, så de effektivt understøtter styrkeproduktion, indsættelse, koncernens beredskabsforpligtigelse og den interne produktion. Målet er opfyldt, hvis dokumentation, jf. milepælene, er til stede, og hvis programmet er gået videre til næste fase.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater Dokumentation, jf. milepælene, er udarbejdet, men programmet er formelt set ikke gået til næste fase. Målet vurderes dermed delvist opfyldt. Målet er genstand for en uddybende analyse i afsnit 2.2.	Økonomi Opgøres ikke

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

C. Vedligeholdelse af en robust ressourcestyring for materiel- og it-udvikling	
Succeskriterium Det er målet at opnå et stærkt samarbejde med koncernens øvrige styrelser omkring ressourcestyringen for materiel og it-projekter. Årsprognoseafvigelsen for materiel- og it-investeringer skal ikke overstige 10 pct. Der skal oprettes en baseline for materiel-, it- og forretningsudviklingsprojekter, der retter sig mod en overholdelse af aftalt pris og kvalitet. Andelen af planlagte materielprojekter, der leveres til kunden i 2016, skal være højere end 80 pct. Der skal etableres en baseline til brug for opgørelse af, om Materiel- og Indkøbsstyrelsen leverer de ressourcer og kompetencer, som forretningen efterspørger til it-projekter.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater <i>Delmål C1 og C2: Årsprognoseafvigelse</i> Årsprognoseafvigelsen er på henholdsvis 2,8 pct. for materielanskaffelser og 1,9 pct. for it-projekter. Afvigelsen er dermed holdt indenfor den fastlagte tolerance. Den procentvise afvigelse i forhold til årsresultatet for it-projekter er væsentlig højere, men fortsat indenfor den fastlagte tolerance. Baggrunden for afvigelsen til årsresultatet er uddybet i tekstdelen til tabel 3.2.3. Delmålene er opfyldt. <i>Delmål C3 og C4: Baseline</i> Baseline til identifikation af afvigelser i materiel-, it- og forretningsudviklingsprojekter, der følger porteføljemodellen, blev etableret medio december 2016. Delmålene er opfyldt. <i>Delmål C5: Leverancesikkerhed</i> Arbejdet med at opfylde dette delmål blev stoppet medio 2016 grundet nødvendig prioritering af ressourcerne til opdatering af de langsigtede planer for materiel- og it-kapaciteterne. Der er ikke foretaget måling af dette mål i 2016, hvorfor det fastlægges som ikke opfyldt. <i>Delmål C6: Baseline it-udviklingsprojekter</i> Modellen for etablering af en baseline, som kan anvendes som udgangspunkt for kommende målinger af Materiel- og Indkøbsstyrelsens levering af ressourcer og kompetencer til it-projekter, blev etableret i december 2016. Delmålet er opfyldt. Samlet målopfyldelse er fastsat til, at mindst fire delmål er opfyldt, og de to øvrige delmål er delvist opfyldt. Da ét delmål ikke er opfyldt, er målet samlet set delvist opfyldt. Målet er genstand for en uddybende analyse i afsnit 2.2.	Økonomi Ikke opgjort

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

D. Øget kvalitet i porteføljestyring og projektledelse	
Succeskriterium Det er målet at øge effektiviseringen af porteføljestyringen gennem en tværgående prioritering af alle projekter samt at fortsætte standardiseringen af projektledelsesmodellen. Der skal etableres en porteføljeplan for materiel-, it-, og forretningsudviklingsprojekter. 80 pct. af de projekter, der iværksættes af Materiel- og Indkøbsstyrelsens Porteføljekomite, skal modtage facilitering i projektledelse og levere projektledelsesdokumenter i tilstrækkelig kvalitet. Der skal udarbejdes et grundlag for uddannelse af styregrupper og udbydes en uddannelsesrække i 2016.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater <i>Delmål D1: Facilitering</i> Materiel- og Indkøbsstyrelsen har gennemført facilitering ved projekternes opstart ("Intro Start") for 81,8 pct. af projekterne og gennemført facilitering i forbindelse med introduktion til projektiniteringsdokumentation ("Intro PID") for 91,6 pct. af projekterne. Delmålet er således opfyldt. <i>Delmål D2: Tilbageløb i forbindelse med fremsendelse af projektdokumentation for materielprojekter</i> Der har været tilbageløb i forbindelse med 12 ud af 47 gatepassager for materielprojekter, hvilket betyder, at 74 pct. er forløbet uden tilbageløb. Delmålet er delvist opfyldt. <i>Delmål D3: Tilbageløb i forbindelse med fremsendelse af projektdokumentation for it-projekter</i> Der har været tilbageløb i forbindelse med fire ud af 26 gatepassager for it-projekter, hvilket betyder, at 84 pct. er forløbet uden tilbageløb. Delmålet er opfyldt. <i>Delmål D4: Porteføljeplan</i> Porteføljeplanen blev godkendt på møde i Porteføljekomiteen den 21. november 2016 og på møde i it-porteføljeudvalget den 21. november 2016. Delmålet er delvist opfyldt. <i>Delmål D5: Uddannelse af styregrupper</i> Materiel- og Indkøbsstyrelsen udarbejdede uddannelsesplanen for styregruppeuddannelse i foråret og der er efterfølgende udbudt og afholdt en række uddannelsesmoduler. Belægningen på de udbudte kurser har været høj, og det har blandt andet været nødvendigt at oprette ekstra kurser. Delmålet er opfyldt. Samlet målopfyldelse opnås ved, at mindst tre delmål er opfyldt, og de to øvrige delmål er delvist opfyldt. Samlet set er målet således opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort
E. Forøgelse af rammeaftaleproduktionen	
Succeskriterium Det er målet, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelsens samlede produktion af rammeaftaler øges via afsættelse af flere ressourcer til dette område. Der skal igangsættes en produktion af rammeaftaler på materielområdet, der rent volumenmæssigt forøger produktionen med 25 pct. i forhold til baseline for rammeaftaledækningen ved udgangen af 2015.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Materiel- og Indkøbsstyrelsen har iværksat rammeaftaler til en samlet estimeret årlig værdi på ca. 249 mio. kr. Dette svarer til 25,2 pct. af den samlede baseline på 988 mio. kr. Målet er dermed opfyldt. Målet er genstand for en uddybende analyse i afsnit 2.2.	Økonomi Ikke opgjort

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfylldelse (fortsat)

F. Succesfuld sammenlægning af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste samt implementering af it-governance	
Succeskriterium Det er målet, at sammenlægningen af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste gennemføres med de planlagte synergi- og effektiviseringseffekter, samt at der udarbejdes og implementeres et nyt grundlag for it-governance. Målet er nået, når de dele af de aftalte implementeringsplaner, der angår 2016, for såvel sammenlægningen af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste som it-governance er gennemført.	Målopfylldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater <i>Delmål F1: Sammenlægningen</i> Implementeringen af den organisatoriske sammenlægning af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste er forløbet som planlagt i 2016. Delmålet er opfyldt. <i>Delmål F2: It-governance</i> It-governance projektet har mødt en række udfordringer undervejs, der samlet set har medført, at projektet ikke har kunnet holde den aftalte leveranceplan for 2016. Delmålet er således ikke opfyldt. Samlet målopfylldelse opnås ved, at ét delmål er opfyldt og ét delmål er delvist opfyldt. Idet ét af målene ikke er opfyldt, er målet samlet set delvist opfyldt. Målet er genstand for en uddybende analyse i kapitel 2.2.	Økonomi Ikke opgjort
G. Videreudvikling af det interne ledelses- og samarbejdsmiljø	
Succeskriterium Det er målet, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse øger fokus på såvel god ledelse som gode interne samarbejdsrelationer. Svarprocenten i ledelsesmålingen skal være 75 pct. eller derover. Der skal udgives en trivselspolitik for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. Der skal gennemføres udviklingssamtaler og udarbejdes tilhørende udviklingskontrakter for 60 pct. eller derover for alle medarbejdere.	Målopfylldelse Opfyldt
Opnåede resultater <i>Delmål G1: Ledelsesevalueringen</i> Ledelsesevalueringen i maj endte med en svarprocent på 92 pct. og 87 pct. for henholdsvis ”lederes evaluering af egen ledelsesudøvelse” og ”medarbejderes evaluering af nærmeste leder”. Delmålet er opfyldt. <i>Delmål G2: Trivselspolitik</i> Trivselspolitikken blev forelagt og godkendt i det centrale samarbejdsudvalg i december og herefter udgivet på det koncernfælles dokumentcenter. Delmålet er opfyldt. <i>Delmål G3: Udviklingskontrakter</i> I naturlig kobling til ledelsesevalueringen har ledelsen haft som målsætning, at minimum 60 pct. af medarbejderne skal have en gældende udviklingskontrakt. Status ultimo året er, at 62 pct. af medarbejderne har en gældende udviklingskontrakt. Delmålet er opfyldt. Samlet målopfylldelse opnås ved, at mindst to delmål er opfyldt, og det tredje delmål er enten delvist opfyldt eller ikke opfyldt. Samlet set er målet således opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Formålet med dette afsnit er at analysere og vurdere de væsentligste opfyldte og væsentligste delvist opfyldte mål og resultater. I det følgende analyseres fire mål, der på hver deres måde illustrerer kompleksiteten og rækkevidden i Materiel- og Indkøbsstyrelsens opgaver indenfor de strategiske pejlemærker.

Mål B: Program Optimeret Forsyningskæde i Forsvaret (Delvist opfyldt)

Formålet med programmet er at optimere koncernens forsyningsprocesser og lagerbeholdninger, så de effektivt understøtter styrkeproduktion og -indsættelse, koncernens beredskabsforpligtelse og den interne produktion. Dette er grundlaget for en styrket lagerstyring i Forsvarsministeriets koncern.

De opstillede milepæle for 2016 er:

- At den overordnede logistiske strategi skal være godkendt.
- At følgende projekter har udarbejdet projektinitieringsdokumentation:
 - Projekt katalogkøb.
 - Projekt materiale gennemgang.
 - Projekt supply chain¹.
 - Projekt gennemgang af myndighedsbeholdninger.
- At programmet er gået videre til næste fase (præciseringsfasen).

Resultater

Programmet er nået langt i forhold til de opstillede milepæle. Den Materiellogistiske Strategi for Forsvarsministeriets koncern er udarbejdet og godkendt af programmets styregruppe og bestyrelse. "Projekt katalogkøb", "Projekt materiale gennemgang" og "Projekt myndighedsbeholdninger" har ved årets udgang alle udarbejdet projektinitieringsdokumentation.

"Projekt katalogkøb" har imidlertid en tæt forbindelse til det igangværende projekt omkring opdatering af koncernens planlægnings- og ressourcestyresystem (SAP S4/HANA). Dette har i løbet af 2016 medført et behov for en vurdering af, om "Projekt katalogkøb" skulle stoppes. Der er ved årets udgang sendt et beslutningsoplæg til Forsvarsministeriets Investeringskomite.

Programmet har således nået alle de fastsatte milepæle og leveret alle de dokumenter, som udgør målopfyldelse. Programmets sammenhæng til og afhængighed af overgangen til SAP S4/HANA har dog medført, at fremtiden for "Projekt katalogkøb" indtil videre er uvis.

Programmets samlede overgang til næste fase er ikke gennemført, da beslutningsprocesserne på tværs af Forsvarsministeriets koncern samt den efterfølgende forelæggelse for både programmets styregruppe og bestyrelse har vist sig at være en mere tidskrævende proces end forventet.

PROF logo – illustration af Erik Petri.

¹ Projekt "Supply chain" blev på et møde i programbestyrelsen i maj 2016 underlagt projekt "Logistisk strategi". Der er derfor ikke udarbejdet selvstændig projektinitieringsdokumentation for projekt "Supply chain".

På baggrund af ovenstående vurderes målet som delvist opfyldt. Alle de fastsatte milepæle er nået, og det er alene den formelle overgang til næste fase, der udestår. Indsatsen vurderes som tilfredsstillende.

Programmets præciseringsfase videreføres i 2017. Programmet fremdrift indgår tillige i Materiel- og Indkøbsstyrelsens mål- og resultatplan for 2017.

Mål C: Vedligeholdelse af en robust ressourcestyring for materiel- og it-udvikling (Delvist opfyldt)

Målet indeholder seks delmål.

Resultater

De to første delmål omkring årsprognoseafvigelse for materiel og it-området er opfyldt i forhold til den aftalte toleranc for målopfyldelse.

Det tredje og fjerde delmål omhandler etablering af en baseline for materiel- og it-projekter. Delmålene er blevet opfyldt ved etableringen af en opryddet og kvalitetssikret portefølje. Overblikket over alle projekter i porteføljen samt de tilhørende milepæle er samlet i et internt databaseværktøj, der understøtter opfølgning på flere forskellige parametre.

Det femte delmål omhandler etablering af en baseline for materielprojekter til fastlæggelse af andelen af projekter med planlagt levering til kunden i 2016 og efterfølgende opfølgning på, hvornår den faktiske levering har fundet sted. Arbejdet med opfyldelse af delmålet er blevet nedprioriteret, da ressourcerne til at arbejde med målet i stedet er blevet prioriteret til arbejdet med opdatering af de langsigtede planer for materiel- og it-kapaciteterne. Der er således ikke foretaget nogen måling, hvilket vurderes at modsvare, at målet ikke er opfyldt.

Det sjette delmål omhandler etablering af en baseline, som kan anvendes som udgangspunkt for kommende målinger af Materiel- og Indkøbsstyrelsens levering af ressourcer og kompetencer til it-projekter. Baseline betyder i denne forbindelse en model, der fremadrettet vil blive anvendt til at forstå og måle ressourceanvendelsen og heraf afledte problemstillinger i it-projekterne. Modellen for delmålet er etableret, og delmålet blev dermed opfyldt.

Ét ud af seks delmål er ikke opfyldt. Dette medfører, at målet samlet set er delvist opfyldt.

Det femte og sjette delmål omkring henholdsvis levering af materielprojekter til kunderne samt levering af ressourcer og kompetencer til it-projekter er desuden videreført i mål- og resultatplanen for 2017.

Mål E: Forøgelse af rammeaftaleproduktionen (Opfyldt)

Målet er udvalgt til uddybende analyse, da det illustrerer Materiel- og Indkøbsstyrelsens engagement i at skabe fundamentet for en økonomisk ansvarlig anvendelse af de tildelte midler. Rammeaftaler er et middel til at sikre overholdelse af udbudsreglerne og skabe kommercielt fordelagtige vilkår for koncernen.

Målet er medtaget i mål og resultatplanen for 2016, fordi Materiel- og Indkøbsstyrelsen de seneste par år har haft svært ved at imødekomme efterspørgslen på rammeaftaler, og derfor har der løbende henover de sidste år været ekstra fokus på forøgelse af rammeaftaleproduktionen. Forsvarsministeriet har i denne forbindelse accepteret, at Materiel- og Indkøbsstyrelsen har overført 20 mio. kr. fra øvrig drift til kapacitetsløn i perioden 2016-18 som produktionsfremmende tiltag til at understøtte en forøgelse af rammeaftaleproduktionen.

Målet for 2016 har været at igangsætte rammeaftaler, der volumenmæssigt forøger produktionen med 25 pct. i forhold til baseline for rammeaftaledækningen ved udgangen af 2015. Baseline er opgjort som den totale værdi af indkøb foretaget på rammeaftaler i 2015 svarende til ca. 988 mio. kr. Dermed har målet for 2016 været at iværksætte nye rammeaftaler med en samlet værdi på i alt ca. 247 mio. kr. (25 pct. af 988 mio. kr.).

Resultater

Materiel- og Indkøbsstyrelsen har i 2016 iværksat i alt 63 nye rammeaftaler til en samlet estimeret årlig værdi på ca. 249 mio. kr. Dette resultat udgør målingen for 2016.

I tillæg hertil kan nævnes, at Materiel- og Indkøbsstyrelsen i 2016 har indgået og underskrevet 49 rammeaftaler, som alle har været startet op før 2016. Med udgangen af 2016 er der i alt 163 igangværende rammeaftaler under indgåelse. Antallet af rammeaftaler indgår ikke i årets måling, men udgør sammen med den volumenmæssige dækning af rammeaftaleproduktionen grundlaget for, at Materiel- og Indkøbsstyrelsen fremadrettet kan vurdere udviklingen i arbejdet med at øge rammeaftaleproduktionen. Antallet af rammeaftaler

er i sig selv ikke et interessant målepunkt, idet det ofte kan være mere hensigtsmæssigt at indgå færre men større rammeaftaler.

Ud af de 63 nye rammeaftaler, kan de 26 henføres til de produktionsfremmende tiltag. Udmøntningen af de produktionsfremmende tiltag på rammeaftaleområdet har haft indflydelse på opfyldelse af målet i 2016, men de indgår ikke som en selvstændig del af målingen.

Målet er nået, idet volumen af nye rammeaftaler er øget med 25 pct. Måling af forøgelsen af rammeaftaleproduktionen er videreført i mål- og resultatplanen for 2017.

Industridag i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse 6. oktober 2016, hvor over 100 virksomheder deltog.

Mål F: Succesfuld sammenlægning af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste (Delvist opfyldt)

Målet er udvalgt til uddybende analyse, da det ene af delmålene ikke er opfyldt.

Målet består af to delmål, der omhandler henholdsvis den organisatoriske og fysiske sammenlægning af de to organisationer samt implementeringen af ny it-governance. Den uddybende analyse fokuserer på implementeringen af ny it-governance, idet dette delmål ikke er opfyldt.

Resultater

For så vidt angår den organisatoriske og fysiske sammenlægning, har Materiel- og Indkøbsstyrelsen gennemført den organisatoriske sammenlægning pr. 20. september 2016. I forhold til den fysiske sammenlægning er der den 30. november 2016 fremsendt et opdateret beslutningsgrundlag, som nu behandles i Forsvarsministeriets koncernledelse.

Arbejdet med implementeringen af ny it-governance i Forsvarsministeriets koncern har i 2016 fokuseret på at organisere projektet og udsende et overordnet rammedokument, der definerer it-området og fastsætter roller og ansvar i relation hertil.

Der er etableret et koncernfælles it-porteføljeudvalg, som har til opgave at prioritere koncernens samlede forslag til it-projekter. Udvalget drøfter også principielle forhold i

relation til gennemførelsen af it-projekter som eksempelvis Materiel- og Indkøbsstyrelsens samlede produktionskapacitet, muligheder for egenfinansiering af it-projekter, rammer og tolerancer for it-projekter.

På servicemanagement området er der ved årets udgang udarbejdet et forslag til, hvordan koncernens it-systemer fremtidigt kan organiseres i et antal serviceudvalg. Det er hensigten med serviceudvalgene, at disse skal udgøre det forum, hvor den forretningsansvarlige og den it-ansvarlige på regelmæssig basis kan forventningsafstemme forretningskrav og muligheder i forhold til de enkelte services.

Implementering af ny it-governance er et stort koncernfælles forretningsudviklingsprojekt. Projektet har således mødt en række udfordringer undervejs, der samlet set har medført, at projektet ikke har overholdt den aftalte leveranceplan for 2016.

Blandt de største udfordringer skal nævnes, at bemanningen i projektet har været udfordret som følge af udskiftninger afledt af sammenlægningen mellem Materiel- og Indkøbsstyrelsen og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste, uforudsete vakancer og personaleafgang. En anden udfordring har været på kort tid at skabe en fælles forståelse af ambitionsniveauet i projektet.

Samlet set er målet delvist opfyldt, da samlet målopfyldelse er fastlagt til, at ét af delmålene skal være opfyldt og det andet delvist opfyldt.

3 Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning – dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Tabel 3.2.1. viser driftsregnskabet for 2016 for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

Det fremgår af tabel 3.2.1., at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har et mindreforbrug på § 12.13.01. på 7,8 mio. kr. og et mindreforbrug på § 12.13.02. på 57,2 mio. kr. samt et mindreforbrug på § 12.13.03. på 40,6 mio. kr. Se endvidere bemærkninger under tabel 3.2.3.

Det fremgår endvidere af tabel 3.2.1., at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses budget i 2016 på § 12.13.01. er knap 284 mio. kr. lavere end regnskab 2015.

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.13.01. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	Regnskab 2015	Budget 2016 ²	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017 ³
Udgifter	1.235,5	954,2	947,4	6,8	928,3
Indtægter	-7,7	-6,7	-7,7	1,0	0,0
Resultat, brutto	1.227,8	947,5	939,7	7,8	928,3
Bevilling, netto	1.231,4	947,5	947,5	0,0	928,3
Resultat, netto	3,6	0,0	7,8	-7,8	0,0

§ 12.13.02. Materieldrift	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017
Udgifter	3.976,7	4.233,3	4.280,4	-47,1	3.821,9
Indtægter	-138,8	-90,0	-194,3	104,3	-139,0
Resultat, brutto	3.837,9	4.143,3	4.086,1	57,2	3.682,9
Bevilling, netto	3.904,4	4.143,3	4.143,3	0,0	3.682,9
Resultat, netto	66,5	0,0	57,2	-57,2	0,0

² Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

³ Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS (Statens Koncernsystem) og rapporteret til Finansministeriet.

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.) (fortsat)

§ 12.13.03. Informatik Plan	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017
Udgifter	586,0	552,2	520,1	32,1	493,3
Indtægter	-16,6	-11,0	-19,5	8,5	-15,1
Resultat, brutto	569,4	541,2	500,6	40,6	478,2
Bevilling, netto	592,7	541,2	541,2	0,0	478,2
Resultat, netto	23,3	0,0	40,6	-40,6	0,0

Dette skyldes udskillelsen af Forsvarets Hovedværksteder fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse til Værnsfælles Forsvarskommando.

Tabel 3.2.2. viser regnskab for 2016 og budget for 2017 for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses driftsbe-

villinger opdelt på udgifter og indtægter. Det fremgår af tabellen, at de samlede nettoudgifter til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse forventes at falde med 437 mio. kr. fra 2016 til 2017, hvilket primært skyldes de gennemførte besparelser på materieldriftsbudgettet for 2017.

Tabel 3.2.2. Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

§ 12.13.01. Forsvarsministeriets Materiel- og indkøbsstyrelse § 12.13.02. Materieldrift § 12.13.03. Informatik Plan	Regnskab 2016	Budget ⁴ 2017
Nettoudgift	5.526,4	5.089,4
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	4,7	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	882,1	869,3
19. Fradrag for anlægsløn	-4,8	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	1.943,8	4.374,2
26. Finansielle omkostninger	0,2	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
50. Immaterielle anlægsaktiver	0,5	0,0
51. Materielle anlægsaktiver	-161,0	0,0
52. Afhændelse af materielle anlægsaktiver	-67,2	0,0
60. Varebeholdninger	2.976,5	0,0
61. Tilgodehavender	105,9	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-143,3	-154,1
21. Andre driftsindtægter	-11,0	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

⁴ Budget er lig grundbudget.

Tabel 3.2.3. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Anlægsbevilling § 12.13.04 ⁵ :					
Udgifter	1.572,3	1.528,9	43,4	0,0	2.544,5
Indtægter	0,0	4,3	-4,3	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt	1.572,3	1.524,7	47,6	0,0	2.544,5
Driftsbevilling § 12.13.01:					
Lønsum	886,5	882,1	4,4	0,0	13,6
Øvrig drift	61,0	57,6	3,4	0,0	3,8
Driftsbevilling § 12.13.02:					
Lønsum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig drift	4.143,3	4.086,1	57,2	0,0	49,8
Driftsbevilling § 12.13.03:					
Lønsum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig drift	541,2	500,6	40,6	0,0	41,4
Driftsbevilling i alt	5.632,0	5.526,4	105,6	0,0	108,5
Drifts- og anlægs- bevilling i alt	7.204,3	7.051,1	153,2	0,0	2.653,0

Tabel 3.2.3. viser bevillingsafregning for 2016 for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse opdelt på hovedkonti. Det fremgår af tabel 3.2.3., at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har et samlet overskud på 153,2 mio. kr.

Anlægsbevillingen på § 12.13.04. viser et overskud på 47,6 mio. kr. Afgivelsen skyldes flere modsatrettede forhold, som samlet set svarer til en procentvis afvigelse på 3 pct.

For driftsbevillingen på § 12.13.01. har Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse et overskud på 7,8 mio. kr., der er sammensat af et mindreforbrug på lønsum på 4,4 mio. kr. og et mindreforbrug på øvrig drift på 3,4 mio. kr. Det samlede mindreforbrug svarer til en procentvis afvigelse på 0,8 pct.

For driftsbevillingen på § 12.13.02. har Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse et overskud på 57,2 mio. kr., svarende til en procentvis afvigelse på 1,4 pct.

For driftsbevillingen på § 12.13.03. er overskuddet på 40,6 mio. kr., svarende til en procentvis afvigelse på 7,5 pct. Overskuddet på informatikplanen skyldes, at hele it-området i 2016 har været præget af uklarhed om processerne i relation til styringen af såvel it-driftsrammen og it-udviklingsrammen. Dette skyldes blandt andet forsinkelser i implementeringen af ny it-governance og sammenlægningen af Materiel- og Indkøbsstyrelsen og Forsvarets Informatiktjeneste.

⁵ Anlægsbevillinger er bruttobevillinger, hvorfor indtægter som hovedregel ikke medtages i opgørelsen af anlægsbevillingen. Indtægten på § 12.13.04 er imidlertid med hjemmel i BV 2.8.2 bevillingsteknisk omflyttet til udgifterne på bevillingsafregningen. Som følge heraf er indtægten medtaget i årets overskud og videreført i anlægskontoens akkumulerede overskud til videreførelse.

Tabel 3.2.4. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.13.01.	0,0	5,9	9,5	7,8	17,3
Driftsbevilling § 12.13.02.	0,0	-73,9	-7,4	57,2	49,8
Driftsbevilling § 12.13.03.	0,0	-22,5	0,8	40,6	41,4
Anlægsbevilling § 12.13.04.	658,7	1.929,6	2.496,9	47,6	2.544,5
Samlet resultat	658,7	1.839,1	2.499,8	153,2	2.653,0

Tabel 3.2.4. viser akkumuleret årsresultat for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i perioden 2013 til 2016. Med resultatet i 2016 på 153,2 mio. kr. forøges Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses akkumulerede resultat til 2.653,0 mio. kr.

Tabel 3.3.1. viser udviklingen i antal årsværk fordelt på stillingstyper. Der er sket et fald på ca. 700 medarbejdere fra 2015 til 2016, hvilket primært skyldes udskillelsen af Forsvarets Hovedværksteder fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse til Værnsfælles Forsvarskommando.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

Tabel 3.3.1. Personaleomkostninger
(antal årsværk)

	2015	2016	Budget 2017 ⁶
Officerer	244	221	
Stampersonel	331	278	
Civile	1.935	1.274	
Kontraktansatte	0	23	
I alt	2.510	1.796	1.784

Tabel 3.3.2. Tilgang og afgang medarbejdere
(antal medarbejdere)

	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	219	187
Afgang af medarbejdere	160	187
I alt	59	0

Tabel 3.3.2. viser, at til- og afgang af medarbejdere har været lige store i 2016. Tallene dækker over dels afgang i forlængelse af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses personeltilpasningsproces i foråret 2016, dels en fortsat tilgang af ressourcer til produktionsfremmende tiltag i relation til at øge produktionen af rammeaftaler samt til Program Optimeret Forsyningskæde.

Tabel 3.3.4. og 3.3.5. viser henholdsvis igangværende og afsluttede materielanskaffelser. Nedenstående anskaffelser har hjemmel i tidligere forsvarsaftaler samt aktstykker godkendt af Folketingets Finansudvalg. Kontoen omfatter indkøb af større og mindre materielanskaffelser, der skal anlægges samt dele af de tilhørende lagerindkøb og tjenesteydelser.

⁶ De budgetterede årsværk er hentet fra forslag til finanslov for 2017.

Tabel 3.3.4. Oversigt over igangværende materielanskaffelser § 12.13.04. (mio. kr.)

Totaludgift er tilbagediskonteret til bevillingsåret	Anskaffelses-start	Forventet afslutning	Årets udgift	Forventet total udgift
Special Operations Forces (SOF) materiel ⁷	2005	2017	0,3	350,0
Special Operations Forces (SOF) materiel (FBC34)	2015	2018	12,9	33,8
Selvbeskyttelse til luftfartøjer ⁷	2005	2018	0,0	296,0
Fregatprogrammet ⁷	2006	2020	10,0	4.688,0
Bjærgningssystemer ⁷	2005	2017	0,9	408,0
Moderne datatransmissionsudstyr (Link 16) ⁷	2007	2017	0,0	222,0
Wideband Global Satellite Communication (WGS) ⁷	2012	2017	14,1	130,0
EH101 Taktisk troppe transport ⁷	2012	2017	0,0	369,0
Close-In Weapons System (CIWS) ⁷	2015	2017	84,0	144,0
Skibsbaserede helikoptere	2012	2019	236,4	3.827,0
Tredje inspektionsfartøj ⁷	2013	2017	169,2	513,0
MASTIFF III køretøjer og elektronisk sikringsudstyr	2014	2017	44,0	284,0
Terminal Manuvering Area Radar Erstatningsanskaffelse	2016	2020	12,4	70,3
PMV erstatningsanskaffelse	2016	2023	408,8	4.275,0
Genopbygning af EH101 helikopter	2016	2017	51,3	107,0
Supplerende anskaffelse af Advanced Targeting Pods (ATP)	2016	2018	32,1	86,7
Fremrykket indkøb af produktionsdele til F35	2016	2018	68,2	100,0
Mid-life Update af Leopard 2 kampvogne	2016	2021	178,0	598,0

Tabel 3.3.5. Oversigt over afsluttede materielanskaffelser § 12.13.04. (mio. kr.)

Totaludgift er tilbagediskonteret til bevillingsåret	Anskaffelses-start	Forventet afslutning v. anskaffelses-start	Faktisk afslutnings-tidspunkt	Oprindelig budgetteret totaludgift ¹	Total udgift	Bevilling modtaget
Standard Flex 300, Fase 2, Anskaffelse af våben	1999	2002	2016	88,0	79,8	Akt 8 1999
Advanced Targeting Pod (ATP) til F-16	2012	2014	2016	223,0	225,4	Akt 112 2012
Multiple Launch Rocket System (MLRS), anskaffelse og opstilling ⁸	1995	2001	2016	662,0	330,0	Akt 82 1995
Multiple Launch Rocket System (MLRS), ammunition ⁸	1998	2001	2016	99,0	26,6	Akt 9 1998
Multiple Launch Rocket System (MLRS), supplerende anskaffelse ⁸	1998	2002	2016	363,0	215,1	Akt 38 1998
Personal Role Radio (PRR)	2012	2014	2016	97,0	98,7	Akt 62 2012

⁷ De anførte totaludgifter er i godkendelsesårets pris- og lønniveau. Der gøres opmærksom på, at de bevilligede aktstykker ikke er opdelt efter ny finanslovsstruktur, og at totaludgiften derfor indeholder udgifter både fra § 12.13.04. Materielanskaffelser (anlæg) og § 12.13.02. Materieldrift.

⁸ Anskaffelsen af Multiple Launch Rocket System (MLRS) med tilhørende ammunition foregik på baggrund af tre aktstykker og blev delvist gennemført, inden det af forsvars-politiske årsager blev besluttet at annullere anskaffelsen inden overdragelse til operativ anvendelse. Forsvaret har fået refunderet dele af betalingerne for anskaffelsen, og dele af det anskaffede er solgt. Afslutning af anskaffelsen har trukket ud administrativt dels som følge af, at leverede dele af den tilhørende ammunition skulle destrueres ved den udenlandske fabrikant, dels som følge af at anskaffelsen skete via et antal Foreign Military Sales cases, der først skulle afsluttes.

4 Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

- §12.13.01. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
- §12.13.02. Materieldrift
- §12.13.03. Informatik Plan
- §12.13.04. Materielanskaffelser

4.1. Påtegning

Styrelsesdirektøren tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målopstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, at der ved styrelsen er arbejds gange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Ballerup, den 10/3 - 2017

Niels Bundsgaard
Generaløjntant, styrelsesdirektør

København, den 10/3 - 2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Årsberetning

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

2016

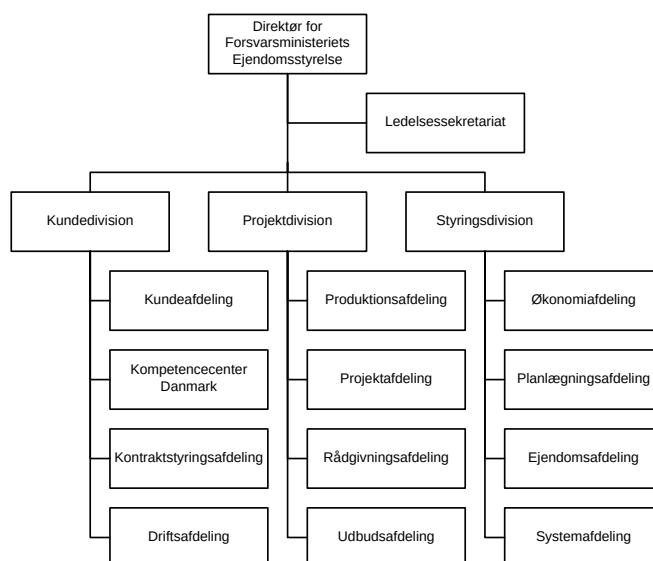

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	7
2. Målrapportering	8
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	8
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	11
3. Regnskab	14
3.1. Anvendt regnskabspraksis	14
3.2. Bevillingsregnskab	14
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	17
3.4. Bygge- og anlægsregnskab	17
4. Ledelsespåtegning	23
4.1. Påtegning	23

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse Arsenalvej 55 9800 Hjørring	Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Styrelsesdirektør	Hans Jørgen Høyer	Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K		Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø		

Organisering Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

1 Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse understøtter og servicerer militære operative enheder og øvrige myndigheder samt styrelser under Forsvarsministeriet ved at levere og udvikle de fysiske rammer, som er nødvendige for deres virke.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses kerneopgave er at levere full service management af arbejdspladser, ejendomme og faciliteter. Det vil sige, at styrelsen varetager drift, administration og vedligehold af Forsvarsministeriets arealer og bygninger med tilknyttede faste installationer som fx el, varme og alarmer. Ligeledes er styrelsen ansvarlig for styringen af tilknyttede facility managementydelser som rengøring, kantinedrift, arealpleje mv.

Det er Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, der varetager bygherreansvaret for ministerområdet ved gennemførelse af bygge- og anlægsprojekter. Endvidere er styrelsen ansvarlig for gennemførelse af miljøtiltag på arealer og energitiltag i bygninger. Herudover varetager Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse administrationen af Forsvarsministeriets lejemålsboliger og eksterne lejemål, med undtagelse af de lejemål som administreres af Bygningsstyrelsen, en styrelse under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er ansvarlig for tilpasning af ministeriets bygnings- og arealkapacitet, dels foranlediget af politiske beslutninger, dels foranlediget af efterspørgslen fra ministerområdet.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har følgende bevillinger på finansloven for 2016:

Tabel 1.1.1. Styrelsens hovedkonti

Hovedkonto	Navn	Bevillingstype
§ 12.14.01.	322,4 mio. kr. (egen virksomhed)	Driftsbevilling
§ 12.14.02.	1.421,6 mio. kr. (funktionel virksomhed)	Driftsbevilling
§ 12.14.03.	339,4 mio. kr. (bygge- og anlægsprojekter) 20,0 mio. kr. (indtægtsbevilling)	Anlægsbevilling
§ 12.14.04.	451,8 mio. kr. (provenu, indtægtsbevilling) 10,4 mio. kr. (udgiftsbevilling)	Anlægsbevilling

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse arbejder sammen med den øvrige del af Forsvarsministeriets koncern for Danmarks sikkerhed og interesser samt borgernes tryghed. Styrelsens overordnede strategi er, i samarbejde med departementet og øvrige styrelser, at sikre, at ministerområdet kan løse sine pålagte opgaver.

For at bidrage til den koncernfælles mission og vision har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse opstillet to strategiske pejlemærker, kundefokus og omkostningsfokus. Her er ambitionen henholdsvis at skabe enkelthed for kunderne i levering og servicering af arbejdspladser, ejendomme og faciliteter samt at ramme den svære balance mellem kvalitet og ressourcer og bibeholde fleksibiliteten, hvis der opstår ændringer i de etablissemæssige behov.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Ledelsesberetning

I mål- og resultatplanen for 2016 er der opstillet syv mål med i alt 10 succeskriterier. Opgørelsen over det samlede resultat fremgår af tabel 1.2.1.

Tabel 1.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Antal succes-kriterier	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt	Budget ¹	Forbrug ¹
Mål A Levering af etablisementsydelser	2	1 (A2)	1 (A1)		Ikke opgjort	Ikke opgjort
Mål B Single point of contact	1			1	5,3 mio. kr.	4,9 mio. kr.
Mål C Fremdrift	2			2 (C1+C2)	21,9 mio. kr.	23,3 mio. kr.
Mål D Grøn Strategi	1	1			12,7 mio. kr.	10,7 mio. kr. ²
Mål E Kapacitetsudnyttelse	1			1	5,5 mio. kr.	4,1 mio. kr.
Mål F Effektivisering af udbud, aftaler og indkøb	2	1 (F1)	1 (F2)		29,8 mio. kr.	26,9 mio. kr.
Mål G Optimering af organisation	1	1			Ikke opgjort	Ikke opgjort
I alt	10	4	2	4	75,2 mio. kr.	69,9 mio. kr.

Det samlede resultat for den faglige målopfyldelse for året viser, at fire ud af 10 succeskriterier er opfyldt, og to succeskriterier er delvist opfyldt. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vurderer, at der er opnået et tilfredsstillende resultat for året i forhold til at sikre mest mulig værdi og kundetilfredshed for de afsatte ressourcer.

Det bemærkes, at budget og forbrug i tabel 1.2.1. er opgjort som de samlede lønomkostninger for den sektion, der har ansvaret for de pågældende mål. Af tabellen fremgår en afvigelse (mindreforbrug) mellem budget og forbrug i 2016 på 5,3 mio. kr. Afvigelsen kan bl.a. henføres til manglende besættelse af vakante stillinger samt en intern reorganisering, som har påvirket lønomkostningsniveauet i de enkelte sektioner. Det har ikke været muligt at angive omkostninger til mål A og mål G. Dette skyldes dels, at der i 2016 ikke har været budgetteret tid på opgaver og aktiviteter og dels, at opgaven med levering af etablisementsydelser er spredt i hele organisationen.

Helt overordnet består mål- og resultatplanen af mål, som skal understøtte Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsens varetægt af kerneproduktionen og mål, der tager afsæt i budgetanalyse af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse³. Uddybning af de opnåede resultater fremgår af afsnit 2.1. og 2.2.

Der er opnået et tilfredsstillende resultat for gennemførelse af kerneopgaverne. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse arbejder kontinuerligt på at effektivisere og reducere omkostningerne for levering af serviceydelser. Styrelsen har derfor fokus på styringen af facility managementydelser. Styrelsens succes med dette arbejde afspejles bl.a. i, at antallet af klager er faldet.

Bruger- og kundetilfredsundersøgelse

For at følge op på leveringen af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsens kerneopgaver gennemføres der en gang årligt en bruger- og kundetilfredshedsundersøgelse.⁴

Brugertilfredshedsundersøgelsen for 2016 viser, at der blandt brugerne er overvejende tilfredshed med styrelsens ydelser, og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse oplevede i 2016 en stigning i tilfredshedsniveauet i forhold til det foregående år. Kundetilfredshedsundersøgelsen blev gennemført som decentrale dialogmøder, hvilket blev mødt med stor opbakning. Dialogmøderne skabte således et forum, hvor mødedeltagerne kunne drøfte tilfredsheden med Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsens ydelser.

Ny kunde

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i 2016 påbegyndt samarbejde med en ny kunde, Statens Administration. Sty-

¹ Opgjort på sektionsniveau.

² På trods af, at økonomien er opgjort på sektionsniveau, skal der gøres opmærksom på, at forbrug til opgaven med udarbejdelse af Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2015 skønnes til ca. 500.000 kr. inkl. ca. 70.000 kr. i konsulentbistand.

³ Budgetanalyse af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse blev gennemført i oktober 2015. Analysens formål har været at identificere effektiviseringsmuligheder og indsatsområder. Analysen inddrager flere effektiviseringsspor, som fx omhandler drift og indkøb, yderligere udlicitering, effektivisering af deskfunktion og kapacitetsudnyttelse for udvalgte ydelser.

⁴ Styrelsen skelner mellem kunder og brugere. Kunden defineres således som den enhed/myndighed, der betaler for ydelsen, fx Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Personalestyrelse m.fl., mens brugeren defineres som den enkelte soldat eller medarbejder.

relsen har i forbindelse med udflytning af Statens Administration, som er en styrelse under Finansministeriet, haft til opgave at etablere ca. 4.100 m² kontorbyggeri på Hjørring Kaserne.

Dette er sket dels i eksisterende nyindrettede bygninger og dels ved nyopført pavillonbyggeri. Der var planlagt indflyt-

ning den 1. oktober 2016. Godt samarbejde med leverandøren og en målrettet indsats gjorde det muligt for de første medarbejdere i Statens Administration at flytte ind allerede den 15. august. Omkring den 1. september var Statens Administration fuldt indflyttet. Styrelsen leverer alle facility management services til Statens Administration.

Opførelse af pavillonbyggeri.

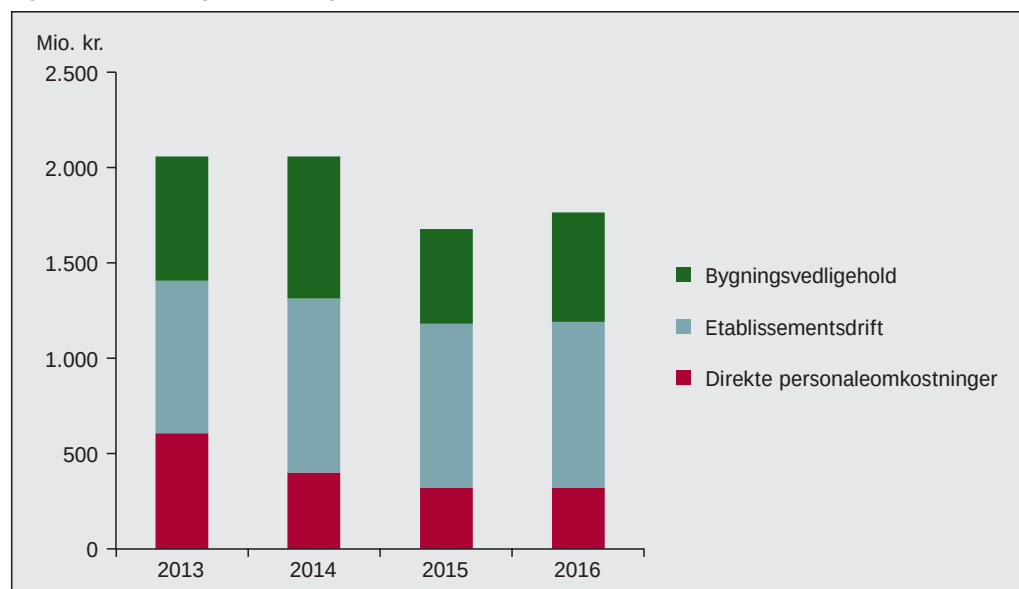
Pavillonbyggeri til Statens Administration.

Udvikling i omkostninger

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses fokus på at optimere organisationen afspejler sig i udviklingen i omkostninger. Det samlede omkostningsniveau til drift, løn og vedligehold er faldet fra 2,1 mia. kr. i 2013 til 1,8 mia. kr. i 2016, som det fremgår af nedenstående figur. Fra 2015 ses den økono-

miske gevinst af udliciteringen af en række opgaver. I 2016 har styrelsen brugt ekstra midler på opgradering af tekniske basisinstallationer, på større kloakprojekter og projekter med energibesparende tiltag, hvorfor de samlede udgifter til bygningsvedligehold er større i 2016 end i 2015.

Figur 1.2.1. Udvikling i omkostninger 2013-2016

Økonomiske hovedtal

Af tabel 1.2.2. fremgår, at det samlede overskud til videreførelse i 2017 er på 650,8 mio. kr., hvoraf hovedparten (637,3 mio. kr.) er opsparing på anlægsbevillingerne, der planlægges udført i 2017 og fremover.

Tabel 1.2.2. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	2.093,8
Regnskab	2.112,4
Årets overskud	-18,6
Tidligere års overførte overskud	669,4
Overskud herefter til videreførelse	650,8

Tabel 1.2.3. viser årets resultat fordelt på drifts- og anlægsbevilling. Heraf fremgår det, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse havde et mindreforbrug på 0,9 mio. kr. på driftsbevillingerne og et merforbrug på 19,5 mio. kr. på anlægsbevillingerne vedrørende bygge- og anlægsarbejder og afhændelse af ejendomme.

Afvigelsen på den samlede anlægsbevillingen (bygge- og anlæg samt provenu ved afhændelse af ejendomme) på 19,5 mio. kr. er udtryk for et højt aktivitetsniveau med dertilhørende forbrug af opsparing.

Tabel 1.2.3. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-111,7		
Ordinære driftsomkostninger	1.931,7		
- Heraf personaleomkostninger	307,4		
Andre driftsposter, netto	292,1		
Finansielle poster, netto	0,2		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	2.112,3		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-124,6	Indtægter	0,0
Udgifter	1.867,7	Udgifter	369,3
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	1.743,1	Netto	369,3
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	1.744,0	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	349,8
Årets overskud	0,9		-19,5
Til videreførelse	-18,6		

1.3. Forventninger til det kommende år

I 2017 vil Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse fokusere dels på den daglige drift i form af byggeri, vedligehold og facility management og dels på udvikling og optimering af organisationen samt de processer og rammer, der tegner organisationen.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse forventer i 2017 at gennemføre en ambitiøs bygge- og anlægsproduktion. Styrelsen har derfor søgt at minimere risikoen for forsinkelser og afvigelser i forhold til det periodiserede budget ved at iværksætte en yderligere månedlig rapportering på de 10 største bygge- og anlægsprojekter, herunder også en vurdering på tid, økonomi og risici. Rapporteringerne udgør et grundlag for rettidigt at gribe ind eller foretage korrigerende handlinger for at minimere risikoen for forsinkelser eller afvigelser.

På den funktionelle virksomhed (etablissementsdrift og bygningsvedligehold) forventer Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse et lavere udgiftsniveau i 2017 end i 2016. Reduktionen ses hovedsageligt på rammen til bygningsvedligehold. Forventningen er, at den ambitiøse plan for bygningsvedligehold bliver gennemført indenfor de givne rammer. Opgaverne omfatter bl.a. renovering og optimering af bygningsmasse og installationer, herunder energieffektiviseringer.

En del af indsatsområderne i mål- og resultatplanen for 2017 tager afsæt i budgetanalysen af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. Hvor fokus i 2016 har været på planlægning af implementeringen af budgetanalysens anbefalinger, vil Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse i 2017 have fokus på realisering og udmøntning af samme. Således vil anbefalingen om optimering af driftsområdestrukturen betyde, at styrelsens 19 driftsområder i løbet af 2017 vil blive reduceret til syv distrikter (decentrale enheder), og at deskfunktionen samles i ét centralt servicecenter, som skal varetage alle styrelsens brugerhenvendelser. Styrelsen vil i denne forbindelse fortsætte arbejdet med udvikling af styrelsens servicestrategi for derved at skabe ensartet service for styrelsens kunder og brugere.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har igangsat et nationalt udbud af facility managementydelser. Udbuddet omfatter en lang række serviceområder, der samles i én facility managementkontrakt, der dækker hele Danmark. Der er således tale om Nordens største offentlige kontrakt på facility management. Det er forventningen, at én national facility managementkontrakt vil styrke kundeoplevelsen og mindske de samlede omkostninger. Arbejdet med det omfattende facility managementudbud forventes at strække sig over hele 2017.

2 Målrapportering

Formålet med målrapporteringen er at vise styrelsens målopfyldelse for samtlige mål og sammenhængen til det økonomiske forbrug. Udgangspunktet for målrapportering-

gen er de fastsatte mål i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses mål- og resultatplan for 2016.

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Levering af etablisementsydelser	
Succeskriterium At levere etablisements- og kapacitetsydelser svarende til den mængde og kvalitet, som aftales på ét årligt forventningsafstemningsmøde med kunderne. Målet er opfyldt, hvis minimum 95 pct. af den aftalte mængde kapacitetsydelser er leveret hver måned. Derudover skal brugertilfredsheden udgøre minimum 3,4 på en skala fra 1-5, og kunderne ved mindst halvdelen af driftsområderne skal udtrykke tilfredshed med leveringen af ydelser.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater <i>Succeskriterium A1</i> I 2016 er der i 11 ud af 12 måneder leveret minimum 95 pct. af den aftalte mængde kapacitetsydelser. For januar måned er leveringsgraden for de aktivitetsafregnede ydelser (fx leje af undervisningsfaciliteter, kvarterer mv.) 93 pct., og dermed er succeskriterium A1 delvist opfyldt. <i>Succeskriterium A2</i> Brugertilfredshed: Det samlede gennemsnit for brugertilfredsheden for 2016 er 3,7, hvilket overstiger målet på 3,4. Kundetilfredshed: Halvdelen (8 ud af 16) af driftsområderne, der har svaret, vurderes at være tilfredse med leveringen af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses ydelser. Succeskriterium A2 er dermed opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort
B. Single point of contact	
Succeskriterium Implementering af en fuld digital systemunderstøttelse i form af et booking- og sagsbehandlingssystem til henvendelser for på længere sigt at etablere en central desk. Målet er opfyldt, hvis en digital systemunderstøttelse til en samlet desk er udviklet og klar til implementering med udgangen af 2016.	Målopfyldelse Ikke opfyldt
Opnåede resultater Den digitale systemunderstøttelse til en samlet deskfunktion er ikke udviklet og klar til implementering ultimo 2016. Målet er derfor ikke opfyldt.	Økonomi Budget: 5,3 mio. kr. Forbrug: 4,9 mio. kr.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

C. Fremdrift	
Succeskriterium C1. At planlægge og tilrettelægge bygge- og anlægsprojekter i henhold til godkendt Kapacitetsplan Etablissement⁵ og dermed at gennemføre disse i henhold til projektplanen (tid) og den godkendte økonomi. Målet er opfyldt, hvis 90 pct. af de projekter, der afsluttes i 2016 har et afleveringstidspunkt, der ikke er overskredet med mere end tre måneder i forhold til projektplanen. Endvidere må økonomien for de samme projekter maksimalt afvige med 10 pct. C2. At sikre fuld udnyttelse af den økonomiske ramme til aktiviteter på bygningsvedligeholdelsesrammen på Kapacitetsplan Etablissement. Målet er opfyldt, hvis forbrug på bygningsvedligeholdelsesrammen udgør 100 pct. ved årets udgang.	Målopfyldelse Ikke opfyldt
Opnåede resultater <i>Succeskriterium C1</i> Ét af tre bygge- og anlægsprojekter blev afleveret til godkendt tid og økonomi. Det svarer til 33 pct., og dermed er succeskriterium C1 ikke opfyldt. <i>Succeskriterium C2</i> Forbruget på bygningsvedligeholdelsesrammen udgør knap 102 pct. ved årets udgang, og succeskriteriet er dermed ikke opfyldt.	Økonomi Budget: 15,2 mio. kr. Forbrug: 16,8 mio. kr. Budget: 6,7 mio. kr. Forbrug: 6,5 mio. kr.
D. Grøn strategi	
Succeskriterium Udarbejdelse af Forsvarsministeriets Klimaregnskab for 2015 inkl. ledelsesberetning. Målet er opfyldt, hvis Forsvarsministeriets Klimaregnskab for 2015 inkl. ledelsesberetning er udarbejdet ved udgangen af 3. kvartal 2016.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2015 med tilhørende ledelsesberetning er godkendt af koncernledelsen den 26. september 2016. Klimaregnskabet er offentliggjort på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses og Forsvarsministeriets hjemmesider den 30. september 2016. Målet er dermed opfyldt. Den angivne økonomi er opgjort som lønomkostninger for den samlede sektion med ansvar for målet. Det skønnes, at udarbejdelsen af Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2015 beløber sig til ca. 500.000 kr. inkl. ca. 70.000 kr. i konsulentbistand.	Økonomi Budget: 12,7 mio. kr. Forbrug: 10,7 mio. kr.

⁵ Kapacitetsplan Etablissement er Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses planlægningsværktøj i relation til tid og økonomi for bygge- og anlægsprojekter, drifts- og vedligeholdelsesaktiviteter mv.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

E. Kapacitetsudnyttelse	
Succeskriterium At opføre overskudskapacitet for fire udvalgte etableringer (Flyvestation Aalborg, Aalborg Kaserne, Vordingborg Kaserne og Høvelte Kaserne) med henblik på at tilpasse kapaciteten i form af sammenrykning; efterfulgt af dvaldrift, udleje, nedbrydning eller afhændelse med fokus på kontorer og opvarmede/ikke-opvarmede depoter. Målet er opfyldt, hvis tilpasninger og sammenrykninger er sket lokalt på de fire etableringer, og der er fremsendt en plan for afvikling (dvaldrift, udleje, nedbrydning eller afhændelse) af overskudskapaciteten til Forsvarsministeriet til godkendelse.	Målopfyldelse Ikke opfyldt
Opnåede resultater En rundrejse til etableringerne er gennemført som planlagt, og udkast til plangrundlag for Flyvestation Aalborg og Aalborg Kaserne er udarbejdet, mens plangrundlag for Vordingborg og Høvelte Kaserne stadig er under udarbejdelse. Umiddelbare tiltag for Aalborg området, jf. plangrundlaget, er besluttet, og dele af tilpasningerne er gennemført (salg af Depot Vodskov og Depot Drastrup under Aalborg Kaserne), mens de resterende tilpasninger fortsat udestår. Målet er dermed ikke opfyldt.	Økonomi Budget: 5,5 mio. kr. Forbrug: 4,1 mio. kr.
F. Effektivisering af udbud, aftaler og indkøb	
Succeskriterium F1. Tilrettelæggelse af udbudsstrategi for facility management. Målet er opfyldt, hvis der med udgangen af 3. kvartal 2016 foreligger godkendt udbudsstrategi for facility management, udarbejdet under inddragelse af departementet. F2. At sikre at leverandørerne af facility managementkontrakterne leverer den kvalitet, der er beskrevet i kontrakten. Serviceområde Rengøring: Målet er opfyldt, hvis dumpeprocenten som et gennemsnit af leverandørens og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses INSTA-kontroller⁶ ligger på eller under 4 pct. Alle serviceområder (rengøring, kantinedrift, arealpleje og driftsrelaterede opgaver): Målet er opfyldt, hvis antal klager for det enkelte serviceområde er faldet med 2 pct. eller mere sammenlignet med samme periode for 2015.	Målopfyldelse Delvist opfyldt
Opnåede resultater <i>Succeskriterium F1</i> Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses direktion godkendte udbudsstrategien for facility management den 27. april 2016. Succeskriterium F1 er dermed opfyldt. <i>Succeskriterium F2</i> Dumpeprocent: Dumpeprocenten på rengøringsområdet, som et gennemsnit af de samlede kontroller, er 5,5 pct. Antal klager: For serviceaftalerne er antallet af klager faldet markant sammenlignet med samme periode for 2015. Faldet er som følger: 29,8 pct. (rengøring), 42,5 pct. (kantinedrift), 54,5 pct. (arealpleje) og 37,8 pct. (driftsrelaterede opgaver). Succeskriterium F2 er dermed delvist opfyldt.	Økonomi Budget: 17,6 mio. kr. Forbrug: 16,1 mio. kr. Budget: 12,2 mio. kr. Forbrug: 10,8 mio. kr.

⁶ INSTA (INSTA 800) er en standard, der beskriver et system til fastlæggelse og vurdering af rengøringskvalitet. Systemet angiver et fælles rengøringsprog og anvendes som kontrol på den opnåede rengøringskvalitet i forhold til det på forhånd fastlagte kvalitetsniveau. Både rengøringsleverandørerne og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse kontrollerer efter dette system.

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

G. Optimering af organisationen	
Succeskriterium Fremsendelse af plan til departementet for implementering af anbefalinger i budgetanalysen af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. Målet er opfyldt, hvis der ved årets udgang foreligger en af departementet godkendt plan for implementering af anbefalingerne i budgetanalysen.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater I samarbejde med departementet har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vurderet, at det oprindelige målopfyldelseskrav ikke er hensigtsmæssigt. Det skyldes, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse ikke længere forventes at fremsende en samlet implementeringsplan vedrørende budgetanalysen grundet ændring til projektorganisationens processer. Der er nedsat en implementeringsbestyrelse, der løbende drøfter og godkender planen for implementering af budgetanalysen. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse bidrager til dette arbejde. På den baggrund vurderes målet opfyldt.	Økonomi Ikke opgjort

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

På baggrund af årets resultat har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse udvalgt følgende mål med i alt seks succeskriterier til uddybende analyse og vurdering: succeskriterium A1 (mængde) til mål A Levering af etableringsydelse, mål B Single point of contact, mål C Fremdrift med succeskriterium C1 (byggeri) og succeskriterium C2 (vedligehold), mål E Kapacitetsudnyttelse og succeskriterium F2 (dumpeprocent og klager) til mål F Effektivisering af udbud, aftaler og indkøb.

Succeskriterium A1 Levering af etableringsydelse (mængde)

Succeskriteriet A1 vedrører levering af kapacitetsydelse svarende til den mængde, som er aftalt på det årlige forventningsafstemningsmøde med kunderne (myndighederne). Succeskriteriet understøtter således Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses varetægelse af kerneproduktionen med at levere de fysiske rammer, der er nødvendige for de operative myndigheders virke.

Succeskriterium A1 er delvist opfyldt. Dette skyldes, at det ønskede opfyldelseskrav om levering af minimum 95 pct. af den aftalte mængde kapacitetsydelse hver måned ikke er nået. Leveringsgraden i 11 ud af 12 måneder opfylder kravet på 95 pct. for både plan- og aktivitetsafregnede ydelser.

Resultatet for januar viser, at der for de aktivitetsafregnede ydelser⁷ var en leveringsgrad på 93 pct., hvilket ligger under kravet.

Årsagen til at leveringsgraden i januar måned ligger under de 95 pct., er en lavere efterspørgsel på undervisningsfaciliteter end budgetteret. Derudover har der i perioden fra februar til december måned været en stor efterspørgsel på kvarterer, hvilket ikke har været tilfældet i januar måned. Både undervisningsfaciliteter og kvarterer vægter tungt i opgørelsen af leveringsgraden, hvorfor disse er afgørende i forhold til at opnå opfyldelseskravet på minimum 95 pct.

Yderligere bemærkes det, at budgetterne for de aktivitetsbestemte ydelser udarbejdes af myndighederne (kunderne) selv. Myndighederne kan efter budgetteringen have et mindre behov eller ændre det efterspurgt til en anden måned.

De erfaringer, som styrelsen har gjort sig på baggrund heraf, vil blive inddraget i efterfølgende målsætninger. Her vil der blive taget højde for, at myndighederne selv budgetterer for de aktivitetsafregnede ydelser. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vurderer samlet set, at det opnåede resultat af succeskriterium A1 er tilfredsstillende, idet afvigelsen i januar ikke er væsentlig.

Mål B Single point of contact

Målet bidrager til koncernens mission og vision ved imple-

⁷ De aktivitetsbaserede ydelser er fx leje af undervisningsfaciliteter, kvarterer m.fl., som afregnes pr. time eller dag.

mentering af én samlet desk for brugerne, et centralt servicecenter. Dette sikrer, at koncernen får mest muligt ud af ressourcerne, samtidig med at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse gennem øget kundefokus forbliver en bredt anerkendt samarbejdspartner.

Der er udarbejdet tre idégrundlag: Bookingsystem, sagsbehandlersystem og brugerportal. Projektgrundlaget for alle tre emner er udarbejdet, og projektet er overgået til initieringsfasen primo 2017. Målet var oprindeligt formuleret ud fra en forudsætning om, at alle krav og beskrivelser skulle være klar primo 2016. Dette var dog ikke tilfældet, eftersom arbejdet først blev iværksat i april/maj 2016.

Generelt er der en del afhængigheder i implementeringen af systemunderstøttelsen til det centrale servicecenter. Det er både tids- og omfangsmæssigt i forhold til de øvrige delprojekter i implementering af budgetanalysen, ligesom der er afhængigheder både internt og på tværs af styrelserne inden for Forsvarsministeriets område.

Projektet er nu i tilfredsstillende fremdrift og forventes afsluttet med implementering af systemerne i det centrale servicecenter ultimo 2017. Forsinkelser i projektet betyder dog, at målopfyldelsen for 2016 ikke vurderes at være tilfredsstillende.

Succeskriterium C1 Byggeri

Succeskriterium C1 Byggeri, der måler Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses evne til at planlægge og gennemføre bygge- og anlægsprojekter inden for Forsvarsministeriets område, rammer ned i styrelsens kerneopgave. Når succeskriteriet fokuserer på både tid og økonomi, er det et udtryk for, at bygge- og anlægsproduktionen skal opnås med de lavest mulige omkostninger.

I succeskriterium C1 er der tre⁸ bygge- og anlægsprojekter over 10 mio. kr., som skulle afsluttes i 2016. Disse projekter er nye stationsbygninger ved redningsstationerne i Skagen og Rønne samt renovering af Kommandantgården på Kastellet i København.

Samlet set er succeskriterium C1 ikke opfyldt. Det skyldes, at de nye stationsbygninger ved redningsstationerne i Skagen og Rønne blev væsentligt forsinkede. Ændrede betingelser har haft indflydelse på resultatet.

Det skal bemærkes, at små afvigelser kan betyde, at de udvalgte projekter ikke lever op til kravspecifikationerne, hvilket nemt kan resultere i en manglende målopfyldelse. Med indførelse af et samlet projektstyringsværktøj i fremtiden forventes en bedre risikostyring, som kan være med til at sikre en højere målopfyldelsesgrad. Endvidere skal det påpeges, at delmålet vedrørende projekternes totaludgift er opfyldt for alle tre projekter, hvilket er tilfredsstillende. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vurderer dermed samlet set, at målopfyldelsen er delvist tilfredsstillende.

Succeskriterium C2 Vedligehold

Succeskriterium C2 Vedligehold, der måler Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses evne til at sikre fuld udnyttelse af den økonomiske ramme på bygningsvedligehold, udgør ligeledes en del af styrelsens kerneopgave. Ved at sikre det bedst mulige vedligehold af ejendomme og øvrige faciliteter under Forsvarsministeriets område opretholdes en optimal udnyttelse af de fysiske rammer, som er nødvendige for, at de operative enheder m.fl. kan løse deres opgaver.

Succeskriterium C2 er ikke opfyldt, da forbruget på bygningsvedligeholdsrammen i 2016 var knap 102 pct. og ikke 100 pct. Målsætningen om, at forbruget skal være præcis 100 pct. vurderes som værende urealistisk. Dette kan enten være, fordi projekter bliver dyrere eller billigere end beregnet, eller fordi at enkelte projekter risikerer at blive udskudt til næste finansår. Succeskriteriet indebærer dertil vedligehold på baggrund af uforudsete hændelser, hvilket ligeledes gør det vanskeligt at ramme præcis 100 pct., da sådanne projekter i sagens natur er vanskelige at planlægge og budgettere.

De erfaringer, som styrelsen har gjort sig på baggrund af ovenstående, er blevet inddraget i efterfølgende målsætninger. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vurderer samlet set, at succeskriteriet er tilfredsstillende. Den marginale afvigelse har således ikke indflydelse på den samlede vurdering af, at den økonomiske styring er opfyldt.

Mål E Kapacitetsudnyttelse

Målet bidrager til koncernens mission og vision ved en kapacitetstilpasning af etableringerne og optimering af bygningernes anvendelse. Dermed sikres det, at koncernen får mest muligt ud af de ressourcer, der rådes over. Et fokus på omkostninger betyder, at de driftsmidler, der spares ved

⁸ Det bemærkes, at projekt "Flyvestation Karup. Hovedkompleks for Seahawk MH-60R", i løbet af 2016 er udgået fra rapporteringen, da det samlede projekt først skal afleveres i 2017.

kapacitetstilpasninger, kan komme de operative enheder til gode i deres opgaveløsning.

Rundrejser til fire etableringer er gennemført som planlagt. Der er udarbejdet plangrundlag for Flyvestation Aalborg og Aalborg Kaserne, mens plangrundlag for Vordingborg og Høvelte Kaserne stadig er under udarbejdelse. Resultatet af pilotprojektet viser, at det kun er muligt at finde meget få m² lokalt ved at bruge denne fremgangsmåde.

Afledt heraf vil Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse fremadrettet centralt forfølge større provenuer fra komplette afhændelser og fra dvaldrift af undervisningsfaciliteter og kvarterer. Sideløbende forfølges også en decentral kapacitetstilpasning under inddragelse af styrelsens driftsområder og deres lokale dialog med myndigheder og enheder. Dette skal ske med henblik på at indfri det samlede provenukrav fra budgetanalysen af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. Målopfyldelsen for 2016 vurderes ikke tilfredsstillende.

Succeskriterium F2 Dumpeprocent og antal klager

Succeskriteriet F2 vedrører dumpeprocenten af rengøringsleverandørernes (ISS Facility Services og Forenede Service) og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses egne INSTA-kontroller samt antallet af klager inden for hvert af de enkelte serviceområder (rengøring, kantinedrift, arealpleje og driftsrelaterede opgaver). Ved at føre kontrol med den leverede rengøring og samtidig fokusere på at reducere antallet af klager bidrager styrelsen til koncernens mission og vision om, at opgaveløsningen drives og udvikles, så der opnås mest mulig effekt i forhold til de ressourcer, som koncernen råder over.

Samlet set er succeskriterium F2 delvist opfyldt. Dette skyldes, at det ønskede opfyldelseskrav om en dumpeprocent på rengøringsområdet på 4 pct. eller mindre ikke er nået. Opgørelsen af dumpeprocenten, som et gennemsnit af leverandørernes og styrelsens egne INSTA-kontroller, viser et resultat på 5,5 pct.

Resultatet af dumpeprocenten er påvirket af tidspunktet for gennemførelse af rengøringsleverandørernes og styrelsens egne kontroller. ISS' og Forenede Services egenkontroller ligger generelt med en lavere dumpeprocent end Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses kontroller. Dette skyldes bl.a., at leverandørernes egenkontroller sker i direkte forlængelse af den udførte rengøring. De er således udtryk for, om rengøringen udføres korrekt. Styrelsens kontroller sker derimod løbende og er dermed udtryk for det generelle rengøringsniveau, herunder om rengøringen sker tilstrækkeligt ofte til, at kvaliteten af rengøringen til enhver tid lever op til det aftalte niveau.

Yderligere bemærkes det, at styrelsen løbende foretager kontroller på de etableringer, hvor styrelsen har kendskab til udfordringer med rengøringen. Dette medvirker ligeledes til en større dumpeprocent, idet disse kontroller oftest medfører, at rengøringen dumper.

Samlet vurderer Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, at målopfyldelsen er tilfredsstillende. Vurderingen styrkes af en positiv tendens i antallet af brugerklager.

3 Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse indgår i virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab med tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Tabel 3.2.1. viser driftsregnskabet for 2016 for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, opdelt på hovedkonti. Af tabel 3.2.1. fremgår, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse havde et mindreforbrug på § 12.14.01. på 4,0 mio. kr. og et merforbrug på § 12.14.02. på 3,1 mio. kr.

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.14.01.	Regnskab 2015	Budget 2016 ⁹	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017 ¹⁰
Udgifter	333,2	322,4	318,4	4,0	309,9
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	333,2	322,4	318,4	4,0	309,9
Bevilling, netto	328,2	322,4	322,4	0,0	309,9
Resultat, netto	-5,0	0,0	4,0	-4,0	0,0

§ 12.14.02.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017
Udgifter	1.449,6	1.539,8	1.549,3	-9,5	1.458,9
Indtægter	-122,2	-118,2	-124,6	6,4	-120,7
Resultat, brutto	1.327,4	1.421,6	1.424,7	-3,1	1.338,2
Bevilling, netto	1.354,9	1.421,6	1.421,6	0,0	1.338,2
Resultat, netto	27,5	0,0	-3,1	3,1	0,0

⁹ Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

¹⁰ Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS (Statens Koncernsystem) og rapporteret til Finansministeriet.

Tabel 3.2.2. viser, at de samlede nettoudgifter mindskes med 95 mio. kr. fra 2016 til 2017. Det skyldes hovedsageligt, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse i 2016 afholdte flere

udgifter til bygningsvedligehold, og at der fra 2017 er indarbejdet effektiviseringer som følge af budgetanalysen på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses område.

Tabel 3.2.2. Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse §§ 12.14.01. og 12.14.02.	Regnskab 2016	Budget 2017 ¹¹
Nettoudgift	1.743,1	1.648,1
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	76,3	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	307,4	298,6
22. Andre ordinære driftsomkostninger	1.483,9	1.470,2
26. Finansielle omkostninger	0,2	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-111,8	-120,7
21. Andre driftsindtægter	-12,9	0,0

Af tabel 3.2.3. fremgår, at bevillingsafregning for 2016 for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er opdelt på hoved-

konti. Tabellen viser et samlet merforbrug for drifts- og anlægsbevillingerne på i alt 18,6 mio. kr.

Tabel 3.2.3. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Anlægsbevilling § 12.14.03:					
Udgifter	339,4	369,3	-29,9	0,0	617,4
Indtægter	20,0	23,3	-3,3	0,0	0,0
Anlægsbevilling § 12.14.04:					
Udgifter	10,4	0,0	10,4	0,0	19,9
Indtægter	451,8	452,2	-0,4	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt¹²	349,8	369,3	-19,5	0,0	637,3
Driftsbevilling § 12.14.01:					
Lønsum	311,5	306,9	4,6	0,0	-1,2
Øvrig drift	10,9	11,5	-0,6	0,0	2,4
Driftsbevilling § 12.14.02:					
Lønsum	-0,7	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Øvrig drift	1.422,3	1.424,7	-2,4	0,0	13,0
Driftsbevilling i alt	1.744,0	1.743,1	0,9	0,0	13,4
Drifts- og anlægsbevilling i alt	2.093,8	2.113,4	-18,6	0,0	650,8

¹¹ Budget er lig grundbudget.

¹² Indtægter på anlægsbevillingen er ikke medregnet i opgørelsen, idet der er tale om bruttobevillinger, hvorfor forskelle mellem bevilligede og realiserede indtægter på disse hovedkonti ikke påvirker årets resultat.

Anlægsbevilling § 12.14.03.

I forhold til udgiftsbevillingen har der i 2016 været et merforbrug på i alt 29,9 mio. kr. Merforbruget skyldes gennemførelsen af flere større projekter som renovering af Flådestation Frederikshavn, integration af skibsbaseret helikopter og renovering af Kommandantgården på Kastellet, hvor gennemførelsen af disse projekter forudsatte en anvendelse af den akkumulerede opsparring på finansloven.

I 2016 har anlægsaktiviteten været væsentlig højere end i 2015 som følge af Forsvarsministeriets godkendte bygge- og anlægsplan for 2016. Forventningen er, at aktivitetsniveauet fastholdes i 2017.

Der er endvidere sket periodeforskydninger af en række projekter fra 2016 til 2017. Det gælder blandt andet ny stationsbygning til Redningsstation Rønne samt separering af spildevand på Flyvestation Aalborg. Derudover er der sket en periodeforskydning til 2018 for projektet Grønne Etablissementer på Almegårds Kaserne og Aalborg Kaserne.

Indtægtsbevillingen omfatter modtagelse af en donation til renovering af De Gule Stokke i Nyboder, bevilget af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, jf. akt. B af december 2013. Donationen er blevet udmøntet som en udgiftsbevilling på samme konto.

Anlægsbevilling § 12.14.04.

Indtægtsbevillingen er næsten lig provenuet fra de ejendomme, der forventedes afhændet i 2016, idet der var en mindre afvigelse på 0,4 mio. kr.

På udgiftsbevillingen har der været en afvigelse på 10,4 mio. kr. i forhold til bevillingen. Afvigelsen skyldes, at der ved

lov om tillægsbevilling i 2016 blev optaget en udgiftsbevilling vedrørende udmøntning af provenu fra afhændelserne af Depot Drøvten i Vodskov på 9,5 mio. kr. og Depot Baun i Oksbøl på 0,9 mio. kr. i henhold til én-til-én princippet, jf. særlig bevillingsbestemmelse på finansloven 2016 for § 12.1. vedrørende BV 2.2.16. Udgiftsbevillingen forudsættes anvendt fra 2017 og frem til de logistiske tilpasninger og flytninger, der vil være nødvendige som følge af budgetanalysen på ejendomsområdet, hvor det er besluttet, at der skal ske en optimering af depotstrukturen.

Driftsbevilling § 12.14.01.

Der er et mindreforbrug på 4,0 mio. kr. Afvigelsen udgør 1,2 pct. af bevillingen og afspejler en velovervejet tilbageholdenhed i forhold til genbesættelse af stillinger på grund af det lavere lønsumsniveau i 2017.

Driftsbevilling § 12.14.02.

Der er et merforbrug på 9,5 mio. kr., som skyldes øgede udgifter til bygningsvedligehold, bl.a. vedrørende tekniske basisinstallationer samt militær sikkerhed. På indtægtssiden er der realiseret en merindtægt på 6,4 mio. kr. Det skyldes blandt andet øgede indtægter på skovdrift samt øgede indtægter på kantinevirksomhed. Samlet set er resultatet et merforbrug på 3,1 mio. kr.

Tabel 3.2.4. viser udviklingen i det akkumulerede overskud over de seneste år. I 2016 er det samlede akkumulerede overskud blevet nedbragt med 18,5 mio. kr. som led i en bevist strategi om at have et højt aktivitetsniveau i bygge- og anlægsprojekterne.

Tabel 3.2.4. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.14.01.	0,0	2,2	-2,8	4,0	1,2
Driftsbevilling § 12.14.02.	0,0	-12,2	15,3	-3,1	12,2
Driftsbevilling § 14.14.03.	395,0	549,7	647,4	-29,8	617,6
Driftsbevilling § 14.14.04.	10,0	10,0	9,5	10,4	19,9
Samlet resultat	405,0	549,7	669,4	-18,5	650,9

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

Tabel 3.3.1. Personaleomkostninger (antal årsværk)

	2015	2016	Budget 2017 ¹³
Officerer	36	31	
Stampersonel	110	105	
Værnepligtige	0	0	
Civile	577	552	
Kontraktansatte	1	4	
I alt	724	692	688

Tabel 3.3.2. viser en negativ personaleomsætning i såvel 2015 som 2016. Udviklingen i 2015 skyldtes hovedsageligt virksomhedsoverdragelse af årsværk til eksterne leverandører, mens der i 2016 i højere grad er tale om en tilbageholdenhed i forhold til at genbesætte ledige stillinger.

Tabel 3.3.2. Tilgang og afgang af medarbejdere (antal medarbejdere)

	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	79	89
Afgang af medarbejdere	150	104
I alt	-71	-15

Tabel 3.3.3. Indtægtsdækket virksomhed (mio. kr.)

	2013	2014	2015	2016	Akkumuleret resultat
Køreteknisk anlæg	1,2	1,9	1,5	1,3	7,5
Årets resultat	1,2	1,9	1,5	1,3	7,5
Overført resultat	1,2	1,9	1,5	1,3	7,5

Af tabel 3.3.3. fremgår det, at overskuddet på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses indtægtsdækkede virksomhed i 2016 blev på 1,3 mio. kr. Overskuddet er overført til almindelig virksomhed. Med udgangen af juni 2016 ophørte Forsvarets aktiviteter på Køretekniske anlæg, Nordjylland, hvorefter der ikke længere er indtægtsdækket virksomhed i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. Arealerne er efterfølgende blevet bortforpagtet til privat aktør.

3.4. Bygge- og anlægsregnskab

Bygge- og anlægsprojekter, projektredegørelser

Der er udvalgt to bygge- og anlægsprojekter til særlig rapportering. De udvalgte projekter er Redningsstation Skagen, ny stationsbygning og restaurering af Kommandantgården på Kastellet.

Redningsstation Skagen, ny stationsbygning

Projektet med opførelse af ny stationsbygning til redningsstationen i Skagen er gennemført, da den gamle stationsbygning var nedslidt. Alle, der er kommet i nød til havs eller ved kysterne i området, kan få hjælp fra redningsstationen. Derudover varetager man fra redningsstationen også miljøopgaver som observation af oliespild fra skibe mv.

Projektbeskrivelse

Projektet blev påbegyndt i 2013 med et indledende samarbejde med brugerne. Projektet blev iværksat i april 2015, hvor nedrivningen af den gamle stationsbygning fandt sted. I løbet af de næste 18 måneder blev kajområdet udvidet, en ny spunset pier blev etableret og den nye stationsbygning blev opført.

Stationsbygningen har væsentligt forbedret driftsforholdene for brugerne af den nye redningsstation. Særligt har de ny-anlagte 300 m² personalefaciliteter været med til at forbedre forholdene for de ansatte. Personalefaciliteterne består blandt andet af vagtrum, kontor, bade- og omklædningsfaciliteter, møderum, teknikrum samt kørestolstoilet med udvendig offentlig afgang. Tillige er opført en tilstødende 200 m² stor bådhal, som kan huse det meste af redningsstationens tunge materiel. I forbindelse med opførelse af den nye bådhal er der også sket renovering af slæbestedet inklusiv nyt spil.

Projektet var udpeget til en mulig certificering som bæredygtigt byggeri. At have disse tanker med i projektets indledende faser har sikret, at budgetrammen kunne overholdes, og at den nye stationsbygning lever op til fremtidssikrede bæredygtighedsnormer og energikrav. Hermed følger forpligtelser om at tage ekstraordinært hensyn til brugernes

¹³ De budgetterede årsværk er hentet fra forslag til finanslov for 2017.

komfort og behov samt lokalbefolkningens og turisters tryghed på stationens udenomsarealer, ligesom der er forpligtelser til at minimere de fremtidige driftsomkostninger.

Indvielse af den nye redningsstation.

Vurdering

Projektet blev cirka fem måneder forsinket, hvilket primært skyldes mindre koordineringsproblemer samt undervurdering af bygningsreglementskrav. Trods forsinkelsen blev projektet gennemført inden for den fastlagte budgetramme. Udførelsesperioden har været præget af et godt samarbejde på tværs – både med brugerne, rådgiverne og entreprenørerne.

Selve bygningen blev udført i høj kvalitet med et gennemtænkt, bæredygtigt og flot byggeri til følge. Projektet har været med til at skabe nogle gode og moderne faciliteter for brugerne, ligesom det sikrer et optimalt udgangspunkt for en hurtig og professionel indsats i det omgivende farvand.

Fakta	
Hjemmel	Finanslov rådighedspulje
Byggestart	April 2015
Forventet afslutningstidspunkt ved byggestart	Ultimo 2015
Faktisk afslutningstidspunkt	Maj 2016
Tildelt budgetramme	14,17 mio. kr.
Endeligt forbrug	14,17 mio. kr.
Samlet etageareal	500 m ²
Bådhal	200 m ²

Kommandantgården efter restaurering.

Restaurering af Kommandantgården på Kastellet

Kommandantgården er opført i 1725 og er sammen med omgivelserne fredet. Kommandantgården ligger i den østlige ende af Kastellets hovedakse.

Projektbeskrivelse

Projektet omfatter restaurering af Kommandantgården og annektsbygningen samt etablering af et informationscenter i tilknytning til Monumentet for Danmarks internationale indsats efter 1948. De øvrige etager skal efter restaureringen anvendes som repræsentative lokaler af Søofficersforeningen.

Projektet blev påbegyndt i juli 2014 og blev indledt med omfattende forundersøgelser for at afdække massive råd- og svampeskader i tagkonstruktionen. Derudover blev der foretaget forudgående geotekniske undersøgelser af fundamenter og terrændæk, der afslørede sætningsskader på indvendige vægge og gulve samt revnedannelser i facader. Terrændækket blev konstateret i byggeteknisk dårlig forfatning, uden fugt- og varmeisolering eller sikring mod radon. Samlet set fremstod bygningen i en misligholdt og særdeles dårlig stand.

Projektet blev udbudt som indbudt hovedentreprise i foråret 2015. Den gennemgribende restaurering af Kommandantgården blev påbegyndt i juni 2015 og afsluttedes i sommeren 2016. Arbejderne har blandt andet omfattet nyt kloakanlæg i og omkring Kommandantgården og annektsbygningen. Der er foretaget udbedring af sætningsskader samt udbedring af ægte hussvamp og rådskader i tagkonstruktionen, indvendige etagedæk og i bindingsværk. Endvidere har arbejdet omfattet ny ruminddeling i stueetagen, der bringer rummets

struktur tættere på den oprindelige. Da bygningen er fredet, har alle bygningsdelene - fra mursten til nedtaget træværk - gennemgået en restaurering og er genbrugt i det omfang, det har været muligt.

Efter restaurering.

Vurdering

Restaureringen forløb planmæssigt trods store udfordringer med udbedring af omfattende rådskader og ægte hussvamp. Skaderne viste sig mere omfangsrige end først anslået på trods af meget grundige forundersøgelser. Projektet blev afleveret som planlagt ultimo august 2016. Byggeriet blev samtidig gennemført med en besparelse på 2,6 mio. kr. i forhold til budgettet.

Udførelsesperioden var præget af et rigtig godt samarbejde mellem alle involverede. Rådgiverteamet, entreprenører og håndværkere udviste et stort engagement og ejerskab for projektet, som blev udført i høj håndværksmæssig kvalitet og med et smukt resultat til følge. Projektet har skabt yderst tilfredsstillende faciliteter for brugerne, og den gennemgribende restaurering har sikret den fredede og vigtige bygning til eftertiden.

Fakta

Hjemmel	Finansloven 2015
Byggestart	Juni 2015
Forventet afslutningstidspunkt ved byggestart	August 2016
Faktisk afslutningstidspunkt	August 2016
Tildelt budgetramme	28,3 mio. kr.
Endeligt forbrug	25,7 mio. kr.
Kommandantgården	864 m ²
Anneksbygning	276 m ²

Igangværende bygge- og anlægsprojekter

I tabel 3.3.4. ses en oversigt over de bygge- og anlægsprojekter, som er igangværende ved udgangen af 2016. Hovedparten af projekterne forventes afsluttet i 2017.

Tabel 3.3.4. Igangværende bygge- og anlægsprojekter § 12.14.03. (mio. kr.)

Projektbetegnelse	Byggestart	Forventet afslutning	Årets udgift	Forventet totaludgift
Renovering og opgradering, Flådestation Frederikshavn	2014	2017	155,7	265,0
Udleverende Depot - Ryes Kaserne	2016	2017	0,9	10,0
Grønne etableringer - Aalborg Kaserne	2014	2017	4,1	138,0
Forebyggende foranstaltninger - Kastellet	2014	2018	0,7	75,8
Støjdæmpning af skydebane - Sjælsø	2014	2017	0,3	27,0
Grønne etableringer - Almegårds Kaserne	2014	2017	3,7	67,9
Renovering af POL-anlæg - Mestervig	2016	2018	11,4	36,0
Separering af spildevand - Flyvestation Aalborg	2014	2018	0,1	14,0
Nyboder Etape 2	2014	2020	8,4	338,1
Undertrykskammer - Flyvestation Skrydstrup	2015	2017	7,4	12,0
Separering af regn- og spildevand - Skive Kaserne	2016	2017	1,1	20,0
Ny stationsbygning - Redningsstation Rønne	2014	2017	4,8	12,4
Renovering af De Gule Stokke - Pilotprojektet	2010	2017	3,0	93,3

(fortsættes)

Tabel 3.3.4. Igangværende bygge- og anlægsprojekter § 12.14.03. (mio. kr.) (fortsat)

Projektbetegnelse	Byggestart	Forventet afslutning	Årets udgift	Forventet totaludgift
Worldwide Global Satellite - Flyvestation Karup	2015	2017	2,8	8,0
Etablering af antenner - Almindingen	2015	2016	0,1	0,8
Styre- og bremsebane - Høvelte	2016	2017	0,4	7,0
Perimeterhegn - HJV Østjylland	2015	2017	0,2	0,3
Modernisering af Hærens Materiel- og Mandskabsfaciliteter	2016	2018	9,0	283,0
Kunst 2015 Gothersgade - Livgardens Kaserne	2016	2017	0,1	0,6
Kunstrådgivning 2014 Toubro/Markman	2014	2018	0,3	0,8
Kunst 2014 - Arktisk Kommando Nuuk	2014	2018	0,0	0,7
Kunst 2014 - GE Almegårds Kaserne	2014	2017	0,0	0,8
Kunst GE Aalborg Kaserne	2014	2017	0,0	1,0
Kunst 2015 VFK. Flyvestation Karup	2015	2017	0,0	1,0
Kunst 2015 SOKOM - Flyvestation Aalborg	2015	2017	0,0	0,6
Kunst 2015 FSU - Flyvestation Skrydstrup	2015	2017	0,0	0,2
Kunst 2014 - Nyboder Etape 1	2015	2017	0,0	1,0
Bevægelig målbane - Jægerspris	2016	2017	6,9	9,0
F-16 Service Life Sustainment Program - Flyvestation Aalborg	2015	2017	0,4	4,1
Faciliteter til SOKOM - Flyvestation Aalborg	2016	2017	0,3	12,0
HVK Ny motorgård - Høvelte Kaserne	2016	2017	0,0	2,2
Garagetilb. Kystredningsstation Sæby	2016	2017	0,1	0,5
Bad og omkl. Byg. 11 - Ryes Kaserne	2016	2017	0,0	4,1
Modtagestation Bangsbo	2016	2017	0,1	1,4
Fodspuns sydkaj - Flådestation Korsør	2016	2017	3,0	4,5
Kystsikring Føllesbjerg	2016	2017	0,0	1,3
FDD hoveddepot stålhal - Flyvestation Skrydstrup	2016	2017	0,2	2,9
Stålhal, Flyvestation Aalborg	2016	2017	1,9	1,9
VFK - Byg 417 - Flyvestation Karup	2016	2017	0,1	4,3
One-Line - Flyvestation Skrydstrup	2016	2017	0,1	2,5
Depotfac. Kulsbjerg	2016	2017	0,2	3,0
Støjdæmpning af skydebane - Nymindegab	2016	2017	0,0	1,9
Separering af regn- og spildevand - Hjørring Kaserne	2016	2018	0,0	3,0
Skydeområde Rømø Pejletårn	2016	2017	0,2	0,4
Særinstallationer Holmens Kanal 9	2016	2017	3,5	61,5
I alt			231,4	1.473,8

Afsluttede bygge- og anlægsprojekter

Tabel 3.3.5. er en oversigt over de bygge- og anlægsprojekter, der er afsluttet i løbet af 2016. Af tabellen fremgår det,

at 16 projekter er afsluttet rettidigt, ét projekt er afsluttet før tid, mens syv projekter er blevet forsinket.

Tabel 3.3.5. Afsluttede bygge- og anlægsprojekter § 12.14.03. (mio. kr.)

Projektbetegnelse	Bygge-start	Forventet afslutning v. byggestart	Faktisk afslutnings-tidspunkt	Oprindelig budgetteret totaludgift	Total udgift	Bevilling modtaget	Hjemmel (FL = finanslov)
Ny stationsbygning - Redningsstation Skagen	2014	2015	2016	13,5	13,9	2014	FL rådighedspulje
Støjdæmpning Skydebane - Nr. Uttrup	2016	2016	2016	9,5	9,9	2016	FL rådighedspulje
600m forsøgsbane - Oksbøl	2013	2014	2016	0,5	0,7	2013	FL rådighedspulje
Renovering af Kommandantgården	2014	2016	2016	28,3	25,6	2014	FL15, Anlægsskema
Kunst 2014 - Kommandantgården	2014	2016	2016	0,5	0,5	2014	FL rådighedspulje
Auditorium byg. 75, Svanemøllen	2015	2015	2016	2,0	1,7	2015	FL rådighedspulje
KRST Østerby - Læsø	2015	2016	2016	8,5	9,0	2015	FL rådighedspulje
FDD Halvtag bygn. 55C - Oksbøllejren	2015	2015	2016	0,5	0,5	2015	FL rådighedspulje
LOX-skur, Flyvestation Aalborg	2015	2015	2016	0,4	0,1	2015	FL rådighedspulje
T-17 Hangar, Flyvestation Aalborg	2015	2015	2016	2,9	3,1	2015	FL rådighedspulje
Kølehus, Flyvestation Aalborg	2015	2015	2016	0,4	1,1	2015	FL rådighedspulje
Befæstet overkørsel - Torsbæk	2015	2016	2016	1,0	1,5	2015	FL rådighedspulje
Forsvarets Dag, BRSHER	2016	2016	2016	3,2	2,9	2016	FL rådighedspulje
HWKAR Forsyning - Karup	2015	2016	2016	3,6	3,8	2015	FL rådighedspulje
Støjdæmpning - Urlev Skydebaner	2016	2016	2016	1,0	0,7	2016	FL rådighedspulje
Mastiff Ecm - Skive Kaserne	2016	2016	2016	1,1	1,6	2016	FL rådighedspulje
Udleverende depot - Holstebro	2016	2017	2016	0,2	0,3	2016	FL rådighedspulje
Kunst 2014 - Redningsstation Skagen	2014	2016	2016	0,5	0,4	2014	FL rådighedspulje
Kunst 2014 - Seahawk Karup	2014	2016	2016	0,5	0,5	2014	FL rådighedspulje

(fortsættes)

Tabel 3.3.5. Afsluttede bygge- og anlægsprojekter § 12.14.03. (mio. kr.) (fortsat)

Projektbetegnelse	Bygge-start	Forventet afslutning v. byggestart	Faktisk afslutnings-tidspunkt	Oprindelig budgetteret totaludgift	Total udgift	Bevilling modtaget	Hjemmel (FL = finanslov)
Vagar tilpasning af eksisterende faciliteter	2015	2016	2016	1,7	1,7	2012	Del af: Aktstykke D af 6. december 2012, ophævet aktstykke 102 af 2. marts 2015. Samlet bevilling 120,0 mio. kr.
Varmeforsyning - Aalborg Kaserne	2016	2016	2016	3,5	2,4	2016	FL rådighedspulje
Hovedkompleks for Seahawk MH-60	2014	2016	2016	97,9	97,9	2012	Del af: Aktstykke D af 6. december 2012, ophævet aktstykke 102 af 2. marts 2015. Samlet bevilling 120,0 mio. kr.
Depot Frisenborgvej	2016	2016	2016	0,5	0,5	2016	FL rådighedspulje
Gl. Landevej 42 - Tødsø ¹⁴	2016	2016	2016	1,0	1,0	2016	FL rådighedspulje
I alt				182,5	181,3		

Salg af ejendomme

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har solgt et mindre antal ejendomme i 2016, hvoraf Kuglegården og Søkvæsthuset, begge i København, var de største.

Tabel 3.3.6. Afhændelser § 12.14.04. (mio. kr.)

	Årets indtægt
Søkvæsthuset, Overgaden over Vandet 60A, 1415 København K	160,93
Drøvten 19, 9310 Vodskov	9,50
Karlsmosevej 1B, 6920 Videbæk	0,44
Kuglegården, Danneskiold-Samsøes Allé 1, 1434 København	252,87
Vejlen, 9430 Vadum	0,18
Gadevang 13, 4700 Næstved	0,65
Gernersgade 24 + 32-34, 1319 København K	26,55
Borrevej 3, 6840 Oksbøl	0,83
Ekspropriation/Erstatning VestjyskNet Service	0,08
Ekspropriation/Erstatning Det Jyske Kommissarium	0,07
Ekspropriation/Erstatning Vordingborg Fjernvarme A/S	0,04
Ekspropriation/Erstatning Viking Malt A/S, Vordingborg	0,01
Ekspropriationer/Erstatning Olfert Fischers Gade 20 - 22, 1311 København K	-0,01
Sammenlagt salgssum i 2016	452,15

¹⁴ Gl. Landevej 42 er ved en fejl ikke blevet ændret fra igangværende til afsluttet i anlægsarkivet i 2016.

4 Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

- §12.14.01. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- §12.14.02. Etablissemmentsdrift og bygningsvedligeholdelse
- §12.14.03. Bygge- og anlægsarbejder
- §12.14.04. Provenu ved afhændelse af ejendomme

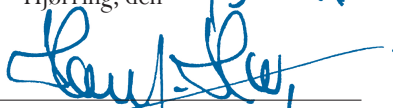
4.1. Påtegning

Styrelsesdirektøren tilkendegiver hermed:

- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målopstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Hjørring, den

9/3. 2017

Hans Jørgen Høyer
Styrelsesdirektør

København, den 10/3-2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Årsberetning

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

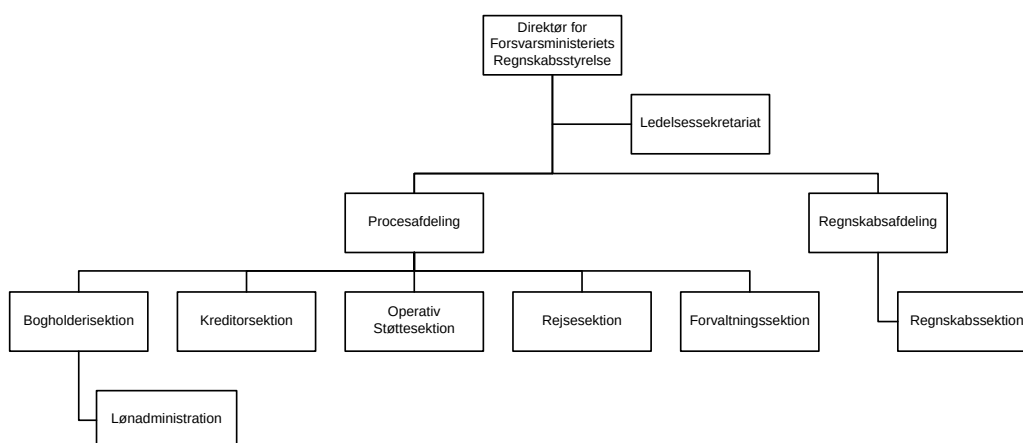
2016

Virksomhedsoplysninger	2
1. Beretning	3
1.1. Præsentation af styrelsen	3
1.2. Ledelsesberetning	3
1.3. Forventninger til det kommende år	5
2. Målrapportering	6
2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	6
2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	8
3. Regnskab	9
3.1. Anvendt regnskabspraksis	9
3.2. Bevillingsregnskab	9
3.3. Øvrige regnskabsoplysninger	11
4. Ledelsespåtegning	12
4.1. Påtegning	12

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse Arsenalvej 55 9800 Hjørring	Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Styrelsesdirektør	John Sørensen	Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K		Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup
Intern revision	Forsvarsministeriets Interne Revision Kastellet 14 c, Artilleristok 2100 København Ø		

Organisering Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

1 Beretning

1.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er en styrelse under Forsvarsministeriet.

Styrelsen er på finansloven placeret under finanslovskonto § 12.15.01. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

I finansloven for 2016 er Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses finanslovsbevilling 77,8 mio. kr. Som følge af lov om tillægsbevilling er Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses finanslovsbevilling i løbet af 2016 reguleret til 88,4 mio. kr. for opgaven vedrørende lønadministration.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses strategiske pejlemærker er placeret inden for tre områder:

Standardiserings- og effektiviseringsgevinster

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse tilsikrer, som Shared Service Center, realiseringen af standardiserings- og effektiviseringsgevinsterne i koncernens administrative opgaver. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse vil derfor fortsat aktivt anvende den systematiske og strukturerede driftsstyring og procesoptimering som et solidt fundament.

Koncernfælles og kvalitative opgaveløsninger

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse bidrager, som Center of Excellence, til en opnåelse af en større kvalitet og fælles handlekraft i koncernen. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse bidrager med udvikling af koncernfælles standarder og gensidigt forpligtende aftaler med kunderne, ligesom den understøtter en mere sammenhængende og standardiseret finansiell styring på tværs af koncernen.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse vil ligeledes understøtte koncernens fortsatte behov for udvikling af løsninger indenfor koncernoptimering på det administrative område gennem aktiv anvendelse af egne professionelle kompetencer.

Kunderrelationer og understøttelse

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse vil med baggrund i dialog med øvrige styrelser løbende udvikle produktporteføljen og være på forkant med fremtidens udfordringer. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse bidrager dermed til en styrkelse og fortsat understøttelse af koncernens forretningsudvikling gennem effektive og kvalitative opgaveløsninger, der matcher kundernes behov.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse ønsker tillige fortsat at være en væsentlig faktor i udviklingen af den koncernfælles økonomistyring.

For alle områderne gælder, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse arbejder strategisk med optimering af såvel egne processer som koncernens processer ud fra kendte Lean-principper. Optimeringen sker med henblik på at frigøre ressourcer til at udføre kerneopgaver i koncernen.

Mission:

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

1.2. Ledelsesberetning

De faglige og økonomiske resultater for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har været tilfredsstillende for 2016.

Hovedopgaven for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er at kunne aflægge et årsregnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 uden forbehold. Denne opgave er løst på tilfredsstillende vis ved, at fundamentet for opgaveløsningen, i form af kerneprocesserne omkring bogføring, faktura-behandling, rejseafregning, lønadministration og regnskabsudarbejdelse, fungerer optimalt.

Regnskabet for 2015 er godkendt uden forbehold af såvel Forsvarsministeriets Interne Revision og Rigsrevisionen.

Rigsrevisionen har endvidere vurderet, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses interne kontroller har en sådan styrke og kvalitet, at Rigsrevisionens finansielle revision kan bygge på disse kontroller og arbejdet omkring finansiell controlling.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses opgaveløsning har i 2016 udover den normale drift været karakteriseret

ved overtagelse og udvikling af flere større administrative, økonomiske og regnskabsmæssige understøttende opgaver. Overtagelserne er gennemført sideløbende med, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse på tilfredsstillende vis har løst eksisterende opgaver. Opgaverne har haft forskellige volumen og kompleksiteter og har alle karakter af koncern-understøttende opgaver.

Pr. 1. august 2016 overtog Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse ansvaret for lønadministration i koncernen. Opbygningen af de nødvendige kompetencer og ressourcer blev gennemført i tæt koordination med Forsvarsministeriets Personalestyrelse, der parallelt hermed gennemførte en tilsvarende nedbygning. Den tætte dialog og samarbejdet er fortsat med henblik på optimal snitflade- og procesafklaring.

Placering af en finansiel controllingfunktion hos Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse blev besluttet i forbindelse med gennemførelse af Forsvarets økonomistyringsstrategi

2014-2015, hvor der blev arbejdet med en omfordeling af opgaver i koncernens økonomifunktioner. Opbygningen blev gennemført i løbet af 2016.

De succesfulde opgaveoverdragelser, herunder de forudgående strukturerede forberedelser, har i praksis vist Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses evne som et effektivt Shared Service Center i koncernen.

I mål- og resultatplanen for 2016 er der opstillet otte mål (A-H). Det samlede resultat for den faglige målopfyldelse fremgår af tabellen nedenfor.

Henset til nedenstående målopfyldelser vurderer Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, at de faglige resultater for året har været tilfredsstillende, og målene er opfyldt gennem løbende styring og opfølgning.

Tabel 1.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
A Udarbejdelse af servicemål for rejseprocessen, fakturabehandlingsprocessen og regnskabsprocessen	X		
B Prækvalificering af processen for udarbejdelse af perioderegnskabet i relation til kvalitetsledelse (ISO 9001)	X		
C Opgaveoverdragelse til og konsolidering af lønadministration til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse pr. 1. august	X		
D Reduktion af det samlede registrerede tidsforbrug på kerneprocesserne med 30 pct. målt i forhold til opgjort baseline pr. 31. december 2012	X		
E Godkendelse af koncernens årsrapport for 2015 uden forbehold af Rigsrevisionen	X		
F Etablering af en pulje på 25 udvalgte medarbejdere, der tværorganisatorisk og periodisk kan understøtte kerneprocesserne	X		
G Tilfredsstillende etablering og udmøntning af konceptet for finansiel controlling med baggrund i en kundetilfredshedsundersøgelse	X		
H Dedikerede og understøttende ressourcer og kompetencer, der anvendes til koncernens strategiske udvikling, fastholdes på samme niveau som 2015	X		
I alt	8	0	0

Der henvises til yderligere kommentarer vedrørende målopfyldelsen af de enkelte mål under afsnit 2.1. og 2.2., idet der for mål C (Overtagelse af lønadministrationen) og mål G (Etablering af koncernfælles finansiell controlling) er anført uddybende analyser.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses økonomiske resultat i 2016 blev et mindreforbrug på 1,2 mio. kr. i forhold til driftsbevillingen på 88,4 mio. kr. Mindreforbruget skyldes hovedsageligt effektiviseringer for at imødegå kommende rammereguleringer i 2017 og frem. Det samlede resultat fremgår af tabel 1.2.2. Ved udgangen af 2016 er der et samlet overskud til videreførelse på 1,8 mio. kr.

Tabel 1.2.2. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	88,4
Regnskab	87,2
Årets overskud	1,2
Tidligere års overførte overskud	0,6
Overskud herefter til videreførelse	1,8

Tabel 1.2.3. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-0,1		
Ordinære driftsomkostninger	87,3		
- Heraf personaleomkostninger	83,1		
Andre driftsposter, netto	0,0		
Finansielle poster, netto	0,0		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	87,2		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-0,1	Indtægter	0,0
Udgifter	87,3	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	87,2	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	88,4	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets overskud	1,2		0,0
Til videreførelse	1,2		

1.3. Forventninger til det kommende år

På det faglige område forventer Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i 2017 at fortsætte det kontinuerlige arbejde med optimering af egne kerneprocesser. Det sker bl.a. gennem en bedre udnyttelse af de eksisterende elektroniske systemer og gennem en øget anvendelse af automatisering af arbejdsopgaver.

I 2017 forventer Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse ligeledes at understøtte en solid og sikker implementering af Beredskabsstyrelsens bogholderi- og regnskabsmæssige opgaver samt bidrage til en øget administrativ understøttelse af Hjemmeværnet. Begge områder er af højeste prioritet for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, således der gennem det tætte samarbejde med de to styrelser opnås de bedste og mest effektive helhedsløsninger.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse forventer i 2017 at videreudvikle ydelser gennem kundeorienterede dialogmøder og kundetilfredshedsundersøgelser.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse forventer også at bidrage med ressourcer til koncernens strategiske prioriterede opgaver vedrørende budgetanalyser og øvrige udviklingsprojekter.

2 Målrapportering

2.1. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

A. Udarbejdelse af servicemål	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når der på rejseprocessen, fakturabehandlingsprocessen og regnskabsprocessen er udarbejdet servicemål. - Opfyldt: Servicemål på tre processer. - Delvist opfyldt: Servicemål på to processer. - Ikke opfyldt: Servicemål på en proces.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er udarbejdet servicemål på tre processer (rejseprocessen, fakturabehandlingsprocessen og regnskabsprocessen).	Økonomi Ikke opgjort
B. Prækvalificering i 2016 af en udvalgt regnskabsproces	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når der foreligger en prækvalificering af processen for udarbejdelse af perioderegnskabet med henblik på efterfølgende ISO 9001 certificering i 2017. - Opfyldt: Processen er prækvalificeret inden udgangen af 2016. - Ikke opfyldt: Processen er ikke prækvalificeret ved udgangen af 2016.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Kvalitetsledelsessystemet hos Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er vurderet til at være tilpasset til virksomhedens ydelser og processer og er dermed prækvalificeret.	Økonomi Ikke opgjort
C. Opgaveoverdragelse lønadministration	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når der pr. 1. august 2016 er gennemført en solid og sikker opgaveoverdragelse til og konsolidering af lønadministration ved Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse. - Opfyldt: Implementeringen er gennemført pr. 1. august 2016. - Ikke opfyldt: Implementeringen er ikke gennemført pr. 1. august 2016.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Implementeringen er gennemført pr. 1. august 2016, idet overdragelse er gennemført, jf. faseoverdragelsesplan afsluttende med driftsfase pr. 1. august 2016.	Økonomi Ikke opgjort
D. Effektivisering af kerneprocesser	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når det samlede registrerede tidsforbrug på kerneprocesserne er reduceret med 30 pct. i 2016 målt i forhold til opgjort baseline pr. 31. december 2012. Den realiserede målopfyldelsesgrad pr. 31. december 2015 var på 20 pct. - Opfyldt: $N \geq 30$ pct. - Delvist opfyldt: $27,5 \text{ pct.} \leq N < 30 \text{ pct.}$ - Ikke opfyldt: $N < 27,5 \text{ pct.}$	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Det samlede registrerede tidsforbrug på kerneprocesserne er reduceret med 35 pct. i forhold til den opgjorte baseline pr. 31. december 2012.	Økonomi Ikke opgjort

Tabel 2.1.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse (fortsat)

E. Årsrapport for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 godkendes med påtegningen "tilfredsstillende"	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når årsrapporten for 2015 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 godkendes uden forbehold af Rigsrevisionen. - Opfyldt: Rigsrevisionens påtegning er uden forbehold. - Ikke opfyldt: Rigsrevisionens påtegning er ikke uden forbehold.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Rigsrevisionens påtegning af årsrapporten for 2015 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 er uden forbehold og hermed tilfredsstillende.	Økonomi Ikke opgjort
F. Pulje af tværfaglige medarbejdere	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når der er etableret en pulje på 25 udvalgte medarbejdere, der tværorganisatorisk og periodisk kan understøtte kerneprocesserne. - Opfyldt: $N \geq 25$ medarbejdere. - Delvist opfyldt: $25 \text{ medarbejdere} > N \geq 20$ medarbejdere. - Ikke opfyldt: $N < 20$ medarbejdere.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater 25 medarbejdere er kompetencemæssigt uddannet og kan tværorganisatorisk og periodisk understøtte kerneprocesserne.	Økonomi Ikke opgjort
G. Koncernfælles finansiell controlling	
Succeskriterium Målet for 2016 er opfyldt, når kunderne med baggrund i en kundetilfredshedsundersøgelse oplever en tilfredsstillende etablering og udmøntning af konceptet for finansiell controlling. - Opfyldt: $N \geq 4,0$. - Delvist opfyldt: $4,0 > N \geq 3,0$. - Ikke opfyldt: $N < 3,0$.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Kunderne har i kundetilfredshedsundersøgelse pr. 31. december 2016 givet konceptet for finansiell controlling karakteren 4,5. Der er her tale om en gennemsnitskarakter af de samlede besvarelser. Kundetilfredshedsundersøgelsen indeholder spørgsmål vedrørende kvalitet, kommunikation og service.	Økonomi Ikke opgjort
H. Strategisk forretningsunderstøttelse og udvikling	
Succeskriterium Målet er opfyldt, når omfanget af de dedikerede og understøttende ressourcer og kompetencer, der anvendes til koncernens strategiske udvikling, fastholdes på samme niveau som 2015. - Opfyldt: $N \geq$ anvendt tid i 2015. - Delvist opfyldt: Anvendt tid i 2015 $> N \geq 80$ pct. af anvendt tid i 2015. - Ikke opfyldt: $N < 80$ pct. af anvendt tid i 2015.	Målopfyldelse Opfyldt
Opnåede resultater Der er i 2016 anvendt 3,0 pct. mere tid end i 2015 til at understøtte koncernens strategiske udvikling.	Økonomi Ikke opgjort

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er koncernens administrative Shared Service Center, hvilket stiller store krav til medarbejdernes kompetencer og kvaliteten af de leverede produkter.

På baggrund af koncernens løbende registreringer er der udarbejdet en god proces for regnskabsaflæggelsen i koncernen.

2.2. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

2.2.1. Mål C: Overdragelse af lønadministrationen

Overtagelse af opgaven med den centrale lønadministration fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse blev initieret af regeringens udflytningsplan 'Bedre Balance'. Opgaven havde et relativt stort ressourcemæssigt omfang (55 normer jf. udflytningsplanen) og berørte indirekte alle ansatte grundet udbetaling af løn, tillæg m.v.

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse udarbejdede, i samarbejde med Forsvarsministeriets Personalestyrelse, en faseopdelt overtagelsesplan, der stillede krav til overtagelse herunder tid og kvalitet. Planen holdt, idet koordinationen og samarbejdet mellem Forsvarsministeriets Personalestyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse var effektivt og struktureret.

Der blev anvendt væsentlige ledelsesressourcer i forberedelses- og koordinationsfasen, dels med afgivende styrelse og dels internt, hvorfor overtagelsen har været en naturlig og væsentlig del af Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses fokusområde. Overtagelsen har derved sikret kvalitet og stabilitet. Dette har medført, at overdragelsen ikke har haft konsekvenser for andre styrelser eller modtagere af lønydelser.

I forbindelse med overtagelsen af opgaven blev der defineret en baseline inden for tre kvalitetsområder. På baggrund af målingerne kan det konstateres, at der ikke er sket en forringelse af kvaliteten på de udførte opgaver inden for lønadministration efter overtagelsen.

Opgaven indgår nu i Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses kerneprocesser med løbende forbedringer og effektiviseringer.

2.2.2. Mål G: Koncernfælles finansiel controlling

Den 1. januar 2016 overtog Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse det formelle ansvar for finansiel controlling. Etablering af en central placeret finansiel controllingfunktion har medført, at der udføres en systematisk og ensartet finansiel controlling.

Det er Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses ambition, at der opnås en sammenhængende og effektiv finansiel controlling og at øge kvaliteten i datagrundlaget. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har derfor udarbejdet et koncept for finansiel controlling, hvor en vurdering af risiko og væsentlighed indgår som en central del af den finansielle controlling.

Finansiel controlling indgår nu i Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses kerneprocesser med løbende forbedringer og effektiviseringer.

3 Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses aktiver og passiver indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afreporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

3.2. Bevillingsregnskab

Tabel 3.2.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.15.01	Regnskab 2015	Budget 2016 ¹	Regnskab 2016	Afgivelse	Budget 2017 ²
Udgifter	74,4	88,5	87,3	1,2	97,0
Indtægter	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Resultat, brutto	73,9	88,4	87,2	1,2	97,0
Bevilling, netto	73,7	88,4	88,4	0,0	97,0
Resultat, netto	-0,2	0,0	1,2	-1,2	0,0

Der har i 2016 været et mindreforbrug på udgifter på 1,2 mio. kr. Mindreforbruget skyldes hovedsageligt, at Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse i 2016 løbende har foretaget

tilpasning i lønsummen med henblik på at imødegå en allerede kendt kommende reduktion i bevillingsrammen for 2017.

¹ Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

² Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

Tabel 3.2.2. Regnskabs- og budgetspecifikation (mio. kr.)

§ 12.15.01. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse	Regnskab 2016	Budget 2017 ³
Nettoudgift	87,2	97,0
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	0,0	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	83,1	92,7
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	4,2	4,3
26. Finansielle omkostninger	0,0	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	0,0	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-0,1	0,0
21. Andre driftsindtægter	0,0	0,0
25. Finansielle indtægter	0,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

Stigningen i budget 2017 skyldes primært, at der er tilført nye opgaver fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse og Beredskabsstyrelsen. Se endvidere kommentar til tabel 3.2.1.

Tabel 3.2.3. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse
Driftsbevilling § 12.15.01					
Lønsum	83,7	83,1	0,6	0,0	1,2
Øvrig drift	4,7	4,1	0,6	0,0	0,6
Driftsbevilling i alt	88,4	87,2	1,2	0,0	1,8

Se kommentar til tabel 3.2.1.

Tabel 3.2.4. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.15.01	0,0	0,8	0,6	1,2	1,8
Samlet resultat	0,0	0,8	0,6	1,2	1,8

Se kommentar til tabel 3.2.1.

³ Budget er lig grundbudget.

3.3. Øvrige regnskabsoplysninger

Tabel 3.3.1. Personaleomkostninger
(antal årsværk)

	2015	2016	Budget 2017 ⁴
Officerer	2	3	
Stampersonel	5	5	
Værnepligtige	0	0	
Civile	159	182	
Kontraktansatte	0	0	
I alt	166	190	235

Stigningen skyldes overtagelsen af lønadministration og opgaver for Beredskabsstyrelsen.

Tabel 3.3.2. Tilgang og afgang medarbejdere
(antal medarbejdere)

	2015	2016
Tilgang af medarbejdere	24	71
Afgang af medarbejdere	16	27
I alt	8	44

Tilgangen af medarbejdere skyldes hovedsageligt etablering af opgaven vedrørende lønadministration. Afgangen af medarbejdere er almindeligt medarbejderflow.

Ud fra en Lean-tankegang er Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelses mål og strategi visualiseret for at involvere medarbejderne på bedste vis.

⁴ De budgetterede årsværk er hentet fra forslag til finanslov for 2017.

4 Ledelsespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven, som Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

§ 12.15.01. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

4.1. Påtegning

Styrelsesdirektøren tilkendegiver hermed:

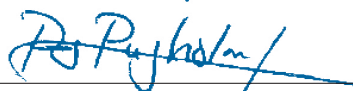
- For koncernstyringsdirektøren, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser udover de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målopstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, at der ved styrelsen er arbejds gange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

Hjørring, den

9/3-17

John Sørensen
Styrelsesdirektør

København, den 10/3-2017

Per Pugholm Olsen
Koncernstyringsdirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Finansielt regnskab

for de centralt styrede konti

- § 12.11.02. Centralt styrede initiativer (Driftsbevilling)
- § 12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv. (Reservationsbevilling)
- § 12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram (Reservationsbevilling)
- § 12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram (Anlægsbevilling)
- § 12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram (Anlægsbevilling)

2016

1. Indledning	2
2. Regnskab	3
2.1. Anvendt regnskabspraksis	3
2.2. Årets resultat	3
2.3. Bevillingsregnskab	5
2.4. Bevillingsafregning	7
2.5. Akkumuleret resultat	8
3. Påtegning	9
3.1. Ledespåtegning	9

1 Indledning

Forsvarsministeriet har i december 2016 fået dispensation fra Moderniseringsstyrelsen til at aflægge et særskilt finansielt regnskab for de centralt styrede konti: § 12.11.02. Centralt styrede initiativer, § 12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv., § 12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram, § 12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram og § 12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram. De fem ovennævnte hovedkonti medtages som bilag i årsrapporten for CVR nr. 16 28 71 80 (den tidligere Forsvarskommando). Hovedkontiene kan ikke entydigt relateres til

de enkelte styrelser, relateret til den tidligere Forsvarskommandos område, hvorfor den konkrete opfølgning og styring varetages centralt af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriets departement. For at synliggøre denne ansvarsfordeling afreporteres ovennævnte hovedkonti i et særskilt bilag til årsrapporten.

I det finansielle regnskab for de centralt styrede hovedkonti indgår der ikke en faglig målrapportering, da der ikke er tilknyttet en selvstændig mål- og resultatplan til de pågældende konti.

2 Regnskab

2.1. Anvendt regnskabspraksis

De af regnskabet omfattede hovedkonti er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for de omfattede hovedkonti er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. Aktiver og passiver for de omfattede hovedkonti indeholdes i én samlet balance for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som fremgår af ledelsespåtegningen.

Regnskabet for de omfattede hovedkonti er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabs-

principper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i Regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning, dog med en enkelt afvigelse. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2016 for virksomheden med CVR nr. 16 28 71 80.

2.2. Årets resultat

Det økonomiske resultat for 2016 for de centralt styrede konti blev et merforbrug på 439,0 mio. kr.

Tabel 2.2.1. Årets resultat (mio. kr.)

	2016
Bevilling	-85,5
Regnskab	353,5
Årets overskud	-439,0
Tidligere års overførte overskud	966,6
Overskud herefter til videreførelse	527,6

Tabel 2.2.2. Økonomiske hovedtal (mio. kr.)

	Regnskab 2016		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-5,5		
Ordinære driftsomkostninger	50,7		
- Heraf personaleomkostninger	5,1		
Andre driftsposter, netto	320,2		
Finansielle poster, netto	-5,2		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	360,2		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-11,7	Indtægter	6,7
Udgifter	355,0	Udgifter	16,9
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	343,3	Netto	10,2
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	-93,5	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	-8,1
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	16,1
Årets overskud	-436,8		-2,2
Til videreførelse	-439,0		

2.3. Bevillingsregnskab

Tabel 2.3.1. Bevillingsregnskab for finanslovskonti på driftsbevillingen (mio. kr.)

§ 12.11.02. Centralt styrede initiativer	Regnskab 2015	Budget 2016 ¹	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017 ²
Udgifter	75,3	-362,4	80,7	-443,1	579,3
Indtægter	-3,3	-3,0	-11,7	8,7	0,0
Resultat, brutto	72,0	-365,4	69,0	-434,4	579,3
Bevilling, netto	-284,4	-365,4	-365,4	0,0	579,3
Resultat, netto	-356,4	0,0	-434,4	434,4	0,0

§ 12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv.	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	227,7	204,9	205,1	-0,2	210,2
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	227,7	204,9	205,1	-0,2	210,2
Bevilling, netto	239,2	204,9	204,9	0,0	210,2
Resultat, netto	11,5	0,0	-0,2	0,2	0,0

§ 12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse	Budget 2017
Udgifter	65,6	67,0	69,2	-2,2	80,0
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat, brutto	65,6	67,0	69,2	-2,2	80,0
Bevilling, netto	54,2	67,0	67,0	0,0	80,0
Resultat, netto	-11,4	0,0	-2,2	2,2	0,0

Årets resultat på § 12.11.02. Centralt styrende initiativer var et forbrug på 69,0 mio. kr. set i forhold til en bevilling på -365,4 mio. kr. Samlet blev resultatet et merforbrug på 434,4 mio. kr.

Merforbruget skyldes, at Forsvarsministeriet i 2016 havde et bevilliget træk på ministerområdets opsparing på 173,6 mio. kr. til finansiering af PTSD-erstatninger. Dertil kommer, at der i 2016 skete bevillingsoverførelser til en række andre hovedkonti for at inddække deres negative akkumulerede videreførsler primo året, samt at Finansministeriets udmeldte dispositionsbegrænsninger blev håndteret centralt.

Det skal bemærkes, at der løbende flyttes bevillinger mellem de enkelte myndigheders hovedkonti og den centrale reserve på § 12.11.02. som følge af merbehov og ændrede prioriteringer.

Forsvarsministeriet administrerer Danmarks bidrag til NATOs militære driftsbudgetter m.v. § 12.29.01. og § 12.29.11. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram. Udgifterne vedrører hovedsageligt bidrag til NATOs militære budgetter, andre multinationale aktiviteter i henhold til internationale aftaler samt danske bidrag til NATOs sikkerhedsinvesteringsprogram. Det er Danmarks faste re-

¹ Budget 2016 er finanslov og tillægsbevilling.

² Budget 2017 er gældende grundbudget som indtastet i SKS (Statens Koncernsystem) og rapporteret til Finansministeriet.

præsentation i NATOs hovedkvarter, der på Forsvarsministeriets vegne forhandler hovedparten af de budgettrammer, der ligger til grund for udgifterne. Udgifterne afholdes på grundlag af aftalte fordelingsnøgler mellem NATO-landene.

I kraft af en tæt dialog med repræsentationen om de reelle behov er der opnået et resultat med minimale afvigelser fra budget 2016.

Tabel 2.3.2. Regnskabs- og budgetspekifikation (mio. kr.)

§ 12.11.02. Centralt styrede initiativer § 12.29.01. Bidrag til NATOs militære driftsbudgetter mv. § 12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram	Regnskab 2016	Budget ³ 2017
Nettoudgift	343,3	869,5
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	0,2	0,0
18. Lønninger / personaleomkostninger	5,1	131,0
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	0,0
22. Andre ordinære driftsomkostninger	28,5	738,5
26. Finansielle omkostninger	0,8	0,0
41. Overførselsudgifter til EU og øvrige udland	250,1	0,0
43. Interne statslige overførselsudgifter	1,1	0,0
44. Tilskud til personer	0,0	0,0
46. Tilskud til anden virksomhed	69,2	0,0
Indtægt		
11. Salg af varer	-5,5	0,0
21. Andre driftsindtægter	-0,2	0,0
25. Finansielle indtægter	-6,0	0,0
30. Skatter og afgifter	0,0	0,0
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	0,0

³ Budget er lig grundbudget.

2.4. Bevillingsafregning

Tabel 2.4.1. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonti	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disponibelt overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførelse ⁴
Anlægsbevilling § 12.29.13:					
Udgifter	8,1	6,7	1,4	0,0	0,0
Indtægter	8,1	6,7	1,4	0,0	0,0
Anlægsbevilling § 12.29.15:					
Udgifter	8,0	10,2	-2,2	0,0	53,9
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlægsbevilling i alt	8,0	10,2	-2,2	0,0	53,9
Driftsbevilling § 12.11.02:					
Lønsum	-133,2	5,1	-138,3	0,0	268,4
Øvrig drift	-232,2	63,9	-296,1	0,0	0,0
Reservationsbevilling § 12.29.01:					
Lønsum					
Øvrig drift	204,9	205,1	-0,2	0,0	129,1
Reservationsbevilling § 12.29.11:					
Lønsum			0,0	0,0	
Øvrig drift	67,0	69,2	-2,2	0,0	76,1
Driftsbevilling i alt	-93,5	343,3	-436,8	0,0	473,6
Drifts- og anlægsbevilling i alt	-85,5	353,5	-439,0	0,0	527,6

Udgifterne til § 12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram og § 12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram vedrører henholdsvis danske anskaffelser finansieret under NATOs investeringsprogram samt nationale følgeudgifter relateret til NATOs investe-

ringsprojekter på dansk grund. En mindre afvigelse på § 12.29.15. på 2,2 mio. kr. vedrører en endelig finansiel NATO-godkendelse af et radarprojekt i Skagen. Afvigelsen finansieres ved træk på akkumulerede videreførelser.

⁴ Akkumuleret overskud til videreførelse er inklusiv eventuelle dispositionsmaessige omflytninger fra løn til øvrig drift med henblik på inddækning af akkumuleret underskud på øvrig drift ultimo 2016.

2.5. Akkumuleret resultat

Tabel 2.5.1. Akkumuleret resultat (mio. kr.)

Hovedkonti ⁵	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Resultat 2016	Ultimo 2016
Driftsbevilling § 12.11.02.	0,0	1.059,3	702,9	-434,4	268,5
Reservationsbevilling § 12.29.01.	99,8	117,9	129,3	-0,2	129,1
Reservationsbevilling § 12.29.11.	53,4	89,8	78,3	-2,2	76,1
Anlægsbevilling § 12.29.15.	23,1	45,8	56,1	-2,2	53,9
Samlet resultat	176,3	1.312,8	966,6	-439,0	527,6

Årets akkumulerede resultat for 2016 er opgjort til 527,8 mio. kr. Det akkumulerede resultat videreføres til 2017.

⁵ § 12.19.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram er ikke medtaget i det akkumulerede resultat, da kontoen teknisk set skal balancere ved årets udgang.

3 Ledelsespåtegning

Det finansielle regnskab er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen.

Det finansielle regnskab omfatter de hovedkonti på finansloven, som Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i Forsvarsministeriet er ansvarlig for men som regnskabsmæssigt indgår i den tidligere Forsvarskommandos virksomhed CVR nr. 16 28 71 80, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016:

- §12.11.02. Centralt styrede initiativer
- §12.29.01. Bidrag til NATO's militære driftsbudgetter mv.
- §12.29.11. Bidrag til internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- §12.29.13. Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram
- §12.29.15. Nationalt finansieret NATO-investeringsprogram

3.1. Påtegning

Det tilkendegives hermed:

- at det finansielle regnskab er rigtigt, dvs. at det finansielle regnskab ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser,
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af det finansielle regnskab.

København, den 9.3.2017

Mads Kvist Eriksen
Økonomidirektør

København, den 10/3/17

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Beredskabsstyrelsens

ÅRSRAPPORT 2016

Udgivet af:

Beredskabsstyrelsen

Datavej 16

3460 Birkerød

Telefon 45 90 60 00

Email: brs@brs.dk

www.brs.dk

Beredskabsstyrelsens
ÅRSRAPPORT 2016

Inholdsfortegnelse

1. Påtegning af det samlede regnskab	5
2. Beretning	6
2.1 Præsentation af Beredskabsstyrelsen	6
2.2 Ledelsesberetning	7
Hovedkonti	12
2.3 Kerneopgaver og ressourcer	13
Opgaver og ressourcer: Skematisk oversigt	13
2.4 Målrapportering	14
Målrapportering 1. del: Oversigt over årets målopfyldelse	14
Målrapportering 2. del: Uddybende analyser og vurderinger	20
2.5 Forventninger til det kommende år	22
3. Regnskab	23
3.1 Anvendt regnskabspraksis	23
3.2 Resultatopgørelse mv.	23
Resultatdisponering	24
Forklaring af tilbageførte hensættelser og periodiseringsposter	24
3.3 Balance	25
3.4 Egenkapitalforklaring	26
3.5 Likviditet og låneramme	26
3.6 Opfølgning på lønsumsloft	27
3.7 Bevillingsregnskabet	27
4. Bilag	28
4.1 Noter til resultatopgørelsen og balance	28
Noter til balancen	28
4.2 Indtægtsdækket virksomhed	31
4.3 Gebyrfinansieret virksomhed	33
4.6 Supplerende bilag	34

1. Påtegning af det samlede regnskab

Årsrapporten omfatter:

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som Beredskabsstyrelsen, CVR-nr. 52 99 03 19, er ansvarlig for: 12.41.01 Redningsberedskabet bogføringskreds 16420 Beredskabsstyrelsen, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2016.

Påtegning

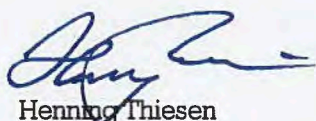
Der tilkendegives hermed:

- at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,

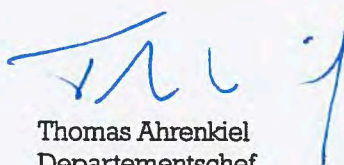
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

Birkerød, 9.3. 2017

København, 10.3. 2017

Henning Thiesen
Direktør

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

2 Beretning

2.1 Præsentation af Beredskabsstyrelsen

Beredskabsstyrelsens virksomhed er opdelt i tre eksternt rettede hovedopgaver: Operativt beredskab, Uddannelsesvirksomhed og Myndighedsopgaver. Udover disse opgaver varetager styrelsen en række opgaver under hovedopgaven, Støtteopgaver.

Denne årsrapport aflægges for hovedkonto 12.41.01. Nærmere oplysninger om Beredskabsstyrelsens opgaver og organisation m.v. kan findes på styrelsens hjemmeside: www.beredskabsstyrelsen.dk

Beredskabsstyrelsens nettobevilling (finanslov inklusiv budgetregulering) på hovedkonto 12.41.01 udgør i 2016 462,7 mio. kr. for redningsberedskabet (12.41.01) og 14,3 mio. kr. for Beredskabsforbundet (12.41.03).

Beredskabsstyrelsen er en myndighed under Forsvarsministeriet. Styrelsens virksomhed bygger på Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission:

- Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Helikopter aflæsses i Sydsudan, hvor Beredskabsstyrelsen fra februar til juni opstillede seks såkaldte 'base camps' til brug for humanitære organisationer. Lejrene indeholder bl.a. sovepladser, solcelleanlæg, kommunikationssystemer og vandretningsenheder. Nødhjælpsorganisationerne har også modtaget træning i at opretholde lejrens funktioner.

Beredskabsstyrelsen understøtter den koncernfælles mission og vision gennem en handlekraftig og samarbejdsfokuseret varetægt og udvikling af styrelsens kerneopgaver inden for det operative beredskab, uddannelsesvirksomheden og myndighedsområdet samt gennem en effektiv administrativ ressourcestyring inden for støtteopgaverne.

2.2 Ledelsesberetning

Beredskabsstyrelsen har i 2016 gennem en lang række aktiviteter og konkrete indsatser bidraget til at styrke robustheden i Danmark i forhold til ulykker og katastrofer samt ydet støtte ved katastrofer i udlandet.

Beredskabsstyrelsens mål- og resultatplan 2016 er opfyldt med 70,8 pct. Dette resultat er lavere end i de foregående år, hvilket svarer til en delvis målopfyldelse samlet set. Den lavere målopfyldelse skyldes navnlig, at der er en række milepæle under de enkelte mål, som først er nået efter de angivne tidsfrister i målopfyldelseskravene. For størstedelen af målene er slutmålet dog opfyldt. Ses der således bort fra tidsfristerne i Beredskabsstyrelsens faglige målopfyldelse, ville denne være på knap 92 pct. Dette er på niveau med 2015 og vurderes som tilfredsstillende.

Beredskabsstyrelsen har ved en stram prioritering varetaget sine opgaver og gennemført udviklingsaktiviteter inden for de centrale kerneopgaver, herunder myndighedsopgaver, uddannelsesopgaver og operative opgaver i både ind- og udland. Sådanne opgaver var i 2016 i forbindelse med storbranden på Fredericia Havn, stormen Urd, orkanen Matthew på Haiti, operationen med at fjerne kemiske stoffer fra Libyen, arbejdet med Nationalt Risikobillede samt rådgivning og formidling af "best practice" til de nye tværkommunale redningsberedskaber.

2016 har også været karakteriseret ved, at styrelsen parallelt med kerneopgavevaretagelsen dels har igangsat en omlægning af alle de administrative processer som led i overgangen til koncernfælles samarbejde med ministerområdets andre styrelser, dels har været påvirket af den omlægning fra 24

timers døgnvagt til 12 timers vagt, som arbejdsmiljølovgivningen har nødvendiggjort, og som har påvirket den mandskabsmæssige robusthed i det operative beredskab negativt. Herudover har styrelsen i 2016 gennemført tilpasninger i form af personale reduktioner og organisationsændringer mv. med henblik på at opnå bevillingsmæssig balance i forhold til den økonomiske ramme, der følger af stemmeaftalen – uddybet i afsnittet nedenfor – om udmøntning af besparelserne i redningsberedskabet.

Beredskabsstyrelsen fik i 2016 et underskud på 6,1 mio. kr., hvoraf de 4 mio. kr. vedrører en mulighed for træk på Beredskabsstyrelsens opsparing, der blev aftalt i forbindelse med implementering af stemmeaftalen. Underskuddet er primært forklaret ved en hensættelse på 5,0 mio. kr. til en særlig omstillingspulje til finansiering af bl.a. rådighedsløn i forbindelse med organisationstilpasningen. Ligeledes har indsatsen i forbindelse med orkanen Urd mellem jul og nytår afstedkommet en række ekstraudgifter.

Støtteopgaver og politisk aftale

Beredskabsstyrelsen er i 2016 og 2017 omfattet af "stemmeaftale om udmøntning af besparelserne i redningsberedskabet" indgået den 17. marts 2016. Stemmeaftalen indebærer en delvis tilbagerulning af besparelserne på det statslige redningsberedskab, således at besparelserne i 2016 reduceres til 30 mio. kr. og i 2017 til 45 mio. kr. I implementeringen af aftalen indgår bl.a. en organisationstilpasning, øget anvendelse af koncernfælles administrative ydelser samt tilpasninger på øvrig drift, herunder en samordning af beredskabet på Bornholm.

Beredskabsstyrelsens omkostninger til Støtteopgaver er sammensat af udgifter til hjælpefunktioner og generel ledelse og administration. Nettoomkostningerne til støtteopgaver udgjorde i 2016 i alt 72,2 mio. kr., hvilket ligger væsentligt over niveauet for 2015, hvor beløbet udgjorde 56,8 mio. kr. (2016 p/l). Forøgelsen kan primært forklares ved ændringen i Moderniseringsstyrelsens registrering af generelle fællesomkostninger. Ændringen indebærer, at en række af de

generelle fællesomkostninger, Beredskabsstyrelsen tidligere har fordelt på hovedopgaver, nu ikke skal fordeles, men konteres direkte på hovedopgaven generel ledelse og administration. Dette vedrører bl.a. huslejeudgifter samt en række yderligere mindre korrektioner, hvilket forklarer den store stigning fra 2015 til 2016.

Kerneopgaver

Operativt beredskab

Beredskabsstyrelsens operative beredskab omfatter det statslige redningsberedskab, herunder de nationale og internationale assistancer, uddannelse af værnepligtige redningsspecialister samt varetagelse af ekspertberedskaberne Kemisk- og Nukleart beredskab.

Beredskabsstyrelsens kapaciteter er i 2016 blevet anvendt i forbindelse med en række komplicerede og mandskabskrævende indsatser og opgaver. Der er således gennemført 858 nationale og internationale indsatser og ca. 47.000 nationale indsatstimer i 2016. Samtidig med de operative indsatser har Beredskabsstyrelsen i perioden 1. januar til 30. september opbygget kapaciteter for Udlændingestyrelsen til at varetage indkvartering af op til 2.000 asylansøgere på fire af Beredskabsstyrelsens centre. Efterfølgende er indkvarteringspladserne omdannet til "beredskabspladser", som med kort varsel kan tages i brug igen.

Beredskabsstyrelsen anvendte i 2016 330,9 mio. kr. til operativt beredskab, hvilket ligger

Rapport

Danskernes risikoopfattelse af større ulykker og katastrofer

voxmeter.dk

info@voxmeter.dk

+45 70 20 23 24

Vi har verdens
kløgeste kunder

Voxmeter

Rapporten 'Danskernes risikoopfattelse af større ulykker og katastrofer' blev udgivet i maj 2016. Rapporten viste bl.a., at terror, ekstremt vejr og cyberangreb er blandt de hændelsestyper, danskerne er mest bekymrede for.

lidt under niveauet for 2015, hvor der blev anvendt 334,3 mio. kr. (2016 p/l). Der er således tale om en marginal reduktion i de samlede udgifter.

Myndighedsområdet

Myndighedsområdet dækker bl.a. over tilsyn med og rådgivning af kommuner, statslige myndigheder, virksomheder og borgere samt internationalt beredskabssamarbejde. Der har i 2016 været fokus på de nye tværkommunale redningsberedskaber, så der gennem rådgivning og formidling af "best practice" er skabt rammer for en fortsat udvikling og effektivisering af redningsberedskabet samtidig med, at der er fastholdt en forsvarlig dimensionering m.v. af de kommunale redningsberedskaber.

Styrelsen har i 2016 endvidere sat fokus på *Samfundets krisestyringsevne- og kapacitet* ved dels at udarbejde publikationen *Nationalt Risikobillede*, der efterfølgende er udgivet i januar 2017, dels ved at stå i spidsen for en ny national forebyggelsesstrategi. Herudover har Beredskabsstyrelsen lanceret en ny mobil app til varsling af borgerne om ulykker (Mobilvarsling).

Samlet set blev der i 2016 anvendt i alt 40,3 mio. kr. på dette opgaveområde, hvor der i 2015 blev anvendt 48,8 mio. kr. (2016 p/l). Reduktionen i udgifter kan hovedsagligt

forklares ved, at Beredskabsstyrelsen i 2016 har ændret registreringsmetode i forbindelse med opgørelse af generelle fællesomkostninger (Støtteopgaver). Hertil kommer, at der har været færre driftsudgifter i 2016 i forhold til 2015 under myndighedsområdet - særligt under varslingsberedskabet og Brandforebyggelse.

Uddannelsesområdet

Beredskabsstyrelsens uddannelsesvirksomhed har til opgave at tilbyde beredskabsfaglige kurser og andre kompetenceudviklingsaktiviteter til beredskabsfagligt personale i det statslige og kommunale redningsberedskab og til andre aktører på beredskabsområdet som f.eks. politi og sundhedsberedskab.

Der er i 2016 gennemført 103.570 kursisttimer. Inden for uddannelsesvirksomheden har der særligt været fokus på at inddrage ny viden og forskning i uddannelserne. Det gælder bl.a. i forhold til at udvikle og implementere nye metoder til at skabe overblik og varetage situationsbedømmelse på et skadessted.

Der blev i 2016 anvendt 35,1 mio. kr. I 2015 blev der anvendt 31,4 mio. kr. (2016 p/l). Der er således tale om en udgiftsstigning på ca. 3,7 mio. kr. Aktivitetsniveauet på uddannelsesområdet er ligeledes steget fra 102.085 kursisttimer i 2015 til 103.570 timer i 2016.

Brandbevægelsen, Trygfonden og Beredskabsstyrelsen samarbejder tæt for at udbrede vigtigheden i at have mindst en røgalarm i hver bolig og teste den jævnligt.

Dronebillede af biler, mandskab og ruin i December i Juelsminde.

Tabel 1: Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal (mio. kr) med mindre andet er anført	2015	2016	2017
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-601,1	-636,5	-500,5
Ordinære driftsomkostninger	563,7	614,3	464,5
Resultatet af ordinære drift	-37,4	-22,2	-36,0
Resultatet før finansielle poster	-27,0	-13,0	-21,0
Årets resultat	-7,3	6,1	0,0
Balance			
Anlægsaktiver i alt	388,2	374,6	367,6 ^B
Omsætningsaktiver	107,1	36,3	- ^D
Egenkapital	-19,0	-12,9	-12,9
Langfristet gæld	-385,6	-368,5	367,6 ^B
Kortfristet gæld	-120,6	-89,0	- ^D
Lånerammen	542,8	542,8	542,8 ^B
Trækket på lånerammen	388,2	374,6	367,5 ^B
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	71,5 pct.	69,0 pct.	67,7 pct. ^B
Bevillingsandel	78,2 pct.	72,7 pct.	89,2 pct. ^B
Frivillige nøgletal			
Opretholdelsesgrad	36,1 pct.	86,3 pct.	- ^D
Soliditetsgrad	3,6 pct.	2,6 pct.	- ^D
Tab på debitorer	0,1 pct.	0,8 pct.	- ^D
Personaleoplysninger			
Antal årsværk i alt	573	613	553 ^B
Antal årsværk ekskl. indtægtsdækket virksomhed	529	531	539 ^B
Årsværkspris samlet	508.918 kr.	508.912 kr.	516.037 kr. ^C
Årsværkspris ekskl. indtægtsdækket virksomhed og værnepligtige ^A	448.955 kr.	463.222 kr.	469.707 kr. ^C

^A De værnepligtiges lønomkostninger er taget ud af beregningen, da de værnepligtige ikke tæller med i antallet af årsværk.

^B Tallene er taget fra finansloven for 2017.

^C Årsværksprisen for 2017 er tallene fra 2016 fremregnet til 2017 priser.

^D Der lægges ikke budget for disse nøgletal

Rollups fra det årlige Øvelsesseminar i 2016 om udvikling og forankring af krisestyringskompetencer. Dette år med deltagelse af Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Marie.

Definition af nøgletal

Nøgletal	Definition
Udnyttelsesgrad af lånerammen	Ultimosaldo FF4 / låneramme
Bevillingsandel	Indtægtsført bevilling / Samlede ordinære driftsindtægter
Opretholdelsesgrad	Tilgang af aktiver / årets afskrivninger
Soliditetsgrad	Egenkapital / Passiver i alt
Årsværkspris	Personaleudgifter i alt / årsværk

Bevillingsandelen er faldet fra 2015 til 2016. Dette skyldes primært stigningen i indtægter i 2016 forårsaget af opgaven vedrørende indkvartering af asylansøgere. Indtægter uden for bevilling blev for 2016 på ca. 174 mio. kr., som skal ses i forhold til 2015, hvor indtægterne var på ca. 131 mio. kr. Reduktionen i omfanget af asylindkvarteringsopgaven fra 2016 til 2017 er den primære årsag til faldet i ordinære indtægter og ordinære udgifter fra 2016 til 2017.

Styrelsens udnyttelse af lånerammen ligger på 69 pct., hvilket er noget under niveauet for 2015. Faldet i udnyttelsen af lånerammen er i overensstemmelse med indgåede aftaler med Forsvarsministeriet, hvor det er aftalt at nedjustere Beredskabsstyrelsens investeringer i 2016 og 2017. Faldet i omsætningsaktiver skyldes, at Beredskabsstyrelsens tilgodehavender var ekstraordinært høje i 2015 primært foranlediget af indkøb i forbindelse med opstart af asylindkvarteringsopgaven. Se også note 5 i balancen.

På personaleområdet er antallet af årsværk steget med 40 årsværk især på grund af opgaven vedrørende indkvartering af asylansøgere for Udlændingestyrelsen. På Beredskabsstyrelsens ordinære virksomhed er antallet af årsværk omtrent på niveau med 2015 og udgør i alt 531 årsværk. Organisationstilpasningen, der blev gennemført i 4. kvartal 2016, har marginal effekt i 2016, men får fuld effekt i løbet af 2017 og frem.

Den samlede årsværkspris er på samme niveau som i 2015. Når der korrigeres for indtægtsdækket virksomhed og værnepligtige, viser årsværksprisen pr. medarbejder derimod en stigning på 3,2 pct. Årsværksprisen er påvirket af ændringen af vagtordningen fra 2015, der har fuld effekt i 2016, og som betyder, at der ikke længere udbetales vagt- og øvelsestillæg. Det svarer til 7,4 timer pr. tillæg, som nu ikke indgår i opgørelsen. Hvis der korrigeres for effekten af den ændrede vagtordning, kan den reelle stigning i årsværksprisen opgøres til 2,1 pct.

Hovedkonti**Tabel 2: Virksomhedens hovedkonti**

	Mio. kr.	Bevilling			Regnskab	Overført overskud ultimo
		FL	TB	Finansårets bevilling i alt.		
Drift	Udgifter	542,6	-31,4	511,2	643,0	4,2
	Indtægter	-48,5		-48,5	-174,2	
Administrerede ordninger mv.	Udgifter	0			0	0
	Indtægter	0			0	0
Anlæg	Udgifter	0			0	0
	Indtægter	0			0	0

Indtægterne overstiger bevillingen med ca. 125,7 mio. kr. (48,5 mio. kr. – 174,2 mio. kr.), hvilket primært skyldes, at Beredskabsstyrelsen i 2016 har assisteret Udlændingestyrelsen med indkvartering af asylansøgere. Herudover har Beredskabsstyrelsen også haft en del internationale indsatser og kursusaktiviteter, som har genereret indtægter. De samlede driftsudgifter overstiger bevillingen med ca. 131,8 mio. kr. (643,0 mio. kr. – 511,2 mio. kr.), hvilket kan henføres til de to ovennævnte faktorer. Beredskabsstyrelsens resultat er indregnet i det overførte overskud på 4,2 mio. kr.

2.3 Kerneopgaver og ressourcer

Opgaver og ressourcer: Skematisk oversigt

Tabel 3 viser udviklingen fordelt på hovedopgaver mellem den på finansloven for 2016 budgetterede bevilling på Beredskabsstyrelsens almindelige virksomhed, underkonto 10. Den udgiftsbaserede bevilling på finansloven for 2016 er tilpasset tillægsbevillingskorrektionen på 31,4 mio. kr. Ligeledes er budgettet omregnet til netoudgiftsbevilling. Som en konsekvens af årets resultat ligger forbruget på den almindelige virksomhed over bevillingen. I gennemgæng

Tabel 3: Sammenfatning af økonomi for virksomhedens opgaver

Opgave (mio. kr.)	Bevilling (FL + TB)	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets overskud
Generel ledelse og administration (Støtteopgaver)	53,9	0,0	72,2	-18,3
Operativt beredskab	328,5	0,0	330,9	-2,4
Uddannelsesvirksomhed	28,7	0,0	35,1	-6,4
Myndighedsopgaver	51,6		40,3	11,3
I alt	462,7	0,0	478,5	-15,8

App'en Mobilvarsling, der kan advare brugerne direkte på deres smartphone ved større ulykker og katastrofer, blev lanceret i februar 2016 og var efter et år downloadet mere end 150.000 gange.

gen af Beredskabsstyrelsens hovedformål i ledelsesberetningen ovenfor, er årets forbrug sammenlignet med de tilsvarende tal for 2015. Det giver et mere fyldestgørende indtryk af den faktiske udvikling.

2.4 Målrapportering

Beredskabsstyrelsens mål- og resultatplan 2016 indeholder i alt seks mål, som hver er opdelt i to delmål. Beredskabsstyrelsen har i 2016 opfyldt tre mål fuldt ud, to mål er delvist opfyldte og et mål er ikke opfyldt. Den samlede vægtede målopfyldelse udgør i

2016 70,8 pct. Dette resultat er lavere end i foregående år og dækker navnlig over, at der er en række milepæle under de enkelte mål, som ikke er nået inden for de angivne tidsfrister i målopfyldelseskravene.

Når der udelukkende fokuseres på slutmålene – og dermed ses bort fra tidsfristerne – i Beredskabsstyrelsens faglige målopfyldelse, er den opnåede målopfyldelse på knap 92 pct. Dette er på niveau med målopfyldelsen i 2015 og vurderes som tilfredsstillende.

Målrapportering 1. del: Oversigt over årets målopfyldelse

Tabel 4: Årets resultatopfyldelse

A. Fastholdelse af kapaciteter i det nationale operative beredskab

Succeskriterium

Målet er, at redningsberedskabet fastholder evnen til at indsætte mandskab og materiel ved komplicerede og mandskabskrævende opgaver, herunder på rednings- og CBRN-området.

Målopfyldelse

Opfyldt

Målopfyldelseskrav:

Aa) Det statslige redningsberedskab skal ved alarmering til indsatser være fremme hurtigst muligt og ankomme til indsatsområdet senest to timer efter alarmeringen.

Ab) Der gennemføres en større nuklear måleøvelse, hvor indsættelse af specialuddannede målehold trænes.

Opnåede resultater

Aa) Beredskabsstyrelsen har været fremme senest to timer efter alarmeringen i 98,2 pct. af indsatserne. Delmålet er dermed **opfyldt**¹.

Ab) Der er afholdt en større nuklear måleøvelse, hvor indsættelse af specialuddannede målehold er trænet. Delmålet er dermed **opfyldt**.

Samlet set er målet **opfyldt**, idet begge delmål er opfyldt.

De opnåede resultater er med til at sikre, at Beredskabsstyrelsen fortsat er og vil blive ved med at være i stand til at iværksætte hurtig indsats i forbindelse med almindelige indsatser og større katastrofer, herunder indenfor det nukleare område.

Økonomi

Budget:

470.000 kr.

Forbrug:

379.334 kr.

¹ Det opførte budget gælder kun for delmål Ab. Der er ikke fastlagt et budget for delmål Aa vedrørende den samlede ankomsttid.

B. Udvikling af internationale operative indsatskoncepter og samarbejde

Succeskriterium

Målet er at videreudvikle Beredskabsstyrelsens operative samarbejde med FN og deres tilknyttede agenter, hvilket skal sikre Danmark som en troværdig samarbejdspartner over for større ulykker og katastrofer i udlandet.

Målopfyldelse

Delvist opfyldt

Målopfyldelseskrav:

Ba) Indgåelse af samarbejdsaftale med flygtningeagenturet UNHCR og udvikling af relevante operative indsatskoncepter i samarbejde med sundhedsorganisationen WHO.

Bb) Udvikling af Beredskabsstyrelsens operative CBRN-kapaciteter til international indsættelse og tilmelding af operative nukleare kapaciteter til atomagenturet IAEA's Response And Assistance Network (RANET).

Opnåede resultater

Ba) Forhandling af en ny samarbejdsaftale med UNHCR er påbegyndt. Udvikling af et operativt sundhedsfagligt indsatskoncept i samarbejde med WHO er påbegyndt.

Delmålet er **ikke opfyldt**.

Bb) Der er udviklet og beskrevet et færdigt koncept til opstilling af et CBRN-beredskab til udsendelse til internationale opgaver, ligesom de nukleare operative kapaciteter er tilmeldt RANET. Delmålet er **opfyldt**.

Økonomi**Budget:**

345.000 kr.

Forbrug:

321.209 kr.

Samlet set er målet **delvist opfyldt**, idet et ud af to delmål er opfyldt.

Den delvise opfyldelse af dette mål betyder, at der er skabt grundlag for en videre udvikling af Beredskabsstyrelsens evne til indsættelse internationalt og en styrkelse af samarbejdet i regi af FN. Dermed er Danmarks troværdighed som international samarbejdspartner styrket.

C. Nyttiggørelse og udvikling af de beredskabsfaglige uddannelser

Succeskriterium

Målet er, at sikre en opretholdelse af det fornødne kompetenceniveau og den bedst mulige nyttiggørelse af Beredskabsstyrelsens uddannelsesmæssige ressourcer samt at understøtte udviklingen i redningsberedskabet gennem inddragelse af ny viden og forskning.

Målopfyldeelse

Opfyldt

Målopfyldelseskrav:

Ca) 78 pct. af kursisterne ved Beredskabsstyrelsens kurser giver udtryk for, at de erhvervede beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet.

Cb) Implementering af nye metoder til overblik og situationsbestemmelse på et skadessted i de beredskabsfaglige uddannelser med særligt fokus på drone-teknologi.

Opnåede resultater

Ca) 81,3 procent af Beredskabsstyrelsens kursister har tilkendegivet, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet og bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse. Delmålet er således **opfyldt**.

Cb) Der er udarbejdet en beskrivelse for redningsberedskabets taktiske anvendelse af droner i forbindelse med tre indsatstyper, der er udviklet et nyt kursus for anvendelse af droneteknologi samt gennemført en række videndelingsaktiviteter vedrørende anvendelse af droner. Delmålet er således **opfyldt**.

Økonomi²

Budget:

10.000 kr.

Forbrug:

8.971 kr.

Samlet er målet **opfyldt**, idet begge delmål er opfyldt.

De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsen har sikret en opretholdelse af kompetenceniveauet i redningsberedskabet samt sikret den bedst mulige nyttiggørelse af Beredskabsstyrelsens uddannelsesressourcer. Endvidere har Beredskabsstyrelsen understøttet udviklingen i det samlede beredskab ved inddragelse af ny viden og forskning.

² Det opførte budget gælder kun for delmål Cb. Der er ikke fastlagt et budget for delmål Ca vedrørende effekt på samlede uddannelsesområde.

D: Styrkelse af samfundets krisestyringsevne og forebyggelsesindsats**Succeskriterium**

Det er målet at øge samfundets krisestyringsevne ved at styrke beredskabskulturen og fremme et robust samfund, så beredskabsaktørerne og befolkningen kan håndtere situationen, hvis de rammes af større ulykker og katastrofer. Endvidere fastholdes fokus på forebyggelse med henblik på at minimere ulykker og katastrofer.

Målopfyldelseskrav:

Da) Udgivelse af Nationalt Risikobillede med Beredskabsstyrelsens vurdering af, hvor samfundets beredskabsaktører bør rette størst opmærksomhed mod.
Db) Beredskabsstyrelsen skal lede arbejdet med at udarbejde en national forebyggelsesstrategi, som skal gøre risikoen for og særligt negative konsekvenser ved alvorlige ulykker mindre.

Målopfyldelse

Delvist opfyldt

Opnåede resultater

Da) Nationalt risikobillede 2017 er opdateret. Delmålet angives dog som **delvist opfyldt**, idet høringsfristen blev overskredet.

Db) National forebyggelsesstrategi med tilhørende handlingsplan er færdigudarbejdet. Delmålet er **opfyldt**.

Samlet er målet **delvist opfyldt**, idet et ud af to delmål er opfyldt.

De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsen har bidraget til en stærkere forankring af krisestyringskapaciteten og beredskabskulturen i samfundet samt styrket grundlaget for en øget robusthed blandt myndighederne, virksomhederne og borgerne i ulykkes- og katastrofesituationer.

Økonomi

Budget:
65.000 kr.

Forbrug:
28.197 kr.³

³ Nationalt risikobillede blev først udgivet primo 2017, hvorfor udgiften vedrørende dette først falder i 2017 og ikke 2016.

E: Styrkelse af tilsyns- og rådgivningsområdet i forhold de nye tværkommunale brandvæsener**Succeskriterium**

Det er målet, at Beredskabsstyrelsen skal understøtte udviklingen i redningsberedskabet ved et øget niveau for tilsyn og rådgivning. Særligt videreudvikles Beredskabsstyrelsens rådgivning af kommunerne med fokus på beredskabsplanlægning og de nye kommunale dimensioneringsplaner. Samtidig understøttes videreudviklingen af rådgivningen og tilsynet af inddragelse af ny viden og forskning samt af det ny ODIN.

Målopfyldeelse

Opfyldt

Målopfyldelseskrav:

Ea) Udarbejdelse af en vejledning til understøttelse af en målrettet og forsvarlig anvendelse af holdledere som tekniske ledere af indsatsen på et skadested.

Eb) Etablering af et elektronisk system, som ved hjælp af data fra bl.a. registreringssystemet ODIN kan understøtte et risikobaseret tilsyn og rådgivning.

Opnåede resultater

Ea) Der er udarbejdet en ny vejledning til understøttelse af en målrettet og forsvarlig anvendelse af holdledere som tekniske ledere af indsatsen på et skadested.

Delmålet er **opfyldt**.

Eb) Der er etableret et elektronisk system, som ved hjælp af data fra bl.a. ODIN kan understøtte et risikobaseret tilsyn og rådgivning. Delmålet er opfyldt.

Økonomi**Budget:**

105.000

Forbrug:

114.838 kr.

Samlet set er målet **opfyldt**, idet begge delmål er opfyldt.

De opnåede resultater viser, at Beredskabsstyrelsen har understøttet udviklingen i redningsberedskabet gennem en styrket rådgivning af kommunerne samt inddragelse af ny viden og forskning i arbejdet med tilsyn og rådgivning.

F: Implementering af ny politisk aftale og opfølgning på det koncernfælles administrative samarbejde.

Succeskriterium

Det er målet, at den forventede aftale om redningsberedskabet for 2016 gennemføres i henhold til implementeringsplanen, og at gennemførelsen understøttes effektivt af Beredskabsstyrelsens administrative enheder, ligesom der skal sikres en relevant opfølgning på analysearbejdet med Forsvarsministeriets støttende styrelser.

Målopfyldelse

Ikke opfyldt

Målopfyldelseskrav:

Fa) Beredskabsstyrelsen udarbejder implementeringsplan i samarbejde med Forsvarsministeriet senest kvartalet efter en indgået politisk aftale.

Fb) Beredskabsstyrelsen sikrer en relevant opfølgning på analysearbejdet omkring øget samarbejde med Forsvarsministeriets koncernfælles tjenester.

Opnåede resultater

Fa) Beredskabsstyrelsen har udarbejdet en implementeringsplan for gennemførelse af stemmeaftalen. Planen er efter aftale med Forsvarsministeriet fremsendt til ministeriet i 3. kvartal 2016. Delmålet er **ikke opfyldt**, idet implementeringsplanen ikke blev færdiggjort i kvartalet efter, at den politiske aftale var indgået.

Fb) Beredskabsstyrelsen har udarbejdet en plan for opfølgning på analysearbejdet. Idet planen efter aftale med Forsvarsministeriet først blev udarbejdet i 2. kvartal 2016 og ikke i 1. kvartal er delmålet **ikke opfyldt**.

Økonomi:

Budget:

92.000 kr.

Forbrug:

499.518 kr.⁴

Samlet er målet således **ikke opfyldt**.

Til trods for den manglende målopfyldelse som alene skyldes en tidsmæssig forskydning i arbejdet forårsaget af eksterne faktorer, har Beredskabsstyrelsen sikret implementering af den politiske aftale samt en relevant opfølgning på analysearbejdet omkring et øget samarbejde med Forsvarsministeriets støttende styrelser.

⁴ Inklusiv konsulentanalyse til 0,3 mio. kr.

Målrapportering 2. del: Uddybende analyser og vurderinger

Operativt beredskab

- Mål B Udvikling af internationale operative indsatskoncepter og samarbejde (Ba) Formalisering af samarbejde med UNHCR samt udvikling af relevante operative kapaciteter, (Bb) Udvikling af CBRN-kapaciteter til international indsættelse.

Målopfyldelse: Delvist opfyldt

Et vigtigt fokuspunkt for Beredskabsstyrelsen er evnen til at styrke Beredskabsstyrelsens operative muligheder for at kunne indsættes ved ulykker og katastrofer i udlandet. Ved at udvikle Beredskabsstyrelsens internationale kapaciteter og samarbejdsrelationer understøttes den koncernfælles mission om at arbejde for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed. Som led heri har Beredskabsstyrelsen i 2016 påbegyndt en formalisering af samarbejdet med FN's flygtningeagentur UNHCR. Formaliseringen skal ske gennem forhandlinger om en ny samarbejdsaftale og arbejdet med at videreudvikle operative kapaciteter til indsættelse ved

internationale hændelser. Dette omfatter bl.a. udvikling af et indsatskoncept til at understøtte logistik- og supportfunktioner for internationale organisationers sundhedsfaglige indsats i forbindelse med akutte katastrofer og humanitære kriser.

Både samarbejdsaftalen med UNHCR og konceptet for sundhedsfaglig indsats har været afhængige af, at der blev indgået en mere overordnet samarbejdsaftale med FN's sundhedsorganisation WHO. Aftalen skulle medvirke til at sætte rammerne for det fremtidige samarbejde og en retning for udvikling af det sundhedsfaglige indsatskoncept. Den overordnede samarbejdsaftale med WHO blev færdiggjort ultimo 1. halvår 2016, hvorefter det ikke har været muligt at færdiggøre arbejdet med udvikling af det sundhedsfaglige indsatskoncept i samarbejde med WHO inden for den oprindelige tidsfrist eller at færdiggøre forhandlingerne om en ny samarbejdsaftale med UNHCR. Forhandlingerne vedrørende en ny samarbejdsaftale med UNHCR er således stadig i den indledende fase.

Som led i udviklingen af Beredskabsstyrelsens internationale CBRN-beredskab

August, asyllejre Næstved. Foto: Rasmus Flindt Pedersen

har Beredskabsstyrelsen endvidere udarbejdet et færdigt koncept for en international operativ HazMat -kapacitet⁵ i lighed med den nationale operative HazMat-kapacitet samt sikret en tilmelding af Beredskabsstyrelsens nukleare operative kapaciteter til FN's atom-agentur IAEA's Response and Assistance Network.

Idet Beredskabsstyrelsen har indgået en samarbejdsaftale med WHO, og at udviklingen af det sundhedsfaglige indsatskoncept fortsætter, vurderes målopfyldelsen samlet set som tilfredsstillende.

Myndighedsområdet: Krisestyring, tilsyn og rådgivning

- **Mål D Styrkelse af samfundets krisestyringsevne og forebyggelsesindsats: (Da) Udgivelse af Nationalt risikobillede. (Db) Beredskabsstyrelsen skal lede arbejdet med at udarbejde en national forebyggelsesstrategi.**

Målopfyldelse: Delvist opfyldt

Beredskabsstyrelsen har som mål at øge samfundets krisestyringsevne gennem en styrkelse af beredskabskulturen hos borgere, virksomheder og myndigheder. Beredskabstænkningen og -kulturen skal således forankres i hele samfundet, så borgere og virksomheder mv. bliver mere handlekraftige og selvhjulpne i forhold til at forebygge og håndtere større ulykker og kriser. Dette understøtter den koncernfælles mission om at bidrage til et sikkert og trygt samfund. Beredskabsstyrelsen har i den forbindelse fokus på forebyggelsesindsatsen over for borgere, virksomheder og myndigheder for herigenem at styrke bevidstheden i samfundet om eget ansvar og egne muligheder i forhold til at undgå og håndtere ulykker.

Beredskabsstyrelsen har styrket krisestyringskapaciteten og forankringen af beredskabskulturen ved at udarbejde et opdateret nationalt risikobillede. Beredskabsstyrelsen holder sig i den forbindelse løbende ajour med, synliggør og udbreder kendskabet til risici, som kan forårsage større ulykker og katastrofer i Danmark. Dette arbejde omfatter indhentning af information om de enkelte risici karakteristika og årsagssammenhænge, hvordan det samlede aktuelle risikobillede ser ud, og hvordan risikobilledet kan udvikle

sig. Risikobilledet er offentliggjort primo 2017.

Idet nationalt risikobillede blev sendt i høring primo 4. kvartal 2016 frem for i 3. kvartal, som angivet i målopfyldelseskravet, er delmålet kun delvist opfyldt. Slutmålet "Færdiggørelse af et opdateret nationalt risikobillede" vurderes som fuldt opfyldt.

Beredskabsstyrelsen har endvidere ledet arbejdet med at udarbejde en national forebyggelsesstrategi med tilhørende handlingsplan med henblik på at styrke befolkningens, virksomhedernes og samfundets robusthed i ulykkes- og katastrofesituationer samt reducere antallet af dødsbrande. Forebyggelsesstrategien er offentliggjort primo 2017.

Målopfyldelsen vurderes samlet set som tilfredsstillende, idet det nationale risikobillede er offentliggjort primo 2017.

Støtteopgaver

- **Mål F: Implementering af ny politisk aftale og opfølgning på det koncernfælles administrative samarbejde. (Fa) Udarbejdelse af en implementeringsplan vedrørende ny politisk aftale (Fb) Opfølgning på analysearbejdet omkring øget samarbejde med Forsvarsministeriets koncernfælles tjenester.**

Målopfyldelse: Ikke opfyldt

Som led i Beredskabsstyrelsens fokus på en effektiv administrativ styring af Beredskabsstyrelsens virksomhed har styrelsen udarbejdet en plan for implementeringen af besparelserne i redningsberedskabet. Implementeringsplanen blev udarbejdet senere end planlagt, da beslutningsgrundlaget først var endeligt afklaret ultimo 2. kvartal 2016. Denne forsinkelse har endvidere skubbet den planlagte opfølgning på implementeringsplanen til henholdsvis primo og medio 2017 i stedet for medio og ultimo 2016. Delmålet er således ikke opfyldt.

Beredskabsstyrelsen har sikret en relevant opfølgning på analysearbejdet omkring et øget samarbejde med Forsvarsministeriets koncernfælles støttende styrelser ved udarbejdelse af en række implementeringsplaner i samarbejde med den øvrige koncern. Im-

⁵ Hazardous materials (Farlige materialer)

'Operation Removal of Chemical Agents from Libya' Kemispecialister fra Forsvaret og Beredskabsstyrelsen inspicerer de 23 containere med kemiske stoffer som blev fragtet fra Libyen til Tyskland i starten af september. Danmark ledede operationen, men har samarbejdet tæt med blandt andre Storbritannien, Finland og Tyskland undervejs.
Foto: Thorbjørn Hein, Forsvaret

plementeringsplanerne blev imidlertid efter aftale med Forsvarsministeriet og de støttende styrelser først færdiggjort i 2. kvartal 2016. Det var således ikke muligt at gennemføre en opfølgning på analysearbejdet efter 1. kvartal 2016. Delmålet er således ikke opfyldt.

Opgaven med udarbejdelse af et beslutningsgrundlag for implementering af Beredskabsstyrelsen i det koncernfælles koncept med henblik på, at Beredskabsstyrelsen kan understøttes af Forsvarsministeriets koncernfælles støttende styrelser har været kompleks. Det har medført en stigning i driftsudgifter bl.a. til en analyse af materiel- og IT-området og et øget ressourceforbrug.

2.5 Forventninger til det kommende år

Som nævnt ovenfor er Beredskabsstyrelsen i 2016 og 2017 omfattet af "stemmeaftale om udmøntning af besparelserne i redningsberedskabet" af 17. marts 2016. Stemmeaftalen indebærer, at Beredskabsstyrelsen i

2017 skal spare 45 mio. kr. i forhold til bevilningen. Derudover skal Beredskabsstyrelsen yderligere spare et omprioriteringsbidrag på ca. 9 mio. kr.

I den forbindelse skal en implementeringsplan sikre, at Beredskabsstyrelsen kan opnå de besparelser, der ligger inden for rammen af stemmeaftalen. Som én del af implementeringen af stemmeaftalen er det aftalt, at Beredskabsstyrelsen skal overgå til anvendelse af det fælles ERP-system (Entreprise Ressource Planning), DeMars. Implementering af denne overgang er igangsat i 2016 og forventes fuldt implementeret i 2017.

I forlængelse heraf vil der i 2017 fortsat være fokus på at videreføre opgaveløsningen inden for den for 2017 gældende bevillingsramme svarende til, at Beredskabsstyrelsen viderefører kerneopgaverne på samme niveau som i 2016.

Tabel 5: Forventninger til det kommende år

(mio. kr.)	2016	2017
Bevilling og øvrige indtægter	-636,9	-500,5
Udgifter	643,0	500,5
Resultat	6,1	0,0

3. Regnskab

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Beredskabsstyrelsens anvendte regnskabspraksis følger Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning (www.oav.dk). Til brug for udarbejdelsen af resultatopgørelsen og balancen er anvendt uddata fra SKS og

Navision. I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks. Eventuelle ændringer inden for gældende praksis vil fremgå af noterne til regnskabet.

3.2 Resultatopgørelse mv.

Tabel 6: Resultatopgørelse

	(mio. kr.)	2015	2016	2017 (Budgettal)
Note Ordinære driftsindtægter				
Indtægtsført bevilling				
Bevilling		-469,1	-462,7	-451,7
Reserveret af indeværende års bevillinger		0,0	0,0	0,0
Anvendt af tidligere års bevillinger		-1,2	0,0	0,0
Indtægtsført bevilling i alt		-470,3	-462,7	-451,7
Salg af varer og tjenesteydelser		-126,9	-172,5	-47,4
Tilskud til egen drift		-2,5	0,0	0,0
Gebyrer		-1,4	-1,3	-1,4
Ordinære driftsindtægter i alt		-601,1	-636,5	-500,5
Ordinære driftsomkostninger				
Ændring i lagre		5,2	5,2	3,0
Forbrugssomkostninger				
Husleje		9,6	12,7	8,0
Forbrugssomkostninger i alt		9,6	12,7	8,0
Personaleomkostninger				
Lønninger		278,3	290,6	260,1
Pension		30,3	31,8	32,0
Lønrefusion		-17,5	-11,0	
Andre personaleomkostninger		0,6	0,7	
Personaleomkostninger i alt		291,7	312,1	292,1
Af- og nedskrivninger		35,6	35,1	35,0
Andre ordinære driftsomkostninger		221,5	249,2	126,4
Ordinære driftsomkostninger i alt		563,6	614,3	464,5
Resultat af ordinær drift		-37,5	-22,2	-36,0
Andre driftsposter				
Andre driftsindtægter		-0,3	-0,4	0,0
Andre driftsomkostninger		10,8	9,6	15,0
Resultat før finansielle poster		-27,0	-13,0	-21,0
Finansielle poster				
Finansielle indtægter		0,0	0,0	0,0
Finansielle omkostninger		19,7	19,1	21,0
Resultat før ekstraordinære poster		-7,3	6,1	0,0
Ekstraordinære poster				
Ekstraordinære indtægter		0,0	0,0	0,0
Ekstraordinære omkostninger		0,0	0,0	0,0
Årets resultat		-7,3	6,1	0,0

Tabel 7: Resultatdisponering mio. kr.

Disponeret til bortfald	0,0
Disponeret til udbytte til statskassen	0,0
Disponeret til overført overskud	-6,1

Forklaring af tilbageførte hensættelser og periodiseringsposter

I 2015 havde Beredskabsstyrelsen hensættelser for i alt 6,7 mio. kr. Af disse hensættelser er størstedelen blevet tilbageført med undtagelse af hensættelse til åremålsansættelse. De tilbageførte hensættelser vedrører:

Løn, personalemæssige tilpasninger mv.: 6,2 mio. kr. vedrørende udmøntningen af lønforhandlingsrunde og cheflønspulje i 2016 vedrørende opgaver udført i 2015.

I maj deltog Beredskabsstyrelsen i katastrofeøvelsen LIVEX 2016, den hidtil største beredskabsøvelse i Grønland. Beredskabsstyrelsen deltog sammen med forsvaret, dansk politi, hjemmeværnet og det grønlandske selvstyre og politi.

3.3 Balance

Tabel 8: Balancen

Note	Aktiver mio. kr.	2015	2016	Note	Passiver mio. kr.	2015	2016
Anlægsaktiver				Egenkapital			
2	Immaterielle anlægsaktiver				Reguleret egenkapital (Startkapital)	8,7	8,7
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	6,0	5,5		Opskrivninger	0,0	0,0
	Erhvervede koncessioner, patenter mv.	0,0	0,0		Reserveret egenkapital	0,0	0,0
	Udviklingsprojekter under opførelse	0,4	0,0		Bortfald af årets resultat	0,0	0,0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	6,4	5,5		Udbytte til staten	0,0	0,0
3	Materielle anlægsaktiver			6	Overført overskud	10,3	4,2
	Grunde, arealer og bygninger	249,2	252,7		Egenkapital i alt	19,0	12,9
	Infrastruktur	0,0	0,0	7	Hensatte forpligtelser	6,7	11,7
	Transportmateriel	18,1	15,5		Langfristede gældsposter		
	Produktionsanlæg og maskiner	96,2	89,5		FF4 Langfristet gæld	385,5	368,5
	Inventar og IT-udstyr	2,9	2,9		Donationer	0,0	0,0
	Igangværende arbejder for egen regning	15,4	8,5		Prioritets gæld	0,0	0,0
	Materielle anlægsaktiver i alt	381,8	369,1		Anden langfristet gæld	0,0	0,0
	Finansielle anlægsaktiver				Langfristet gæld i alt	385,5	368,5
	Statsforskrivning	8,7	8,7		Kortfristede gældsposter		
	Øvrige finansielle anlægsaktiver	0,0	0,0		Leverandører af varer og tjenesteydelser	67,3	42,4
	Finansielle anlægsaktiver i alt	8,7	8,7	8	Anden kortfristet gæld	19,3	11,7
	Anlægsaktiver i alt	396,9	383,3		Skyldige feriepenge	34,0	34,9
	Omsætningsaktiver				Reserveret bevilling	0,0	0,0
4	Varebeholdninger	12,1	17,5		Igangværende arbejder for fremmed regning	0,0	0,0
5	Tilgodehavender	97,3	21,4		Periodeafgrænsningsposter	0,0	0,0
	Værdipapirer	0,0	0,0		Kortfristet gæld i alt	120,6	89,0
	Periodeafgrænsningsposter	-2,3	-2,6		Gæld i alt	501,6	457,5
	Likvide beholdninger				Passiver i alt	531,8	482,1
	FF5 Uforrentet konto	47,5	29,6	9	Eventualforpligtelser	21,6	22,2
	FF7 Finansieringskonto	-20,6	32,3				
	Andre likvider	0,9	0,6				
	Likvide beholdninger i alt	27,8	62,5				
	Omsætningsaktiver i alt	134,9	98,8				
	Aktiver i alt	531,8	482,1				

3.4 Egenkapitalforklaring

Tabel 9: Egenkapitalforklaring

Egenkapital primo (mio. kr.)	2015	2016
Reguleret egenkapital primo	8,7	8,7
Reguleret egenkapital ultimo	8,7	8,7
Overført overskud primo	3,0	10,3
+Overført fra årets resultat	7,3	-6,1
-Bortfald af årets resultat	0	0
Overført overskud ultimo	10,3	4,2
Egenkapital ultimo	19,0	12,9

Som det fremgår af tabel 9, påvirkes Beredskabsstyrelsens egenkapital af årets resultat. Underskuddet i 2016 påvirker egenkapitalen med -6,1 mio. kr. fra 19,0 mio. kr. ultimo 2015 til 12,9 mio. kr. ultimo 2016.

3.5 Likviditet og låneramme

Tabel 10: Udnyttelse af lånerammen

	2016 (mio. kr.)
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	374,6
Låneramme	542,8
Udnyttelsesgrad i %	69,0

Beredskabsstyrelsen har, som det fremgår af tabel 10, ultimo 2016 haft en udnyttelse af lånerammen på 69 pct. svarende til, at den regnskabsmæssige værdi af de immaterielle og materielle anlægsaktiver samt igangværende arbejder og udviklingsprojekter under udførsel er på 374,6 mio. kr. Det er et fald fra 2015, hvor den regnskabsmæssige værdi var 388,2 mio. kr. Faldet i udnyttelse af lånerammen er i overensstemmelse med indgåede aftaler med Forsvarsministeriet.

3.6 Opfølgning på lønsumsloft

Tabel 11: Opfølgning på lønsumsloft

Hovedkonto	§12.41.01, mio. kr.
Lønsumsloft FL	280,0
Lønsumsloft inkl. TB/aktstykker	279,7
Lønsumsforbrug under lønsumsloft	282,5
Difference	2,8
Akk. opsparing ult. 2015	43,4
Akk. opsparing ult. 2016	40,6

Beredskabsstyrelsen havde i 2016 et lønsumsloft inklusiv tillægsbevilling/aktstykker på 279,7 mio. kr. Beredskabsstyrelsens lønforbrug udgjorde 282,5 mio. kr. svarende til et merforbrug i forhold til lønsummen for 2016 på 2,8 mio. kr.

3.7 Bevillingsregnskabet

Tabel 12: Bevillingsregnskab (§12.41.01)

Hoved-konto	Navn	Bevilings-type	(Mio.kr.)	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse Ultimo
12.41.01	Rednings-beredskabet	Udgifter		511,2	643,0	131,8	4,2
		Indtægter		48,5	174,2	125,7	

Beredskabsstyrelsen havde i 2016 en samlet nettoudgiftsbevilling på 462,7 mio. kr. Herudover fik Beredskabsstyrelsen indtægter for i alt 174,2 mio. kr., svarende til samlet finansiering på i alt 636,9 mio. kr. De samlede omkostninger udgjorde i alt 643,0 mio. kr. Indtægterne i 2016 overstiger budgettet på 48,5 mio. kr. med 125,7 mio. kr., svarende til en merindtægt på 259 pct. Årsagen hertil skal primært henføres til, at Beredskabsstyrelsen i 2016 har videreført opgaven fra 2015 vedrørende indkvartering af asylansøgere, som Beredskabsstyrelsen har udført for Udlændingestyrelsen.

Beredskabsstyrelsens resultat på -6,1 mio. kr. svarer til 1,3 pct. af bevillingen. Merforbruget finansieres af Beredskabsstyrelsens egenkapital.

4 Bilag

4.1 Noter til resultatopgørelse og balance

Noter til balancen

Tabel 13

Note 2: Immaterielle anlægsaktiver

(1000 kr.)	Færdiggjorte udviklings- projekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris	51.000	940	51.940
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse			
Tilgang	1.412	0	1.412
Afgang	-564	0	-564
Kostpris pr. 31.12.2016	51.848	940	52.788
Akkumulerede afskrivninger	-45.158	-940	-46.098
Akkumulerede nedskrivninger	-1.200	0	-1.200
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12. 2014	-46.358	-940	-47.298
Regnskabsmæssig værdi 31.12.2016	5.490	0	5.490
Årets afskrivninger	1.940	0	1.940
Årets nedskrivninger	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	1.940	0	1.940

Værdien af Beredskabsstyrelsens immaterielle anlægsaktiver er faldet fra 6,4 mio. kr. ultimo 2015 til 5,5 mio. kr. ultimo 2016, svarende til en reduktion på 0,9 mio. kr. Faldet skyldes primært et faldende investeringsniveau.

(1000 kr.)	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 1. januar 2016	443
Tilgang	440
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-883
Kostpris pr. 31. december 2016	0

Tabel 14**Note 3: Materielle anlægsaktiver**

(1000 kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infra- struktur	Produktions- anlæg og maskiner	Transport- materiel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris	324.123	0	606.776	97.039	36.940	1.064.878
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse						
Tilgang	12.305	0	11.133	4.368	1.088	28.894
Afgang	0	0	-5.257	-1.363	-62	-6.682
Kostpris pr. 31.12.2016	336.428	0	612.652	100.044	37.966	1.087.090
Akkumulerede afskrivninger	-74.219	0	-521.161	-84.540	-35.095	-715.015
Akkumulerede nedskrivninger	-9.529	0	-1.969	0	0	-11.498
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2015	-83.748	0	-523.130	-84.540	-35.095	-726.513
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	252.680	0	89.522	15.504	2.871	360.577
Årets afskrivninger	8.805	0	17.294	5.928	1.160	33.187
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	8.805	0	17.294	5.928	1.160	33.187

Udviklingen i værdien af Beredskabsstyrelsens materielle anlægsaktiver har i 2016 fulgt forventningerne ved årets start. Grunde og bygninger er steget lidt, mens værdien af inventar, IT-udstyr og transportmateriel, produktionsanlæg og -maskiner er faldet. I 2016 er værdien af Beredskabsstyrelsens materielle anlægsbeholdning inklusiv igangværende arbejder faldet fra 381,8 mio. kr. til 369,1 mio. kr. Faldet skyldes primært et faldende investeringsniveau, jf. stemmeaftale af 17. marts 2016.

(1000 kr.)	Igangværende arbejder for egen regning
Primo saldo pr. 1. januar 2016	15.385
Tilgang	18.290
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-25.191
Kostpris pr. 31. december 2016	8.484

Note 4: Varebeholdninger

Stigningen i varebeholdningen på 5,4 mio. kr. til 17,5 mio. kr. skal primært henføres til Beredskabsstyrelsens lager for internationalt materiel. Lagerværdien pr. 31.12.2016 af materiel til det internationale materiellager udgjorde 11,5 mio. kr. Det er en stigning på 3,8 mio. kr. i forhold til 2015. Lager for internationalt materiel indeholder materiel til de kapaciteter Beredskabsstyrelsen har til internationale indsatser, herunder lejrmateriel, vandrens, Urban Search and Rescue (USAR) mv.

Den resterende stigning på 1,6 mio. kr. vedrører indkøb til de nationale lagre for mundering, materiel og CBRN-udstyr.

Note 5: Tilgodehavender

Tilgodehavende er faldet med 75,9 mio. kr. fra 97,3 mio. kr. til 21,4 mio. kr. Faldet skyldes, at Beredskabsstyrelsens tilgodehavender var ekstraordinært høje i 2015, idet Beredskabsstyrelsen foretog en række indkøb i forbindelse med opstarten af asylindekvarteringsopgaven i 4. kvartal 2015.

Note 6: Sammenlægning af overført overskud og reserveret bevilling

Beredskabsstyrelsen har ikke reserveret bevilling fra tidligere år. Der er således ikke overført midler til overført overskud.

Note 7: Hensatte forpligtelser

Der er hensat for i alt 11,7 mio. kr. i 2016, hvilket er en stigning i forhold til 2015 på 5,0 mio. kr.

Hensættelserne vedrører:

- 6,1 mio. kr. vedrørende lønforhandling 2017 for opgaver udført i 2016.
- 0,6 mio. kr. vedrørende åremålsansættelse. Der er hensat 0,1 mio. kr. i 2016, mens resten er akkumuleret fra de foregående år.
- 4,3 mio. kr. vedrørende rådighedsløn i

forbindelse med omstillingspuljen.

- 0,7 mio. kr. vedrørende fratrædelsesgodtgørelser i forbindelse med omstillingspuljen.

Note 8: Anden kortfristet gæld

Anden kortfristet gæld er faldet med 7,6 mio. kr. fra 19,3 mio. kr. i 2015 til 11,7 mio. kr. i 2016. Faldet i kortfristet gæld kan henføres til kontoen i 2015 var ekstraordinært høj på grund af store indkøb i forbindelse med asylindkvarteringsdriften, og vedrørte udgående toldmoms, der først blev afregnet i 2016.

Note 9: Eventualforpligtelser

Beredskabsstyrelsen lejer etablissementer, hvor der til lejemålet er knyttet en oprydningforpligtelse. Der er ikke sket ændringer i omfanget heraf i 2016. Eventualforpligtelsen er prisreguleret til 2016 prisniveau og udgør 22,2 mio. kr.

Supplerende note vedrørende hændelser efter årsregnskabs afslutning

- Beredskabsstyrelsen har efter regnskabs afslutning konstateret, at der er foretaget periodiseringer på SKS konto 61.90 "Periodiseringsafgrænsningsposter – tilgodehavender", som rettelig burde have været bogført på SKS konto 95.11 "Gæld vedr. køb af varer". Omvendt burde posterne på SKS konto 95.11 "Gæld vedr. køb af varer" være bogført på SKS konto 61.90 "Periodiseringsafgrænsningsposter – tilgodehavender". Begge forhold har dog ingen driftsmæssig betydning for regnskabs korrekthed. Der er alene tale om anvendelse af ikke korrekt dækkende SKS konti.
- I forbindelse med registrering af varer på Beredskabsstyrelsens obligatoriske drifts lokationer (lagerlokationer uden værdi) er der sket en konteringsfejl i 2016. Der er fejlbogført lagerværdier for ca. 149.000

kr. på finanskonto 60.31.02 "Lagerværdi – brand og redningsmateriel" med en modpost i kredit på finanskonto 15.15.12 "Lagerregulering brand og redningsmateriel" i forbindelse med opregulering af antal. Det vedrører 8 varenumre.

- Efter bogføring af resultatdisponeringen for 2016 er der opstået en afrunding, der vedrører lageret (varenummer 21000047) på 0,01 kr. Det betyder, at resultatdisponeringen afviger med 0,01 kr. (1 øre).

4.2 Indtægtsdækket virksomhed

Tabel 16: Oversigt over akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed

(løbende priser) (1000. kr.)	Ultimo			
	2013	2014	2015	2016
Kursusvirksomhed	1.297	811	1.747	3.537
Assistancer	243	310	282	351
Udlejning, faciliteter	1.288	1.426	1.045	1.387
Rengøring (udbud)	10	-50	0	42
Asylopgaver	-	811	-35	1.427
Øvrige	65	736	621	1.717
Årets resultat	2.903	4.043	3.660	8.461
Akkumuleret resultat	2.903	6.946	10.606	19.067

Årets resultat på indtægtsdækket virksomhed viser et overskud på 8,5 mio. kr., hvilket er en stigning på 4,8 mio. kr. i forhold til året før. Omsætningen på Beredskabsstyrelsens indtægtsdækkede virksomhed er i 2016 markant påvirket af asyldkvarteringsopgaverne, som Beredskabsstyrelsen har haft i 2016. Asylopgaverne blev dog sat lidt i bero fra september 2016, hvor asylcentrene gik over til at stille beredskabspladser til rådighed for Udlændingestyrelsen.

Omsætningen under asylopgaver blev på 115,8 mio. kr. i 2016 ud af en samlet omsætning under indtægtsdækket virksomhed på 140,0 mio. kr. Omsætningen på de løbende opgaver har også været større end de tidligere år med en stigning på i alt 24,2 mio. kr.

Kursusvirksomhed

Nettoindtægterne fra kursusvirksomhed er steget med 102 pct. i forhold til niveauet for 2015. Stigningen kan primært henføres til en stigning i omsætningen vedrørende kurser udført for EU-kommissionen.

Assistancer

Nettoresultatet er steget med 24 pct. Indtægterne hidrører fra assistancer, hvor indsatsen ikke mere er i akutfasen. Efterspørgslen og herved indtægterne på dette område vil derfor afhænge af uforudsete hændelser.

Udlejning af faciliteter

Nettoindtægterne ved udlejning af faciliteter er steget med 33 pct. Samlet har Beredskabsstyrelsen øget udlejningen af faciliteter på trods af, at en række af centrene faste faciliteter er blevet anvendt til indkvartering af asylansøgere, der opgøres separat fra den almindelige udlejning.

Asylopgaver

Fra efteråret 2015 har Beredskabsstyrelsen bistået Udlændingestyrelsen med at afhjælpe et akut behov for midlertidig indkvartering af asylansøgere. Indkvarteringen er gennemført på fire beredskabscentre i Thisted, Herning, Haderslev og Næstved. Sideløbende hermed har Beredskabsstyrelsen hjulpet Rigspolitiet i forbindelse med oprettelse og drift af to asyllejre i henholdsvis Søgårdlejren og Vordingborg. Asylopgaverne har samlet set generet en omsætning på i alt 115,8 mio. kr. i 2016, hvilket modsvares af udgifter for i alt 114,4 mio. kr.

Øvrige ydelser

Øvrige ydelser vedrører ydelser, der ikke direkte er omfattet af de øvrige kategorier, herunder bl.a. opgaver ydet centralt af styrelsens kontorer. Resultatet er samlet set øget med 1,1 mio. kr. svarende til et nettoresultat på 1,7 mio. kr.

4.3 Gebyrfinansieret virksomhed

Tabel 18: Oversigt over gebyrordninger med lovbestemt takst

(kr.)	Året resultat			
	2013	2014	2015	2016
Udstedelse af uddannelsesbeviser til førere af køretøjer til transport af farligt gods	12.007	99.032	167.920	-485.122

Resultatet for 2016 er udtryk for, at der er en forskel mellem indtægterne på 1,281 mio. kr. i 2016 under gebyrfinansieret virksomhed og udgifterne på i alt 0,796 mio. kr. Udgifterne er faldet markant i 2016 i forhold til i 2015. Det akkumulerede resultat over en fireårig periode viser en nettogebyrindtægt på 0,206 mio. kr., hvor resultatet for 2016 har udlignet de foregående tre års nettomerudgifter.

Beredskabsstyrelsen har bemyndigelse til at udstede uddannelsesbeviser til førere af farligt gods. I den forbindelse opkræver Beredskabsstyrelsen et gebyr på 260 kr. pr. bevis, som dækker omkostningerne ved udstedelsen af beviserne. Det akkumulerede resultat på 206.000 kr. forventes dermed at medvirke til en nedjustering af gebyrsatsen. Dette kræver dog en ændring af Færdselsloven, hvilket forventes først at få effekt fra 2018.

Hjemlen for Beredskabsstyrelsens gebyrfinansierede virksomhed er § 30, stk. 1 i "Bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods".

4.6 Supplerende bilag

Tabel 22 viser Beredskabsstyrelsens bevil-
ling og omkostninger fordelt på underkonti og
hovedopgaver.

Tabel 22: Bevillingsregnskab pr. hovedopgave (mio. kr.)

Hovedopgaver	Nettobevilling *	Regnskab
1. Operativt beredskab	328,5	330,9
2. Uddannelsesvirksomhed	28,7	35,1
3. Myndighedsopgaver	53,0	40,3
4. Støtteopgaver	53,9	72,2
Underkonto 10. Almindelig virksomhed	464,1	478,5
Underkonto 60. Sikkerhedssamarbejde, Redningsberedskabet	0,0	0,0
Underkonto 70. Afgifter og gebyrer	-1,4	-1,3
Underkonto 90. Indtægtsdækket virksomhed	0,0	-8,4
Total	462,7	468,8
Resultat, netto (minus=overskud)		6,1

Beredskabsstyrelsens opgavehierarki er
opdelt i fire niveauer, hvoraf de to øverste
niveauer er vist i tabel 23.

1. Fire hovedopgaver
2. Tretten hovedformål
3. Hovedprodukter
4. Delprodukter

Den hierarkiske opbygning muliggør ag-
gregering opad (dvs. mod venstre i tabel 23).
Resultatkravene er knyttet til samme hierarki,
ligesom styrelsens produktrelaterede konto-
plan følger hierarkiet.

Mange udgifter til løn og øvrig drift kan kon-
teres direkte på et delprodukt i hierarkiets
laveste niveau. Andre fordeles fra registrering-
skonti kaldet "fælles til fordeling" til de rel-
evante hovedprodukter. Som fordelingsnøgle

bruges fx kursisttimer eller sammensætnin-
gen af anlægsaktiverne på hovedformålsniv-
eau. Langt de fleste fordelingsnøgler er dog
baseret på medarbejdernes tidsforbrug.

Styrelsen har et time/sag-system, hvor alle
medarbejdere registrerer den medgåede
tid på hoved- og delprodukter. Herved kan
lønomkostninger registreres eller fordeles
på de relevante hovedprodukter. Timetal
benyttes endvidere til at fordele fra "fælles
til fordeling". Til fordeling af afskrivninger og
renter benyttes en nøgle, der tager udgang-
spunkt i de bogførte værdier af anlægsakti-
verne samt en inddeling af disse aktiver på
hovedformål. Afskrivninger og renteomkost-
ningerne fordeles herefter ud på hovedfor-
målsniveau efter de bogførte værdier pr. 31.
december 2016.

Tabel 23: Beredskabsstyrelsens opgavehierarki 2016

Hovedopgaver Produkter		Hovedformål	R 2016 (mio. kr.)
Operativt beredskab	1	Statsligt assistanceberedskab	145,2
	2	Uddannelse af værnepligtige	162,8
	7	Nukleart beredskab	11,9
	9	Kemisk beredskab	11,0
Uddannelsesvirksomhed (eksklusiv uddannelse af statsligt personel)	4	Uddannelse af personel fra det kommunale beredskab m.fl.	35,1
Myndighedsopgaver	5	Forebyggelse	10,5
	6	Tilsyn og beredskabsplanlægning	10,7
	8	Varslingsberedskabet	5,0
	10	Internationalt beredskab	4,0
	11	Beredskabsudvikling	2,1
	12	Udgifter til frivillige i det kommunale redningsberedskab	8,0
Støtteopgaver	98	Øvrige hjælpefunktioner	0,0
	99	Generel ledelse og administration	72,2
Total			478,5

Hovedformålet "Øvrige hjælpefunktioner" er allokeret til de øvrige specifikke hovedformål, herunder bl.a. hovedformålet "Generel ledelse og administration". Fordelingen følger Moderniseringsstyrelsens nyeste vejledning: "Regnskabsregistrering af generelle fællesomkostninger" af maj 2015.

Årsberetning 2016

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Indledning og gennemgang af udvalgte nye sager i 2016	6
Sanktioner i militære straffesager 2016	11
Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov	14
Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	25
Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	28
Eksempler på sager afsluttet uden dom samt frifindende domme	33
Undersøgelser i arbejdsskadesager	35
Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.	36
Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.	40
Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret	43
Hjemmeværnssager	45
Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2016	50
Gældende bødetakster	52
Sagsstatistik 2016	55
Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2016	56

ISBN 978-87-92431-12-7

Forord

Der har i beretningsåret været en ikke ubetydelig stigning i antallet af sager, der er anmeldt til den militære anklagemyndighed. Samtidig er både antallet af sanktioner og sager, der er indbragt til afgørelse ved domstolene, steget.

Der blev i beretningsåret blandt andet indledt efterforskning i sager om tilskadekomst i tjenesten, hændelser i missionsområder, herunder undersøgelse af historiske begivenheder, samt et bredt udvalg af hændelser i ind- og udland. Blandt de mere omfattende efterforskninger kan der peges på et større sagskompleks vedrørende bestikkelse, der efterforskes af både Auditørkorpsen og Bagmandspolitiet.

De alvorligere sager, der har været pådømt ved domstolene, har drejet sig om udeblivelse i gentagelsestilfælde, berigelseskriminalitet og vold. Domstolene har også behandlet enkelte sager, der har omhandlet spørgsmål om Forsvarets Auditørkorps jurisdiktion.

Det blev i forlængelse af Rigsrevisionens beretning 8/2015 om Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition besluttet, at Auditørkorpsen inddragelse i sager om bortkomst af våben m.v. skal styrkes ved at sikre, at det i sikkerhedsbestemmelser for Forsvaret præciseres, at afrapportering om bortkomst af våben m.v. altid sendes til Forsvarets Auditørkorps til efterretning.

Forsvarets Auditørkorps har på denne baggrund haft et særligt fokus i 2016 på indberetning fra Forsvarets enheder om bortkomne våben m.v. Det øgede fokus på området har bidraget til, at der i beretningsåret er foretaget flere indberetninger om våbensager fra Forsvarets enheder til Forsvarets Auditørkorps end tidligere.

Som omtalt i årsberetningen for 2015, var dette år præget af en omfattende omorganisering af Forsvarets Auditørkorps. Omorganiseringen havde navnlig til formål at øge Auditørkorpsens uafhængighed.

I 2016 har vi færdiggjort opgaver og processer i forbindelse med den egentlige omorganisering. Med afsæt i den nye organisation har vi i 2016 arbejdet intensivt med at optimere, modernisere og professionalisere Auditørkorpsen.

I april 2016 lancerede vi vores nye strategikompleks for 2016-2018, der var udarbejdet af ledelse og medarbejdere i fællesskab. Strategien er tilgængelig på www.fauk.dk. Herudover har vi i 2016 arbejdet med revision og modernisering af samtlige vores cirkulæreskrivelser, vores politikker, håndbøger mv., ligesom nye er kommet til. I 2016 har vi desuden igangsat et LEAN-projekt, der har til formål at procesoptimere vores sagsgange i forbindelse med administrative processer og vores straffesagsbehandling, ligesom vi i 2016 målrettet har arbejdet med vores kompetenceudvikling og kompetenceanvendelse.

Det er min opfattelse, at vi med de initiativer, som er nævnt ovenfor, står langt bedre rustet til at imødekomme de udfordringer, fremtiden bringer, ligesom vi i dag fremstår som en mere effektiv, professionel og moderne virksomhed.

I 2017 vil Forsvarets Auditørkorps fortsat særligt have fokus på sagsbehandlingstiden, de administrative processer i forbindelse med straffesagsbehandlingen samt indberetninger og anmeldelser fra Forsvaret vedrørende tabte og tilvejebragte våben mv.

København, februar 2017

Lars Stevnsborg

Indledning og gennemgang af udvalgte nye sager i 2016

Indledning og grundlæggende straffe-processuelle regler

Som militær anklagemyndighed er det Forsvarets Auditørkorps opgave at efterforske og retsforfølge militære straffesager. I den årlige faglige beretning redegøres der navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion. Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler.

Beskrivelsen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager, dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

»Efter retsplejelovens § 742 iværksætter Auditørkorpsset efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået«

I praksis foretager Auditørkorpsset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede efterforskning i en sag. Det kan skyldes medieomtale af en hændelse eller indberetning herom fra militære myndigheder på baggrund af særlige hændelser i forsvaret eller henvendelser fra medarbejdere i forsvaret. Sagerne bliver screenet ved modtagelsen, og auditøren vurderer på baggrund af indberetningerne, om der er grundlag for at indlede efterforskning. Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, henlægges sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsple-

jelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Er der efter afslutningen af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, afsluttes behandlingen af sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Hvis der er rejst sigtelse under efterforskningen, afsluttes sagens behandling med påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Sagen kan herefter oversendes til disciplinarchefen.

Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten. I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et tiltalefrafald.

Bødeforelæg anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring eller et anklageskrift. Se nærmere publikationen Den militære Retsplejeordning på www.fauk.dk.

Forsvarets Auditørkorps jurisdiktion

Forsvarets Auditørkorps jurisdiktion omfatter – foruden sager, hvor tjenstgørende militært personel overtræder militær straffelov – også sager hvor militært personel overtræder straffeloven og den civile straffebelagte særlovgivning, når overtrædelsen er begået i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område. Domstolene har i beretningsåret taget stilling til dette spørgsmål i en enkelt sag.

Ikke bindende påtalebegrænsning

Østre Landsrets kendelse af 11. oktober 2016 (1. afd. nr. S-2612-16)

I oktober 2016 afsagde Østre Landsret kendelse om, at Forsvarets Auditørkorps havde kompetence til at behandle en sag vedrørende en sergent, der var sigtet for vold begået på et værtshus mod en officer. Sergenten var forud for kendelsen blevet frifundet af byretten i en af den civile anklagemyndighed anlagt voldssag. Byretten fandt, at sagen skulle have været anlagt af den militære anklagemyndighed, fordi voldsepisoden fandt sted som følge af tjenstligt begrundet uvenskab.

Landsretten udtalte blandt andet:

"Af de af byretten anførte grunde tiltræder landsretten, at dommen af 23. august 2016 ikke angår skyldspørgsmålet i sagen, men alene påtalekompetencen. Rettens frifindelse af T og ikke afvisning af sagen som følge af anklagemyndighedens manglende påtalekompetence er i overensstemmelse med retsplejelovens § 883, stk. 2, jf. UfR 2011.67Ø. Forsvarets Auditørkorps har ikke ved at oversende sagen til anklagemyndigheden foretaget en bindende påtalebegrænsning."

Sergenten blev efterfølgende dømt for vold i en af Auditørkorpsset anlagt sag mod ham. Sagen er beskrevet nedenfor.

Sammenlægning af militære og civile straffesager

Efter bestemmelserne i militær retsplejelov § 3 er det i visse tilfælde muligt at sammenlægge civile og militære straffesager. Det kan efter omstændighederne ske i de tilfælde, hvor en person samtidig skal retsforfølges for flere forhold, der påtales af både den militære og den civile anklagemyndighed, eller hvor flere personer samtidig skal retsforfølges for forhold, der ikke for alles vedkommende hører under den militære anklagemyndighed. I begge tilfælde følger det af § 3, at der indgås nærmere aftale mellem den militære og den civile anklagemyndighed om retsforfølgningen.

Eksempel 1 – Den civile anklagemyndighed havde fornøden påtalekompetence

Østre Landsrets dom af 14. november 2016 (17. afd. nr. S-1007-16)

Auditøren indledte i foråret 2014 efterforskning mod en sergent, der under et åbent hus arrangement ved Gardehusarregimentet havde rekvireret en helikopter til at flyve lavt over tilskuerne i forbindelse med en eksercitskonkurrence, og rejste tiltale mod sergenten for ulydighed efter militær straffelov § 11 ved at have undladt at efterkomme en tjenstlig ordre om af sikkerhedsmæssige hensyn at aflyse flyvningen.

Auditøren indgik i februar 2015 aftale med den civile anklagemyndighed om sammenlægning af den militære straffesag med den civile straffesag mod helikopterpiloten i medfør af militær retsplejelovs § 3, stk. 2.

Sergenten blev ved Retten i Næstveds dom af 26. august 2015 idømt en bøde på 2.500 kr. for ulydighed i henhold til den militære straffelov. Sergenten ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse byrettens dom med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. Den civile anklagemyndighed påstod skærpelse af straffen. Den civile helikopterpilot undlod anke.

Østre Landsret stadfæstede dommen og anførte bl.a. som begrundelse følgende:

"Efter sin ordlyd og forarbejderne til militær retsplejelovs § 3, stk. 2, finder landsretten, at formålet med bestemmelsen er at danne grundlag for en smidig og hensigtsmæssig samlet forfølgning af en sag, der såvel er en militær som en almindelig straffesag."

Tiltalen for byretten omhandler i realiteten et samlet begivenhedsforløb, og den militære og almindelige anklagemyndighed er enige om, at sagen i sin helhed kan behandles som en almindelig straffesag."

Herefter, og da en samlet forfølgning forestået af den almindelige anklagemyndighed i sagen i øvrigt ikke giver anledning til retsplejemæssige be-

tæneligheder, finder landsretten, at den almindelige anklagemyndighed har fornøden påtalekompetence i sagen også for så vidt angår tiltalte (sergenten)."

Landsretten fandt ikke – som påstået af tiltalte – grundlag for at afvise anklagemyndighedens påstand om skærpe under henvisning til, at ankesagen alene angik sergenten. Sagen er omtalt i årsberetningerne 2014 og 2015.

Eksempel 2 – Militær bødesag sammenlagt med en alvorligere civil straffesag mod samme person Retten på Frederiksberg, dom af 22. marts 2016

En værnepligtig blev idømt 50 dages betinget fængsel for tyverier fra to varebiler, overtrædelse af våbenlovgivningen samt for to tilfælde af udeblivelse efter militær straffelov § 25.

Bødesagen om ulovlig udeblivelse blev efter aftale med den civile anklagemyndighed behandlet af Københavns Politi sammen med den civile straffesag, jf. militær retsplejelovs § 3, stk. 1.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2016

I dette afsnit redegøres der kort for nogle af de undersøgelser, Auditørkorpset har iværksat i beretningsåret. Flere af sagerne har været genstand for medieomtale.

Januar

Sag om kønskrænkende adfærd og beruselse i tjenesten

(AU 2016/000168)

Forsvarets Auditørkorps modtog underretning om, at en oberstløjtnant ved Flyvevåbnet en aften i januar 2016 på en kaserne havde krænket tre underordnede kvindelige medarbejdere, som han bl.a. berørte og forsøgte at kysse mv.

Han vedtog i april 2016 en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 18 og 20 ved at have krænket to kvindelige underordnede og ved at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til på forsvarlig måde at varetage sin tilkaldevagtfunktion.

Maj

Efterforskning af sag om danske soldaters mulige overgreb mod irakiske statsborgere

(AU 2016/002302)

Dagbladet Politiken bragte den 4. maj 2016 en artikel med oplysninger om, at danske soldater angiveligt skulle have udøvet tortur mod irakiske statsborgere. Overgrebene skulle efter det oplyste have fundet sted i 2004 og 2006, og da artiklen således indeholdt oplysninger om mulige strafbare forhold begået af dansk militært personale, besluttede Forsvarets Auditørkorps at oprette en undersøgelsessag med henblik på at kunne tilvejebringe oplysninger i sagen og herunder for at kunne vurdere behovet for at indlede en egentlig strafferetlig efterforskning.

På baggrund af de indledende undersøgelser blev det efterfølgende besluttet at indlede en egentlig strafferetlig efterforskning. Sagen, der er en udløber

af et civilt søgsmål anlagt af advokat Harlang på vegne af 23 irakere mod Forsvarsministeriet, efterforskes fortsat.

Sag om muligt seksuelt overgreb på kaserne (AU 2016/002856)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 27. maj 2016 en anmeldelse om, at en premierløjtnant samme morgen på en kaserne i forlængelse af en afslutningsfest havde tilsneget sig til samleje med en kvindelig værnepligtig.

Efter længerevarende efterforskning, herunder afhøring af en del vidner, besluttede Auditøren den 6. september 2016 at opgive påtale mod den sigtede i sagen. Begrundelsen for afgørelsen var, at det på baggrund af den gennemførte efterforskning blev vurderet, at det ikke ville være muligt ved retten at føre bevis for, at den sigtede havde overtrådt straffelovens § 221.

Efterforskning af delingsførers handling over for konstabel under en øvelse i Spanien (AU 2016/002122)

Forsvarets Auditørkorps blev i maj 2016 orienteret om en hændelse, der havde fundet sted under en øvelse i Spanien i november 2015. En delingsfører havde efter det oplyste til en konstabels ben med snor og strips fastgjort en karabin M/96, som den pågældende skulle gå rundt med. Handlingen var motiveret af et ønske om at opdrage den pågældende, der var mødt til tjeneste i Tactical Operations Center uden det personligt udleverede våben. Det fremgik af sagen, at fastgørelsen af våbnet havde haft en længerevarende karakter.

Det blev i forbindelse med efterforskningen konstateret, at den forurettede og tre vidner til sagen var tjenstgørende i Kosovo, hvorfor afhøringerne af disse blev gennemført i Kosovo. Efterforskningen i sagen blev efterfølgende indstillet, idet forholdet ikke fandtes at have den for en militær straffesag fornødne grovhed. Sagen blev samtidig fremsendt til disciplinarchefen med henblik på vurdering af, om et eventuelt disciplinaransvar kunne gøres gældende.

Juni

Efterforskning i sagskompleks om bestikkelse (AU 2016/002096 m.fl.)

Forsvarets Auditørkorps foretog den 22. juni 2016 anholdelse af en række personer ved nogle af Forsvarets myndigheder og sigtede dem for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved som led i deres ansættelse i Forsvaret uberettiget at have modtaget gaver eller med store rabatter at have indkøbt elektronisk udstyr fra it-leverandøren Atea. Sagerne udsprang af en omfattende politimæssig efterforskning, der førte til, at Statsadvokaten for økonomisk og særlig international kriminalitet (SØIK) den 21. juni 2016 sigtede 27 nuværende eller tidligere ansatte i en række offentlige institutioner. SØIK har rejst tiltale mod flere af de involverede personer.

Auditøren sigtede i alt syv personer for bestikkelse. Påtale er siden opgivet mod to personer, mens de øvrige sager fortsat verserer.

Juli

Skudhændelse på Kastellet (AU 2016/002280, m.fl.)

En oversergent fra Den Kgl. Livgarde, der var på civiluddannelse, indfandt sig den 11. juli 2016 på Kastellet i København iført uniform og henvendte sig til vagtpersonellet med besked om, at han skulle kontrollere våben. Da han fik adgang hertil, tog han et gevær og gik udenfor og skød sig selv i maven med meget alvorlige skader til følge.

Sagen blev straks anmeldt til Forsvarets Auditørkorps. Oversergenten blev senere afhørt og sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Han forklarede, at han havde til hensigt at begå selvmord, og sagen blev i oktober 2016 afsluttet med et tiltalefrafald under henvisning til sagens formildende omstændigheder.

Det blev endvidere undersøgt, om vagtpersonellet havde begået strafbare handlinger i forbindelse med episoden. Denne efterforskning blev indstillet i ok-

tober 2016. Oversergenten var iført uniform og fremstod derved som overordnet for de pågældende, ligesom han på grund af sin tidligere tjeneste ved Den Kgl. Livgarde kendte til forholdene ved vagtkompagniet. Sagen mod vagtpersonellet fandtes derfor ikke at have den for en straffesag fornødne grovhed.

September

Mulige tab af civile liv i forbindelse med to danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien
(AU 2016/002260)

Forsvaret orienterede den 19. september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 fly nogle dage forinden havde deltaget i et angreb på en formodet ISIL-stilling i området omkring Dayr Az Zawr i Syrien. Efterfølgende blev det via medierne oplyst, at angrebet kunne have medført tab af menneskeliv. Det blev ligeledes oplyst, at forsvaret sammen med koalitionen havde indledt en undersøgelse af angrebet. Forsvarets Auditørkorps besluttede på den baggrund at foretage en indledende vurdering af, om der var grundlag for at starte en efterforskning.

Sagen verserer fortsat.

Efterforskning vedrørende snyd med arbejdstid
(AU sag 2016/002105)

III Opklaringsbataljon på Almegårds Kaserne rettede i begyndelsen af september 2016 henvendelse til Forsvarets Auditørkorps, idet man mistænkte nogle af underafdelingens officerer for at svindle med arbejdstiderne. Auditøren indledte på denne baggrund en efterforskning, og to personer er sigtet for henholdsvis bedrageri og medvirken til bedrageri.

Sagen verserer fortsat.

Oktober

Razzia på Skive Kaserne
(AU 2016/002251 m.fl.)

Den 3. oktober 2016 foretog auditørpersonel og militærpoliti en ransagning på Skive Kaserne, hvor flere konstabelelever blev fundet i besiddelse af bl.a.

kokain, hash, dopingmidler og sprængstoffer. Der er under efterforskningen rejst sigtelse mod fire konstabelelever for overtrædelse af bl.a. militær straffelov §§ 22 og 27 om henholdsvis besiddelse af euforiserende stoffer og pligtforsømmelse.

Sagerne verserer fortsat.

Sprængningsulykke på Bornholm
(AU 2016/002694)

Den 28. oktober 2016 modtog Forsvarets Auditørkorps en anmeldelse om en sprængningsulykke på Raghammer Skydeterræn på Bornholm, hvor en soldat kom alvorligt til skade og mistede flere fingre.

Sagen er fortsat under efterforskning.

December

Undersøgelse vedrørende dansk trænede irakiske soldaters krigsforbrydelser
(AU 2016/002938)

Værnsfælles Forsvarskommando orienterede i december 2016 Forsvarets Auditørkorps om en sag, hvor en dansk officer til et medie havde oplyst, at dansktrænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelser mod soldater fra Islamisk Stat. Den pågældende havde i forbindelse med sin udsendelse i henhold til gældende direktiver indberettet episoderne til forsvaret og havde i den forbindelse fået at vide, at han ikke skulle indrapportere sådanne oplysninger.

Auditøren har på denne baggrund indledt en efterforskning med henblik på at søge afdækket, om der er grundlag for at antage, at der er begået pligtforsømmelse i forbindelse med andre personers håndtering af de indrapporterede oplysninger eller hos personer, der måtte have anmodet officeren om fremadrettet ikke at indrapportere oplysningerne.

Sagen er fortsat under efterforskning.

Sanktioner i militære straffesager 2016

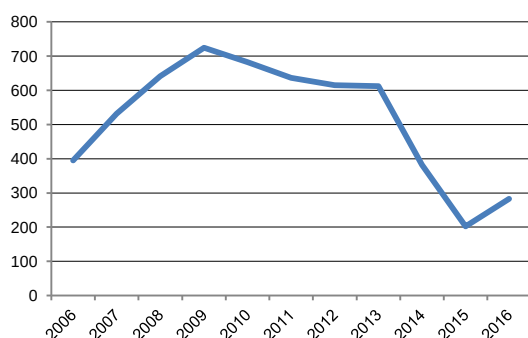

Fig. 1. Sanktioner i militære straffesager 2006-2016.

Årets nøgletal

Der blev i 2016 oprettet 739 straffesager. Antallet af nye strafferetlige undersøgelser er således øget med godt 16 % i forhold til 2015, hvor der blev indledt 635 nye undersøgelser, men det ligger stadig under niveauet i 2014, hvor der blev indledt 908 nye undersøgelser. Der blev i 2016 udmålt en sanktion – der kan omfatte et eller flere forhold – i 281 sager. Dette er en stigning i antallet af sanktioner på ca. 39 % i forhold til 2015, hvor der var 202.

Der blev i beretningsåret afsagt 92 domme, hvilket er en stigning i forhold til 2015, hvor der blev afsagt 84 domme. En tredjedel af samtlige sanktioner i 2016 blev således idømt af domstolene. Der blev foretaget hovedforhandling i 31 sager, mens resten af de pådømte sager er afgjort af retten uden tiltaltes tilstedeværelse. Tre domme blev anket til landsretterne.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 19 tilfælde idømt fængselsstraf, hvilket er et mindre fald i forhold til året før, hvor der blev idømt frihedsstraf i 27 sager. Sagerne i beretningsåret vedrørte blandt andet udeblivelse fra værnepligtstjenesten, vold og berigelseskriminalitet.

Antallet af frifindelser er fortsat marginalt. Der skete i 2016 frifindelse i én sag. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme.

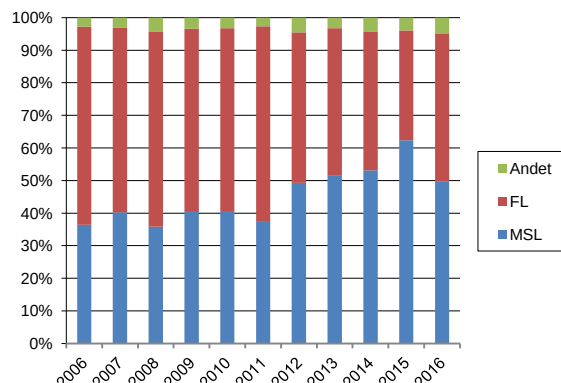

Fig. 2. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2006-2016.

De øvrige sager blev afgjort udenretligt med bødevedtagelse, mens enkelte sager blev afgjort med tiltalefrafald, advarsel og strafbortfald.

Der har i beretningsåret været en markant stigning i antallet af sanktioner for færdselsforseelser. Der blev således registreret 127 sanktioner i 2016, hvilket er næsten en fordobling i forhold til 2015, hvor der blev registreret 68 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet "Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven".

Der er samtidig registreret en stigning i det samlede antal sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 140 sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, mod 126 sanktioner i 2015.

Andelen af militære straffesager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde således halvdelen af årets samlede antal sanktioner.

Særligt om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25

Hovedparten af overtrædelserne af militær straffelov drejer sig om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25. De fleste af disse sager vedrører værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag ved forsvarets basisuddannelser.

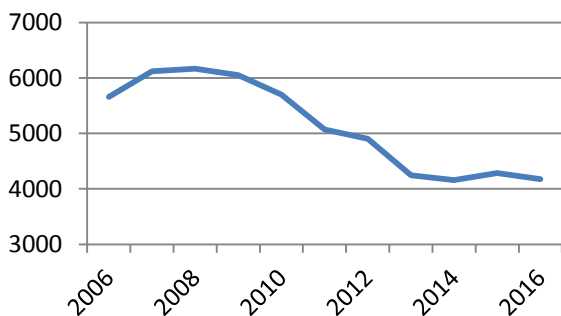

Fig. 3. Det samlede antal værnepligtige i forsvaret 2006-2016. Kilde: Forsvarets Personalestyrelse.

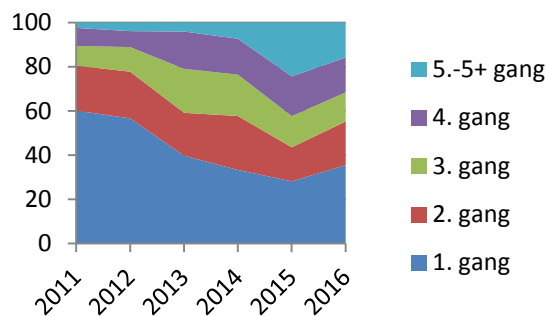

Fig. 5. Den procentvise fordeling af sager om værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne 2011-2016.

Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2006-2016 fremgår af figur 3.

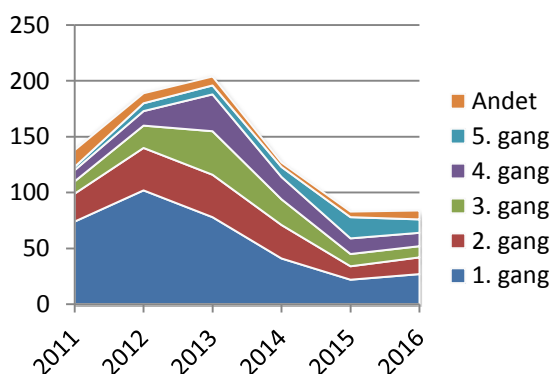

Fig. 4. Det samlede antal sager om værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne 2011-2016. Andre former for udeblivelse fremgår af grafens øverste felt.

Det samlede antal sanktioner for værnepligtiges udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 84 mod 83 i 2015 og 127 i 2014, og det samlede antal sanktioner synes nu at være stagneret, således som det fremgår af figur 4.

Efter nogle år med en markant stigning i antallet af sanktioner for udeblivelse i *gentagelsestilfælde*, synes denne dog nu at være stagneret, således som det fremgår af figur 5.

Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Ved lovreformen, der trådte i kraft 1. januar 2006, blev der foretaget en afkriminalisering af mindre grove pligtforsømmelser, der herefter behandles efter militær disciplinarlov.

Mens straffesagerne behandles af Forsvarets Auditørkorps, henhører disciplinarsagerne under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og af graden af gerningsmandens tilregnelser, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag. Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning. Auditøren oversendte 25 sager til disciplinarmyndigheden i 2016.

Der blev i 2016 truffet i alt 232 disciplinarafgørelser mod 263 året før. 40 % af disciplinarafgørelserne vedrørte ulovligt fravær fra tjenesten, hvilket svarer nogenlunde til niveauet for de foregående år.

Der er i figur 6 foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler. Det ses her, at der de senere år har været et fald i antallet af disciplinarafgørelser.

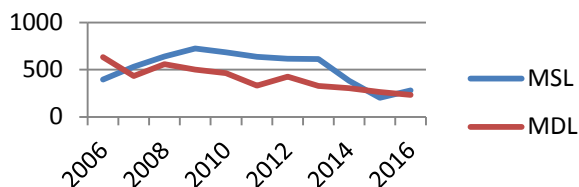

Fig. 6. Komparativ oversigt over udviklingen i sanktioner i militære straffesager (MSL) og militære disciplinærsager (MDL) 2006-2016.

Sagsbehandlingstid fra anmeldelse til dom / vedtaget bødeforelæg

Auditørkorpset tog i 2014 et nyt system i brug til måling af sagsbehandlingstider. Systemet trækker data direkte fra Auditørkorpsets sagsstyringssystem, ScanJour Captia. Kategorierne omfatter både forhold, der er begået i Danmark og internationale sager.

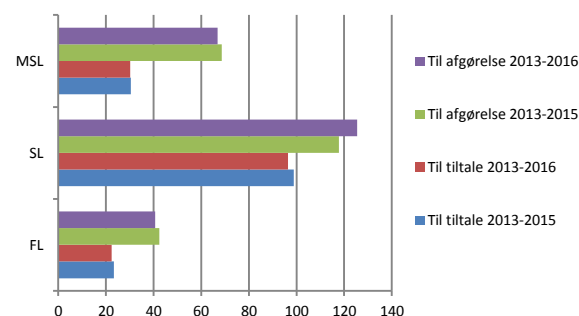
Statistikken omfatter sager, der er anmeldt, og hvor afgørelse af tiltalospørgsmålet er truffet indenfor måleperioden, samt sager, der er anmeldt og har fundet sin endelige afgørelse i måleperioden. Enkelte sager, der krydser to måleperioder, er dermed ikke omfattet af statistikken. En endelig afgørelse kan være dom eller påtaleopgivelse/indstilling af efterforskning.

Sagsbehandlingstiderne er et udtryk for det gennemsnitlige antal dage, der har været anvendt på sager indenfor hvert hovedsagsområde. Den dækker dermed over de ofte ikke uvæsentlige udsving mellem rutinemæssige sager og mere omfattende sagskomplekser, herunder straffesager vedrørende forhold begået i missionsområder.

De rutinemæssige sager omfatter primært ulovlig udeblivelse efter militær straffelovs § 25 og hastighedsovertrædelser efter færdselslovens §§ 4, 42 og

43. F.eks. har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid med udgangspunkt i 392 anmeldelser om ulovlig udeblivelse i 2013-2016 været 21,9 dage til tiltale-rejsning. Samtidig har i alt 14 sager om vagtforseelser efter militær straffelovs § 24 i 2013-2016 haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 88,1 dage fra anmeldelse til afgørelse.

Det bemærkes, at kategorien Straffelov i perioden 2013-2016 kun omfatter i alt 72 sager til afgørelse. Det lave antal sager er egnet til at påvirke gennemsnittets validitet over tid. Straffelovskategorien omfatter således kun 33 sager om berigelseskriminalitet (straffelovens kap. 28) i 2013-2015 og yderligere 11 sager i 2016 hvor sagsbehandlingstiden ses øget fra 147,9 dage til 153,2 dage til afgørelse.

Figur 7. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid fra anmeldelse i 2013-2015 og 2013-2016 for hovedkategorierne af sanktionssagerne. Tallene for 2016 omfatter kun sager indtil 22. september 2016, hvor Auditørkorpset overgik til et nyt sagsstyringssystem. MSL: militær straffelov, SL: straffeloven, FL: færdselsloven.

I september 2016 afviklede Forsvarets Auditørkorps journalperioden 2007-2016 med henblik på aflevering af elektroniske arkivalier til Rigsarkivet. I forbindelse med indkøringen af Auditørkorpsets nye journalperiode er en ny opgraderet version af ScanJour Captia taget i brug. Ved redaktionens afslutning arbejder Koncern IT fortsat med konsekvensopdatering af det system, Auditørkorpset anvender til måling af sagsbehandlingstider. Tallene for 2016 omfatter derfor kun sager indtil 22. september 2016, der var skæringsdagen for overgang til den opgraderede version af ScanJour Captia.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov er fortsat sager om grov udeblivelse fra tjenesten efter § 25, grov pligtforsømmelse efter § 27 og misbrug af rusmidler efter §§ 20-22. Fordelingen af sanktionerne fremgår af tabel 4 i bilagsdelen.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatolog: Generalauditør Meddelelse (GM) nr. 2/2013 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende takster for bøder for overtrædelser af militær straffelov. Meddelelsen blev revideret 1. april 2015.

Meddelelsen er tilgængelig på www.fauk.dk og i www.retsinformation.dk. Bødetaksterne er optrykt som bilag til beretningen. Strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår af Meddelelsen.

Der var i 2016 i alt 140 sanktionssager efter den militære straffelov. Antallet ligger på niveau med 2006 og svarer til halvdelen af samtlige sanktioner.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Et hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11, men samme sag kan f.eks. tillige rumme forhold om respektstridighed efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

§ 12. Udviser flere i forening forsætligt ulydighed, eller bruger de magt, vold eller trussel om vold mod overordnet eller vagt, straffes de for mytteri med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Under væbnet konflikt kan straffen stige til fængsel på livstid.

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personels særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteribestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

Ulydighed (§ 11)

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 2/2013 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Respektstridig opførsel (§ 13)

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 2/2013 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Pligter som overordnet og sideordnet m.v. (§§ 15-19)

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordnets krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om

pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelse af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2013 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der er i beretningsåret afgjort én sag om krænkelse af underordnede efter § 18. Derudover blev en oversergent i juni 2016 i Retten i Svendborg dømt for pligtforsømmelse i forbindelse med kønskrænkende adfærd over for en kvindelig kollega. Sagen er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet om militær straffelov § 27.

Der er ikke i beretningsåret truffet afgørelse om sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov §§ 15-17 og 19.

Krænkende adfærd over for to kvindelige underordnede samt beruselse i tjenesten
(AU sag 2016/000168)

En oberstløjtnant vedtog i april 2016 en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved på en kaserne at have krænket tre underordnede kvindelige medarbejdere, som han bl.a. berørte og forsøgte at kysse mv.

Bøden omfattede endvidere straf for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved i samme tidsrum at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tilkaldevagtfunktion på fuldt forsvarlig måde. Det blev ved bødens udmåling anset som en skærpende omstændighed, at beruselsen var sket i forbindelse med en vagt.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med

euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter er særligt kvalificerede og kan *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse m.v. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 2/2013 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende, udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvlende og usammenhængende og lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2016 været 20 tilfælde af denne karakter. Alle sager vedrørte alkoholindtagelse, undtagen én sag, der vedrørte indtagelse af amfetamin. Se endvidere sagen oven for og udlandssagerne.

Auditøren rettede i februar 2017 henvendelse til Marinstaben med anmodning om, at det overvejes, om der er behov for at iværksætte tiltag i Søværnet for at sikre et bedre kendskab til Forsvarets alkoholpolitik ombord på Søværnets skibe. Auditørens henvendelse udspringer af en konkret straffesag, hvor ansatte i Søværnet i retten afgav forskellige vidne-

forklaringer om alkoholpolitikken på et af Søværnets skibe. Der er, som anført i beretningen for 2014, tidligere rettet henvendelse til Søværnet herom.

Eksempel 1 - Mødt påvirket til tjeneste ved Gardehusarregimentet

(AU sag 2015/000964)

En værnepligtig vedtog i februar 2016 en bøde på 2.500 kr. for at være mødt til tjeneste ved Gardehusarregimentet i Slagelse efter at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde.

Eksempel 2 - Indtagelse af amfetamin mv.

(AU sag 2016/000031)

En marinekonstabel vedtog i juni 2016 en bøde på 3.500 kr. ved den 9. januar 2016 at have indtaget amfetamin og metamfetamin, hvorved han ikke var i stand til på fuldt forsvarlig måde at varetage sin tjeneste på inspektionsskibet Triton, der lå i havn på Færøerne. Pågældende blev endvidere pålagt at betale sagens omkostninger til retskemisk analyse på 3.877 kr.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 2/2013 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Sanktionspåstande m.v. i narkotikasager" med et tillæg på 50 % efter GM 2/2013.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 2.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 3.000 kr. Bøderne forhøjes med 50 % i andengangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der var i beretningsåret fem sager vedrørende narkotikabesiddelse m.v. efter § 22. Det er én sag mere end i 2015.

Eksempel 1 – Besiddelse af amfetamin mv. (AU sag 2016/000032)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 12.000 kr. ved den 9. januar 2016 på inspektionsskibet Triton, der lå i havn på Færøerne, at have været i besiddelse af 3,4 gram amfetamin til eget brug. Bøden omfattede endvidere straf for overtrædelse af militær straffelov § 20, idet pågældende i tilknytning til ovennævnte episode havde indtaget amfetamin og metamfetamin, hvorved han ikke var i stand til at varetage sin tjeneste på inspektionsskibet, hvilket

medførte, at han blev udtaget af tjenesten og hjemsendt.

Eksempel 2 – Besiddelse af hash på kaserne Retten i Esbjerg, dom af 10. maj 2016 (AU sag 2016/000368)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.000 kr. ved på Varde Kaserne at have været i besiddelse af 1 gram hash til eget brug. Det blev ved straffens udmåling anset som en formildende omstændighed, at den værnepligtige i forbindelse med den forudgående ransagning på kasernen stod frem og erkendte besiddelsen af hash.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.
Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2013 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der var to sager i 2016.

Sag 1 – Optrådt synligt påvirket i uniform i Aalborg Retten i Aalborg, dom af 22. august 2016 (AU sag 2016/000617)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 23 og 27 ved en morgen i april 2016 i Jomfru Ane Gade i Aalborg at have vist sig synligt påvirket af alkohol iført uniform, idet han i strid med gældende befaling om ikke at bære uniform uden for Livgardens Kasernes område, iførte sig sin uniform i forbindelse med en

bytur, ligesom han ved snøvlede tale og sin fremtoning i øvrigt fremstod beruset.

Sag 2 – Optrådt synligt beruset i uniform ved overdragelsesmøde i Kosovo mv.

(AU sag 2015/001325)

En premierløjtnant, der var beruset ved et møde med udenlandske samarbejdspartnere, vedtog en bøde for ordensforstyrrelse efter militær straffelovs § 23, stk. 2, og grov pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27 mv.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor i afsnittet om sager ved de udsendte styrker.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27a omfatter strafansvaret for tilsidesættelse af andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har inden for denne gruppe været 112 sager i beretningsåret, hvilket ligger nogenlunde på niveau med 2015, hvor der var 111 sager. 60 % af sagerne i denne gruppe er sager vedrørende ulovlig udeblivelse, jf. nærmere herom nedenfor.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2013 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missi-onsområde, der jævnligt er under beskydning.

Sag. Vagtforseelse i forbindelse med øvelsesaktivitet (AU sag 2016/000711)

En værnepligtig, der i maj 2016 faldt i søvn under vagttjeneste i forbindelse med øvelsesaktivitet i Rold Skov, vedtog en bøde på 2.500 kr.

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 var med 84 sanktioner i 2016 den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære straffelov. I 2014 og 2015 var der henholdsvis 127 og 83 sager om overtrædelse af denne bestemmelse.

De fleste sager afgøres med bødestraf. I alt blev 14 sager afgjort ved udenretlig bødevedtagelse, og 61

sager afgjort ved dom, heraf to sager med betinget fængselsstraf og ni sager med ubetinget fængselsstraf. Der blev endvidere givet tiltalefrafald i ni sager, hovedsageligt fordi den værnepligtige efter en fornyet session var erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

Der sondres mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser og andre sager om udeblivelse fra tjenesten. Langt størstedelen af sagerne drejer sig om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sagerne vedrørende udeblivelse fra første mødedag anmeldes til Auditøren af Værnepligtselementet ved Forsvarets Rekruttering (under Forsvarsministeriet Personalestyrelse), der modtager besked fra de militære enheder om udeblivelse fra værnepligtstjenesten.

Sanktionen er bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsen i afsnittet om "Overtrædelse af værnepligtsloven mv.", pkt. 5 om straf og andre retsfølger. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bødeforlæg i fjerdegangstilfælde.

Sanktionsskalaen for ulovligt fravær ved første mødedag er efter praksis således:

1. gang 1.500 kr.
2. gang 2.000 kr.
3. gang 2.500 kr.
4. gang 3.000 kr.
5. gang fængsel i 14 dage.
6. gang fængsel i 20 dage.
7. gang fængsel i 30 dage.
8. gang fængsel i 40 dage.

Er der *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om bødestraf, anvendes

der efter praksis absolut kumulation, således at bøderne lægges sammen. Er der tale om *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation. F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for to femtegangssag udeblivelser til samtidig pådømmelse.

Eksempel 1 – Absolut kumulation i fjerdegangssag Retten i Hillerød, dom af 14. december 2016 (AU sag 2016/002222)

En på gerningstidspunktet 24-årig mand blev idømt en bøde på 3.000 kr. for den 1. februar 2016 at være udeblevet fra værnepligtstjeneste for fjerde gang. Bøden blev udmålt som en tillægsstraf til en tidligere afsagt dom af 11. marts 2016, hvor pågældende blev idømt en bøde på 6.000 kr. for to tidligere tilfælde af fjerdegangssag udeblivelser, der fandt sted i henholdsvis august og december 2015.

Eksempel 2 - Femtegangssag Retten i Aalborg, dom af 7. september 2016 (AU sag 2016/000565)

En på gerningstidspunktet 27-årig værnepligtig blev idømt 14 dages fængsel for et femtegangstilfælde af ulovlig udeblivelse fra værnepligtstjeneste. På grund af pågældendes personlige forhold valgte retten at gøre straffen betinget.

Eksempel 3 – Sjettegangssag Retten i Odense, dom af 31. maj 2016 (AU sag 2016/000513)

En på gerningstidspunktet 31-årig værnepligtig blev idømt 20 dages ubetinget fængsel for et sjettegangstilfælde af ulovlig udeblivelse

Eksempel 4 – Tillægsstraf for sjettegangstilfælde af udeblivelse

Retten i Glostrup, dom af 16. marts 2016 (AU sag 2015/001388)

En på gerningstidspunktet 29-årig værnepligtig var senest ved dom af 6. november 2015 straffet for seks gange at være udeblevet fra værnepligtstjeneste. Han blev i medfør af straffelovens § 89 idømt en tillægsstraf på 10 dages fængsel for endnu et

sjettegangstilfælde af udeblivelse, idet han var udeblevet fra værnepligtstjeneste i august 2015. Retten anvendte ved strafudmålingen modereret kumulation under henvisning til, at forholdet begået i august 2015 skulle bedømmes som et sjettegangstilfælde til samtidig pådømmelse med dommen af 6. november 2015.

Eksempel 5 – Syvendegangssag vedr. udeblivelse fra første mødedag

Retten i Sønderborg, dom af 29. februar 2016

(AU sag 2015/001397)

En på gerningstidspunktet 27-årig værnepligtig blev straffet med 30 dages ubetinget fængsel for et syvendegangstilfælde af ulovlig udeblivelse fra værnepligtstjeneste.

Eksempel 6 – Tiltalefrafald for ulovlig udeblivelse (AU sag 2016/000786)

En 29-årig mand var i februar 2016 udeblevet fra værnepligtstjeneste på Varde Kaserne. Den pågældende blev i juli 2016 af Forsvarets Rekruttering erklæret uegnet til værnepligtstjeneste. Sagen blev herefter afgjort med et tiltalefrafald i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse *under* militærtjenesten.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 omfatter endvidere en række andre former for udeblivelse under tjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft pga. længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller pga. omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast personels ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for

udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenestedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Minimumsbøden for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 2/2013 2.500 kr.

Eksempel – Udeblivelse i mere end 10 dage (AU sag 2016/000085)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. ved i to perioder i 2015 og 2016 at være udeblevet fra tjenesten ved Den Kongelige Livgarde i mere end 10 tjenestedage med hjemsendelse til følge.

Anden grov udeblivelse

Der er ikke fastsat en standardtakst for andre former for ulovligt fravær fra tjenesten. Sanktionspåstanden beror derfor på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sanktionspåstanden følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf.

Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent. Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Andre pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år, når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes endvidere ved grov overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes i sammenstød med anden lovgivning, når pligtforsømmelsen kan *"tillægges selvstændig betydning"*, jf. Østre Landsrets dom af 9. marts 2007 (8. afd. nr. S-3321-06).

Efter GM 2/2013 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for for-

sætligt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsætlig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde imellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

Generalauditørens vejledning af juni 2007 om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov indeholder en liste over eksempler på pligtforsømmelser, der behandles efter militær straffelov § 27.

I beretningsåret har der i alt været 27 sager, heraf 10 sager i de udsendte styrker, hvilket svarer til niveauet for 2015. Alle sagerne er afgjort med bødestraf. Se endvidere afsnittet om sager fra de internationale missionsområder.

Pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i denne beretning omfatter:

- Utilsigtet skudafgivelse
- Soldaters omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
- Misbrug af forsvarets køretøjer
- Øvrige sager om grov pligtforsømmelse (indland)

1. Utilsigtet skudafgivelse

Eksempel 1 – Utilsigtet skudafgivelse i forbindelse med vagtoverlevering

(AU sag 2016/000614)

En seniorsergent ved Søværnet havde ved en vagtoverlevering den 1. maj 2016 på Marinestation Kongsøre undladt at foretage korrekt opladning og eftersyn af en pistol M/49 ved afladestationen i forbindelse med vagtoverlevering, hvorved der afgik et

utilsigtet skud ud af lokalet til fare for øvrigt personel.

Han vedtog en bøde på 3.000 kr.

Eksempel 2 – Utilsigtet skud på Flyvestation Skrydstrup

(AU sag 2016/000942)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, ved den 19. juni 2016 i forbindelse med endt opgaveløsning ved Danish Airshow 2016 på Flyvestation Skrydstrup ikke at have foretaget korrekt eftersyn og afladning af sin tjenestepistol, hvorved et utilsigtet skud blev afgivet til fare for øvrigt personel.

Eksempel 3 – Utilsigtet skudafgivelse i Grønland

(AU sag 2016/001050)

En sergent fra Søværnet vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af § 15 i den militære straffelov af 26. april 1973, ved i juli 2016 på Station Daneborg i Grønland at have tilsidesat sine militære pligter, idet han undlod at foretage korrekt afladning og eftersyn af sin personligt udleverede pistol i forbindelse med vedligeholdelse, hvilket bevirkede en utilsigtet skudafgang til fare for øvrigt personel.

Den militære straffelov og den militære retsplejelov er ikke sat i kraft for Færøerne og Grønland. Dette betyder, at det for disse landsdele fortsat er militær straffelov og militær retsplejelov af 1973, som er gældende.

2. Soldaters omgang med våben mv.

Eksempel 1 – Efterladt store mængder ammunition i uaflåst militært køretøj

(AU sag 2016/000648)

En overkonstabel efterlod sin militære lastbil uaflåst og uden opsyn i skydeterræn Raghhammer, Aakirkeby, selvom der i bilen befandt sig en ammunitionscontainer indeholdende bl.a. 154 kasser 7,62 mm

ammunition, 24 kasser 7,62x51 mm ammunition, 12 kasser røghåndbomber m.v.

Overkonstabeln vedtog en bøde på 3.000 kr. Der blev ved bødens udmåling i formildende retning lagt vægt på pågældendes forklaring om, at den manglende aflåsning og etablering af opsyn skyldtes en forglemmelse. Der blev i skærpende retning lagt vægt på mængden og karakteren af ammunitionen

Eksempel 2 – Røghåndbombe utilsigtet udløst i øvelsesterræn

(AU sag 2016/001165)

En sergent vedtog en bøde på 2.500 kr. ved i august 2016 i et øvelsesterræn forsætligt "for sjovt" at have opsat en røghåndbombe ved et latrin, der var anlagt ved et beredskabsområde for værnepligtige, hvilket medførte, at røghåndbomben udløstes med kraftig røgudvikling til følge ved en værnepligtigs anvendelse af latrinet.

Eksempel 3 – Efterladt våben i militært køretøj

(AU sag 2016/002018)

En sergent efterlod i august 2016 tre stk. M/95 gevær samt én M/96 karabin i et delvis aflåst militært køretøj foran en bagerbutik i Rønne, hvor våbnene tydeligt kunne ses udefra og uden effektivt opsyn. Han vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelovs § 27, stk. 1.

Eksempel 4 – Opbevaring af patroner i strid med forsvarrets bestemmelser

(AU sag 2016/002723)

En oversergent vedtog en bøde på 1.500 kr. ved at have opbevaret i alt 138 patroner, heraf 77 skarpe patroner, i en aflåst skrivebordsskuffe på sit kontor på Aalborg Kaserne.

3. Misbrug af forsvarrets køretøjer

Forsvarskommandoen har ved skrivelse af 3. oktober 2013 fremhævet reglerne for anvendelse af forsvarrets køretøjer, hvoraf blandt andet fremgår, at tjenestekøretøjer alene må anvendes til tjenestere-

laterede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27.

Mere alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer straffes som udgangspunkt med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri.

Spørgsmålet om subsummering beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenestekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenestekøretøjet.

Der har i beretningsåret været én sag vedrørende misbrug af forsvarets køretøjer, der har ført til sanktion efter militær straffelov § 27.

Sag - Anvendt et udleveret tjenestekøretøj til kørsel fra kaserne til Odense

(AU sag 2016/000627)

En kaptajn vedtog en bøde på 3.000 kr. ved at have anvendt et udleveret tjenestekøretøj til ikke-tjenstlig kørsel fra Svanemøllen Kaserne til Odense og retur.

Det blev ved straffens udmåling lagt til grund, at tjenestekøretøjet var lovligt udlånt til kursusaktivitet, hvorfor der ikke fandtes grundlag for at straffe for brugstyveri efter straffelovens § 293a. Det blev anset som en skærpende omstændighed i forbindelse med bødestørrelsens udmåling, at pågældende ved den uautoriserede kørsel havde anvendt Forsvarets Brobizz til betaling af broafgiften.

4. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse

Eksempel 1 – Bøde for kønskrænkende adfærd Retten i Svendborg, dom af 24. juni 2016

(AU sag 2015/001007)

En oversergent var tiltalt for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, ved i perioden fra den 1. oktober 2014 til den 30. juli 2015 at have udvist grov pligtforsømmelse i form af kønskrænkende adfærd overfor en civil ansat kvindelig kollega. Ifølge tiltalen havde den krænkende adfærd blandt andet omfattet berøringer og verbale udtalelser.

Pågældende blev af Retten i Svendborg idømt en bøde på 2.500 kr. Retten fandt det bevist, at tiltalte havde fremsat udtalelser, der havde karakter af at være seksuelt krænkende. Retten lagde ved straffastsættelsen vægt på, at tiltalte burde være bekendt med forsvarets regler vedrørende krænkende adfærd, samt at forholdene var begået over en længere periode.

Procesbevillingsnævnet meddelte afslag på en ansøgning om tilladelse til at anke dommen til landsretten.

Eksempel 2 – Godkendelse af indkøb af T-shirts i strid med Forsvarets bestemmelsesgrundlag

(AU sag 2016/000132)

En oberstløjtnant godkendte i strid med gældende regnskabsbestemmelser indkøb af T-shirts til en samlet værdi af ca. 137.000 kr., selvom regimentets økonomiansvarlige forud for indkøbet mundtligt havde afvist, at driftsmidler kunne anvendes til indkøb af T-shirts som gave til underlagt personel. Oberstløjtnanten vedtog en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af straffelovens § 27, stk. 1. Det blev ved bødens udmåling anset som en skærpende omstændighed, at pågældende ikke oplyste om omfanget af købet og beløbets størrelse, da regimentschefen forud for købet rettede henvendelse til ham herom, ligesom der blev lagt vægt på, at oberstløjtnanten efter at være blevet gjort opmærksom på problemstillingen ikke forsøgte at annullere købet.

Eksempel 3 – Bøde for forsøg på salg af stjålne emballager til håndgranater via Facebook

(AU sag 2016/002128)

En konstabel vedtog i december 2016 en bøde på 1.500 kr. ved via Facebook at have forsøgt at sælge

fire stykker emballage til skarpe håndgranater, der hidrørte fra Dragonkasernen i Holstebro.

Eksempel 4 – Kørsel med røghåndbomber og tændsnor, der ikke var tilstrækkeligt fastsurret (AU sag 2016/002497)

En overkonstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, jfr. Forsvarets bestemmelsesgrundlag og ADR-konventionen ved i marts 2016 som fører af en militær lastbil at have medbragt bl.a. tre røghåndbomber og tre ruller tændsnor, der ikke var tilstrækkeligt fastsurret. I forbindelse med den pågældende kørsel blev der samtidig fundet fejl ved transportdokumenter og ADR-bevis, afmærkning og emballering m.v., men da pågældendes chef havde tilkendegivet, at kørslen kunne gennemføres som såkaldt "taktisk kørsel", fandtes pågældende ikke at have handlet med den fornødne grove uagtsomhed i relation til disse forhold.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2

Der har i beretningsåret været én sag om pligtforsømmelse af *særlig* grov karakter efter § 27, stk. 2. Sagen vedrørte et vådeskud i Kabul og er nærmere omtalt nedenfor i afsnittet om sager ved de udsendte styrker.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 27a og §§ 28-38 i beretningsåret.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2016 i alt 10 sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Vold

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Der var i beretningsåret seks tilfælde, der førte til en strafferetlig sanktion for vold.

Eksempel 1 – 30 dages betinget fængsel for tilde- ling af skalle

Retten i Viborg, dom af 7. januar 2016

(AU sag 2015/001095)

En værnepligtig ved Flyvevåbnet blev idømt 30 dages betinget fængsel ved under en episode i september 2015 på Flyvestation Karup at have nikket en sergent en skalle. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på omstændighederne og pågældendes gode personlige forhold.

Eksempel 2 – Vold begået på et militært værksted

Retten i Esbjerg, dom af 11. juli 2016

(AU sag 2015/001116)

En overkonstabel var i retten tiltalt for på et værksted i Oksbøllejren at have grebet fat i en anden overkonstabel og kastet denne ned på gulvet og ved tryk mod nakken at have fastholdt den forurettede på gulvet i en kort periode. Retten idømte overkonstablen 20 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af samfundstjeneste i 40 timer og tilsyn af Kriminalforsorgen.

Eksempel 3 – Strafbortfald for vold i gentagelsestil- fælde på Almegårds Kaserne

Retten på Bornholm, dom af 8. januar 2016

(AU sag 2015/001192)

En overkonstabel, der i 2008 var anset med 60 dages fængsel for vold, blev fundet skyldig i vold i gentagelsestilfælde ved på Almegårds Kaserne at

have tildelt en person en skalle på næseryggen. Retten fandt dog, at der forelå særligt formildende omstændigheder, idet retten ikke kunne udelukke, at forurettede forinden tiltaltes voldsudøvelse havde tildelt tiltalte en skalle. På denne baggrund traf retten afgørelse om bortfald af den forskyldte straf.

Eksempel 4 – 40 dages betinget fængsel for spark i ansigtet på kaserne

Retten i Aalborg, dom af 11. april 2016

(AU sag 2015/001292)

En værnepligtig blev idømt 40 dages betinget fængsel og 60 timers samfundstjeneste ved på en kaserne at have sparket en værnepligtig i ansigtet med en militærstøvle, hvorved den forurettede bl.a. pådrog sig en flænge i underlæben. Retten lagde ved straffastsættelsen især vægt på, at der var tale om spark mod ansigtet, og at tiltalte var iført militærstøvler.

Eksempel 5 – Vold i forbindelse med afslutningsfest

Retten på Bornholm, dom af 29. september 2016

(AU sag 2016/002107)

En sergent blev af byretten idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af samfundstjeneste i 40 timer for overtrædelse af straffelovens § 244 om vold. Pågældende blev dømt for under en afslutningsfest på en lokal beværtning at have nikket en premierløjtnant en skalle i ansigtet.

Berigelseskriminalitet

Tyveri

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre urettigt vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

Der var i beretningsåret to sager vedrørende tyveri, som førte til en strafferetlig sanktion.

Den nedenfor i afsnittet vedrørende bedrageri beskrevne sag om en seniorsergents forfalskning af fakturaer m.v. omhandler endvidere straf for tyveri af computere fra arbejdspladsen.

Der skete frifindelse i en sag vedrørende tyveri af brændstof. Denne sag er nærmere beskrevet i afsnittet nedenfor om frifindende domme.

Sag 1 – Tyveri af militært udstyr fra arbejdsplads samt overtrædelse af våbenlovgivningen m.v.

Retten i Aalborg, dom af 4. maj 2016

(AU sag 2015/001086)

En overkonstabel blev straffet for tyveri fra sin arbejdsplads ved igennem en længere periode at have tilegnet sig diverse militært udstyr som f.eks. beskyttelsesveste, kikkert, førstehjælpstaske, feltseng m.v. Der var primært tale om udstyr, som skulle kasseres, og som han for størstedelens vedkommende medtog til sin bopæl. Vedkommende blev endvidere dømt for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen, idet han havde en strømpistol og en to-tenschlæger på sin bopæl, samt for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, ved på sin bopæl ligeledes at have været i besiddelse af to militære kanonslag, som han skulle have afleveret efter en øvelse.

Straffen blev udmålt til 30 dages betinget fængsel samt en tillægsbøde på 4.500 kr. Retten lagde i skærpende retning vægt på værdien af de stjålne genstande, som overkonstabeln stjal fra sin arbejdsgiver ad flere omgange efter en nøje plan. Straffen blev gjort betinget på baggrund af pågældendes gode personlige forhold.

Sag 2 – Tyveri af morfin fra arbejdspladsen

Retten i Hjørring, dom af 1. marts 2016

(AU sag 2015/001354)

En sergent blev idømt en betinget fængselsstraf på 60 dage ved i perioden fra primo 2013 til primo november 2015 fra sin arbejdsplads i Jægerkorpsen at

have stjålet ca. 50 morfinampuller og ca. 130 fentanylslikkepinde til eget brug.

Bedrageri

§ 279. For bedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

Der var i beretningsåret ét tilfælde af bedrageri, som førte til en strafferetlig sanktion. Sagen omhandlede ligeledes straf for dokumentfalsk og tyveri.

Bedrageri, dokumentfalsk og tyveri fra arbejdsplads Retten i Næstved, dom af 22. august 2016

(AU sag 2015/001331)

En seniorsergent blev straffet for tyveri fra sin arbejdsplads i Forsvarsministeriets Personalestyrelse ved i en ca. 2-årig periode at have tilegnet sig ni kasserede computere tilhørende Forsvaret, som han efter ombygning/reparation videresolgte til andre. Samtidig erkendte han i retten dokumentfalsk og bedrageri, til dels forsøg herpå, ved ligeledes i en ca. to-årig periode at have udfærdiget syv falske fakturaer, som han fik sin nærmeste chef til at godkende, hvorefter Forsvaret betalte fakturaerne, der var påført hans egne kontooplysninger, hvorved han fik udbetalt i alt ca. 640.000 kr.

Straffen blev udmålt til 9 måneders betinget fængsel samt 150 timers samfundstjeneste. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på tiltaltes gode personlige forhold samt på, at han havde tilbudt at underskrive et gældsbevis samt medvirke til frigivelse af sin kapitalpension til dækning af sin gæld til Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Brugstyveri af motorkøretøj

§ 293 a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under særligt skærpende omstændigheder, herunder navnlig gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

Straffen for 1. gangs overtrædelse af bestemmelsen vedrørende brugstyveri bør som udgangspunkt fastsættes som en ubetinget fængselsstraf, jf. herved Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Det er efter lovforarbejderne ikke udelukket, at der kan anvendes betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for brugstyveri af motorkøretøj.

Brugstyveri og spirituskørsel

Østre Landsrets ankedom af 19. januar 2016 (Retten i Hillerød, dom af 21. september 2015)

(AU sag 2015/000493)

En overkonstabel blev i en tilståelsessag i byretten idømt 14 dages betinget fængsel og frakendelse af førerretten i 3 år ved i den første uge af april 2015 uberettiget at have brugt et militært køretøj til blandt andet privat kørsel fra Garderkasernen i Høvelte til sin bopæl i Nordsjælland og ved en dag i samme periode at have ført køretøjet i spirituspåvirket tilstand.

Som begrundelse for alene at gøre straffen betinget henviste byretten bl.a. til, at tiltalte i perioden havde været berettiget til at benytte forsvarers bil i forbindelse med tjenstlig kørsel, men at han havde overskredet tilladelsen til brugen af bilen ved at køre privat i bilen.

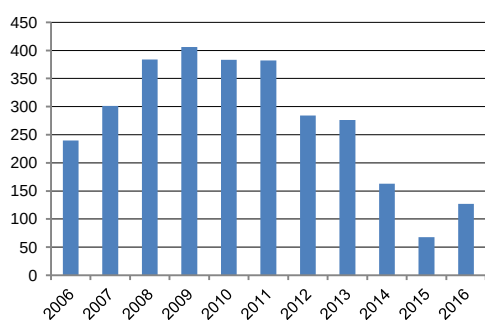
Østre Landsret stadfæstede byrettens dom.

Sanktioner for overtrædelse af den øvrige straffelovgivning

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser var tidligere den langt hyppigste forseelse inden for de militære straffesager, men antallet af færdselsforseelser har gennem de seneste år generelt været faldende, således som det fremgår af figur 8. Der har dog i beretningsåret været 127 sanktioner i færdselssager, hvilket er en stigning i forhold til 2015, hvor der var 68 sanktioner.

Figur 8: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2006-2016.

Flertallet af færdselssagerne vedrører hastigheds- overtrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har bl.a. omfattet manglende brug af sikkerhedssele, kørsel med håndholdt mobiltelefon, kørsel uden kørekort og spirituskørsel mv. Sagerne er fordelt på alle personelgrupper.

De fleste sager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følges taksterne i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager." Minimumsbøderne for overtrædelse af færdselsloven blev forhøjet i 2011. Se herom årsberetningen for 2012.

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelovs § 27.

Hastighedssager

Færdselslovens § 4 og §§ 41 ff.

Hastighedssagerne udgjorde i 2016 ca. 30 % af de i alt 127 sanktioner i færdselssager. 22 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Auditøren modtager både hastighedssager fra politiets Automatiske Trafikkontrol (ATK) og fra militærpolitiets hastighedskontrol på kaserner og andre militære områder, men en række af de registrerede sager er ikke omfattet af den militære retspleje, fordi føreren f.eks. er civilt ansat i forsvaret. Disse sager bliver efter en undersøgelse overdraget til politiet og den civile anklagemyndighed til behandling.

Med virkning fra 1. februar 2015 (lov nr. 372 af 14. april 2014) blev der i færdselslovens § 118 c indført en ny bestemmelse vedrørende betinget objektivet strafansvar for ejeren (eller den registrerede bruger) af et køretøj i visse sager om overtrædelse af hastighedsbegrænsningerne i færdselsloven, der er konstateret ved Automatisk Trafikkontrol (ATK/fotovogne). Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastighedsoverskridelsen er på højst 30 %.

Formålet med indførelsen af bestemmelsen om det betingede objektive ansvar er et ønske om at effektivisere sagsbehandlingen og sikre, at hastighedssagerne ekspederes med den fornødne hurtighed.

Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), der er registreret ejer af forsvarets køretøjer, hvorfor politiet sender bødeforelæg vedr. hastighedsoverskridelser på højst 30 % til FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar, medmindre en fører erkender at have ført køretøjet. Såfremt FMI ikke kan udpege en fører, der erkender at have ført køretøjet, skal FMI som udgangspunkt betale bøden inden 30 dage fra bødeforelæggets modtagelse.

Eksempel 1 – Klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse og undladt anvendelse af sikkerhedssele
(AU sag 2016/000583)

En oversergent vedtog en bøde på 4.000 kr. samt et klip i kørekortet ved at have ført bil med en hastighed på mindst 53 km/t ved Ryes Kaserne i Fredericia, selvom højeste tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 40 km/t, ligesom han ikke anvendte sikkerhedssele under kørslen.

Eksempel 2 – Bøde og klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse

Københavns Byret, dom af 1. april 2016
(AU sag 2015/001270)

En seniorsergent blev i retten idømt en bøde på 3.000 kr. samt et klip i kørekortet for en hastighedsovertrædelse efter færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1. Pågældende var i august 2015 blevet kontrolleret i forbindelse med en automatisk hastighedskontrol (ATK) og havde i et militært køretøj kørt 72 km/t i et område, hvor den tilladte hastighed ikke måtte overstige 50 km/t, hvilket udgjorde en overskridelse på 44 % af den tilladte hastighed.

Førerretsfrakendelse

Førerretsfrakendelse for hastighedsovertrædelser m.v.

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved bl.a. hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget.

Der var i 2016 to sager vedr. hastighedsovertrædelser, der medførte betinget førerretsfrakendelse, og én sag, der medførte kørselsforbud.

Eksempel – Betinget førerretsfrakendelse for fartoverskridelse på 67 %
(AU sag 2015/001076)

En overkonstabel vedtog i februar 2016 en betinget frakendelse af førerretten i 3 år og en bøde på 3.500 kr. ved i august 2015 at have bil med en hastighed på mindst 67 km/t på Antvorskov Kaserne, selvom den tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 40 km/t.

Spirituskørsel

Færdselslovens § 53

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn gange alkoholkoncentrationen i blodet. Endvidere frakendes førerretten. Er alkoholkoncentrationen i førstegangstilfælde mellem 0,51 og 1,20 sker der betinget frakendelse. Er den 1,21 promille eller derover frakendes førerretten for tre år. I gentagelsestilfælde er perioden længere. Der henvises uddybende til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager".

Antallet af sager om spirituskørsel er fortsat meget begrænset. Der var i 2016 seks sager om spirituskørsel. Alle sager medførte betingede førerretsfrakendelser. Der henvises endvidere til den nedenfor i afsnittet om straffelovens § 293a beskrevne sag.

Eksempel – Bøde på 11.000 kr. og betinget førerretsfrakendelse for spirituskørsel
(AU sag 2015/001512)

En seniorsergent vedtog en bøde på 11.000 kr. og en betinget frakendelse af førerretten i 3 år ved at have ført personbil med en alkoholpromille på

mindst 0,68 på Varde Kaserne. Bøden omfattede endvidere straf for kørsel uden sikkerhedssele.

Andre færdselssager

Eksempel 1 – Tilsidesættelse af vigepligt Retten i Aalborg, dom af 14. september 2016 (AU sag 2015/000281)

En overkonstabel blev idømt en bøde på 1.500 kr. for tilsidesættelse af sin ubetingede vigepligt efter færdselslovens § 26, stk. 2, i forbindelse med ud-kørsel fra Aalborg Kaserne. Pågældende blev i retten frifundet for en nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten, idet retten ikke fandt, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Eksempel 2 – Ulovlig kørsel med farligt gods m.v. (AU sag 2015/000832)

En overkonstabel vedtog i februar 2016 en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 67 samt bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods m.v., ved i maj 2015 som fører af et militært køretøj på motorvej E20 at have udført transport af farlig gods, hvor lasten oversteg den tilladte frimængde, og uden at have medbragt skriftlige anvisninger, ligesom køretøjets to pulverslukkere ikke var påført lovpligtig tilsynsetiket m.v.

Eksempel 3 – Overskredet dobbelt optrukne spærrelinjer ved overhaling

Retten i Viborg, dom af 13. maj 2016
(AU sag 2016/000068)

En overkonstabel blev i retten fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, ved at have undladt at efterkomme anvisninger for færdslen i forbindelse med at have overskredet dobbelte spærrelinjer ved hovedvagten på Skive Kaserne. Retten bemærkede med henvisning til regler i vejmærkningsbekendtgørelsen, at tiltalte havde været berettiget til at overskride spærrelinjerne, da en personbil havde foretaget standsning ved hovedvagten, men

at tiltalte burde have holdt stille og orienteret sig, forinden overskridelsen skete. Tiltalte blev tildelt en advarsel af retten, jf. retsplejelovens § 900.

Eksempel 4 – Ulovligt venstresving samt kørsel uden at have medbragt kørekort

Retten i Aalborg, dom af 27. maj 2016
(AU sag 2016/000413)

En overkonstabel blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens §§ 4 og 56 ved som fører af et militært køretøj at have foretaget et venstresving, selvom der var opsat færdselstavle, der tilkendegav, at venstresving var forbudt, ligesom han ikke havde medbragt kørekort under kørslen.

Eksempel 5 – Bøde for anvendelse af mobiltelefon under kørsel

Retten i Hjørring, dom af 27. oktober 2016
(AU sag 2016/002417)

En marinespecialist blev idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 55a, ved at have anvendt håndholdt mobiltelefon under kørsel i et militært køretøj.

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særlove

Indledning

Militære straffesager vedrørende overtrædelser af den øvrige (civile) strafbelagte lovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Der er i 2016 udmålt sanktioner i fire sager om overtrædelse af den øvrige strafbelagte lovgivning. Disse sager vedrørte overtrædelse af våbenlovgivningen, fyrværkerilovgivningen og arbejdsmiljølovgivningen og er omtalt nærmere nedenfor.

Våbenlovgivningen og fyrværkerilovgivningen

Der har i beretningsåret været to sager om overtrædelse af våbenlovgivningen.

Sag 1 – Ulovlig besiddelse af énhåndsbetjente foldeknive

Retten i Ålborg, dom af 11. marts 2016
(AU sag 2015/001108)

En kaptajn blev straffet med en bøde på 4.500 kr. for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen ved i et aflåst stålskab på Aalborg Kaserne at have opbevaret to énhåndsbetjente foldeknive.

Sag 2 – Ulovligt salg af magasiner

(AU 2016/000109)

En sergent vedtog i marts 2016 en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen ved i juni 2015 via et opslag på Facebook at have solgt fem magasiner til Karabin M/95 til en civil hjemmевærnsmand uden at sikre sig, at denne havde fornøden tilladelse til at besidde magasinerne. Pågældende var oprindeligt sigtet for tyveri, men påtale

blev opgivet ud fra forsætsbetragtninger, da han efter sin forklaring ikke vidste, at magasinerne tilhørte forsvaret. Han forklarede, at han havde fået magasinerne af en kollega, som efter hans opfattelse havde anskaffet sig magasinerne under en udsendelse.

Ny knivlov

Folketinget vedtog i april 2016 en ny knivlov (Lov nr. 376 af 27. april 2016 om knive og blankvåben m.v.). Loven trådte i kraft den 1. juli 2016. Den samler og forenkler reglerne om knive og blankvåben m.v. i en ny og selvstændig hovedlov.

Med den nye knivlov er kursen over for knive i nattelivet og i kriminelle miljøer blevet skærpet samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldeknive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at knive kun må medbringes på offentlige steder m.v., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig strafskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold m.v., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i nattelivet eller kriminelle miljøer.

Værnsfælles Forsvarskommando har på denne baggrund i januar 2017 udsendt en ny VFKBST O.642-0 for besiddelse af knive og øvrige blankvåben i forsvaret. Bestemmelsen fastlægger regler for ansattes besiddelse af knive og ceremonielle blankvåben i forbindelse med tjenesten, samt i hvilket omfang disse må anvendes privat.

Bestemmelsen er efter det oplyste under revision.

Sanktionspåstande i knivsager

Sanktionerne for overtrædelse af den nye knivlov fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager". Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om en almindelig kniv. Er der tale om en kniv, som ikke lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr. Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. nattelivet, og som tidligere er straffet for vold, trusler m.v. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 7 dages ubetinget fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 14 dages ubetinget fængsel.

Hjemtagelse af våben, ammunition m.v.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag. Hjemtagelse af effekter kan efter omstændig-hederne henføres under straffeloven, hvor betingelserne for at rejse tiltale for berigelses-kriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene derimod midlertidigt f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for overtrædelse af militær straffelov. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Fyrværkerilovgivningen

Der har i beretningsåret været én sag om overtrædelse af fyrværkerilovgivningen. Sagen er omtalt nedenfor.

Sag – Ulovlig besiddelse af "six-bang" granat i lufthavn

(AU sag 2016/000234)

En sergent vedtog en bøde på 2.000 kr. ved i Rønne Lufthavn uden tilladelse hertil ved en forglemmelse

at have været i besiddelse af en såkaldt "six-bang" granat i sin bagage. Der fandtes ikke at kunne føres det fornødne bevis for forsæt til tyveri af granaten, idet der herved blev lagt vægt på pågældendes forklaring om, at det skyldtes en forglemmelse, at granaten ikke var blevet afleveret efter endt øvelsesaktivitet.

Arbejdsmiljølovgivningen

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile sager straffesager. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Arbejdsmiljø" vejledt om behandlingen af sager om overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, herunder straffene for arbejdsgivere og ansatte.

I praksis er udgangspunktet ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen en bødestraf, der gradueres efter sagens karakter og grovhed. Arbejdstilsynet afgiver i disse sager en indstilling om en relevant sanktion for den konkrete overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, der i almindelighed følges.

Der har i beretningsåret været én sag om overtrædelse af arbejdsmiljøloven, jf. nedenfor.

Sag – Arbejde på værksted udført uden fornøden ventilation m.v.

(AU sag 2016/000467)

Værnsfælles Forsvarskommando vedtog den 1. august 2016 en bøde på 40.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, idet der den 24. juni 2015 på et af Forsvarets værksteder blev foretaget svejsning uden den fornødne ventilation samt anvendelse af personlige værnemidler, hvilket indebar risiko for en ansat medarbejders helbred i form af f.eks. kræftsygdomme og alvorlige luftvejslidelser.

Eksempler på sager afsluttet uden dom samt frifindende domme

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2016 er afsluttet uden en strafferetlig sanktion, enten fordi efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

Sager afsluttet uden tiltale

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Sager uden sigtelse

Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1)
Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2)

Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse,

- hvis sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde på grund af et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3)

I juli 2015 blev der i en række avisartikler rejst spørgsmål om, hvorvidt Danmark og udsendte soldater i 2004 – 2005 i forbindelse med håndteringen og registreringen af oplysninger om tilfangetagne irakere havde ageret i overensstemmelse med internationale konventioner og forpligtigelser samt nationale direktiver.

På baggrund af avisartiklerne iværksatte Forsvarets Auditørkorps i juli 2015 en undersøgelse for at kunne vurdere, om der var anledning til at indlede en strafferetlig efterforskning i sagerne.

I august 2016 traf Auditøren afgørelse om at indstille efterforskningen i sagerne, idet der ikke i forbindelse med efterforskningen var fremkommet oplysninger, der indikerede, at danske soldater ved den danske bataljon i Irak i forbindelse med hændelserne havde handlet i strid med internationale konventioner og forpligtigelser på en sådan måde, at de kunne pådrage sig et selvstændigt strafansvar.

Auditøren lagde ved sin afgørelse til grund, at dansk militært personel i flere tilfælde i strid med det nationale bestemmelsesgrundlag havde udleveret irakiske borgere til de irakiske myndigheder. Strafansvaret for pligtforsømmelse efter den militære straffelov forældes dog senest 5 år efter, at den strafbare handling er begået, hvorfor Auditøren ikke fandt anledning til at vurdere, om det involverede militære personel i forbindelse med de konkrete hændelser har udvist en strafbar pligtforsømmelse, da et eventuelt strafansvar i sagen derfor under alle omstændigheder ville være forældet.

I forhold til Forsvarets registrering og håndtering af fangeoplysninger fandt Auditøren ved sin afgørelse ikke, at der var fremkommet oplysninger, der indikerede, at militært tjenstgørende personel har forsøgt at undlade registrering af tilbageholdte i overensstemmelse med de nationale direktiver, ligesom Auditøren ikke fandt grundlag for at antage, at der var begået strafbart forhold i forbindelse med bortkomsten af en elektronisk database indeholdende oplysninger om de irakiske fanger.

Indstilling af efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Eksempel 1 - Efterforskning af sager vedrørende soldaters håndtering af tilfangetagne irakere m.v. (AU sag 2015/000869)

Eksempel 2 – Efterforskning af sag om mulige civile tab under angreb i Irak

(AU sag 2015/001038)

I forbindelse med et angreb udført i august 2015 af danske F 16-jagere, der var udsendt i Irak under Operation Inherent Resolve, opstod der mistanke om, at angrebet kunne have medført civile tab.

Auditøren indstillede i februar 2016 efterforskningen i sagen, idet efterforskningen havde sandsynliggjort, at angrebet ikke havde medført tab af civile menneskeliv, og da det i øvrigt blev vurderet, at gældende retningslinier var fulgt. Sagen er ligeledes omtalt i årsberetningen for 2015.

Eksempel 3 - Anmeldelse af hændelse vedrørende skudafgivelse i Irak i 2003

(AU sag 2015/001224)

Værnsfælles Forsvarskommando orienterede i oktober 2015 Forsvarets Auditørkorps om en hændelse vedrørende skudafgivelse i Irak i 2003, som ikke var belyst i ønskeligt omfang. Sagen havde tidligere været oversendt til Irak- og Afghanistan Kommissionen, men da Kommissionen nu var blevet nedlagt, blev Auditørkorpset orienteret om sagen.

Efterforskningen førte ikke til en nærmere klarlægning af sagens omstændigheder, og i det omfang noget militært tjenestegørende personale måtte have udvist en strafbar pligtforsømmelse i forbindelse med sagen, ville et eventuelt strafansvar – henset til sagens alder – være forældet.

Efterforskningen i sagen blev derfor indstillet i august 2016.

Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejelovens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevisets* stilling efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel 1 – Kørsel i lastbil uden synsmærkat (AU sag 2016/002142)

Auditøren opgav i november 2016 påtale mod en sergent, der var sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved i maj 2016 at have ladet flere konstabelelever føre en lastbil, der ikke var synet, selvom det ifølge Forsvarets bestemmelser, der har været gældende siden 1. marts 2016, er brugerens ansvar at sikre, køretøjet kun anvendes, hvis det er forsynet med en synsmærkat.

Auditøren lagde ved sin afgørelse vægt på, at sergenten havde spurgt om lov til at bruge den pågældende lastbil, og at han ifølge sin forklaring kan have misforstået, i hvilket omfang han måtte bruge det pågældende køretøj.

Eksempel 2 – Sag om muligt seksuelt overgreb (AU sag 2016/002856)

Auditøren opgav i september 2016 påtale mod en premierløjtnant, der var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 221 i forbindelse med en afslutningsfest på en kaserne.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i årsberetningens indledende afsnit "Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2016".

Frifindelse

Der var i beretningsåret én sag, der endte med frifindelse for den rejste tiltale.

Frifindelse for tyveri af brændstof fra arbejdsplads Retten i Esbjerg, dom af 19. maj 2016

(AU sag 2015/000532)

En seniorsergent blev i retten frifundet for at have stjålet ikke under 87 liter brændstof fra sin arbejdsplads ved tankanlæggene i Oksbøllejren, idet retten ikke fandt, at der var ført det til domfældelse fornødne bevis. Retten lagde bl.a. vægt på, at der var objektive fejl i en i retten fremlagt oversigt over optankninger af brændstof i den omhandlede periode.

Undersøgelser i arbejdsskadesager

Undersøgelser af hændelser, hvor personel er afdøet ved døden eller er kommet alvorligt til skade i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afdør ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Forsvarets Auditørkorps skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afdør ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Forsvarets Auditørkorps underrettes endvidere om en arbejdsskade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager. Auditørkorpsen har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af de, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedrørende dræbte og tilskadekomne danske soldater er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning", som kan findes på den militære anklagemyndigheds hjemmeside.

Undersøgelser i 2016

Eksempel 1 – Våbenmekaniker ramt af fragmenter under arbejde med fastklemmt ammunition (AU sag 2016/001008)

En våbenmekaniker skulle fjerne noget fastklemmt ammunition af forkert kaliber på et indleveret våben. Under arbejdet blev våbenmekanikeren ramt af fragmenter og pådrog sig operationskrævende skader på den ene hånd. Auditøren indledte en undersøgelse af sagen og konkluderede, at arbejdet efter det oplyste var udført efter sædvanlige procedurer for denne type arbejde.

Auditøren indstillede herefter efterforskningen i sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2.

Eksempel 2 – Skudhændelse på Kastellet (AU 2016/002280 m.fl.)

En oversergent under civiluddannelse indfandt sig den 11. juli 2016 ved Kastelsvagten i København og fik, under foregivende af, at han skulle kontrollere våben, adgang til et gevær, som han derpå affyrede mod sig selv, hvorved han blev påført meget alvorlige skader i maven.

Efter afslutningen af en auditørundersøgelse blev oversergenten meddelt et tiltalefrafald.

Sagen er nærmere beskrevet i det indledende afsnit.

Eksempel 3 – Sprængningsulykke på Bornholm (AU 2016/002694)

Sagen, der fortsat er under efterforskning, er nærmere beskrevet i det indledende afsnit.

Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.

Indledning

En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet.

Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Generalauditørens interne retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 5/2016.

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning". Der har ikke været foretaget udrykning til missionsområderne i 2016. Der har alene været foretaget en rejse til Kosovo med henblik på afhøring af nogle vidner.

Oversigt over missionsområder i 2016

Missionsområde Afghanistan

Ved årsskiftet 2014-2015 blev ISAF nedlagt og afløst af den NATO-ledede Resolute Support Mission (RSM), som har til formål at styrke afghanernes evne til at varetage egen sikkerhed.

Det danske styrkebidrag til RSM bestod i 2016 af en trænings- og rådgivningsbidrag, der hovedsageligt er samlet i Kabul-området, støtte- og stabsbidrag samt et støtteelement, der understøtter det danske bidrag med logistik, administration og teknisk assistance.

Missionsområde Irak og Syrien

Det danske militære bidrag til den amerikansk-ledede koalitions kamp mod terrorbevægelsen ISIL – Operation Inherent Resolve (OIR) – består af en række forskellige bidrag, herunder kapacitetsopbygningsbidrag, radarbidrag, et stabsbidrag samt F-16 kampflybidrag og transportflybidrag (ophørt).

Bidragene er placeret forskellige steder i regionen, herunder på Al-Asad luftbasen i Irak.

F-16 kampflybidraget og transportflybidraget har mandat til at operere i både Irak og Syrien og var deployeret til Incirlik luftbasen i Tyrkiet, mens transportflybidraget var deployeret til Ali Al Salem luftbasen i Kuwait.

Øvrige missionsområder

Danmark bidrog i 2016 med en bevogtningsdeling og et mindre stabsbidrag til NATO-missionen KFOR i Kosovo. Endvidere bidrog Danmark med militært personel til missioner i rammen af FN til blandt andet UNMISS (Sydsudan), UNMIL (Liberia) og MINUSMA (Mali).

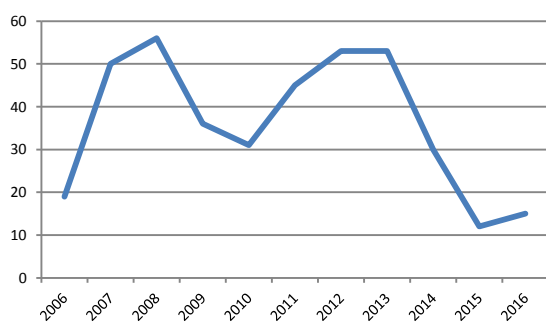
Endelig bidrog støtteskibet Absalon til NATOs Operation Ocean Shield mod pirateri i det indiske ocean og til den FN-støttede Operation RECLIB (Recovery of Chemical Agents from Libya).

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2016

Der er i beretningsåret registreret 14 sanktioner ved de udsendte styrker. Det er en mindre stigning i forhold til 2015, hvor der var 12 sanktioner ved de udsendte styrker, mens der i 2013 og 2014 var henholdsvis 53 sanktioner og 29 sanktioner.

Størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2016 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Antal sanktioner

Figur 9. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2006-2016.

Sager om våbenhåndtering

I beretningsåret har hovedparten af sanktionerne for grov pligtforsømmelse ved de udsendte styrker vedrørt våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn, samt utilsigtede skudhændelser.

Eksempel 1 – Vådeskud i Kabul

(AU sag 2015/000749)

En orlogskaptajn undlod i juni 2016 i Kabul i Afghanistan at foretage korrekt afladning og eftersyn af sit personligt udleverede gevær før våbenrengøring, hvilket førte til, at en kollega, der hjalp med at adskille våbnet, afgav et vådeskud gennem en bordplade og overkonstablens ene bukseben. Overkonstablen vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelovs § 27, stk. 2, om pligtforsømmelse af særlig grov karakter.

Eksempel 2 – Utilsigtet skudhændelse ombord på Absalon i Rødehavet

(AU 2015/001483)

En oversergent foretog ikke korrekt afladning og eftersyn af sin pistol ombord på Absalon i Rødehavet, hvilket førte til en utilsigtet skudafgang i forbindelse med vedligeholdelse af pistolen. Han vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse.

Eksempel 3 – Bøde for at have efterladt pistol frit tilgængeligt i Irak

(AU sag 2016/000193)

En premierløjtnant efterlod i februar 2016 under tjeneste i Al Asad Airbase i Irak sin pistol frit tilgængeligt og uden opsyn i en bygning, hvortil der var almindelig adgang. Han vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1 om grov pligtforsømmelse.

Eksempel 4 – Utilsigtet skud med pistol i Al Asad Airbase i Irak

(AU sag 2016/000353)

En sergent vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, grov pligtforsømmelse, ved i februar 2016 på Al Asad Airbase i Irak at have tilsidesat gældende regler for våbenhåndtering, idet han havde fejlbetjent en militær pistol M/49, hvorved han utilsigtet kom til at skyde sig selv i hånden.

Andre udlandssager

Eksempel 1 – Oprådt synligt beruset i uniform ved overdragelsesmøde i Kosovo m.v.

(AU sag 2015/001325)

En premierløjtnant vedtog en bøde på 6.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 20, 23, stk. 2, og 27 ved i november 2015 under udsendelse til Kosovo at have vist sig synlig beruset i uniform ved et overdragelsesmøde med bl.a. udenlandske samarbejdspartnere, ligesom han som vagthavende officer og chef for vagtstyrken havde indtaget alkohol i sådan grad, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuld forsvarlig måde. Dette indebar, at

han i alkoholpåvirket tilstand bl.a. beordrede underordnet vagtpersonel ud på patrulje uden våben m.v., hvilket resulterede i, at han efterfølgende var nødsaget til at fralægge sig kommandoen.

Der blev ved bødens udmåling i skærpende retning lagt vægt på, at pågældende som chef for den danske bevogtningsdeling i KFOR har ansvar for sikkerheden ved vagten i lejren, og at situationen kunne have udviklet sig i en potentielt farlig retning på grund af manglende dømmekraft. I formildende retning blev der lagt vægt på, at pågældende selv fralagde sig kommandoen, og at der ikke skete skade på personel eller materiel.

Eksempel 2 – Forsøg på hjemtage ikke-afgiftsberigtigede cigaretter til Danmark (AU sag 2015/001524)

En seniorsergent, der gjorde tjeneste på Ahmad Al Jabar Air Base i Kuwait, anbragte 800 stk. ikke-afgiftsberigtigede cigaretter i sin personlige, uledsagede bagage i en container, der skulle hjemtages til Danmark. Han vedtog en bøde på 4.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Eksempel 3 - Mødt påvirket til tjeneste i Tyskland (AU sag 2016/002533 m.fl.)

Tre marinekonstabler mødte i september 2016 op til tjeneste på Polish Barracks, Sennelager i Tyskland, efter at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at de ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde. De vedtog alle efterfølgende en bøde på 2.500 kr.

Sager vedrørende mulig overtrædelse af reglerne i den humanitære folkeret, herunder undersøgelse af mulige civile tab mv.

Den militære anklagemyndighed har i forbindelse med danske styrkers udsendelse til Afghanistan siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser, herunder mulige civile tab i dette missionsområde. Der kan herom nærmere henvises

til tidligere årsberetninger og publikationen "Den Militære Retsplejeordning".

I beretningsåret er der behandlet to sager med tilknytning til det danske F-16 bidrag til Irak og Syrien.

Sag 1. Efterforskning af en sag om mulige civile tab i forbindelse med danske F-16 flys deltagelse i angreb i Irak

(AU sag 2015/001038)

I forbindelse med et angreb udført i august 2015 af danske F 16-jagere, der var udsendt i Irak under Operation Inherent Resolve, opstod der mistanke om, at angrebet kunne have medført civile tab.

Auditøren indstillede i februar 2016 efterforskningen i sagen, idet efterforskningen havde sandsynliggjort, at angrebet ikke havde medført tab af civile menneskeliv, og da det i øvrigt blev vurderet, at gældende retningslinjer var fulgt. Sagen er ligeledes omtalt i årsberetningen for 2015.

Sag 2. Mulige tab af civile liv i forbindelse med danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien

(AU 2016/002260)

Forsvaret orienterede i september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 fly havde deltaget i et angreb på en formodet ISIL-stilling i området omkring Dayr Az Zawr i Syrien. Efterfølgende blev det via medierne oplyst, at angrebet kunne have medført tab af menneskeliv.

Sagen, der fortsat verserer, er nærmere beskrevet i beretningens indledende afsnit om eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2016.

Indberetninger om mulige overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater blive vidner til overtrædelser af den humanitære

folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker.

Danske soldater har i de senere år i henhold til bl.a. Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind overfor, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Undersøgelse vedrørende dansk trænede irakiske soldaters krigsforbrydelser

(AU 2016/002938)

Auditøren modtog i december 2016 orientering om en sag, hvor en dansk officer til et medie havde oplyst, at dansk trænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelser mod soldater fra Islamisk Stat.

Sagen er, som anført indledningen, under efterforskning.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2015

Efterforskning af sager vedrørende soldaters håndtering af tilfangetagne irakere m.v.

(AU sag 2015/000869)

I juli 2015 blev der i en række avisartikler rejst spørgsmål om, hvorvidt Danmark og udsendte soldater i 2004 – 2005 i forbindelse med håndteringen og registreringen af oplysninger om tilfangetagne irakere havde ageret i overensstemmelse med internationale konventioner og forpligtelser samt nationale direktiver.

På baggrund af avisartiklerne iværksatte Forsvarets Auditørkorps i juli 2015 en undersøgelse for at kunne vurdere, om der var anledning til at indlede en strafferetlig efterforskning i sagerne.

I august 2016 traf Auditøren afgørelse om at indstille efterforskningen i sagerne, idet der ikke i forbindelse med efterforskningen var fremkommet oplysninger, der indikerer, at danske soldater ved den danske bataljon i Irak i forbindelse med hændelserne har handlet i strid med internationale konventioner og forpligtelser på en sådan måde, at de kan pådrage sig et selvstændigt strafansvar.

Auditøren lagde ved sin afgørelse til grund, at dansk militært personel i flere tilfælde i strid med det nationale bestemmelsesgrundlag havde udleveret irakiske borgere til de irakiske myndigheder. Strafansvaret for pligtforsømmelse efter den militære straffelov forældes dog senest 5 år efter, at den strafbare handling er begået, hvorfor Auditøren ikke fandt anledning til at vurdere, om det involverede militære personel i forbindelse med de konkrete hændelser har udvist en strafbar pligtforsømmelse, da et eventuelt strafansvar i sagen derfor under alle omstændigheder ville være forældet.

I forhold til Forsvarets registrering og håndtering af fangeoplysninger fandt Auditøren ved sin afgørelse ikke, at der var fremkommet oplysninger, der indikerer, at militært tjenstgørende personel havde for-

søgt at undlade registrering af tilbageholdte i overensstemmelse med de nationale direktiver, ligesom Auditøren ikke fandt grundlag for at antage, at der var begået strafbart forhold i forbindelse med bortkomsten af en elektronisk database indeholdende oplysninger om de irakiske fanger.

Ytringsfrihed for medarbejdere i Forsvaret – ytringer på de sociale medier om forsvaret

(AU sag 2015/001172)

Værnsfælles Forsvarskommando anmodede i oktober 2015 Forsvarets Auditørkorps om en strafferetlig vurdering af en række nedladende og krænkende udtalelser, der var fremsat på Forsvarets sider på de sociale medier om homoseksuelle og mennesker med anden etnisk baggrund end dansk.

Auditøren lagde til grund, at en del af udtalelserne måtte formodes at komme fra militært tjenstgørende personel. Auditøren udtalte i januar 2016, at han ikke fandt, at nogle af de pågældende udsagn konkret gav grundlag for at indlede en strafferetlig forfølgning, da militært personel som følge af dets ytringsfrihed også har mulighed for at deltage i den offentlige debat og komme med mishagsytringer mod den organisation eller ansatte i den organisation, de er ansat i, uden at dette i sig selv aktualiserer et strafansvar.

Der var efterfølgende i foråret 2016 en debat i medierne m.v. om forsvarets ansattes adgang til at ytre sig kritisk på de sociale medier. Debatten startede på baggrund af forsvarschefens udtalelser på et møde på Flyvestation Karup om, at han ikke ville acceptere medarbejdere, der optrådte illoyalt over for Forsvaret på de sociale medier m.v.

Folketingets Ombudsmand udtalte i juni 2016 kritik af forsvarschefens udtalelser. Af udtalelsen fra Folketingets Ombudsmand fremgår bl.a.:

"Det er samlet set min opfattelse, at forsvarschefens udtalelser til de ansatte på Flyvestation Karup ikke gav et retvisende billede af den retsstilling, som de ansatte har efter de gældende regler om principper

om offentligt ansattes ytringsfrihed. Forsvarschefens tilkendegivelser på mødet har været misvisende og i særdeleshed egnede til at skabe usikkerhed hos Forsvarets ansatte om retten til på egne vegne at ytre sig kritisk om forhold inden for eget arbejdsområde.”

Justitsministeriet udsendte i oktober 2016 en vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed, der beskriver rammerne og omfanget af offentligt ansattes ret til at ytre sig. Der er tale om en revideret udgave af ministeriets vejledning fra 2006.

Sag om kønskrænkende adfærd

(AU sag 2015/001007)

En oversergent i Søværnet blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27 ved i perioden fra oktober 2014 til juli 2015 at have udvist kønskrænkende adfærd overfor en civil ansat kvindelig medarbejder.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor i afsnittet vedrørende militær straffelov § 27.

Sag vedrørende anmeldelse af tyveri om brændstof

(AU sag 2015/000532)

En seniorsergent var i retten tiltalt for at have stjålet brændstof fra sin arbejdsplads. Han blev frifundet ved Retten i Esbjergs dom af 19. maj 2016.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet ”Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme”.

Sag vedrørende efterforskning af hændelse vedrørende skudafgivelse i Irak i 2003

(AU sag 2015/001224)

Efterforskningen i sagen blev indstillet i august 2016 i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet ”Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme”.

Sag om dokumentfalsk vedrørende godkendelse af falske fakturaer

(AU sag 2015/001331)

Forsvarets Personalestyrelse foretog i november 2015 anmeldelse til Forsvarets Auditørkorps af en medarbejder for at have udfærdiget falske fakturaer. Pågældende blev ved Retten i Næstveds dom af 22. august 2016 straffet for tyveri fra sin arbejdsplads samt for dokumentfalsk og bedrageri ved at have udfærdiget falske fakturaer, hvorved han uberegtiget fik udbetalt ca. 640.000 kr.

Sagen er uddybende beskrevet i afsnittet ovenfor vedr. overtrædelser af straffeloven.

Verserende ankesager i landsretterne

Sag nr. 1. Bedrageri i form af indkøb til privat brug på forsvarets regning

(AU sag 2015/001088, 2016/002233)

En chefsergent tjenestegørende ved det danske element ved Stettin i Polen blev i efteråret 2015 anmeldt for bedrageri ved at have indkøbt diverse indbogenstande og tjenesteydelser til en samlet værdi af ca. 54.000 kr. til privat brug og ladet dem betale af Forsvaret.

Pågældende blev ved Københavns Byrets dom af 24. oktober 2016 idømt 3 måneders betinget fængsel samt pligt til udførelse af 80 timers ulønnet samfundstjeneste. Dommen er anket til Østre Landsret af tiltalte med påstand om frifindelse og af Forsvarets Auditørkorps med påstand om skærpelse.

Sagen er berammet til hovedforhandling den 10. april 2017.

Sag nr. 2. Kønskrænkende adfærd

Retten i Sønderborg, dom af 15. marts 2016

(AU sag 2015/000650)

En sergent blev ved Retten i Sønderborg idømt en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved verbalt groft at have krænkert to kvindelige menige. Udtalelserne var fremkommet i

forbindelse med øvelsesvirksomhed, og retten fandt ikke, at udtalelserne kunne antages at være en del af et øvelsesspil. Retten henviste til, at udtalelserne var egnede til at være groft krænkende.

Sagen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Vestre Landsret.

Sagen er berammet til hovedforhandling den 24. april 2017.

**Sag nr. 3. Udeblivelse fra tjeneste som radiovagt
Københavns Byret, dom af 21. november 2016
(AU sag 2015/000695 m.fl.)**

En radiovagt, der var tjenestegørende ombord på fregatten Niels Juel, der lå i havn i Polen, blev idømt en bøde på 2.000 kr. for den 7. juni 2015 at være udeblevet fra tjeneste som radiovagt, idet hun sov over sig som følge af længere tids søvnunderskud. Retten frifandt pågældende for overtrædelse af militær straffelov § 20, beruselse i tjenesten, idet retten ikke fandt det bevist, at det var som følge af alkoholindtagelse, at radiovagten ikke mødte på arbejde.

Dommen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Østre Landsret. Forsvarets Auditørkorps har nedlagt påstand om domfældelse efter anklageskriftet samt skærpelse af straffen.

Sagen afventer berømmelse.

Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret

Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruktion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genèvekonventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Indledning

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genèvekonventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruktion, som de væbnede styrker skal have herom.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Forsvarets Auditørkorps. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997 desuden at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning (MJUR-ordningen).

Den militærjuridiske rådgivers primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret m.v. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Der var i beretningsåret 10 fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret; fem ved Værnsfælles Forsvarskommando, en ved hver af hærens to brigader samt en ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter og Specialoperationskommandoen.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver blandt andet rådgive militære chefer om anvendelsen af den humanitære folkeret og om reglerne for magtanvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og i form af undervisning af soldaterne. Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet

af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2016 har danske militærjuridiske rådgivere forrettet tjeneste ved det danske sømilitære bidrag til operation "Ocean Shield" i Aden bugten, ved det danske bidrag til Operation Inherent Resolve i Irak ved henholdsvis Mission Target Approval Authority (MTAA) i Qatar samt det amerikanske hovedkvarter, Combined Joint Forces Land Component Command - Iraq (CJFLCC-I) i Bagdad.

Generalauditørens opgaver

Generalauditøren varetager det faglige ansvar for uddannelse af militærjuridiske rådgivere i humanitær folkeret. Militærjuridiske rådgivere (MJUR) kan ved eventuel tvivl om fortolkning af den humanitære folkeret rette henvendelse til generalauditøren eller dennes repræsentant

Generalauditøren fastsætter uddannelsesmål inden for den humanitære folkeret, ligesom han har ansvaret for planlægning og gennemførelse af MJUR grunduddannelsen. Endvidere kan der anbefales kurser, herunder i udlandet, som militærjuridiske rådgivere bør overveje at deltage i.

Militærmanual om folkeret for danske væbnede styrker i internationale militære operationer.

Det blev i Forsvarsforliget for 2010-2014 besluttet, at der for yderligere at styrke forsvarets uddannelse i og anvendelse af den humanitære folkeret og krigens love skulle udarbejdes en dansk militær manual på området.

Militærmanualen blev offentliggjort den 2. september 2016. Den er over en 3-årig periode udarbejdet af en projektgruppe under Værnsfælles Forsvarskommando under ledelse af en særlig styregruppe. Generalauditoriatet har været medlem af styregruppen.

Militærmanualen beskriver de overordnede retningslinjer for, hvordan humanitær folkeret og menneskerettigheder skal efterleves i forbindelse med planlægning og gennemførelse af internationale militære operationer.

Manualen omfatter bl.a. emner som fastlæggelsen af militære mål, anvendelse af militære magtmidler samt beskyttelsesforanstaltninger i forhold til civilbefolkningen, sårede og tilbageholdte. Erfaringsbaserede problemstillinger fra forsvarets tidligere indsættelser i internationale operationer er i vidt omfang inddraget i udarbejdelsen af manualen.

Militærjuridisk grunduddannelse og superbrugeruddannelse i militærmanualen

Forsvarets Auditørkorps og Værnsfælles Forsvarskommando afholdt fra den 31. oktober til den 10. november 2016 militærjuridisk grunduddannelse og superbrugeruddannelse i militærmanualen.

Formålet var at grunduddanne militærjuridiske rådgivere (MJUR) i den humanitære folkeret og i at bruge og videreformidle den nye militærmanual om folkeret for danske væbnede styrker i internationale militære operationer.

Der var kursister, herunder militærjuridiske rådgivere og medarbejdere fra Forsvarsministeriets departement og Forsvarets Auditørkorps.

Hjemmeværnsloven

”§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som
- 4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forsvarets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmeværnet.”

Lovbekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmeværnet

Hjemmeværnsdistrikternes og distriktsudvalgenes struktur

Hærhjemmeværnets distrikter er geografisk identiske med landets politikredse, hvilket blandt andet

skyldes, at Hjemmeværnet i dag løser mange opgaver for politiet. Flyverhjemmeværnet og marinehjemmeværnet er pr. 1. januar 2017 samlet i hver sin myndighed med filialer i henholdsvis Karup og Aarhus. Virksomhedshjemmeværnets distrikt er nedlagt pr. 1. januar 2017 og enhederne fordelt til hærhjemmeværnsdistrikterne.

Der er i alt 18 værnssfælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmeværnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for Hjemmeværnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. Cirkulære om Hjemmeværnets distriktsudvalg, § 3 stk. 2.

Jurisdiktion over hjemmeværnspersonel

Det er alene fast personel i Hjemmeværnet, der er omfattet af Auditørkorpsets strafferetlige jurisdiktion. Frivilligt personel er omfattet af politiets og den civile anklagemyndigheds strafferetlige jurisdiktion.

Efter hjemmeværnslovens § 13 er frivillige i Hjemmeværnet kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov, militær retsplejelov og militær disciplinarlov.

Screening af frivilligt hjemmeværnspersonel og ansøgere til Hjemmeværnet

Der er etableret en ordning, således at Generalauditøren yder bistand til hjemmeværnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold, jf. nærmere herom nedenfor.

Kriterierne for og procedurerne i forbindelse med optagelse i Hjemmeværnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, optages som frivillige i Hjemmeværnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i Hjemmeværnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmeværnsloven.

Den lokale hjemmeværnsenhed videresender modtagne ansøgninger om medlemskab til Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), der undersøger, vurderer og afgiver fornøden indstilling til Hjemmeværnets Distriktsudvalg, som træffer den endelige afgørelse om optagelse af frivillige i hjemmeværnet. Distriktsudvalgene er uvildige og uafhængige organer, der er tillagt selvstændig kompetence til at afgøre, hvem der kan optages som frivillig i hjemmeværnet. Afgørelsen kan ikke påklages.

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes Rigspolitichefen om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, der på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egnede. Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget. Ordningen er uddybet nedenfor.

Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra den person, som af underafdelingschefen er udpeget til at afholde en obligatorisk samtale med ansøgeren, samt oplysninger fra andre offentlige myndigheder, f.eks. kommunernes social- og sundhedsforvaltninger, jf. Cirkulære om hjemmeværnets distriktsudvalg, § 5. Kommandolægen vurderer ligeledes ansøgerens egnethed.

Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmeværnsloven.

Generalauditoriatets personvurderingssager – baggrund og opgaver

Generalauditørens bistand til hjemmeværnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen. Bistanden omfatter en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er dømt for strafbare forhold.

De juridiske rammer for Generalauditørens vurdering er fastsat på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personelsager fra 1990.

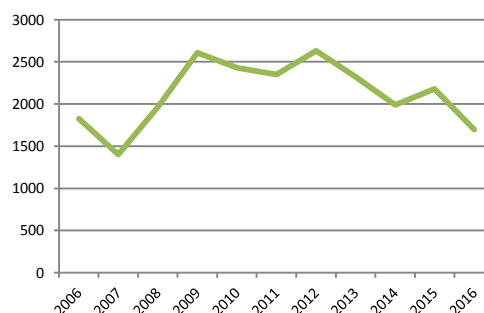

Fig. 1. Det samlede antal ansøgere til Hjemmeværnet 2006-2016.

Forsvarsudvalget har ved sin beretning af 1. oktober 1990 til Folketinget tillige udtrykt, at man fandt, at der burde etableres et system til fremskaffelse og behandling af vandelsoplysninger fra politiet ved optagelse i Hjemmeværnet og om medlemmer i Hjemmeværnet, herunder at der burde etableres den fornødne registrering i tilknytning hertil. Udvalget lagde i den forbindelse vægt på, at kontrolordningen vedrørende enkeltpersoner etableres i overensstemmelse med tilkendegivelser fra Registertilsynet (nu Datatilsynet), ligesom der skulle indhentes en udtalelse fra generalauditøren til brug for Hjem-

meværnskommandoen ved vurdering af enkeltpersoners strafferetlige forhold.

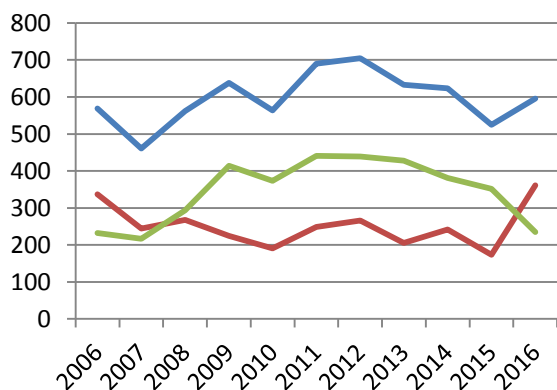

Fig. 2. Det samlede antal indkomne sager om personvurdering af ansøgere og medlemmer 2006-2016 (blå). Ansøgere (grøn) og medlemmer (rød).

Det nuværende kontrolsystem vedrørende frivillige medlemmer af Hjemmeværnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedrørende de personer, der som frivillige medlemmer af Hjemmeværnet kan have fået udliveret skydevåben.

Medlemmer

Rigspolitiet underretter vedkommende politidirektør, når et medlem af Hjemmeværnet registreres med strafbare forhold i det Centrale Kriminalregister. I henhold til persondatalovens regler om videregivelse af oplysninger er det herefter politidirektørens afgørelse, om der skal ske underretning til hjemmeværnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmeværnsmyndighederne.

Generalauditoriatet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i hjemmeværnet. Generalauditoriatet afgiver en udtalelse, der kan være positiv, forbeholden positiv eller belastende negativ og anvender i sine udtalelser terminologien

”egnet”, ”muligt egnet” eller ”uegnet”. Vurderingen af en person som ”muligt egnet” angiver, at hjemmeværnsmyndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog fortsat af hjemmeværnsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om *ansøgere* til Hjemmeværnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS rekvirerer de relevante akter hos politiet, som sender disse til Generalauditøren.

Den endelige afgørelse om optagelse i Hjemmeværnet træffes af vedkommende hjemmeværnsafdelings distriktsudvalg. Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med egnethedsvurderingen – et farlighedskriterium og et værdighedskriterium.

I farlighedsvurderingen indgår blandt andet registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, registreringer af overtrædelse af våbenloven, registreringer af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer samt registreringer af overtrædelser af lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven og særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmeværnssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af den pågældendes egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Kriterier

Farlighed

I vurderingen indgår visse overtrædelser af straffeloven samt overtrædelser af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen

Værdighed

I vurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår blandt andet karakteren af lovovertrædelsen, strafudmålingen, antallet af straffelovsovertrædelser og gentagelse af ligeartet kriminalitet, samt den medgåede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmевærnssager. Generalauditoriatet og hjemmевærnsledelsen afholder et årligt møde med henblik på erfaringsudveksling m.v.

Generalauditoriatet har løbende dialog med politiet med henblik på optimering af samarbejdet og sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af strafesagsakter til Generalauditøren.

Behandlede sager i 2016

Der har i beretningsåret været en stigning i antallet af indkomne sager i forhold til 2015. Der blev således registreret 596 sager i 2016 mod 525 sager i 2015. Ca. 60 % af de indkomne sager vedrørte medlemmer af Hjemmевærnet, hvilket adskiller sig fra de foregående år, hvor hovedparten af de indkomne sager vedrørte ansøgere.

Der har i 2016 været en vis varians mellem antallet af oprettede og antallet af afsluttede sager, idet der i 2016 er blevet afsluttet godt 100 sager flere, end der er blevet oprettet, ligesom der i 2016 blev afsluttet næsten dobbelt så mange sager som i 2015. Dette skyldes i vidt omfang, at der i 2015 var en væsentlig forsinkelse i politiets fremsendelse af særakter om hjemmевærnsmedlemmers og -ansøgers strafbare forhold. Denne forsinkelse medførte, at der ved udgangen af 2015 var et relativt højt antal verserende sager, som er blevet afsluttet i 2016.

Generalauditøren har i 2015 og 2016 iværksat en indsats i samarbejde med politiet, således at ventetiderne på modtagelse af særakter er blevet væsentligt reduceret. Indsatsen omfatter bl.a. en overgang til digital udveksling af oplysninger.

Personvurderinger af ansøgere i 2016

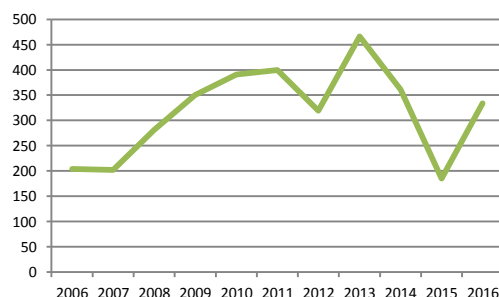

Fig. 3. Antal personvurderinger af ansøgere 2006-2016.

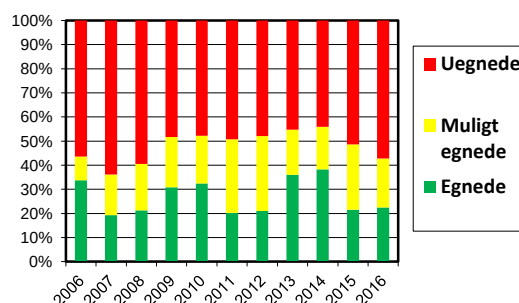

Fig. 4. Personvurderinger af ansøgere 2006-2016. Fordeling af afgørelser i procent.

Ved behandlingen af i alt 395 afsluttede sager blev 75 ansøgere fundet "egnet", mens 68 blev fundet "muligt egnet" og 191 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren trak sin ansøgning.

Ved behandlingen af i alt 310 afsluttede sager blev 62 medlemmer fundet "egnet", mens 64 blev fundet "muligt egnet" og 145 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi sagen var endt med påtaleopgivelse.

Personvurderinger af medlemmer i 2016

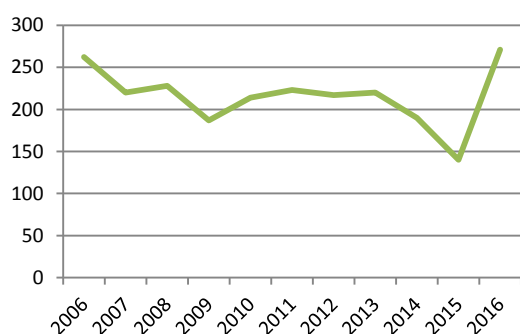

Fig. 5. Personvurderinger af medlemmer 2006-2016.

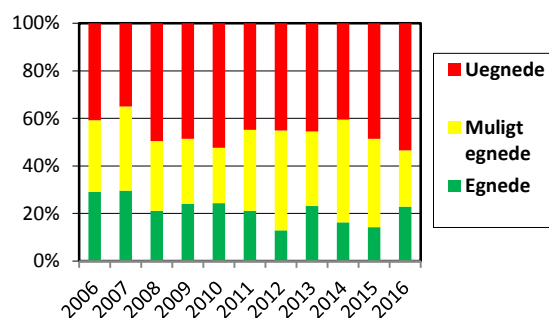

Fig. 6. Personvurderinger af medlemmer 2006-2016. Fordeling af afgørelser i procent.

Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2016

I dette afsnit behandles udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværnsmyndighederne i 2016.

Ansøgere til Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2016/002855)

En 23-årig ansøger var i 2014 blevet idømt 30 dages betinget fængsel for tyveri ved i forening med andre personer at være brudt ind i en forretning og stjålet effekter til en ikke nærmere opgjort værdi.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at ansøgeren var straffet med betinget fængsel for indbrud.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2016/000293)

En 36-årig ansøger var i 2009 blevet idømt 30 dages betinget fængsel for tyveri ved at have stjålet ca. 24.000 kr. fra en lejlighed.

Generalauditoriatet afgav på baggrund af sagens akter en udtalelse til distriktsudvalget om, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren var straffet med betinget fængsel for tyveri. I formildende retning blev der lagt vægt på, at ansøgeren ikke var straffet siden 2009.

Eksempel 3 – Egnet

(Sag 2016/002883)

Politiet fremsendte straffesagsakter til Generalauditoriatet, hvoraf fremgik, at en ansøger i 2008 var

blevet idømt 2 dagbøder hver på 625 kr. for hæleri, ved at have købt en stjålet knallert for ca. 1.700 kr.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets ringe strafværdighed og sanktionens udmåling.

Medlemmer af Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2016/002525)

Et medlem af hjemmeværnet blev i 2016 idømt 20 dages betinget fængsel for vold ved at have slået en person i hovedet med knyttet hånd.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til fortsat at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at medlemmet var straffet med betinget fængsel for vold.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2016/001049)

Politiet fremsendte straffesagsakter til Generalauditoriatet, hvoraf det fremgik, at et medlem i 2016 var blevet idømt 10 dagbøder hver på 800 kr. for hærværk ved at have sparket på en parkeret personbil, hvorved der skete skade for et ikke nærmere opgjort beløb.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for hærværk. I formildende retning blev der lagt vægt på sanktionens udmåling.

Eksempel 3 - Eignet

(Sag 2016/000247)

Et medlem af Hjemmeværnet vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af våbenlovgivningen ved i 2016 på sin bopæl at have været i besiddelse af en kniv, selvom hans samletilladelse til blankvåben udløb i 2012.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets karakter og bødens størrelse.

Gældende bødetakster

Oversigt over vejledende bødetakster

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2013)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med taksterne i Rigsadvokat Meddelelse 6/2009 om overtrædelse af værnepligtsloven m.v.

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har pendanter i militær disciplinarlov

<u>Bestemmelse</u>	<u>Vejledende takst</u>
§ 11 (ulydighed)	2.500 kr.
§ 13 (respektstridig optræden)	1.500 kr.
§ 15 (forskelsbehandling)	2.000 kr.
§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)	2.000 kr.
§ 17 (myndigheds ikke brug)	2.000 kr.
§ 18 (overordnets krænkelse)	2.000 kr.
§ 19 (sideordnets krænkelse)	2.000 kr.
§ 23 stk. 1 (offentlig uorden – synlig beruselse i DK)	1.000 kr.
§ 23 stk. 2 (offentlig uorden – synlig beruselse i udlandet)	2.000 kr.
§ 24 (vagtforseelse)	2.500 kr.
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	<u>Første gang</u> 1.500 kr. <u>Anden gang</u> 2.000 kr. <u>Tredje gang</u> 2.500 kr. <u>Fjerde gang</u> 3.000 kr. <i>Femte gang nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf</i>
§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, mere end 10 tjenstedages fravær)	2.500 kr.
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005 (rettet maj 2011)
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)	1.500 kr.
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	2.500 kr.

§ 27 (§ 27 træder i stedet for særlovgivning)

For vejledende bødetakst henvises til den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser

2. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der *ikke* har panderter i militær disciplinarlov

Bestemmelse

Vejledende takst

§ 20 (påvirkethed i tjenesten)

2.500 kr.

Påvirkethed i tjenesten i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder

3.500 kr.

§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)

2.500 kr.

§ 22 (narko/euforiserende stoffer)

Se Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006 (rettet august 2011) med tillæg på 50% af bødens størrelse.

3. Gentagelse (bortset fra overtrædelse af § 25)

2. gangstilfælde

Tillæg på 50 %

3. gangstilfælde

Tillæg på 100 %

Sagsstatistik 2016

Det samlede antal oprettede sager i Forsvarets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Straffesager	1.441	1.788	1.831	2.015	2.037	1.522	1.236	1.061	908	635	739
Hjemmeværnssager ¹⁾	569	461	598	644	568	692	709	637	623	531	606
Øvrige sager	n/a	n/a	430	371	396	410	551	566	457	379	470
I alt	n/a	n/a	2.859	3.030	3.036	2.624	2.496	2.262	1.988	1.545	1.815

Noter

¹⁾ Heri medregnet generelle sager m.v.

2. Straffesager

Anklagevirksomhed ^{1),2)}	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oprettede sager	1.522	1.236	1.061	908	635	739
Verserende sager ³⁾	565	498	222	213	255	240
Afsluttede sager ⁴⁾	2.127	1.373	1.298	920	601	799
• heraf vedr. militær straffelov	610	473	526	320	222	278
• heraf vedr. straffeloven	104	107	78	51	61	46
• heraf særlov ⁵⁾	907	453	443	356	152	263
• heraf andre ⁶⁾	506	340	251	196	166	212

Noter

¹⁾ Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren samt ved de tidligere auditørkontorer i København og Karup. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og strafproces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.

²⁾ Hvert forhold tælles som en sag.

³⁾ Korrigeret for 2012-2014 efter kontrolgennemgang i forbindelse med Årsberetning 2015.

⁴⁾ Sager afsluttet gennem bødevedtagelse, ved dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefrafald efter § 722, stk. 1, og stk. 2, undladelse af efterforskning i medfør af § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af § 749, stk. 2, samt oversendelse til den civile anklagemyndighed (status ved sagens afslutning).

⁵⁾ Kategorier omfatter navnlig overtrædelser af færdselsloven.

⁶⁾ Sager, der er registreret som undersøgelser, og hvor der ikke siden foreligger en sigtelse. F.eks. indberetninger om konkrete hændelser, der er screenet med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes efterforskning eller i øvrigt foretages yderligere. I et antal af disse sager kan ressourceanvendelse dog være særdeles omfattende. Det gælder f.eks. undersøgelse af dødsfald m.v. Kategorien omfatter endvidere sager, der er sendt til politiet til afgørelse, fordi sagen ikke omfatter personer, der er omfattet af den militære retspleje. F.eks. sager om Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2016

Tabel 1. Oversigt over sanktioner i militære straffesager

Karakteren af sanktioner m.v. ¹⁾	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Bødevedtagelse (udenretlig)	502	422	381	256	114	169	60,1
Tilkendegivelse	12	10	2	4	-	9	3,2
Tiltalefrafald	9	16	17	9	4	11	3,9
Dom	114	167	212	113	84	92	32,7
- heraf frihedsstraf ²⁾	13	18	20	16	27	19	6,8
- heraf bødestraf ³⁾	100	148	190	97	57	70	24,9
- heraf psykiatrisk behandling	1	-	-	-	-	-	-
- andet ⁴⁾	-	1	2	-	-	3	1,1
I alt	637	615	612	382	202	281	
Frifindelse	4	3	1	4	2	1	
Ankesager	2	7	1	1	3	2	

Noter

¹⁾ Der kan indgå flere forhold i én afgørelse.

²⁾ Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. Der forelå i beretningsåret **2013** 10 domme med ubetinget fængsel og 10 betingede domme. I beretningsåret **2014** var der 10 domme med ubetinget fængsel og seks betingede domme. I beretningsåret **2015** var der 18 domme med ubetinget fængsel og ni med betinget fængsel. I beretningsåret **2016** var der ni domme med ubetinget fængsel og 10 med betinget fængsel.

³⁾ Herunder indenretlig bødevedtagelse.

⁴⁾ Advarsel, strafbortfald m.v.

Tabel 2. Fordelingen af sanktioner (lovgivning)

Fordelingen af sanktioner	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Militær straffelov	238	303	316	203	126	140	49,8
Straffeloven	10	15	17	7	7	10	3,6
Færdselsloven	382	284	276	163	68	127	45,2
Øvrig særlovgivning	7	13	3	9	1	4	1,4
I alt	637	615	612	382	202	281	

Tabel 3a. Fordelingen af sanktioner (værn)

Værnsfordeling	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Værnsfælles Forsvarskommando	-	1	1	1	-	1	0,4
Hæren	466	496	496	313	174	245	87,2
Søværnet	57	48	47	27	14	18	6,4
Flyvevåbnet	110	66	68	41	14	17	6,0
Hjemmeværnet	4	4	-	-	-	-	
I alt	637	615	612	382	202	281	
- heraf udsendte styrker	45	53	53	29	12	14	5,0

Tabel 3b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)

Personelgrupper mv.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
M3XX og M4XX Officersgruppen	92	94	78	35	18	29	10,3
M2XX Sergentgruppen	119	109	115	66	43	67	23,8
M1XX Konstabelgruppen	245	178	176	133	46	70	24,9
Værnepligtige	180	226	240	147	95	114	40,6
Øvrige herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	1	8	3	1	-	1	0,4
I alt	637	615	612	382	202	281	

Noter

Statistikken er opbygget efter samme principper som Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinarafgørelser.

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Sanktioner – Militær straffelov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	13	7	3	2	3	-	
Pligter som overordnet/ sideordnet mv.	-	1	2	3	3	1	0,7
Rusmidler mv.	25	28	28	33	9	27	19,3
§ 20 påvirkethed (alkohol)	16	18	16	26	4	19	13,6
§ 20 påvirkethed (narkotika)	-	1	-	-	-	1	0,7
§ 21 promillegrænser	1	3	-	2	1	-	
§ 22 narkotikabesiddelse/ indtagelse	8	6	9	4	4	5	3,6
§ 23 offentlig uorden m.v.	-	-	3	1	-	2	1,4
Andre pligtforsømmelser	200	267	283	165	111	112	80,0
§ 24 vagtforseelse	17	5	2	-	2	1	0,7
§ 25 ulovligt fravær	138	189	204	127	83	84	60,0
§ 26 militært hærværk	-	-	3	-	-	-	
§ 27 pligtforsømmelse	45	73	74	38	26	27	19,3
§ 27a strafskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	-	
Forbrydelser mod forsvarsmagts kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	-	
I alt	238	303	316	203	126	140	

Noter

¹⁾ Der har i **2015** været én sag vedr. § 11 og to sager vedr. § 13. Tallet for **2014** var to sager vedr. § 11. Der har ingen sager været i denne kategori i **2016**.

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Sanktioner Straffelov	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vold m.v.	2	6	3	2	2	6 ¹⁾
Berigelse	6	5	8	2	4	3 ²⁾
Andet	2	4	6	3	1	1 ³⁾
I alt	10	15	17	7	7	10

Noter

- 1) Overtrædelse af straffelovens § 244 (6).
 2) Overtrædelse af straffelovens § 276 (2) og § 279 (1).
 3) Overtrædelse af straffelovens § 293 a.

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Sanktioner Færdselslov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	2	5	5	2	-	-	
Hastighedsovertrædelser	265	208	183	88	29	38	29,9
- heraf § 4 skiltning	170	91	104	49	11	33	26,0
- heraf § 42 generel	91	117	79	37	17	5	3,9
- heraf § 43 tunge køretøjer	4	-	-	2	1	-	
§ 53 spirituskørsel	13	5	2	2	1	6	4,7
§ 54 medicin- og narkotika kørsel	-	1	-	-	-	-	
§ 56 kørsel uden kørekort	30	11	32	28	22	15	11,8
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	49	30	35	27	11	44	34,6
Øvrige bestemmelser	23	24	19	16	5	24	18,9
I alt	382	284	276	163	68	127	
- heraf frakendelser af førerret	16	12	3	5	1	9	7,1
- heraf klip	63	51	44	26	9	22	17,3

Noter

Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af særlovgivningen

Sanktioner	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Øvrige særlove						
Våbenloven	5	9	1	6	1	3 ¹⁾
Fyrværkeriloven						
Øvrige	2	4	2	3	-	1 ²⁾
I alt	7	13	3	9	1	4

Noter

¹⁾ Våbenloven (2) og fyrværkeriloven (1).

²⁾ Arbejdsmiljø (1).

3. Hjemmeværnssager

Indkomne sager	2012	2013	2014	2015	2016	%
Indkomne sager	705	633	623	525	596	
- heraf sager vedr. medlemmer	266	205	242	173	361	60,6
- heraf sager vedr. ansøgere	439	428	381	352	235	39,4
Behandlede sager i alt	591	715	582	373	705	

Personvurderinger ¹⁾	2012	2013	2014	2015	2016	%
Egnet til tjeneste	95	219	169	60	137	22,6
- heraf medlemmer	28	51	31	20	62	
- heraf ansøgere	67	168	138	40	75	
"muligt egnet"	190	156	146	102	132	21,8
- heraf medlemmer	91	69	82	52	64	
- heraf ansøgere	99	87	64	50	68	
Uegnet til tjeneste	251	311	236	163	336	55,5
- heraf medlemmer	98	100	77	68	145	
- heraf ansøgere	153	211	159	95	191	
Antal udtalelser	536	686	551	325	605	
Udtalelser vedr. medlemmer	217	220	190	140	271	
Udtalelser vedr. ansøgere	319	466	361	185	334	
Henlagte uden udtalelse ²⁾	55	29	31	48	100	
Behandlede sager i alt	591	715	582	373	705	

Note

¹⁾ Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

²⁾ Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i hjemmeværnet, inden generalauditørens udtalelse foreligger.

KASTELLET 14 A
2100 KØBENHAVN Ø

TELEFON: 7226 5000
TELEFAX: 7226 5035

MAIL: MAIL@FAUK.DK
WEB: WWW. FAUK.DK

CVR.: 16 28 71 80
EAN: 5798000201996

ISBN 978-87-92431-12-7

Forsvarsministeriets finansielle regnskab 2016

Indholdsfortegnelse

1. Påtegning af det samlede regnskab	
1.1 Fremlæggelse	2
1.2 Påtegning	2
2. Beretning	
2.1 Præsentation	3
2.2 Ledelsesberetning	4
2.3 Årets faglige resultater	5
2.4 Årets økonomiske resultat	12
2.5 Opgaver og ressourcer	13
3. Regnskab	
3.1 Anvendt regnskabspraksis	13
3.2 Resultatopgørelse	13
3.3 Balance	15
3.4 Egenkapitalforklaring	16
3.5 Opfølgning på likviditetsordning	16
3.6 Opfølgning på lønsumsloft	17
3.7 Bevillingsregnskab	17
4. Bilag til regnskabet	
Note 1: Immaterielle anlægsaktiver	18
Note 2: Materielle anlægsaktiver	19
Note 3: Sammenlægning af overført overskud og reserveret bevilling	20
Note 4: Hensatte forpligtelser	20

1. Påtegning af det samlede regnskab

1.1 Fremlæggelse

Årsrapporten er aflagt i henhold til Finansministeriets bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen mv. § 39, stk. 4.

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som departementet (CVR Nr. 25775635), er ansvarlig for: § 12.11.01. Departementet, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2016.

1.2 Påtegning

Det tilkendes gives hermed:

- at det finansielle regnskab er rigtigt, dvs. at det finansielle regnskab ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser.
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af det finansielle regnskab.

København den 13 marts 2017

København den 10 marts 2017

Thomas Ahrenkiel
Departementschef

Pernille Reuter Eriksen
Afdelingschef for Koncern HR og Service

2. Beretning

2.1 Præsentation

Forsvarsministeriets departement er forsvarsministerens sekretariat. Endvidere forestår departementet den overordnede planlægning, udvikling, styring og tilsyn med ministerområdet.

Ministerområdet består af det samlede danske forsvar, civile funktioner i tilknytning hertil samt beredskabsområdet. Under ministerområdet løses opgaver i forbindelse med internationale aktiviteter, samarbejdsaktiviteter til støtte for bevarelse og etablering af fred, civilbeskyttelse, overvågning af farvande omkring Danmark, Grønland og Færøerne, hævdelse af suveræniteten og søterritoriet, tilsvarende opgaver for luft- rummet samt opgaver knyttet til det statslige og kommunale beredskab.

I henhold til Moderniseringsstyrelsens vejledning fra november 2016 om udarbejdelse af årsrapport skal departementer ikke aflægge en fuld årsrapport, men derimod et finansielt regnskab. Det finansielle regnskab for 2016 aflægges for hovedkonto § 12.11.01 Departementet (driftsbevilling).

Forsvarsministeriets finansielle regnskab for 2016 omfatter departementet, Christiansø samt Nyt Kampfly Program.

Departementet

Mission og vision

Ministerområdets fælles mission lyder:

- Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed.

Ministerområdets mission er yderligere konkretiseret i en fælles vision:

- Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over.
- Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner.
- Vi skaber fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde.

Tilsammen definerer missionen og visionen ministerområdets fællestræk, de overordnede pejlemærker for udviklingen og udgør dermed den fælles fortælling om, hvordan Forsvarsministeriets departement og dets myndigheder agerer som et samlet hele.

Med det formål yderligere at styrke fastholdelse og rekruttering af kompetente medarbejdere til gavn for opgaveløsningen vil departementet give medarbejderne udfordringer, ansvar, meningsfulde opgaver samt faglig og personlig udvikling.

På baggrund af departementets vision, er der defineret fem strategiske indsatsområder:

- Ministerens konkrete og strategiske behov.
- Koncernledelse.
- Organisation, arbejdsprocesser og teknologi.
- Menneskelige ressourcer.
- Videndeling.

Opgaver og mål

Departementets overordnede planlægning, udvikling, styring og kontrol med ministerområdet omfatter:

Sikkerhedspolitik: Departementet skal bidrage til udvikling af sikkerhedspolitiske policy inden for forsvarspolitiske aspekter af nationens sikkerhedspolitik, som ligger til grund for Forsvarets nationale og internationale indsatser og samarbejde. Endvidere skal departementet bidrage til koordination og tilblivelse af konkrete politiske aftaler, herunder forsvarsforlig.

Operationer: Departementet skal bidrage til oplæg til brug for regeringen og Folketingets beslutninger om nationale og internationale indsatser, der gennemføres af Forsvaret og redningsberedskabet. Ligeledes skal departementet sikre, at regeringen og Folketinget løbende informeres om udviklingen i disse indsatser.

Planlægning og økonomistyring: Departementet skal sikre optimal og effektiv ressourceudnyttelse i forbindelse med planlægning og driftsstyring inden for koncernen.

Personale og administration: Departementet er ansvarligt for koncernens overordnede personalestruktur og udarbejder strategier og politikker på personaleområdet.

Christiansø

Administrationen af Christiansø er organisatorisk forankret i Forsvarsministeriets departement, og Christiansø indgår således i departementets hovedkonto på finansloven.

Det er formålet at bevare Christiansø som en kulturhistorisk forsvarsbastion, herunder at sikre øens bevaringsværdige og fredede bygninger og de naturhistoriske værdier og seværdigheder på Ertholmene.

Øen har blandt andet eget kraftvarmeværk, vandværk, fyr og kirke. Hovedparten af de beboere, der er på arbejdsmarkedet, er ansat i eller af administrationen som håndværkere, i servicefagene eller i øens to virksomheder: Kroen og virksomheden "Ruths sild".

Nyt Kampfly Program

Nyt Kampfly Program har i perioden 2013-2016 været organisatorisk forankret i Forsvarsministeriets departement som projektkontor, og indgår således i departementets hovedkonto på finansloven. Pr. 1. januar 2017 er opgaven med anskaffelsen af de nye kampfly overført til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

2.2 Ledelsesberetning

Departementets omkostningsbaserede netto-driftsbevilling udgjorde i 2016 315,3 mio. kr. Departementets samlede forbrug udgjorde i 2016 302,4 mio. kr. Årets resultat blev herved netto et mindreforbrug på 12,9 mio. kr. Afvigelsen skyldes primært et mindreforbrug på øvrig drift på ca. 17,6 mio. kr. og et merforbrug på løn på ca. 4,7 mio. kr.

Mindreforbruget på øvrig drift kan primært henføres til færre udgifter til konsulentytelser vedr. ekstern kvalitetssikring og assistance ifm. typevalg og anskaffelse af de nye kampfly, juridisk bistand fra Kammeradvokaten samt konkurrenceudsættelse af dele af havmiljøberedskabet. Hertil kommer et mindreforbrug for IT-licenser, som samlet set for året blev billigere end forventet.

Merforbruget på løn kan henføres til, at der er blevet overført skyldige ferieforpligtelser fra fire styrelser jf. uddybende forklaring under afsnit 2.4.

2.3 Årets faglige resultater

Forsvarsministeriets departement har som en del af ministerbetjeningen bistået forsvarsministeren med at besvare spørgsmål fra Folketingets udvalg.

Folketingets udvalg har i folketingsåret 2015-2016 stillet forsvarsministeren 316 udvalgs-spørgsmål (alm. del) og 17 § 20-spørgsmål.

Forsvarsministerens besvarelser af udvalgs-spørgsmål indenfor Folketingets tidsfrist udgør i folketingsåret 2015-2016 100 procent. Sammenlignet med folketingsåret 2014-2015 er andelen af rettidige besvarelser til Folketinget steget med 5 procentpoint.

Hertil kommer, at forsvarsministeren har svaret rettidigt på 100 procent af de stillede § 20-spørgsmål i folketingsåret 2015-2016. Ministeriet vil i det kommende år fortsat have et stort fokus på, at tidsfristerne til Folketinget overholdes.

Der blev i 2016 indgået politisk aftale om anskaffelse af nye kampfly til erstatning for de nuværende F-16 fly. Forsvarsministeriets Nyt Kampfly Program har evalueret de tre deltagende kampfly-kandidater inden for strategiske, militærfaglige, økonomiske og industrielle forhold. På baggrund af evalueringsresultaterne var partierne bag aftalen enige om, at de fremtidige danske kampfly skal være af typen F-35A Joint Strike Fighter.

Danmark, og Forsvarsministeriets departement, deltager i det nordisk-baltiske kapacitetsopbygningssamarbejde (NBAP), hvis formål er at opnå gennemsigtighed og effektivitet - samt bekæmpe korruption indenfor forsvars- og sikkerhedskapaciteter i Ukraine.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 været en væsentlig bidragsyder i forbindelse med Danmarks deltagelse i NATO-topmødet i Warszawa i juni samt til Det Europæiske Råds sikkerheds- og forsvarspolitiske drøftelse i december. Der var tale om to vigtige retningsangivende topmøder, der blev afholdt i sikkerheds- og forsvarspolitisk kontekst præget af store politiske begivenheder, herunder ikke mindst resultatet af den britiske folkeafstemning og det amerikanske præsidentvalg. Som en vigtig del af forberedelsen og opfølgningen på topmøderne har departementet endvidere deltaget i en række NATO og EU møder på forsvarsministerniveau.

Danmark havde i 2016 formandskabet for det nordiske forsvarssamarbejde NORDEFCO, og departementet arrangerede i den forbindelse to større internationale forsvarsministtermøder i Danmark. I løbet af det danske NORDEFCO formandskab blev bl.a. truffet beslutning om en fælles-nordisk rotationsordning for et transportfly til FN's mission, MINUSMA, i MALI. En anden vigtig beslutning blandt de nordiske lande var aftalen om lettere adgang til hinandens territorier med militære fartøjer og enheder i fredstid, til vand, til lands og i luften.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 gennemført et servicetjek af veteranindsatsen i samarbejde med relevante ministerier, styrelser, kommuner, frivillige og faglige organisationer. Servicetjekket har resulteret i en ny rammesættende veteranpolitik og 19 konkrete nye initiativer, herunder bl.a. lov om jobordning for veteraner, der blev vedtaget enstemmigt i Folketinget i december 2016.

Der blev i 2016 indgået aftale om styrkelse af Forsvarsministeriets opgaveløsning i Arktis samt genetablering af Forsvarets tilstedeværelse i Grønland. Ministeriet vil i de kommende år have fokus på at implementere aftalen.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 varetaget den politiske behandling og håndtering af Forsvarets nationale operationer og indsættelser samt sager vedr. bl.a. terrorbekæmpelse, cybersikkerhed, militær sikkerhed og krisestyring. De nationale operationer vedrører bl.a. overvågnings- og suverænitetsopgaver, bekæmpelse af havmiljøforurening, samt eftersøgnings- og redningstjeneste ved både Danmark og Grønland.

Forsvarsministeriets departement har arbejdet for at adressere den ændrede sikkerhedssituation i Danmarks nærområde ved bl.a. at udarbejde en aftale med Sverige, der skal give landenes operative enheder øget adgang til hinandens luftrum og territorialfarvand, ligesom muligheden for sikker kommunikation mellem relevante myndigheder skal øges.

I 2016 har ministeriet ligeledes haft fokus på krisestyring og f.eks. deltaget sammen med resten af koncernen og øvrige relevante ministerområder i NATO's store krisestyringsøvelse CMX 16. Erfaringerne fra øvelsen har dannet udgangspunkt for videreudvikling af krisestyring og beredskabsplaner.

Forsvarsministeriets Interne Revision varetager formandskabet for NBAP "cluster" for "Anti Fraud and Corruption". Samarbejdet består af Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Estland, Letland og Litauen. I 2016 har Forsvarsministeriets Interne Revision opnået konsensus fra de øvrige lande i NBAP regi, omkring implementering af et undersøgningsforløb, hvor de nordiske og baltiske lande får mulighed for at tilbyde deres ekspertise.

Der har i særligt første halvdel af 2016 fortsat været et betydeligt fokus på at håndtere flygtningesituationen. Forsvarsministeriets departement har i den forbindelse bl.a. bistået politiet med at tilvejebringe en styrke på ca. 140 hjemmeværnssoldater, der assisterer med den midlertidige grænsekontrol, ligesom udlændingemyndighederne er blevet assisteret med at tilvejebringe indkvarteringskapacitet til det aktuelle antal asylansøgere. Forsvarsministeriet har også medvirket til at opretholde relevante beredskaber for f.eks. indkvarteringskapacitet og en 400 mands beredskabsstyrke til støtte for politiet.

På cyberområdet har Forsvarsministeriet arbejdet med den fortsatte opbygning af en operativ kapacitet til at udføre militære operationer i cyberspace, den såkaldte Computer Network Operations-kapacitet. Derudover har departementet stået for planlægningen af det tværministerielle arbejde med den kommende nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed og samtidig koordineret den tværministerielle opfølgning på den eksisterende nationale strategi på området. Departementet har endvidere indledt det tværministerielle arbejde med at koordinere implementeringen af EU-direktivet om net- og informationssikkerhed (NIS-direktivet), og endelig har departementet arbejdet for, at NATO implementerer beslutningen om, at cyberområdet udgør et nyt operationelt domæne.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 varetaget den politiske behandling og håndtering af Forsvarets internationale operationer i Afghanistan, Irak og Syrien samt i forhold til rester af Libyens tidligere kemiske våbenprogram. Udsendelserne er et centralt værktøj til brug for Danmarks målsætning om at yde en koordineret stabiliseringsindsats i skrøbelige og konfliktramte stater og tage et aktivt medansvar i håndteringen og forebyggelsen af globale udviklings- og sikkerhedsudfordringer.

Dertil har departementet bidraget til Beredskabsstyrelsens indsættelser i Sydsudan, Ecuador, Sri Lanka og Haiti.

Indsatsen mod ISIL udgør en væsentlig del af Danmarks internationale engagement, og der er i 2016 gennemført politisk behandling af udsendelsen af et supplerende dansk militært bidrag i form af et kampfly-bidrag, et transportfly-bidrag samt et styrkebidrag omfattende specialoperationsstyrker med mandat til at operere i såvel Irak som Syrien. Dertil har departementet bidraget til den politiske håndtering af de øvrige danske bidrag, herunder kapacitetsopbygningsbidraget og radarbidraget.

Som følge af udviklingen i sikkerhedssituationen i Afghanistan besluttede regeringen i tråd med andre allierede i NATO at øge det danske bidrag til NATO's Resolute Support Mission fra 85 til 100 personer. Endvidere blev der i Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet truffet beslutning om at fortsætte støtten til finansieringen af de afghanske sikkerhedsstyrker på 100 mio. kr. årligt til og med 2020.

Forsvarsministeriet har i 2016 fortsat støtten til FN's fredsbevarende indsats med udsendelsen af stabsofficerer til missionerne i Sydsudan, Mellem-østen og særligt til Mali (MINUSMA). Her besatte Danmark frem til december 2016 yderligere posten som styrkechef for missionen. Desuden udsendtes i 2016 et specialoperationsstyrkebidrag til MINUSMA.

Forsvarsministeriets departement har bidraget til den politiske behandling vedr. borttransport af rester fra Libyens kemiske våbenlager efter anmodning fra den libyske samlingsregering, FN og Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben (OPCW). Danmark havde kommandoen over den maritime transport af de kemiske stoffer fra Libyen til Tyskland i august-september 2016.

I samarbejde med bl.a. Udenrigsministeriet har Forsvarsministeriets departement fortsat arbejdet med Danmarks sammentænkte stabiliseringsindsatser i verdens brændpunkter, hvor bl.a. kapacitets- og sikkerhedssektorreformer spiller en central rolle.

I 2016 blev et nyt regionalt program Irak-Syrien påbegyndt, hvor Forsvarsministeriet har støttet FN med bidrag til at fjerne efterladte eksplosiver og at opbygge en national minerydningskapacitet i Irak. Herudover bidrager Forsvarsministeriet til indsatser på Afrikas Horn, Afghanistan-Pakistan og i Sahel.

I 2016 blev der desuden udsendt et mindre antal danske sprogofficerer mhp. at bidrage med tolkestøtte til den canadisk ledede træning af det ukrainske forsvar i det vestlige Ukraine.

Som støtte til NATO's østlige allierede har Danmark i 2016 bidraget med mere end 4.000 soldater i trænings- og øvelsesaktiviteter samt overvågningsflyvninger i Østersøområdet. Dertil er der arbejdet med operationaliseringen af den politiske beslutning om etablering af i alt fire bataljonskampgrupper i Polen og de baltiske lande.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 bidraget med 19 vurderinger vedrørende behovet for industrisamarbejde i forbindelse med Forsvarets indkøb af forsvarsmateriel eller forsvarstjenesteydelser for over 50 mio. kr. ved udenlandske leverandører. Forsvarsministeriets vurderinger udarbejdes på baggrund af et bidrag fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og sendes til afgørelse ved Erhvervsstyrelsen.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 be- myndiget Forsvarsministeriets Materiel- og Ind- købsstyrelse til at indgå rammeaftaler på reserve- dels- og vedligeholdelsesområdet samt kontrakter på en række større materielanskaffelser. Heraf kan bl.a. nævnes opgradering af 38 Leopard- kampvogne til Hæren, supplerende anskaffelse af Advanced Targeting Pods til Flyvevåbnet samt rammeaftaler på skibsvedligeholdelse af Søvær- nets skibe og Marinehjemmeværnets fartøjer.

Forsvarsministeriets departement har bidraget til at skabe grundlaget for igangsætning af moderni- sering af mandskabs- og materielfaciliteter på hærens kaserne. Således kunne Folketingets Fi- nansudvalg den 24. november 2016 tiltræde, at der anvendes op til 283 mio. kr. til første fase af projektet, der omfatter forbedrede bade- og om- klædningsfaciliteter samt mere tidssvarende ga- rage- og værkstedsfaciliteter. Første fase gen- nemføres i 2016-2018 i Holstebro, Slagelse, Ski- ve, Oksbøl og Høvelte.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 bi- draget til, at der blev indgået en stemmeaftale om det statslige redningsberedskab for 2016- 2017. Stemmeaftalen indebærer særligt, at tidli- gere politisk aftalte om budgettilpasninger for det statslige redningsberedskab delvist tilbagerulles, så besparelsen fra 2017 reduceres fra 125 mio. kr. til ca. 45 mio. kr.

Stemmeaftalen betyder bl.a., at Beredskabssty- relsen fortsat vil have centre i alle dele af landet. Besparelsen udmøntes primært ved en fortsat or- ganisationstilpasning af Beredskabsstyrelsen, øget anvendelse af fælles administrative løsninger og kapaciteter inden for Forsvarsministeriets områ- de, etablering af et samordnet redningsberedskab på Bornholm samt regulering af kommunernes økonomi som led i de ændrede regler om brand- synsterminer.

Forsvarsministeriets departement har herudover været formand for en arbejdsgruppe, der primo 2016 afleverede en rapport om Hjemmeværnets omstilling og udvikling. Omstillingstiltagene i rapporten reducerer Hjemmeværnets struktur med ca. 93 årsværk og tilvejebringer et samlet provenu på ca. 81 mio. kr. fuldt indfaset fra 2019 og frem.

Arbejdsgrupperapporten dannede efterfølgende grundlag for Forsvarsforligskredsen beslutning om Hjemmeværnets fremadrettede omstilling og udvikling. Forsvarsforligskredsen var i den for- bindelse enig i, at Hjemmeværnets udvikling skulle analyseres i et mere langsigtet perspektiv med bl.a. afsæt i regeringens udenrigs og sik- kerhedspolitiske udredning som oplæg til indgå- else af et nyt forsvarsforlig. Arbejdet forventes færdiggjort i første halvår af 2017.

Forsvarsministeriets departement har, som op- følgning på den politiske enighed, forberedt re- geringens forslag til lov om ændring af hjemme- værnsløven. Lovforslaget havde til formål at udmønte visse af de aftalte strukturelle omstil- lingsinitiativer i Hjemmeværnet. Lovforslaget blev vedtaget af Folketinget i 2016.

Forsvarsministeriets departement har videre i 2016 forberedt regeringens to forslag til love om ændring af beredskabsloven. Det første lovfors- lag havde bl.a. til formål at sikre en relevant lovmæssig ramme for de nye fælleskommunale beredskabsenheder, herunder ved at skabe mere fleksible rammer for sammensætningen af be- redskabskommissioner i de samordnede bered- skabsenheder. Med lovforslaget blev visse af de anbefalinger, som fremgår af en rapport fra Redningsberedskabets Strukturudvalg, samtidig udmøntet.

Det andet lovforslag havde til formål at etablere det lovmæssige grundlag for opgaver og forpligtelser vedr. fysisk beskyttelse (sikring) af nukleart materiale og nukleare anlæg, der følger af IAEA-konventionen (International Atomic Energy Agency) om fysisk beskyttelse af nukleart materiale og nukleare anlæg, som Kongeriget Danmark har tilsluttet sig. Begge lovforslag blev vedtaget af Folketinget i 2016.

Forsvarsministeriets departement har i 2016 fortsat implementeringen af Aftale på forsvarsområdet 2013-2017 samt tillægsaftalerne og har nået de planlagte milepæle. Det gælder bl.a. sammenlægningen af Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. I 2016 blev de to myndigheder sammenlagt organisatorisk, og organisationen blev tilpasset.

I 2016 godkendte Forsvarsministeriets departement Forsvarsministeriets it-strategi 2016-2019. Strategien giver beslutninger om, og arbejdet med, it i koncernen et klart, strategisk sigte.

Forsvarsministeriet har i 2016 fortsat videreudviklet og forbedret koncernens økonomistyring. Der er udarbejdet en ny koncernfælles økonomistyringsstrategi gældende for 2016 og 2017.

Den nye økonomistyringsstrategi tager afsæt i den koncernfælles vision og indeholder tre strategiske pejlemærker og en række projekter, der skal bidrage til udvikling og forbedring af koncernens økonomistyring.

Endvidere har Forsvarsministeriet i 2016 haft et stort fokus på at videreudvikle og implementere koncernens mål- og resultatstyring, bl.a. ved udarbejdelse af mål- og resultatplaner og udvikling af ydelseshierarkier.

I 2016 er der også lagt et stort arbejde i at forberede implementering af en enstrengt økonomifunktion i koncernen. De decentrale økonomifunktioner i Hjemmeværnskommandoen, Beredskabsstyrelsen, Forsvarsministeriets Personalestyrelse og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse blev således pr. 1. januar 2017 en del af Koncernøkonomi- og Driftsafdelingen i departementet. Forventningerne er, at en enstrengt økonomifunktion vil give grundlag for en endnu bedre økonomistyring på tværs af koncernen.

Som led i forsvarsforligets tillægsaftale af 10. april 2014, blev der i 2016 gennemført to analyser med henblik på at afdække potentialer for konkurrenceudsættelse af hhv. regnskabsområdet og personaleområdet. På baggrund af analyserne blev det besluttet ikke at konkurrenceudsætte områderne.

I 2016 blev der truffet beslutning om at fastholde den skibsbaserede del af Forsvarets havmiljøkapacitet internt i Forsvaret, da en analyse viste, at opgaven kunne løses billigere af Forsvarets kapaciteter end af private leverandører.

På personaleområdet har Forsvarsministeriets departement i særlig grad haft fokus på udvikling af HR-området med iværksættelse af nye tiltag inden for hovedområderne; karrieremuligheder, kompetenceudvikling, smidigere ansættelsesforhold og bedre ledelse og kommunikation. Baggrunden for arbejdet var, at arbejdet i Task Force HR og en rundrejse til 20 forskellige samarbejdsudvalg i koncernen pegede på behovet for en udvikling af blandt andet disse områder.

Departementet har i 2016 sammen med Værnsfælles Forsvarskommando offentliggjort den første danske militærmanual om folkeret for danske væbnede styrker i internationale militære operationer. I manualen beskrives den overordnede folkeretlige referenceramme, og manualen samler således de gældende regler, fortolkninger og praksis inden for den humanitære folkeret og kan fungere som en lærebog for især Forsvarets planlægningsstabe, chefer og militærjurister. Manualen er udkommet både i bogform og i en elektronisk version.

Den fortsatte etablering af samarbejdsstrukturer som opfølgningen på reorganiseringen af Forsvarets ledelse har ligeledes fyldt en del. Underudvalg vedr. Samarbejdsvirksomhed (bestående af departementet, Forsvarsministeriets Personalestyrelse og de faglige organisationer) besøgte som beskrevet en række samarbejdsudvalg bredt fordelt over ministerområdet. Som opfølgning herpå, og med sigte på at fremme dialogen om lokale udfordringer, har der i 2016 været gennemført en samarbejdskonference med deltagelse af Forsvarsministeriets Hovedsamarbejdsudvalg og en række lokale samarbejdsudvalg.

Ligeledes justeringen af organiseringen af selve departementet har været prioriteret højt, idet fokus har været på forbedrede interne samarbejdsprocesser samt sikre en bedre balance mellem politikudvikling og koncernstyring med faste referencepunkter for styrelserne.

Derudover har departementet fået tilpasset opgavefordelingen i forhold til Forsvarsministeriets Personalestyrelse. Endelig er der i løbet af 2016 udviklet procedurer, der skønnes at have tilsikret en både hurtigere og mere konsistent håndtering af personalesager.

Tabel 1: Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal			
(1.000 kr.)	2015	2016	Budget 2016
Resultatopgørelser			
Ordinære driftsindtægter	-314.743	-321.701	
- Heraf indtægtsført bevilling	-309.000	-315.300	
- Heraf eksterne indtægter	-5.743	-6.401	
Ordinære driftsomkostninger	265.104	282.172	315.399
- Heraf løn	188.731	207.099	202.393
- Heraf afskrivninger	938	988	1.000
- Heraf øvrige omkostninger	75.435	74.085	112.006
Resultat af ordinær drift	-49.639	-39.528	
Resultat før finansielle poster	-25.019	-13.856	
Årets resultat	-24.345	-12.906	
Balance			
Anlægsaktiver	19.183	31.704	
Omsætningsaktiver	20.242	13.278	
Egenkapital	-35.447	-55.046	
Langfristet gæld	-17.471	-28.621	
Kortfristet gæld	-45.435	-59.936	
Lånerammestørrelse	37.600	38.600	
Træk på lånerammen	16.400	21.100	
Finansielle nøgletal (%)			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	43,7	54,7	
Bevillingsandel	98,2	98,0	
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	299,7	321,4	
Årsværkspris (1.000 kr.)	629,7	644,4	

Tabel 2: Virksomhedens hovedkonti

Hovedkonto	Navn	Bevillingstype	Mio. kr.	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse ultimo
§ 12.11.01.	Departementet	Driftsbevilling	Udgifter	321,3	308,9	-12,4	12,4
			Indtægter	-6,0	-6,5	-0,5	0,5

2.4 Årets økonomiske resultat

Nettobevillingen for departementet var i 2016 på 315,3 mio. kr. Ultimo 2016 var der forbrugt i alt 302,4 mio. kr., hvilket giver et samlet mindreforbrug på 12,9 mio. kr. Afvigelsen består af et mindreforbrug på 3,0 mio. kr. for departementet, et mindreforbrug på 8,4 mio. kr. for Nyt Kampfly Program samt et mindreforbrug på 1,5 mio. kr. for Christiansø. Det økonomiske resultat vurderes ikke helt tilfredsstillende, og departementet vil fremadrettet tilstræbe at forbedre den løbende tilpasning af årets bevilling.

Resultatopgørelsen

Niveauet for departementets indtægter er relativt stabilt i både 2015 og 2016 ift. bevillingen på 6 mio. kr.

De samlede ordinære driftsomkostninger er ca. 17,1 mio. kr. højere i 2016 end i 2015, hvoraf omkostningerne til løn endte ca. 18,4 mio. kr. højere. Dette skyldes bl.a., at Forsvarsministeriets Interne Revision pr. 1. januar 2016 blev overført til departementets struktur samt overførsel af skyldige ferieforpligtelser fra styrelser jf. forklaring under balancen. De samlede øvrige driftsomkostninger endte ca. 0,7 mio. kr. lavere i 2016.

Balancen

De samlede anlægsaktiver er fra 2015 til 2016 steget med ca. 78 %, mens afskrivningerne har været på omtrent samme niveau for hvert af årene, nemlig ca. 1 mio. kr. Den relativt store ændring skyldes primært en forøgelse af de materielle anlægsaktiver, som især kan henføres til investeringer i projektet vedr. renovering af Store Tårn på Christiansø.

De samlede omsætningsaktiver er steget med ca. 38,5 % fra 2015 til 2016, hvilket primært består af en forøgelse af de likvide beholdninger på den uforrentede konto (FF5).

De langfristede gældsforpligtelser er steget med ca. 63,8 % fra 2015 til 2016, hvilket primært skyldes, at der i 2016 er modtaget donationer for i alt 7,9 mio. kr. fra Augustinus Fonden og Real-dania til delvis finansiering af projektet vedr. renovering af Store Tårn på Christiansø.

Den kortfristede gæld er fra 2015 til 2016 steget med ca. 31,9 %, og kan især henføres til en forøgelse af skyldige ferieforpligtelser på ca. 24,5 %, som skyldes organisatorisk overførsel til departementet af økonomiafdelingerne i fire udgiftsbaserede styrelser under ministerområdet. Nærmere bestemt er der tale om overførsel af ca. 70 medarbejdere i alt fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Hjemmeværnskommandoen samt Beredskabsstyrelsen.

Ferieforpligtelserne for medarbejderne skulle imidlertid først have været overført primo 2017, idet den nye organisation først officielt trådte i kraft pr. 1. januar 2017. Der vil sikres korrekt praksis for overførsel af ferieforpligtelser for medarbejdere fremadrettet, idet økonomiafdelingerne for to øvrige styrelser (Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse) overføres på tilsvarende vis pr. 1. januar 2018.

Finansielle nøgletal

Udnyttelsesgraden af lånerammen er forøget fra 43,7 % i 2015 til 54,7 % i 2016, hvilket primært skyldes tiltagende investeringer i projektet vedr. renovering af Store Tårn på Christiansø.

Personaleoplysninger

Der er sket en stigning på ca. 7,2 % i antal årsværk fra 2015 til 2016, hvilket primært skyldes overførslen af Forsvarsministeriets Interne Revision til departementet. Den gennemsnitlige årsværkspris er i løbende priser steget med ca. 2,3 %.

2.5 Opgaver og ressourcer

Nedenstående tabel illustrerer andelene af årets bevilling og omkostninger for Forsvarsministeriets departements opgaver i finanslovens tabel 6. Opdelingen er yderligere tilpasset til Moderniseringsstyrelsens bestemmelse vedr. opgørelse af opgave 0 (Generel ledelse og administration).

Tabel 3: Sammenfatning af økonomi for virksomhedens opgaver

Opgave	Indtægtsført bevilling	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets overskud
0. Generel ledelse og administration	217,5	0,0	215,4	2,1
1. Sikkerhedspolitik	10,5	0,0	9,3	1,2
2. Operationer	11,5	0,0	13,2	-1,7
3. Planlægning	35,0	0,0	33,6	1,4
4. Bygningsdrift og vedligeholdelse på Christiansø	11,6	0,0	10,1	1,5
5. Nyt Kampfly Program	29,2	0,0	20,8	8,4
	315,3	0,0	302,4	12,9

Som ligeledes anført under afsnit 2.2 udgøres det samlede overskud for året herved af et mindreforbrug vedr. konsulenttydelser for Nyt Kampfly Program. Den resterende del af overskuddet skyldes således mindre andele under de øvrige opgaver.

Den nyere definition af opgave 0 (Generel ledelse og administration) indeholder omkostninger inden for topledelse (chefer i lønramme 38 og over), økonomistyring, personaleadministration, service og administration, jura og revision.

3. Regnskab

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Departementets regnskabspraksis følger retningslinjerne i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning (ØAV).

Data i det finansielle regnskab er med baggrund i DeMars (SAP) tal afstemt med SKS.

3.2 Resultatopgørelse

Nettobevillingen for departementet var i 2016 på 315,3 mio. kr. Ultimo 2016 var der forbrugt 302,4 mio. kr., hvilket giver et samlet mindreforbrug på i alt 12,9 mio. kr. Afgigelsen består af et mindreforbrug på 3,0 mio. kr. for departementet, et mindreforbrug på 8,5 mio. kr. for Nyt Kampfly Program og et mindreforbrug på 1,5 mio. kr. for Christiansø.

Det økonomiske resultat vurderes ikke helt tilfredsstillende, og departementet vil fremadrettet tilstræbe at forbedre den løbende tilpasning af årets bevilling.

Resultatopgørelse				
	(1.000 kr.)	2015	2016	Budget 2016
Note	Ordinære driftsindtægter			
	Bevilling	-309.000	-315.300	
	Salg af varer og tjenesteydelser	-5.743	-6.401	
	Tilskud til egen drift	0	0	
	Gebyrer	0	0	
	Ordinære driftsindtægter i alt	-314.743	-321.701	
	Ordinære driftsomkostninger			
	Ændring i lagre	0	0	
	Forbrugsomkostninger			
	Husleje	16.707	17.042	17.900
	Forbrugsomkostninger i alt	16.707	17.042	
	Personaleomkostninger			
	Lønninger	168.665	184.892	
	Pension	25.456	27.244	
	Lønrefusion	-4.067	-4.856	
	Andre personaleomkostninger	-1.323	-181	
	Personaleomkostninger i alt	188.731	207.099	202.393
	Af- og nedskrivninger	938	988	1.000
	Andre ordinære driftsomkostninger	58.729	57.043	68.506
	Ordinære driftsomkostninger i alt	265.105	282.172	289.799
	Resultat af ordinær drift	-49.638	-39.529	
	Andre driftsposter			
	Andre driftsindtægter	0	-144	
	Andre driftsomkostninger	24.619	25.817	25.600
	Resultat før finansielle poster	-25.019	-13.856	
	Finansielle poster			
	Finansielle indtægter	0	1	
	Finansielle omkostninger	674	949	
	Resultat før ekstraordinære poster	-24.345	-12.906	
	Ekstraordinære poster			
	Ekstraordinære indtægter	0	0	
	Ekstraordinære omkostninger	0	0	
	Årets resultat	-24.345	-12.906	

Resultatdisponering

Resultatdisponering (1.000 kr.)	
Disponeret bortfald	0
Disponeret til udbytte til statskassen	0
Disponeret til overført overskud	12.906

3.3 Balance

Balance							
Aktiver (1.000 kr.)		2015	2016	Passiver (1.000 kr.)		2015	2016
Note	<u>Anlægsaktiver</u>				<u>Egenkapital</u>		
1	<u>Immaterielle anlægsaktiver</u>				Reguleret egenkapital (startkapital)	-2.630	-7.130
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	90	63		Opskrivninger	0	0
	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser m.v.	0	0		Reserveret egenkapital	0	0
	Udviklingsprojekter under opførelse	3.454	14		Bortfald	0	0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	3.544	77		Udbytte til staten	0	0
2	<u>Materielle anlægsaktiver</u>				Overført overskud	-32.817	-47.916
	Grunde, arealer og bygninger	9.972	9.716		Egenkapital i alt	-35.447	-55.046
	Infrastruktur	355	493		Hensatte forpligtelser	-5.101	-8.259
	Transportmateriel	0	0				
	Produktionsanlæg og maskiner	3.328	2.704		<u>Langfristede gældsforpligtelser i alt</u>		
	Inventar og IT-udstyr	354	760		FF4 Langfristet gæld	-14.719	-18.033
	Igangværende arbejder for egen regning	1.630	17.954		Donationer	-2.752	-10.588
	Materielle anlægsaktiver i alt	15.639	31.627		Prioritetsgæld	0	0
	<u>Finansielle anlægsaktiver</u>				Anden langfristet gæld	0	0
	Statsforskrivning	2.630	7.130		Langfristede gældsforpligtelser i alt	-17.471	-28.621
	Øvrige finansielle anlægsaktiver	0	0				
	Finansielle anlægsaktiver i alt	2.630	7.130				
	Anlægsaktiver i alt	21.813	38.834		<u>Kortfristede gældsforpligtelser</u>		
	<u>Omsætningsaktiver</u>				Leverandører af varer og tjenesteydelser	-13.710	-23.416
	Varebeholdninger	0	0		Anden kortfristet gæld	-7.138	-6.499
	Tilgodehavender	12.382	7.807		Skyldige feriepenge	-24.106	-30.021
	Periodeafgrænsningsposter	7.860	5.471		Reserveret bevilling	-481	0
	Værdipapirer	0	0		Igangværende arbejder for fremmed regning	0	0
	<u>Likvide beholdninger</u>				Periodeafgrænsningsposter, forpligtelser	0	0
	FF5 Uforrentet konto	31.104	64.696		Kortfristede gældsforpligtelser i alt	-45.435	-59.936
	FF7 Finansieringskonto	30.168	34.969		Gældsforpligtelser i alt	-62.906	-88.557
	Andre likvider	127	85		Passiver i alt	-103.454	-151.862
	Likvide beholdninger i alt	61.399	99.750				
	Omsætningsaktiver i alt	81.641	113.028				
	Aktiver i alt	103.454	151.862				

3.4 Egenkapitalforklaring

Egenkapital primo	2015	2016
(1.000 kr.)		
Reguleret egenkapital primo	-2.630	-2.630
Ændring i reguleret egenkapital	0	-4.500
Reguleret egenkapital ultimo	-2.630	-7.130
Opskrivninger primo	0	0
Ændring i opskrivninger	0	0
Opskrivninger, ultimo	0	0
Reserveret egenkapital primo	0	0
Ændring i reserveret egenkapital	0	0
Reserveret egenkapital, ultimo	0	0
Overført overskud primo	-8.472	-32.817
Primoregulering/flytning mellem bogføringskredse	0	-1.712
Regulering af overført overskud	0	0
Overført fra årets resultat	-24.345	-12.906
Bortfald	0	0
Udbytte til staten	0	0
Overførsel af reserveret bevilling	0	-481
Overført overskud ultimo	-32.817	-47.916
Egenkapital ultimo	-35.447	-55.046

Der har for året været et mindreforbrug på 12.906 t. kr., der er videreført til 2017.

3.5 Opfølgning på likviditetsordning

Udnyttelse af låneramme (mio. kr.)	2016
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	21,1
Låneramme	38,6
Udnyttelsesgrad i pct.	54,7

Forsvarsministeriets departement har ingen særlig anlægsbevilling, men udelukkende en omkostningsbaseret bevilling, hvorfor investeringer sker via låneramme.

Udnyttelsesgraden er siden 2015 steget med ca. 11 procentpoint, hvilket primært skyldes tiltagende investeringer i projekt Store Tårn på Christiansø.

3.6 Opfølgning på lønsumsloft

Nedenstående tabel viser opfølgningen på lønsumsloftet. Heraf ses det, at der i 2016 er forbrugt ca. 4,7 mio. kr. over lønsumsloftet inkl. TB/aktstykker, hvorfor den akkumulerede opsparing er faldet siden ultimo 2015.

§ 12.11.01	
Lønsumsloft FL	241,7
Lønsumsloft inkl. TB/aktstykker	202,4
Lønforbrug under lønsumsloft	207,1
Difference	-4,7
Akk. Opsparing ultimo 2015	45,2
Akk. Opsparing ultimo 2016	40,5

3.7 Bevillingsregnskab

Nedenfor ses bevillingsregnskabet for departementets hovedkonto, som der aflægges finansielt regnskab for.

Hovedkonto	Navn	Bevillingstype	Mio. kr.	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse ultimo
§ 12.11.01.	Departementet	Driftsbevilling	Udgifter	321,3	308,9	-12,4	12,4
			Indtægter	-6,0	-6,5	-0,5	0,5

4. Bilag til regnskabet

Note 1: Immaterielle anlægsaktiver

1.000 kr.	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris	2.366	384	2.750
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0
Tilgang	0	0	0
Afgang	0	0	0
Kostpris pr. 31.12.2016	2.366	384	2.750
Akkumulerede afskrivninger	-2.303	-384	-2.687
Akkumulerede nedskrivninger	0	0	0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2016	-2.303	-384	-2.687
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	63	0	63
Årets afskrivninger	-27	0	-27
Årets nedskrivninger	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	-27	0	-27

	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 1. januar 2016	3.454
Tilgang	-3.440
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	0
Kostpris pr. 31.12.2016	14

Note 2: Materielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktions- anlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr	Materielle anlægsaktiver i alt
Kostpris	11.350	471	7.167	0	13.278	32.266
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse	0	0	0	0	0	0
Tilgang	0	153	0	0	535	688
Afgang	0	0	0	0	0	0
Kostpris pr. 31.12.2016	11.350	624	7.167	0	13.813	32.954
Akkumulerede afskrivninger	-1.634	-131	-4.463	0	-13.053	-19.281
Akkumulerede nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2016	-1.634	-131	-4.463	0	-13.053	-19.281
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	9.716	493	2.704	0	760	13.673
Årets afskrivninger	-256	-16	-624	0	-129	-1.025
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	-256	-16	-624	0	-129	-1.025

	Igangværende arbejder for egen regning
Primosaldo pr. 1. januar 2016	1.630
Tilgang	17.012
Nedskrivninger	0
Overført til færdiggjorte materielle anlægsaktiver	-688
Kostpris pr. 31.12.2016	17.954

Note 3: Sammenlægning af overført overskud og reserveret bevilling

(1.000 kr.)	Reserveret bevilling	Overført overskud
Beholdning primo 2016	-481	-34.529
Overførsel af reserveret bevilling	481	-481
Årets øvrige bevægelser	0	-12.906
Beholdning ultimo 2016	0	-47.916

Departementet har i 2016 overført en reserveret bevilling fra tidligere år på 481 t. kr. til det overførte overskud. Den reservede bevilling var oprindeligt tiltænkt installation af informationstavler i det ene af ministeriets domiciler, som imidlertid ikke bliver realiseret alligevel grundet forestående opsigelse og fraflytning af lejemålet i løbet af 2017.

Note 4: Hensatte forpligtelser

(1.000 kr.)	Hensatte forpligtelser
Primo saldo pr. 1. januar 2016	-5.101
Primokorrektion	-152
Tilgang	-4.000
Afgang	994
Hensatte forpligtelser pr. 31. 12. 2016	-8.259
Specifikation af de samlede hensættelser:	
Hensættelser til reetablering af lokaler (2001-2015)	-4.259
Drift af maritim nødradio	-4.000
Hensatte forpligtelser i alt	-8.259
Forpligtelserne forventes afviklet således:	
Inden for 1 år	-8.259
Udover 1 år	
Hensatte forpligtelser i alt	-8.259

Departementet har ikke indtægtsdækket virksomhed, gebyrfinansieret virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter eller forelagte investeringer.